JAZZ, BLUES, EMPROVİZE MÜZİK DERGİSİ

JAZZ

EKİM-KASIM-ARALIK 1999 • YIL 4 • SAYI 16 • 750.000TL

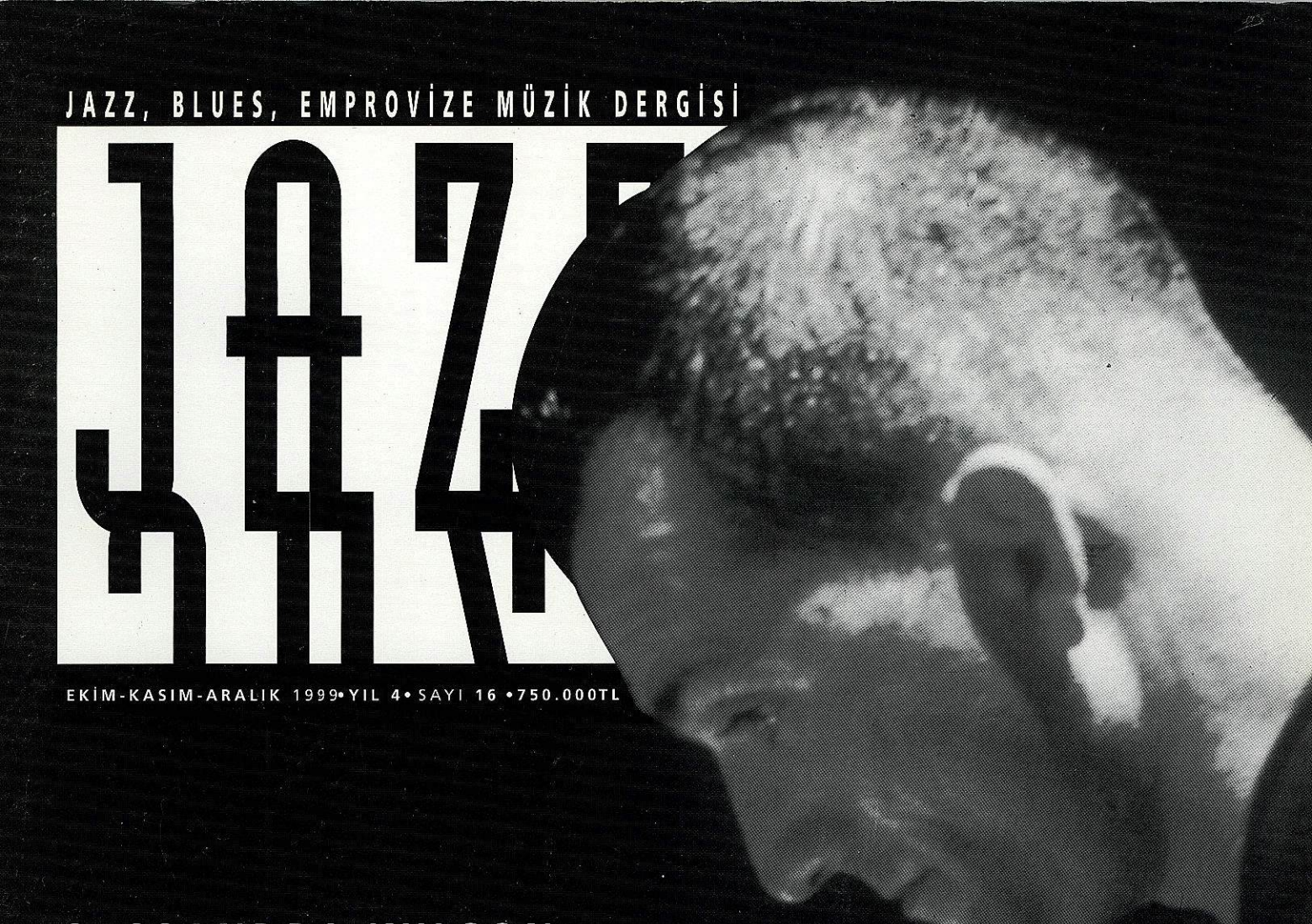

CASSANDRA WILSON

KEREM GÖRSEV

EFES PİLSEN BLUES FESTİVALİ 10 YAŞINDA

OREGON

AJLAN BÜYÜKBURÇ

DIANA KRALL

MILES DAVIS

9 771300 884607 04

HER YÖNÜYLE

★ ★ ★ ★ ★

Nautilus 801

3-way vented-box system
Height: 1111 mm
Width: 522 mm
Depth: 690 mm104 kg
-6 dB at 23 Hz and 30 kHz
-3 dB at 29 Hz and 22 kHz
91 dB spl (2.83 V 1m)
8 ohms (minimum 3 ohms)
50-1000 W into 8 ohms on unclipped programme
1x25 mm metal dome high-frequency
1x150 mm woven Kevlar® cone midrange
1x380 mm paper/Kevlar® cone bass
Cabinet: Real wood veneers
Black ash, Cherrywood, Red stained cherrywood
Grille: Black cloth
2nd and 3 rd harmonics (90 dB, 1 m)
<1.0% 50 Hz - 20 kHz
<0.5% 60 Hz - 18 kHz

Nautilus 802

3-way vented-box system
Height: 1106 mm
Width: 385 mm
Depth: 548 mm
70 kg
- 6 dB at 27 Hz and 30 kHz
- 3 dB at 34 Hz and 22 kHz
91 dB spl (2.83V 1m)
8 ohms (minimum 3 ohms)
50-500 W into 8 ohms on unclipped programme
1x25 mm metal dome high-frequency
1x150 mm woven Kevlar® cone FST midrange
2x200 mm paper/Kevlar® cone bass
Cabinet: Real wood veneers
Black ash, Cherrywood, Red stained cherrywood
Grilles: Black cloth
2 nd and 3 rd harmonics (90 dB, 1 m)
<1.0 % 50 Hz - 20 kHz
<0.5 % 90 Hz - 18 kHz

Nautilus™ 800 Series

B&W

AKUSTA
HOME THEATRE & AUDIO GALLERIES

Ev Sinema Sistemleri • Hi-Fi / Hi-End Ses Sistemleri • Ev Otomasyon Sistemleri

NİŞANTAŞI Tel:(0.212) 241 65 50 Fax: (0.212) 241 65 51, ETİLER Tel: (0.212) 287 60 94-95 Fax: (0.212) 287 60 96

AKUSTA bir RKD LTD. kuruluşudur.

içindekiler

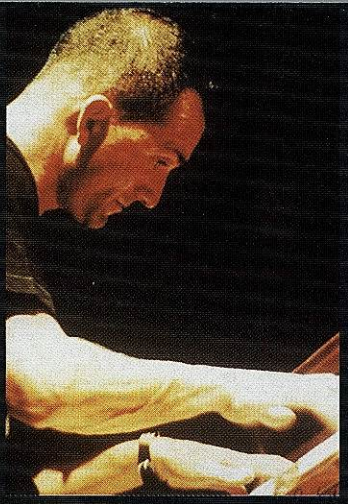

Kapak: *Kerem Görsev*
Fotoğraf: Aykut Uslutekin

3 NARDIS

4 RIFFS
- JOHN LURIE & LOUNGE LIZARDS *Zuhal Focan*
- CAZIN İÇİNDEN *Zuhal Focan*
- HARRY "SWEETS" EDISON *Victor Bensusan*
- ERTUĞRUL ÇAYIROĞLU VE YALÇIN GÜRBÜZ
- ÜMİT AKSU *Tunçel Gülsoy*
- OKAY TEMİZ *Tunçel Gülsoy*
- 47.DOWN BEAT ÖDÜLLERİ *Zuhal Focan*
- CASSANDRA WILSON *Benan Dinçtürk*
- MERDİVEN DÜŞMANLARI *Şebnem Şenyener*
- VERTU *Serap Öztürk*
- SOUTHERN COMFORT *Zuhal Focan*

16 ŞU JAZZ DEDİKLERİ
Ali Sönmez

20 DÖRTTE BİR
- BABYLON 17 AĞUSTOS DEPREM KONSERLERİ
- BABYLON EKİM KONSERLERİ
- KEREM GÖRSEV AFM JAZZ CLUB
- CAFE GRAMOFON
- 5.ESKİŞEHİR MÜZİK FESTİVALİ *Orhan Kahyaoğlu*
- 10.EFES PİLSEN BLUES FESTİVALİ
- BORUSAN SONBAHAR PROGRAMI
- AKBANK JAZZ FESTİVALİ İPTAL OLDU

28 AD-LIB
- OREGON: JAZZ FUSION'DA FARKLI BİR DENEY *Orhan Kahyaoğlu*

36 HI - FI
- DİJİTALDEN DİJİTELE ÇEVRİM *Tunç Bozoğlu*

40 RÖP.
- KEREM GÖRSEV *Serdar Karabatı*
- PAT METHENY *Sıtkı Sırtanadolu*
- YILDIZ İBRAHİMOVA *Tunçel Gülsoy*
- JOSHUA REDMAN *Cenk Şen*
- DIANA KRALL *Zuhal Focan*
- AYDAN AKINERİ *Y.Doç.A.Aydın İlik*
- AYŞE TÜTÜNCÜ *Merih Akoğul*

60 AVANT - GARDE
- CARLO ACTIS DATO: SINIRLARIN ÖTESİ *Zeynep Çiftçi Ün*
- SATOKO FUJII: SES İLE SESSİZLİK ARASINDA *Zeynep Çiftçi Ün*

64 PORTRE
- MILES DAVIS: ÖLÜMÜNÜN 8.YILINDA *Ahu Ünalp*

68 ÖZEL
- AJLAN BÜYÜKBURÇ: JAZZ'I SEVDİ AMA POPLA EVLİYDİ *Cumhur Canbazoğlu*
- SEVGİLİ AJLAN *Sibel Köse*

71 BLUES
- BILLIE HOLIDAY: GARİP BİR MEYVA VE "GERÇEK" *Benan Dinçtürk*

73 ANILAR
- TÜRKİYE'DE CAZ ÖNCESİ CAZ *Gökhan Akçura*
- JAZZ DEPREMİ *Yosi Falay*
- DUKE ELLINGTON: BIG BAND ANILARI *Orhan Argun*

78 NELER OLDU
- 'CURFEW' FESTİVALİ ORTAÇAĞ'A GÖTÜRDÜ *Mefaret Aktaş*
- 6.İSTANBUL JAZZ FESTİVALİNİN ARDINDAN *Hülya Tunçağ*
- DOSTUM CHAN PARKER *Füsun Levet*
- MIDDELHEIM JAZZ FESTİVALİ *Metin Paksoy*
- ESTONYA JAZZ FESTİVALİ *Önder Focan*
- PORI JAZZ FESTİVALİ *Zuhal Focan*

85 Dr. JAZZ
Rene Macaroğlu

87 JAZZ NASIL DİNLENİR
- DOĞAÇLAMA SOLO *Ahmet Emin Akyavaş*
- BAKİ DUYARLAR: NASIL BİR DOĞAÇLAMA

90 CD VİTRİNİ

Yıldız İbrahimova, Ramsey Lewis, John Coltrane, Charlie Haden Quartet West, Vertú, Burhan Öçal, Jimmy Smith, Mesut Ali-Mustafa Kos, Hugh Masekela, Diana Krall, Eugene Pao, Harry Connick Jr., Norman Brown, Mark Isham, Yarkın Türk Ritm Grubu, Brad Mehldau, Charlie Haden, Tony Bennett, Lenny White, Big Bands, Ruben Blades, Cesaria Evora, Wynton Marsalis, Clarence "Gatemouth" Brown, Cecille Norby, Nancy Wilson, Nat King Cole, Kenny Garrett, Andy Summers, David Benoit, John Abercrombie, Michael Franks, Art Blakey & Jazz Messengers, Hot Jazz Bisquits, Kenny Wheeler, Chucho Valdes, Hiroshima, Cinema Serenade 2, Tom Browne, Michael 'Patches' Stewart, Rodney Jones, Cold House, Bugge Wesseltoft, Miles Davis, Benny Green, Robben Ford, Richard Bona, Evan Parker, Chris Botti, İstanbul Blues Kumpanyası, Jan Garbarek

100 SİZİN KÖŞENİZ
- *Zuhal Focan*

102 KÖRLEME
- MAHMUT YALAY *Serdar Karabatı*

103 RADYOLAR

104 BULMACA
Serdar Karabatı

Jackie McLean
A FICKLE SONANCE
Englewood Cliffs, NJ
1961

N A R D I S

Merhabalar,

17 Ağustos ile hepimiz yüreğimizin en derinlerinden vurulduk. Bilgisizliğimiz, eğitimsizliğimiz herşey açığa çıktı. Deprem felaketi nedeniyle konserler, sergiler, her türlü sanat etkinlikleri birer birer iptal edilince biz de konunun tam ortasında kaldık. Bu konu İçişleri Bakanlığı'nın her il yönetimi ve karakolu tarafından farklı yorumlansa da organizatörlerin kendi inisiyatiflerinin daha etkili olduğu aşikardı. Yapı Kredi ve Akbank derhal iptal kararı aldı, Zeytinoğlu'nun sponsorluğunu yaptığı Eskişehir Müzik, Pozitif Organizasyon ve Efes Pilsen devam kararı aldı. CRR'den hala haber bekliyoruz. Hemen her yazımızda belirtiyoruz her türlü spor ve kültürel etkinlikler toplumun olumlu anlamda etkilenmesine yardımcı olur. Kültür ve sanat etkinliklerine, özellikle de jazz etkinliklerine sayın Şakir Eczacıbaşı'nın deyişiyle "cümbüş muamelesi" zarar vermektedir. İçinde bulunup, ilgilendiğimiz uluslararası bir sanat dalı olan jazz müziği asla bir eğlence müziği olmamış, tüm duygularımızın ifadesine yardımcı olmuştur. Bu anlamda maddi manevi deprem yaralarımızın sarılmasında bu festivallerin yapılması çok faydalı olacaktı. Ayrıca New York'ta ve Paris'te yaşayan jazz müzisyenlerinin desteği ile yapılan konserler hep yardım amaçlıydı. Aynı amaçlı konser etkinliklerine Türk jazz müzisyenlerinin İKSV ve Pozitif'in organizasyonuyla destek vermeleri de yaralı gönülleri iyileştirmeye yönelik bir adımdır.

Yaşadığımız bu felaketin ardından, günlerce bize telefon ve internet aracılığıyla ulaşmaya çalışan çok sevgili arkadaşlarımız Pat Metheny, Roy Patterson, Vitali Samharadze, Brian Lynch, Hugh Sicotte, John Nugent, Danny Lerman, Doug Weiss (özellikle Kanada'lı gitarist Roy Patterson gerekirse oradaki jazz müzisyenleri arasında para toplayıp gönderebileceklerini söylüyordu) bizi çok duygulandırdı.

Gölcük'teki devir teslim törenlerine gruplarıyla katılan dostlarımızdan Yalçın Gürbüz ve Ertuğrul Çayıroğlu'nu da bu afetle ebediyete uğurladık. Hele Ertuğrul Çayıroğlu ile 5-6 aydır sürekli görüşüyor, üzerinde çalışmakta olduğu Deniz Kuvvetleri Donanma Orkestrası'nı tanıtan yazısını bekliyorduk, kısmet ölüm haberini yazmakmış.

Hayat herşeye rağmen devam ediyor, hayatta olanlar müziğe sımsıkı sarılıyor, dinleyenler yaşamın kıymetini anlıyor, üretenler üretmenin kıymetini. Kerem Görsev üreten jazz'cılardan. Yeni çalışmalar, hazırlıklar içinde. Orhan Kahyaoğlu oldukça kapsamlı olarak 'Oregon'u işledi. Ayşe Tütüncü, Yıldız İbrahimova, Diana Krall hepsi hepsi çalışıyor, üretiyor. Gökhan Akçura hep merak edip bizden istediğiniz konuyu nihayet hazırladı, "Caz Öncesi Caz". Yüreğimizi sızlata sızlata, yapacağı pekçok şey daha dururken, çalışkan mı çalışkan, üretken mi üretken Ajlan'ımız da gidiverdi. Onu da "kapak kızı" yapacaktık oysa. "Kendi albümün çıksın öyle" demiştim, ölünce değil. 13 Kasım onun doğum günü, anısına bir konser düzenlemeyi tüm müzisyen arkadaşları istiyor, dergimiz baskıya hazırlanırken daha kesinleşmedi ama, günlük basından lütfen takip ediniz, 5 Kasım'da CRR'de onun anısına bir konser olabilir.

2000 yılında yeni sayımızla, yeni konularımızla birlikte olma ümidiyle...

ZUHAL FOCAN

JAZZ BLUES, EMPROVİZE MÜZİK DERGİSİ

JAZZ

AYLIK DERGİ
ISSN 1300-8846

Boyut Yayıncılık ve Tic. A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmeni
Bülent Özükan

Genel Koordinatör
Uğur Büke

Genel Müdür
Nilgün Özükan

Genel Sanat Yönetmeni
Murat Öneş

Yayın & Reklam Yönetmeni
Zuhal Focan

Katkıda Bulunanlar
A.Aydın İlik, Cenk Şen, Cumhur Canbazoğlu, Erdal Paksoy, Füsun Levet, Metin Paksoy, Orhan Argun, Önder Focan, Suna Suner, Serap Öztürk, Sibel Köse, Şebnem Şenyener, Tunç Bozoğlu, Yosi Falay, Zeynep Çiftçi Ün

Teknik Koordinatör
Hulusi Oran

Tasarım
Ümit Vurgun

Matbaa Müdürü: Memduh Arslan
Renk Ayrımı: İzzet Özbay, Şenol Şenoğlu
Elektronik Montaj: Vedat Doğan
Montaj: Ali Babayiğit
Baskı: Sami Gökırmak

Pazarlama ve Satış Müdürü: Aydın Ungan
Abone İşleri: Dilara Mercan

Muhasebe Müdürü: Jale Ürper
Muhasebe: Ruhiye Nazlan, Sultan İnce, Leyla Atasever, Esra Yavru, Sebahat Irmak, Kazım Doğan, Çiçek Veli

Yönetim Yeri
Jazz Dergisi
Matbaacılar Sitesi
1. Cadde No.115
34560 Bağcılar / İstanbul
Telefon: 0.212.629 53 00 (30 Hat)
Fax: 0.212.629 05 74 (2 Hat)
e mail: boyut@turk.net

Basıldığı Yer
Boyut Matbaacılık A.Ş.

Fiyatı: 750.000 TL (KDV dahil)
K.K.T.C. Fiyatı: 750.000 TL.

BOYUT YAYIN GRUBU

© 1999 BOYUT YAYINCILIK ve TİCARET A.Ş.

John Lurie & Lounge Lizards

Lounge Lizards, 70 sonlarında Lydia Lunch, Arto Lindsay gibi müzisyenlerin öncülüğünü yaptığı ve punk, jazz, funk'ın sınır tanımayan bir buluşması olarak tanımlayabileceğimiz No Wave akımının bir neferi olarak kariyerine başladı. Bu dönemde Pere-Ubu, The Cramps gibi punk sonrası özgürlükçü dönemde farklı deneylere girişen topluluklarla birlikte sahne alıyordu.
Topluluk 80'li yıllarda, easy-listening, funk, Afrika, Latin, Yahudi gibi farklı müzikal gelenekleri jazz ile birleştiren modern bir tınıya yöneldi. Ayrıca 80'ler ve 90'larda topluluğun şefi John Lurie birbirinden önemli filmlere yaptığı soundtrack'lele ismini geniş kitlelere tanıttı. Get Short, Blue In The Face, Jim Jarmusch filmleri Mystery Train, Down By Law, Lurie'nin müziğini yaptığı filmlerden birkaçı. Lurie ayrıca Wild At Heart, Paris Texas, The Last Temptation Of Christ, Variety gibi filmlerin ise oyuncu kadrosunda yer aldı.

Avant-garde jazz'ın son dönemine yöne veren topluluklardan biri olan The Lounge Lizards'ın albümleri artık rahatlıkla bulunuyor. Topluluğun karizmatik lideri **John Lurie**'nin kurduğu Starange & Beautiful Music şirketi etiketiyle yayımlanan albümler Kod Müzik aracılığıyla Türk dinleyicisine ulaştırılıyor. Bu albümler arasında **African Swim & Manny & Lo** John Lurie'nin aynı adlı filmlere yaptığı bir soundtrack çalışması, serideki diğer çalışmalardan **"Voice of Chunk** Lurie'nin topluluğu Lounge Lizards ile birlikte kaydettiği bir albüm, bu albümde toplulukta Marc Ribot, Roy Nathanson gibi önemli isimler de var. **Fishing with John** albümü ise başta Tom Waits olmak üzere John Lurie'nin ünlülerden oluşan arkadaş çevresiyle birlikte yaptığı şarkılardan oluşuyor. Serideki albümlerden **Queen of all Ears** ise Lounge Lizards'ın son albümü olma niteliğini taşıyor. Sanatçı geçtiğimiz günlerde Babylon Club'da üstüste üç gece verdiği konserlerle Türk jazz dinleyicisinin de gönlünde taht kurdu.

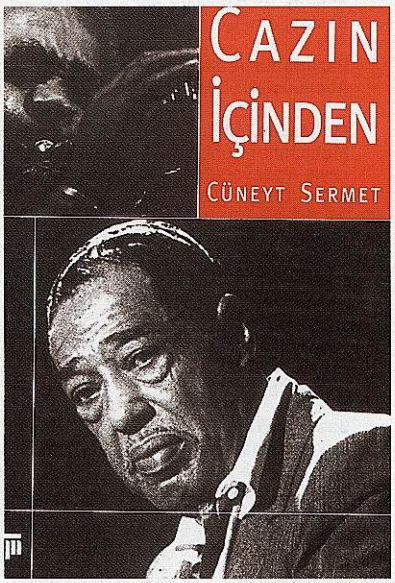

Cazın İçinden yeniden basıldı

Pan Yayıncılık, Cüneyt Sermet'in **Cazın İçinden** adlı kitabının ikinci ve genişletilmiş baskısını piyasaya çıkardı. Birinci basımı Temmuz 1990'da yapılmış Cazın İçinden adlı kitapta; Cazın Menşei, Caz Müziğinin Vasıfları, Ragtime, Boogie-Woogie, New Orleans ve Dixieland, Louis Armstrong ve Bix Beiderbecke, Orkestralar, Klasik Devir, Bop Devri, West Coast, 1950-60 Arası, 1960-80 Arası, 1980-90 Arası, Sonuç, Genel Düşünceler, Tablolar adlı bölümler yer alıyor.

Önsöz bölümünde Cüneyt Sermet şunları yazıyor: "Benim yazdığım bu kitap bir caz tarihi değildir, çünkü bu gibi incelemeleri suyun başında olan ve her türlü dökümana sahip bulunan bazı yazarlar eğri veya doğru yapmıştır. Hangi müzisyen nerede doğmuş, kimle çalışmış ve ne zaman ölmüş gibi malumat veren bir caz ansiklopedisi de değildir, çünkü Leonard Feather yazdığı caz ansiklopedilerinde bu gibi malumatı en iyi şekilde vermiştir. Nitekim bu gibi malumattan bu kitapta da kısaca istifade edilmiştir. Buna mukabil aşağı yukarı caz müziği ile yaşıt olan ve bütün ömrünü caza hasretmiş biri olarak ben bu kitapta cazın ne olduğunu veya olmadığını, formlarını, düşünce tarzını, geçirdiği biçim değişikliklerini, önemli şahsiyetlerini ve birbirlerine olan tesirlerini anlatmaya çalışacağım."

Hala alamamış olan okurlarımıza duyuralım. Pan Yayıncılık: Barboros Bulvarı 74/4, Beşiktaş 80700 Istanbul, Tel: (0212) 2618072, Faks: (0212) 2275674, «http://www.pankitap.com »

Harry "Sweets" Edison'ı kaybettik

"Sweets yaptığı müziğe büyük ölçüde mizah katan bir kişidir. Surdinli veya açık trompetiyle sizi yerinizden zıplatabilir" derken Count Basie oldukça haklıydı. Gerçi, Edison'un kendisine has bir sound'u olduğunu ve show yapmaktan çok akıllıca nota yerleştirmeye ve sadeliğe önem veren bir trompet ustası olduğunu da sözlerine ekleyebilirdi. Gerçekten de o, bir jazz müzisyeninin en önemli sermayesi olarak kabul edilebilecek, çaldığı ne olursa olsun farkedilebilme özelliğine sahipti. Uzun sololara meraklı birçok jazz müzisyeninin aksine ısrarla tek nota çalma eğiliminden dolayı Lester Young ona "Johnny One-Note" adını vermişti.

Harry 'Sweets' Edison'un 83 yaşında hayata veda etmesi aynı zamanda 1930'lu yılların efsanevi Count Basie orkestrasının da son bağlantısının kopması anlamına geliyordu. Uzun yıllar prostat kanseri tedavisi gördükten sonra iyileşen Sweets, 27 Temmuz Salı sabahı bir damar tıkanması sonucu uykusunda öldü. Gurur duyduğu ve son yıllarında kendisine bakan kızı Helena ile olabilmek için doğum yeri olan Columbus, Ohio'ya geri dönmüştü.

Hopi kızılderili ve zenci köklerden gelen Edison'un kızılderili babası o doğduğunda ailesini terk etmişti. Sırtını dayayabileceği başka aile fertleri olmadığı için çalışması gereken annesi, Sweets'i Kentucky'deki dayısının yanına göndermek zorunda kaldı. Edison'u müzik yapmaya teşvik eden kişi de dayısı olmuştu. Birçok çalgıyı denedikten sonra Sweets kararını kornette kılmıştı. Kısa zamanda dayısının çocuk orkestrasında çalacak kadar ustalaşmıştı. Onbeş, onaltı yaşlarında Columbus'a geri döndüğünde yerel jazz gruplarının dikkatini çekmişti. Plaklarını dinlediği Louis Armstrong'u, Columbus'ta verdiği bir konserde izleme olanağı da bulmuştu. Yaşıtı birçok müzisyen gibi o da hayat boyu bir Louis hayranı olmuştu.

Columbus'ta Alphonso Trent orkestrası dağılınca işsiz kalan saksofoncular James Jeter ve Hayes Pillars yeni bir grup kurup Cleveland'daki kulüplerde çalmaya başladılar. Edison'un annesi de genç trompetçinin bu gruba katılmasına razı oldu. Jeter-Pillars ile bir yıl Cleveland'da kalan Sweets, grubun St.Louis'deki Plantation Club'da sürekli çalması nedeniyle bu şehire yerleşti. Burada gruba davulcu Sid Catlett ve basçı Jimmy Blanton da katıldı. Kız arkadaşı New York'a gidince o da Tab Smith'in onu tavsiye etmesiyle New York'taki Lucky Millinder orkestrasında iş buldu. Count Basie orkestrasının trompetçisi Bobby Moore'un hastalanması ve Lucky Millinder'ın ona izin vermesi sonucunda Edison 1937 yılının sonunda Basie orkestrasına girdi. Böylece, Count Basie orkestrasının müzikal gelişiminin önemli bir dönemini de içeren 12 yıllık birliktelik başlamış oluyordu.

Basie orkestrasının ilk dönemlerinin en popüler kayıtlarının çoğunda mutlaka bir Edison solosu bulunuyordu. Hiç kuşkusuz ki Basie orkestrasının en güvenilen solistlerinin biri olarak gelecekteki kariyerinin temellerini de orada atmıştı. Birçok röportajda Edison Basie'den övgü ile sözetmiş, orkestranın o günlerdeki aile atmosferini özellikle vurgulamıştır. İleriki yıllarda Basie ile birçok kere biraraya gelmiş Countsmen gibi "reunion" gruplarında çalmıştı. 1950 yılında, Basie büyük orkestrasını dağıtınca, iş aramaya başlayan Edison, Coleman Hawkins, Buddy Rich ve organizatör Norman Granz'ın JATP (Jazz At The Philarmonic) gruplarıyla çalışmış, sonunda şarkıcı Josephine Baker'ın müzik direktörlüğünü üstlenmişti. Bir arkadaşı California'nın ona daha uygun olabileceğini belirtince, orada orkestra şefi Nelson Riddle ve özellikle Frank Sinatra ile verimli ve karlı çalışmalar yaptı. Nota okuma yeteneği zayıf bile olsa, Edison'un keskin ve güçlü trompet soloları Sinatra'nın Wee Small Hours albümünün başarısında hissedilir katkılarda bulundu. Bu yüzden Sinatra stüdyo çalışmaları ve turnelerde Edison'u yanından ayırmadı. Nota okumasını geliştirdikten sonra Sweets, kayıt stüdyolarının ilk çağırdığı isimlerden biri olmuş, jazz yeteneğini küçük gruplarla sahne aldığı kulüplerde ve plak kayıtlarında sıkça sergileyebilmişti.

İleriki yıllarda, Jimmy Forrest ve Plas Johnson gibi tenor saksofoncuların da bulunduğu kendi quintet'i ile daha sık turnelere çıkmış, şarkıcı Joe Williams ile çalışmış, daha sonra da Eddie "Lockjaw" Davis ve Red Holloway ile albümler doldurup, konserler vermişti. JATP ve George Wein organizasyonları gibi "all-star" topluluklarıyla sık sık Avrupa'ya gelmeye başlamıştı.

İlk kez 1975'de Benny Carter Beşlisi ile; 1989, 1990 ve 1991 yıllarında Parliament Superband Jazz Konserleri adı altında Philip Morris Superband ile İstanbul ve Ankara konserleri ile Türk izleyicilerinin de gönlünü fethetmişti.

Birçok albüm dolduran Edison'un 1959'da Duke Ellington ve Johnny Hodges ile kaydettiği Side to Side ve Back to Back albümleri, yayınlanan yeni basımlarıyla günümüz jazz severlerine bu efsanevi trompetçi hakkında ışık tutabilir.

Keskin, özlü, swing'li, etkileyici ve tümüyle bireysel stiliyle Sweets ilham veren bir eşlikçi, surdinli ve açık jazz trompetinin büyük bir ustası ve geniş jazz camiasının çok sevilen bir üyesiydi.

Derleyen: Victor Bensusan

Deprem felaketinde kaybettiğimiz müzisyenlerimizi anıyoruz

Ertuğrul Çayıroğlu Gölcük'te Deniz Kuvvetleri devir teslim töreninde verdiği konser sonrası göçük altında kalarak yaşamını yitiren müzisyen sanatçılarımızdan. 1944 yılında doğdu. Babası Ankara Devlet Konservatuarı müdürü Şerafettin Çayıroğlu idi. 1955'te Ankara Devlet Konservatuarı Viyolonsel bölümüne girdi. 14 yaşında gece kulüplerinde gizli gizli çalışmaya başladı. 1979 yılında İstanbul Radyosu Eğlence Programı Orkestrası Şefi, 1986-87 arasında İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı Pop Orkestrası Şefliğini yaptı.

Son üç yıldır Deniz Kuvvetleri Donanma, Bando ve Pop Orkestrası müzik öğretmenliği görevini yürütüyordu. Gölcük Donanma Üssü'ndeki bandoyu uluslararası yarışmalara hazırlamış ve çeşitli ödüller de almışlardı. Hatta bu konu ile ilgili bir yazıyı da dergimiz için hazırlamaktaydı. Bestecilik, aranjörlük yaptı. 1977'de TRT Müzik Eğlence Jazz Orkestrası şefliğine atandı, 1984-96 yılları arasında 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı törenlerinin müziklerini düzenledi, şiirlerini seslendirdi. 1994'den bu yana Donanma Komutanlığı Hafif Müzik Orkestrası Şef Öğretmenliği yaptı. Çalıştığı orkestralar arasında Üstün Poyraz Orkestrası, Yurdaer Doğulu, Berkant, Selçuk Ural, Atilla Özdemiroğlu, Kanat Gür, Doruk Onatkut, Topkapı ve kurucusu olduğu Fiesta orkestrası vardı. 2 LP sahibi olan sanatçı 1997'de 35. sanat yılını kutlamıştı. Son orkestrası olan Fiesta müzisyen oğlu Merttuğ tarafından aynı müzik çizgisi ve anlayışıyla hem de onun adıyla devam edecek.

Yalçın Gürbüz, Grup Rönesans'ın elemanlarındandı...

17 Ağustos depremi bir başka müzisyeni daha aramızdan aldı. Gölcük Donanma Üssü'ndeki devir teslim törenlerinde Grup Rönesans olarak sahne alan grubun solist ve klaviyecisi, aynı zamanda da jeofizik mühendisi olan Yalçın Gürbüz eşi, kızı ve kayınpederi ile birlikte hayatını kaybetti.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kent Orkestrasının tenor'luğunu da yapan Yalçın Gürbüz geçen yıl sahnelenen Carmen operasında da rol almıştı. En son Ajlan'ın cenazesinde karşılaştığımız Yalçın, İstanbul Erkek Lisesinde okuyan aynı zamanda TRT Çocuk Korusundaki kızı Melodi Işıl'ı bir jazz şarkıcısı olarak çok kısa zamanda dinleyeceğimiz müjdesini vermişti.

Zuhal Focan

Euromoney seçerken zorlanmadı:

Dünyanın en iyi bankası seçildik.

Euromoney, her yıl temmuz ayında dünyanın en iyi bankalarını açıklar. Dünya finans çevreleri her yıl bu sonuçları merakla bekler. Euromoney raporuna göre, dünya ölçeğinde orta büyüklükteki bankalar arasında en iyisi, dünya bankacılık tarihinde ilk defa bir Türk bankası: Garanti.

BEST SMALLER BANK

Garanti Bank

Garanti Bank is an institution with a vision. It may be unusual but it works. At Société Générale's conference in London last month, "Jewels from the Baltic to the Mediterranean", the executives' presentation to investors was unlike any other. An introductory video emphasized the bank's commitment to serving the customer, [illegible] staff training and the

Euromoney temmuz sayısı sayfa 60, 62

Yine Euromoney raporuna göre Garanti, 95, 96, 97'de olduğu gibi 99'da da yine Türkiye'nin en iyisi. Müşterilerimizle, Türkiye'nin potansiyeline inananlarla bu haberi paylaşmaktan gurur duyarız. Henüz bankası Garanti olmayanlara da sormak isteriz: *Siz de dünyanın en iyi bankası ile çalışmanın tadına varmak istemez miydiniz?*

GARANTİ

Başka bir arzunuz?

www.garanti.com.tr

Ümit Aksu'yu 10 Eylül'de kaybettik

Uçup Giden bir sesin ardından: Ümit Aksu

Gün oldu, ses uçtu gitti sözler kaldı... "Üzgünüm, acı sözlerim için, üzgünüm seni kırdığım için, haklısın bana darılsan bile, beni terketsen bile, ne yapayım ben böyleyim..."

Kadın kendisi ile konuşmaya gelen adama sekiz fotograf uzattı.

"İşte hepsi bu". Akatlar mahallesinde sanatçıların oturduğu bir sokakta idiler. Depremin yaşam alışkanlıklarını değiştirdiği bir Eylül günü kadın komşuları ile bahçeye kurulmuş bir çay sofrasında yün örerken artık yaşamayan bir insanı anlattı:

"1931'de doğmuş. Saint Joseph lisesini birincilikle bitirmiş. Hukuk fakültesine girmiş ama yarısında terkederek müzisyen olmuş. İlk grubunu Mehmet Akter ile kurmuştu. Sonra Süheyl Denizci ile uzun yıllar çalıştı. TRT Jazz Orkestrasında yirmi yıl geçirdi. İlk evliliğinden bir oğlu var. Babası eski vali ve senatörlerden Cenap Aksu".

Adam kendisine verilen fotoğrafları inceledi. Artık yaşamayan müzisyen kendi ölmüş babasına benziyordu. Dökülmüş bembeyaz saçlar ve posbıyıklar.

Bir başka fotoğrafda mutfakta başında Galatasaray şapkası, elinde futbol topu tutarken görülüyordu. Tezgahta bitmiş bir su şişesi, yarım içilmis bir kola ve topu tutan fanilalı bir adam. Sonra başka fotoğraflar, sahil kasabasında çekilmiş, minübüste çekilmiş, evde uzanırken çekilmiş. Bir tanesinin arkasına tarih düşülmüş, "Harp Akademileri Komutanlığı Fotoğrafhanesi, 23 Ekim 1987".

Süheyl Denizci ve Neşet Ruacan da var. Herkes çok resmi giyinmiş, herhalde önemli bir davet. Kadın yün örmeye devam etti. Artık yaşamayan insan ile beraber geçirdiği onca seneyi üç cümle ve sekiz fotoğrafa sığdıramıyacağını hissederek devam etti: *"Ben tanıdığımda İsveç'ten yeni döndüğüm zamanlardı. Süheyl telefon etti, Çelik Palas'tayız, sen de gel şarkı söylersin dedi. Şimdi yılını hatırlamıyorum, galiba 1965 idi, yok 1966'da olabilir. O grubun piyanisti idi. İlk defa o gün tanıştık. Kısmet diye birşey var. Yıllarca İsveç'te birbirimizin ardından konserler vererek dolaşmışız da farketmemişiz. Ben manen çok yorgundum. İlham'dan boşanmıştım. Onu ilk gördüğümde gri, emeklilerin giydiği tarz bir hırkası vardı. Ama sadece 32 yaşında idi. Sakin, az konuşan, entellektüel, ağır başlı bir insan. Çelik Palas'ın müdürü ile satranç oynarlarken onları seyrederdim. Çapkın değildi. Liman gibi sığınılacak bir adam olarak gördüm onu. Benim zorumla bir arkadaşlık oldu."*

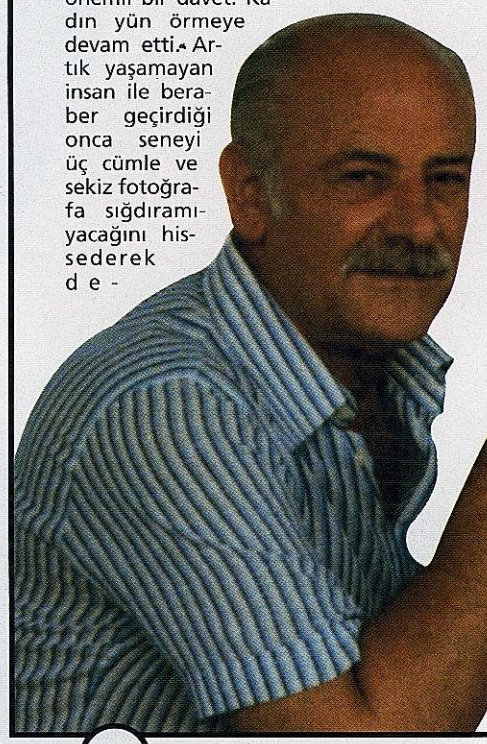

Masanın karşı tarafında oturan kız annesinin sözlerine devam etti. *"Aytenkolik olarak öldü, hayatı kaydı. Sen onun için bir saplantı idin."* Kadın güldü ve konuşmaya devam etti.

"Otuz yıl bu, dile kolay. Ama ikimiz de evlendiğimizde mutlu olamadık hep didiştik."

Masadan bir başka hanım lafa girdi. 'Sen çıldırttın Ümit'i.'

"Ümit ile darıldık, barıştık, ayrı kaldık, bir boşandık bir daha evlendik, başkaları ile evlendik, ayrıldık ama gene beraber olduk. Benim için 17 yaşındaki dünyalar güzeli sevgilisini terk ettiğinde ikimiz de 32 yaşında idik."

Kadın örmeye devam etti. Hikayenin son kısmını anlatacaktı. Gözlerini kıstı, belli ki anlatmakta zorlanıyordu, bir an durdu ama şişlerine sarılarak devam etti: *"Sonra birgün hastalandı, dört yandan hastalıklar saldırdı adamcağıza, bacağını kestiler, böbreği gitti, üre başladı. Kanser oldu. Müzikten gittikçe uzaklaştı. Hayatının son altı yılını bilgisayar başında geçirdi. Çok meraklı idi bilgisayara. Hiç halinden şikayet etmezdi. Halini soranlara hep iyiyim derdi. Tek tesellim yaşamının son altı yılında ona bir hemşire gibi çok iyi bakabilmiş olmam. Sık sık çalışma aralarında eve gider onun ihtiyaçlarını giderirdim."*

Bazı anlar vardır soru sormak gereksizdir, konuşma aralıkları sessizce soruları meydana getirir. İşte kadın böyle bir soruya cevap verdi: *"Çok iyi bir jazz piyanisti idi. Ama kendi çalışından tatmin olmazdı. Birara, galiba TRT'de çalıştığı yıllar idi şahlandı. Ama arkasını getirmedi, azimli değildi. Oscar Peterson'a hayrandı. Çok hasta olmasına rağmen İstanbul'daki konserine beraberce gittik. Uzun yıllar piyano çaldı ama ne yazıkki kendi adına yapılmış bir albümü yok."*

Kendi adına bir jazz albümü olmayan adamın Türk pop müziğine armağan ettiği bir çok unutulmayan parçası var: *"Ben Böyleyim'in sözlerini*

o yazdı. Beste Vicky Carr tarafından yapılmıştı ama Türkiye'de müziği popüler yapan sözleri oldu. 'Ölünceye Kadar' ve 'Yanlız Kadın'ın hem besteleri hem de sözleri onundur. Bunları benim için yazmıstı. Bir de 'Feelings' için yazmış olduğu sözler var."

'Ben Böyleyim' bir zamanların en tanınmış parçası idi ve hiç unutulmadı. Adamın aklına kaçınılmaz bir soru geldi: Şarkıdaki sözleri kim kime söylüyor, kadın mı erkeğe, erkek mi kadına.

"Bu soruyu ona kaç defa sordum, hiç cevap vermezdi, sadece gülerdi."

Masadaki bir başka hanım söze girdi:

"Bence bu sözler onun sana söylemek istediği sözlerdi, sana duyduğu aşkı ifade ediyorlar."

Adam sordu, 'sizi neden sevdi?'

"Ben aslında çok tatlı bir kadınım."

Sonra uzun bir sessizlik oldu.

"Benimle eğleniyordu. Müzik beraberliğimiz vardı. Otomobil sürmeyi severdi. Beraberce Avrupa seyahatlerine çıkardık. Bulgaristan ve Yugoslavya'dan geçerken hep radyoyu açar o ülkelerin jazz programlarını dinlerdi. Birgün geldi bacağı kesildi, otomobil seyahatlerimiz de bitti."

Masadan çeşitli yorumlar geldi: 'Konken beraberliğiniz de vardı. İyi insandı, gülerek gitti'.

Kadın devam etti: *"Hastahanede son nefesinde elele idik. Yarı komada olduğu bir gün bana baktı ve 'özlemişim' dedi. Oysa sadece üç gün ayrı kalmıştık."*

Adam daha başka ne söyleyebilirsiniz diye sordu. Kadın:

"İşte hepsi bu..." dedi.

Adam, kadının şişlerine geri dönerken içinde kopan fırtınayı hissetti. Ümit Aksu bir Eylül günü ardında unutulmayacak bir çok müzik ve şarkı sözü bırakarak bu dünyadan uçup gitti. Onun Ayten Alpman için yazdığı ölümsüz şarkı sözleri severek yaşanmış bir hayatın en güzel tanığıdır: *"Üzgünüm bütün olanlar için, üzgünüm mutlu yıllarım için, ister vur ister okşa, ister tut ister yolla, ister sev ister zorla, ben böyleyim"*.

Tunçel Gülsoy

Okay Temiz'den son haberler

Sade yaşamın görkemli tanısı

16 ay sonra

Bazı sevilen romanların, dizilerin ve filmlerin devamı yapılır. Zaman içerisinde insanlar değişir, yaşadıkları ortamlar değişir. Okay Temiz'le tanışalı 16 ay oldu. Dergimizin 11. sayısında bu tanışmamızın öyküsünü anlatmıştım. Ama zaman sonsuz bir nehir gibi akıp gidiyor. Peki Okay Temiz için bu 16 ayda neler yaşadı, arzularını gerçekleştirebildi mi?

O zamanlar Türkiye'ye gelmesinin sebebini şu sözler ile belirtmişti:

"Benim esas aşkım müziği en ileri boyutlara götürebilmek. Dünyanın her yerinde bir sürü kırkını aşmış müzisyen ülkelerine dönmek istiyorlar. Hepimiz yeni nesillere bir şeyler bırakmak istiyoruz. Ben de Türkiye'nin yeni nesillerine kariyer yapmış bir müzisyen olarak birikimlerimi teorik ve pratik olarak bir program çerçevesinde aktarmak istiyorum."

Çok sıcak bir yaz akşamı onu ziyaret ettim. Evi biraz değişmişti, salonun bir duvarı boydan boya ayna ile kaplanmıştı. Eşi bu mekanda dans dersleri veriyormuş. Kendi çektiği videoda iki gün önce gerçekleşen güneş tutulmasını seyrediyordu. Ona neler hissettiğini sordum, bir kahve içerken bana ilk intibalarını aktardı:

"Türkiye'ye döndüğüm için memnunum. Artısı eksisinden çok oldu. Kültür Bakanlığı projelerimle ilgileniyor. Devlet sanatçısı oldum, kadrom var. Aslında nerede düşlerimi gerçekleştirsem orada mutlu olabilirim ama İsveç üzerinden Türkiye'yi temsil etmekten burukluk duyuyordum. Projelerimi Türkiye'de gerçekleştirmik olmaktan mutluluk duyuyorum. Yapmak istediklerimi yavaş bir tempo ile de olsa yapabiliyorum. Allah yeterki sağlık versin.

Tabi beni mutsuz eden şeyler de var. Çarpık gelişme, çağ atlama diye hızlı gelişmenin getirdiği kaos, acelecilik, saygısızlık, sevgisizlik, çıkarcılık ve adam sendecilik. Tüm bunlar müziğe de yansıyor."

Bu sırada eşi Anne söze giriyor. "Gölgeyi bilmeyen güneşi farkedemez."

Bana enfes bir puro ikram ediyor ve sonra projelerini dinlemeye devam ediyorum.

'Zurna' projesi çok başarılı olmuş. Burada kendisine dört ayrı zurna eşlik ediyorlar. Türkiye'de çıkan albümü Almanlar da basıyorlarmış. Türkiye'de konser vermişler, şimdi de Belçika ve Fransa'da konserler verecekleriş. Fransız Kültür Bakanlığının davetlisi olarak 12 Aralık 1999-13 Şubat 2000 arasında tam beş konserleri var. Okay Avrupa'nın etnik müziğe çok ilgi duyduğundan bahsediyor. Zurna projesinin bir devamı da Trakya'nın kaba zurnası, Karadeniz'in ufak zurnası ve Doğu yörelerinin zurnalarının yeni bir düzenleme ile beraber yer aldığı bir çalışma olacak. Şimdilik tasarım safhasında.

Black Sea Art Project çerçevesinde Karadeniz Ülkeleri İşbirliği Bankası için Selanik'te bir konser vermişler. Ama bir başka deniz çevresinde düşündüğü yeni bir projesi var Okay'ın:

"Bir Akdeniz orkestrası kurmak istiyorum. Türkiye'nin en büyük sahili Akdeniz'de. Bu bölge güneş, antik kentler ve kültürler olarak çok zengin. Amacım Akdeniz çevresinden en ünlü müzisyenleri buluşturmak. Lübnan'dan Fairuz, Yunanistan'dan eski dostum Demis Roussos, İtalya'dan madden mümkün olabilse Pavorotti ... hay allah gittikçe pahalılaşıyor bu proje. Sonra Mısır'dan Fatima, Fransa'dan da iyi bir basçı alacağım. Bir de şu Fransız Tubacı Micheal Goddar'ı alabilirim. İspanya'dan bir flemenko şarkıcısı bizden de Yıldız'ı (İbrahimova) düşünüyorum. Bu kadarı kafi."

Halen yürüyen bir başka projede mehter ile vermiş olduğu konserler. Bunların gittikçe marş havasından uzaklaştığını, daha fazla folklorik özellikler taşıdığını düşünüyor. Bu çerçevede Çanakkale zaferi için bazı konserler vermişler.

Geçtiğimiz Nisan ayında Kültür Bakanlığı için bir albüm yapmışlar, adı 'Kutlama'.

NTV televizyonu İsveç'teki hayatını televizyona çekmiş. Orada yaşadığı mekanlar, çaldığı klüpler, hepsi dokümente olmuş. İsveç'in havasının farklı olduğunu şöyle vurguluyor:

"İsveç'te yavaş beste yapardım. Burada Banvit için bir parçayı iki saate yaptık. Türkiye'de stresin verdiği bir acele var. Bu beni de etkiliyor.

Banvit onun Türkiyedeki en büyük destekçisi ve sponsoru. Beraberce bir çok proje üretmişler. İlk proje Banvit'in kendi işçilerinin 80'er kişilik gruplar halinde katıldıkları darbukalı ritm work shoplar. Bunlarda aynı zamanda müzik kalitesi üzerine konuşmalar da yapılıyor. İkinci bir Banvit projesi de Levent Kırca Tiyatrosunda gerçekleştirilen 100 çocuğun yumurta marakas ile katıldığı bir "yaşamın ritmi" work shop'u. "Yaşamın ritmi" ayrıca Banvit'in sloganı oluyor. Banvit için yürekten söylediği sözler şöyle:

"Banvit öyle bir aile ki, beni gerçekten yücelttiler, bana kulak veriyorlar, Okay ile daha neler yapabiliriz diye araştırıyorlar. İnsanın annesi babası yapmaz onların yaptığını."

Bir başka yürüyen projede şef Erol Erdinç ile yaptığı "Kuzeyden Güneye Yansımalar" projesi. Bunu da şöyle anlatıyor:

"Erol'u Paris'te café barlarda çalıştığı yıllardan tanırım. Klasik müziğin dışındaki müziği tanıyan biri, bu yüzden birbirimize yaklaşabildik. Kompozisyon okumuştu, bu işi iyi bilir. O İzmir Devlet Senfoni orkestrasını idare ediyor. Ben de ona kendi grubum ile katılıyorum. Senegal davulu, Balkan Ezgileri, jazz, latin ritimleri ve doğaçlama var. Ne Erol ne de senfoni benim müziğimi yadırgamadı, ben de onları serbest bıraktım, beraberce uçtuk gittik. Burada yaptığımız müzik benim 28 yıllık birikimim. Yaşamımın renkleri, hava şartları, sesler, ay ışığının kara yansımasındaki işiltılar, soğuk İskandinav gecelerinin renkleri. Tüm bunlar benim bestelerimi etkiledi. Üzgün gözükse de romantik kuzey renklerinin içerisinde yaşamın pırıltısı vardır. Birgün güneydeki müzisyenler ile bu yansımaları paylaştım, bu proje doğdu."

Ama Okay tam bir proje üretim merkezi. Biri biterken yeni projeler doğuruyor. Bunlardan bir başka ilginç olanını da şöyle :

"Tasavvuf, protestan, katolik ve protestan ayin müziklerini bir potada eritip en iyi mesajlar ile insanlığa sunulacağım bir kilise konseri gerçekleştirmek istiyorum. Bu projede de Demis Roussos, Ahmet Özhan, 'Bulgarian Voices' kadınlar korosu, Arto Tunçboyacıyan, Rus piyanist Michel Alperin gibi özel müzisyenleri davet edeceğim. Bir çeşit fusion olacak, küdüm, kös zurna, saksofon gibi vurgulu sazlar olacak. Dini ezgilerden yola çıkarak doğaçlamaya geçeceğiz, dinler arasındaki ayırımları kaldırarak tek bir sonsuzluğa varacağız."

O anlatırken bazen gelecek projeler geçmiş projeler ile karışıyor bazen de gerçek nerede bitiyor hayal nerede başlıyor unutuyorum. Peki bütün bunların daha ne kadarı gerçek olabilir. Bence bir 16 ay daha geçince bugünün hayallerinin bir kısmı daha geçmiş projeler olacak ve Okay Temiz o hiç gelmeyecek noktaya doğru ilerliyecek. Hayatının son projesi.

Walt Disney'e gazeteciler sorarlar. 'Bay Disney, Disneyland'ın inşası daha ne kadar sürecek? O cevap verir. 'İnsanlar hayal edebildiği müddettçe Disneyland'ın inşası sürecektir'. Bence Okay Temiz yaşadığı müddetçe Okay dünyasında daha çok projeler gerçekleştirilecektir.

Okay Temiz'e ulaşmak isterseniz lütfen onu arayın, e mail gönderin. O sizleri bekliyor. Onun projelerinin gerçekleşmesi sadece insanlar ile mümkün ve hepsi de ortak insanlık kültürüne adanmış şeyler. Okaytm@aidata.com.tr

Tunçel Gülsoy

Aykut Uşutekin

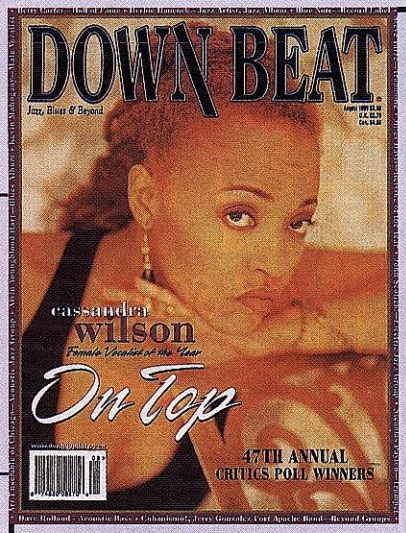

Down Beat Dergisinin eleştirmenleri yılın iyilerini listeledi

Amerika'nın en çok satan jazz dergisi olan Down Beat 47.kez eleştirmenlerinin sıraladığı en iyiler listelerini açıkladı. Bu listeleri biz de sizlerin bir fikri olması açısından önemli gördüğümüz için veriyoruz. Bu listelere bakarken dikkat etmeniz gerekli şey sanatçıların iki kategoride sınıflandırılmış olması. İlk kategori yılın sanatçıları, ikincisi ise TDWR, yani ingilizce aslı Talent Deserving Wider Recognition olan "Daha Fazla Tanınmayı Hak Eden Sanatçılar" olarak çevirebileceğimiz kategori. Bu listeleri oluşturmak için Down Beat dergisi 100'den fazla eleştirmenin bilgisine başvurmuş. Bunlar arasında sadece Down Beat dergisinin yazarları değil, uluslararası radyo, TV, dergi ve her çeşit basın ve yayın dünyasının önde gelen seçkin jazz eleştirmenleri bulunuyor.

Kadın Vokalist
231 Cassandra Wilson
119 Shirley Horn
111 Abbey Lincoln
75 Dee Dee Bridgewater
70 Shelia Jordan
61 Diana Krall

Onur Ödülü
99 Betty Carter
72 Milt Jackson
55 Joe Williams
46 Clark Terry
33 Antonio Carlos Jobim

Yılın Jazz Sanatçısı
66 Herbie Hancock
63 Wynton Marsalis
50 Joe Lovano
50 Dave Douglas
48 Sonny Rollins
37 Brad Mehldau

Yılın Jazz Albümü
62 Herbie Hancock, Gershwin's World (Verve)
43 Brad Mehldau, Songs Art of the Trio Vol.111 (Warner Bros.)
34 Dave Holland, Points of View (ECM)
30 Joe Lovano, Trio Fascination (Blue Note)
29 Cassandra Wilson, Traveling Miles (Blue Note)
20 Dave Douglas, Magic Triangle (Arabesque Jazz)

Yılın Yeniden Basımı
106 Miles Davis, The Complete Bitches Brew Sessions (Columbia/Legacy)
105 John Coltrane, The Complete Impulse! Studio Recordings (Impulse!)
43 Herbie Hancock, The Complete Blue Note '60s Sessions (Blue Note)
33 Various Artists, Complete JATP On Verve 1944-'49 (verve)
27 Charles Mingus, Complete 1959 Columbia Recordings (Columbia/Legacy)

Yılın Firması
226 Blue Note
198 Verve
66 Mosaic
39 Delmark
37 ECM
37 Concord
33 32 Jazz

Yılın Blues Albümü
37 Alvin Youngblood Hart, Territory (Hannibal)
26 Taj Mahal, In Progress&In Motion (Columbia/Legacy)
22 B.B.King, Blues on the Bayou (MCA)
15 Robert Jr.Lockwood, I Got to Find me a Woman (Verve)
14 Corey Harris, Greens from the Garden (Alligator)

Kategori Dışı Grup
30 Cubanismo!
30 Jerry Gonzalez Fort Apache Band
28 Kronos Quartet
20 Los Lobos
16 Latin Playboys

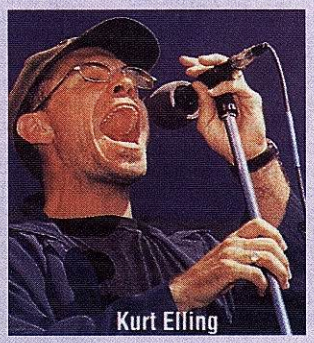
Kurt Elling

Akustik Bas
221 Dave Holland
124 Charlie Haden
106 Ray Brown
100 Christian McBride
51 Ron Carter

Big Band
185 Mingus Big Band
97 Lincoln Center JO
70 Count Basie Orchestra
60 Maria Schneider
46 Bill Holman

Akustik Jazz Grup
67 Art Ensemble of Chicago
65 Dave Holland
57 Phil Woods
50 Roy Hargrove
44 Keith Jarrett
35 Chick Corea

Elektrik Jazz Grup
110 John Scofield
89 Pat Metheny
84 Zawinul Syndicate
75 Medeski, Martin & Wood
64 Bill Frisell
34 Steve Coleman

Prodüktör
195 Michael Cuscuna
71 Orrin Keepnews
67 Manfred Eicher
34 Lee Townsend
31 Bob Belden

Besteci
73 Randy Weston
67 Wynton Marsalis
57 Henry Threadgill
50 Ornette Coleman
49 Maria Schneider

Aranjör
137 Bill Holman
52 Toshiko Akiyoshi
47 Melba Liston
44 Wynton Marsalis
43 Maria Schneider
41 Slide Hampton

Trompet
126 Nicholas Payton
119 Dave Douglas
102 Tom Harrell
98 Wynton Marsalis
98 Roy Hargrove
63 Lester Bowie

Soprano Saksofon
267 Steve Lacy
155 Wayne Shorter
132 Dave Liebman
54 Bop Wilber
51 Evan Parker
48 Jane Ira Bloom

Alto Saksofon
149 Phil Woods
114 Kenny Garrett
102 Ornette Coleman
100 Lee Konitz
75 Jackie McLean
57 Gary Bartz

Tenor Saksofon
223 Sonny Rollins
162 Joe Lovano
69 Joe Henderson
62 Joshua Redman
59 David Murray

Bariton Saksofon
183 Hamiet Bluiett
167 Nick Brignola
121 Ronnie Cuber
78 Gary Smulyan
78 James Carter

Trombon
205 Steve Turre
181 J.J.Johnson
112 Ray Anderson
73 Frank Lacy
36 George Lewis

Piyano
124 Kenny Barron
93 Tommy Flanagan
89 Keith Jarrett
65 McCoy Tyner
63 Cecil Taylor
56 Brad Mehldau

Org
179 Jimmy Smith
128 Joey DeFrancesco
83 Jack McDuff
77 Jimmy McGriff
68 John Medeski
54 Larry Goldings

Elektrik Keyboard
218 Joe Zawinul
111 Herbie Hancock
51 Chick Corea
44 John Medeski
33 Lyle Mays

Gitar
146 Bill Frisell
140 Jim Hall
137 John Scofield
99 Pat Metheny
63 Kenny Burell
39 Pat Martino

Elektrik Bas
203 Steve Swallow
68 Marcus Miller
61 John Patitucci
58 Bob Cranshaw

Davul
181 Elvin Jones
140 Roy Haynes
108 Billy Higgins
104 Jack DeJohnette
94 Max Roach

Perküsyon
107 Trilok Gurtu
87 Tito Puente
68 Don Alias
53 Poncho Sanchez

Regina Carter

Daha Çok Tanınmayı Hak Eden Sanatçılar (TDWR)

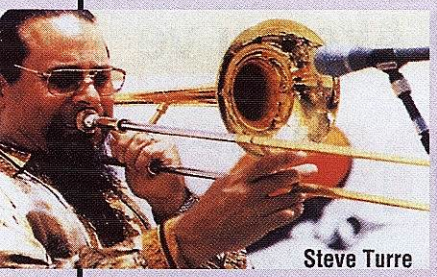
Steve Turre

Klarinet
- **212 Don Byron**
- 95 Buddy DeFranco
- 84 Eddie Daniels
- 67 Kenny Davern
- 63 Ken Peplowski

Flüt
- **184 James Newton**
- 110 Lew Tabackin
- 97 James Moody
- 63 Frank Wess

Vibrafon
- 261 Milt Jackson
- 168 Gary Burton
- 133 Bubby Hutcherson
- 45 Stefon Harris
- 40 Steve Nelson

Keman
- **193 Regina Carter**
- 93 Billy Bang
- 79 Mark Feldman
- 62 Claude "Fiddler" Williams

Diğer Enstrümanlar
- **114 Toots Thielemans (har)**
- 109 Howard Johnson (tuba)
- 90 Steve Turre (shells)
- 55 Bella Fleck (banjo)
- 53 David Murray (bclt)

Erkek Vokalist
- **126 Kevin Mahogany**
- 104 Andy Bey
- 101 Joe Williams
- 83 Mark Murphy
- 72 Kurt Elling

Blues Sanatçısı
- **126 B.B.King**
- 83 Taj Mahal
- 49 Buddy Guy
- 44 John Lee Hooker
- 40 Charles Brown

Blues Grup
- **69 B.B.King**
- 60 Roomful of Blues
- 26 Ronnie Earl & The Broadcasters
- 24 Clarence Gatemouth Brown
- 22 Joe Louis Walker
- 19 Buddy Guy

Kategori Dışı Sanatçı
- **34 Cesaria Evora**
- 34 Lauryn Hill
- 27 Marc Ribot
- 22 Van Morrison
- 20 Lyle Lovett

Kategori Dışı Albüm
- **28 Lauryn Hill, Miseducation of Lauryn Hill (RuffHouse)**
- 28 Lucinda Williams (Car Wheels On Gravel Road (Mercury)
- 19 Bob Dylan, Live 1966 (Columbia/Legacy)
- 14 Elvis Costello/Burt Bacharach, Painted From Memory (Mercury)

Aranjör
- **37 Don Dickler**
- 34 Bop Florence
- 30 Maria Schneider
- 26 Anthony Wilson

Alto Saksofon
- **55 Greg Osby**
- 53 Antonio Hart
- 41 Steve Coleman
- 39 Steve Wilson
- 35 Gary Bartz
- 34 Donald Harrison

Elektrik Jazz Grup
- **55 Bela Fleck & The Fleckstones**
- 48 Steve Coleman & Five Elements
- 45 Medeski, Martin & Wood
- 37 Charlie Hunter
- 20 Yellowjackets
- 20 Zawinul Syndicate

Gitar
- **63 Russell Malone**
- 52 Charlie Hunter
- 43 Joe Morris
- 39 Mark Elf
- 29 Peter Leitch
- 28 Steve Masakowski

Davul
- **52 Brian Blade**
- 51 Lewis Nash
- 50 Leon Parker
- 40 Bill Stewart
- 36 Jeff "Tain" Watts
- 35 Matt Wilson

Nicholas Payton

Perküsyon
- 41 Leon Parker
- 36 Jerry Gonzalez
- 33 Marilyn Mazur
- 33 Giovanni Hidalgo

Org
- **68 Larry Goldings**
- 67 Barbara Dennerlein
- 50 John Medeski
- 42 Wayne Horvitz
- 38 Dan Wall
- 31 Joey DeFrancesco
- 23 Sam Yahel

Yılın Jazz Sanatçısı
- **90 Dave Douglas**
- 51 Brad Mehldau
- 23 Danilo Perez
- 22 Chris Potter
- 21 Nicholas Payton

Big Band
- **39 Either/Orchestra**
- 38 George Gruntz
- 31 Gerald Wilson
- 26 Toshiko Akiyoshi
- 25 John Fedhock

Akustik Jazz Grup
- **54 Brad Mehldau**
- 43 Tiny Bell Trio
- 32 Astral Project
- 25 Clusone Trio
- 21 Sex Mob

Prodüktör
- **47 Bill Laswell**
- 41 Bob Belden
- 33 Don Sickler
- 25 Delfeayo Marsalis

Besteci
- **57 Dave Douglas**
- 37 Anthony Wilson
- 31 Tom Harrell
- 27 Myra Melford
- 21 Jon Jang

Trompet
- **75 Dave Douglas**
- 61 Kenny Wheeler
- 43 Tim Hagans
- 37 Ingred Jensen
- 25 Marcus Printup
- 23 Malachi Thompson

Soprano Saksofon
- **75 Jane Ira Bloom**
- 55 Jane Bunnett
- 52 Chris Potter
- 50 James Carter
- 38 Steve Wilson

Tenor Saksofon
- **56 James Carter**
- 49 David Sanchez
- 40 Fred Anderson
- 36 Joshua Redman
- 35 Eric Alexander
- 26 Ken Vandermark

Bariton Saksofon
- **100 James Carter**
- 58 Joe Temperly
- 53 Scott Robinson
- 52 Gary Smulyan
- 49 Cecil Payne

Trombon
- **82 Conrad Herwig**
- 75 Robin Eubanks
- 58 Wycliffe Gordon
- 46 Frank Lacy

Piyano
- **82 Brad Mehldau**
- 46 Danilo Perez
- 40 Kenny Werner
- 39 Cyrus Chestnut
- 37 Matthew Shipp

Elektrik Keyboard
- **55 John Medeski**
- 43 Wayne Horvitz
- 39 Django Bates
- 29 John Surman
- 29 Uri Caine

Akustik Bas
- **68 Avishai Cohen**
- 58 William Parker
- 56 Christian McBride
- 32 Peter Washington
- 30 Larry Grenadier

Elektrik Bas
- **61 Victor Wooten**
- 42 Christian McBride
- 28 Charnett Moffett
- 27 Bill Laswell

Klarinet
- **82 Ken Peplowski**
- 55 Marty Ehrlich
- 55 Michael Moore
- 38 Louis Sclavis
- 33 Alvin Batiste

Flüt
- **53 Jane Bunnett**
- 37 Ken Jordan
- 33 Frank Wess
- 32 Sonny Fortune
- 32 Sam Rivers

Vibrafon
- **164 Stefon Harris**
- 122 Steve Nelson
- 59 Joe Locke
- 44 Bill Ware
- 30 Khan Jamal

Keman
- **54 Mark Feldman**
- 53 Regina Carter
- 52 John Blake
- 33 Johnny Frigo
- 25 Mat Maneri

Diğer Enstrümanlar
- **40 Dino Saluzzi (bandoneon)**
- 31 Erik Friedlander (cello)
- 28 Bela Fleck (banjo)
- 25 Marty Ehrich (bclt)
- 12 Richard Galliano (acc)

Erkek Vokalist
- **97 Kurt Elling**
- 65 Freddy Cole
- 47 Andy Bey
- 44 Bob Dorough
- 43 Miles Griffith

Kadın Vokalist
- **80 Patricia Barber**
- 34 Diana Krall
- 34 Nnenna Freelon
- 32 Dominique Eade
- 30 Kitty Margolis

Blues Sanatçısı
- **53 Keb' Mo'**
- 35 Olu Dara
- 29 Shemekia Copeland
- 26 Joe Louis Walker
- 24 Corey Harris

Blues Grup
- **20 Cephas & Wiggins**
- 18 Taj Mahal Phantom BB
- 14 Lucky Peterson
- 13 Derek Trucks Band

Kategori Dışı Sanatçı
- **22 Rufus Wainwright**
- 15 Virginia Rodriguez
- 14 Baba Maal
- 14 Ben Neill

Kategori Dışı Grup
- **25 Bloque**
- 18 Oranj Symphonette
- 15 Los Hombres Calientes
- 12 Derek Trucks Band

Bill Laswell

Paris'te Bir Eylül Akşamı ve

Cassandra Wilson

Down Beat dergisinin eleştirmenleri ve okurları tarafından yapılan değerlendirmelerde Cassandra Wilson yılın en iyi kadın vokalisti ünvanını yıllardır kimseye bırakmıyor. Cassandra Wilson'ı geleneksel jazz şarkıcısı kalıpları içinde düşünmek oldukça güç. Blues geleneğinden yola çıkarak, Amerikan folk ve pop müziklerini üstün bir doğaçlama yeteneğiyle birleştirerek jazz'a ulaşıyor Wilson. Dönemin popüler müzik tarzlarını, kendi geçmişinden gelen, içinde büyüdüğü müzikle birleştirerek kendi şarkılarını yazıyor, düzenliyor ve ünlü bir sanatçı açısından büyük bir risk alarak, eski bazı şarkıların yeni düzenlemelerini, o simsiyah buğulu kontraltosuyla yeniden yorumluyor.

11 Eylül Cumartesi akşamı, Casino de Paris'te, Mart ayında piyasaya çıkan "Traveling Miles" albümünün[1] tanıtım turunun ikinci gecesinde, bütün bu özelliklerini, değer bilen bir dinleyiciye sundu Cassandra Wilson ve grubu[2]. Bu albüm Miles Davis'in müziğinden ilham alarak yazdığı parçalardan ve Davis'in birlikte çalıştığı gruplarda yazılmış kompozisyonlardan oluşuyor. Albümdeki eserlerin pekçoğuna yer verdiği bu konserde, herbir şarkının tekrar yaratıldığına tanık olmak heyecan vericiydi.

Cassandra Wilson'ın düzenlemelerinde gitar ana enstrüman olarak yer alıyor ve uzun sololar dikkat çekiyor. Piyano ise basla hemen hemen eşdeğerde bir görev üstlenmiş durumda. Marvin Sewell'in özgün gitar soloları pop ve hatta soft rock eğilimini duyumsatırken, Kevin Breit'in, çoğunlukla elektrik akustik eşliği ve soloları Cassandra Wilson'ın müziğe ilk başladığı dönemlerdeki folk etkilenimlerinin izlerini sürüyor. *When the sun goes down* şarkısında, iyi bir gitarist olduğu bilinen Cassandra Wilson'ın bu özelliğine tanık olmak sevindiriciydi. Pop ağırlıklı bir parça olan *When the sun goes down*'ın, o anın ürünü olduğu belli olan, doğaçlama blues motifleri taşıyan finali Wilson'ın blues duygusunu gözler önüne seriyordu.

Gospel geleneğinde içinde ele alınabilecek *Seven steps to heaven* başçı Lonnie Plaxico'yla uzun bir doğaçlama (karşılıklı konuşma) tarzında başladı ve heyecan verici ritmiyle ve düşük volümden yüksek volüme sürpriz geçişleriyle dinleyiciyi avucunun içine alıverdı. *Right Here, Right Now* parçasında ve Wayne Shoter'ın *ESP*'sinin yeni düzenlemesi *Never Broken*'da Wilson'ın vokal yeteneği ön plana çıkıyordu. Bu parçalarda şarkıyla şarkıcı arasındaki kimsenin arasına girip bölemeyeceği diyalog gözlenebiliyordu.

Cassandra Wilson'ın sahnedeki doğal tavrı ve enstrümantalistlerle olan diyaloğu pek çok grup liderinin örnek alabileceği nitelikte. Tüm enstrümantalistlerin kendilerini ifade edebildiği bir müzikal ortamın yaratılmasını sağlarken, bir grup lideri ve diva olarak değil, grubun elemanlarından biri olarak, uzun sololarda bir kenara çekilip onları dinleyerek ve mimikleriyle, jestleriyle ve bir nefesli enstrüman çalarcasına kullandığı parmaklarıyla müziğe katılarak grubunu idare ediyor.

Konserin kapanış şarkısı *Time after time* Cyndi Lauper tarafından 80'li yılların başlarında pop tarzında yorumlanmıştı. Ancak bu konserde dinlediğimiz *Time after time* bir Cassandra Wilson klasiği haline geliverdi. Kapanış şarkısı olarak çok iyi bir seçimdi. Bir saat on beş dakika kaldığı sahneye yoğun alkışlar sonucu yeniden döndüğünde, 1996 yılında çıkan "New Moon Daughter" albümünden[3] *A little warm death*'le muhteşem bir ikinci kapanış yaptı.

Cassandra Wilson ilk olarak 1992 yılında 2. Akbank Jazz Festivali kapsamında Türkiye'ye geldi ve Cemal Reşit Rey konser salonunda festivalin açılış konserini verdi. O dönem Wilson'ın hızlı ve haklı yükselişinin başlangıcıydı. Geçen yıl Yapı Kredi Sanat Festivali kapsamında Harbiye Cemil Topuzlu Açık Hava Tiyatrosu'nda verdiği konserde ise ününün doruğundaydı. Bundan sonra da Türkiye'ye pek çok kez geleceğini umuyorum.

Cassandra Wilson Mississippi kökeni (blues ruhu), enstrümantalist özelliği (gitarist olarak), besteleri ve düzenlemeleri (yaratıcı yönü) ve vokal emprovizasyonuyla (şarkıcı ve jazz'cı yönü) müzikal anlamda, bazı şarkı sözlerinin derinliğinden de anlaşılabilecek entellektüel yönüyle (sosyal bir alanda üniversite eğitimi almış bir birey olarak), siyah kültürün ve blues kadının bir zaferi olarak karşımızda duruyor.

Kaynakça:
1 Traveling Miles, Blue Note, 23/3/1999, #54123
2 Gitar: Marwin Sewell-Kenny Breit
Piyano: Eric Lewis
Kontrabas: Lonnie Plaxico
Davul: Jeff Haynes
Perküsyon: Marcus Baylo
3 New Moon Daughter, Blue Note, 5/3/1996, #32861

Benan Dinçtürk

sesi biraz daha yükseltin...

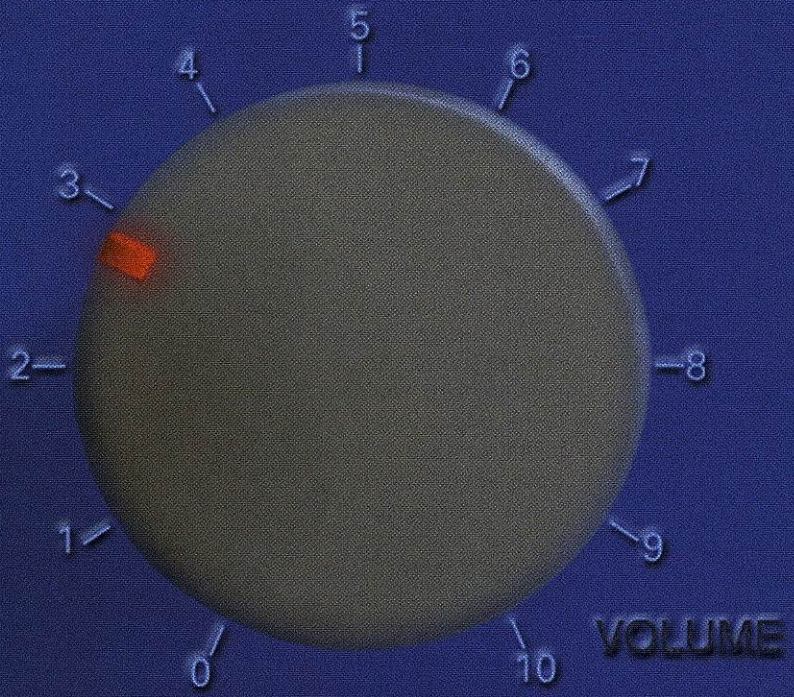

Şimdi koltuğunuza yayılın ve

jazzın tadını çıkarın...

***Yaşarbank**, finansal istek ve*

ihtiyaçlarınızı sizin yerinize

çözümlüyor nasıl olsa...

yaşarbank

"Yeni Kuşak Bankacılık"

GREY

Merdiven Düşmanları

Şebnem Şenyener/ New York

Yirmibirinci yüzyıl arifesinde New York çok değişti. Görenler tanımayabilir. Öyle ki, yirmiüçüncü sokaktaki ütü şeklindeki "Flat Iron" binasından başlayarak Wall Street'e dek uzanan Broadway artık "Silicon Alley" diye anılıyor. New York'taki "Silicon Alley" ya da Silikon Çıkmazı, son elli yıldır California ve güney eyaletlerinde yoğunlaşan bilgisayar teknolojisi üreticilerinin oluşturduğu bölgeyi isimlendiren "Silicon Valley" yani Silikon Vadisine bir atıf. Broadway'i son bir kaç yılda tümüyle işgal edip değiştiren ve güney Manhattan'a bambaşka bir yüz kazandıran Silikon Çıkmazı, Flat Iron binasının karşısındaki kocaman siyah beyaz "Double Click, www.doubleclik.com" reklamıyla başlıyor. Double Click, son aylarda hisseleri yüzde bin artıp, yüzdebinbeşyüz düşen dinamik internet şirketlerinden, net içinde reklam köprüleri kurup, geleceği parselleyen "dalgaseyir" düşkünlerinin gözdesi. Broadway'i Silikon sokağı haline getiren internet şirketleri, silikonla birbirine hergün daha fazla bağlanan dünyanın yeni iş imkanlarını yaratmakla meşgul.

"Dalgaseyir" kültürü hızla yeşeren ve hergün yepyeni bir şekilde kendini değiştiren tuhaf bir genç dünya. Eski taş duvarlı, beton katlı, merdivenli, ağır ceviz kaplamalı, döşemeli büyük şirketlerden çok farklı bu yeni dünya. Örneğin, Silicon Alley işyerlerinde, katlar arasında herkesin alışageldiği merdivenler yok. Katlar arasında kaydıraklar var. Ancak tekerlekli kayak ya da patenlerle üzerinden kayılabilecek, ucuna varıldığında nasıl duracağını bilmeyenler için kafa göz yarmaya elverişli kaygan yokuşlar düşünün, işte merdiven yerine bu yokuşları kullanıyor "dalgaseyirciler". Avukatları her hecede karşısındakini dava etmeye alışmış bu şehri hayretler içinde bırakan kaydıraklar geleneksel güvenlik anlayışına son derece ters düşüyor tabii. Ama bu şirketlerde çalışan "dalgaseyirciler" için paten ayağın bir parçası. Değil yatağa, duşa dahi patenleriyle giren bu yeni insanlar merdivene düşman. Merdiven gördüklerinde basamakları değil zaten trabzanı kullandıklarından, işyerinde de alt kattan üst kata, üst kattan alt kata kaydırakları kullanarak inip çıkıyorlar. Güvenlik diye bir soru sorulacak olursa, böyle bir sözcüğün sözlük anlamından bile emin değil hiç birisi: "güvenlik mi, ne güveniliği?" diye hayret dolu gözlerle karşılarındakilerine bakıp niçin endişelendiklerini bir türlü anlayamadıklarını ifade ediyorlar. Birgün bir kuruşu olmayan ertesi gün bilgisayar ekranında milyonları vurup, ondan bir saat sonra milyarları kaybedebilen bu gençlerin sözlüğünde güvenlik kelimesinin yeralmaması doğal. Hayat bir kaydırak onlar için. İnişli çıkışlı. Her iniş, her çıkış kadar heyecan verici, ya çok yüksek, ya çok derin, yani bir ortası yok bu işin. Kayarken havada geçirilen zaman yere dokunulduğu zamanlardan çok daha uzun. İşte "dalgaseyirin" hayat felsefesi bu!

Doğu Village'de güneşli bir ögleden sonra. Yazın bunaltıcı sıcağında havasız kalmış evlerin kapıları, pencereleri açık, perdeleri içerdeki aspiratörlerin yarattığı rüzgarda sallanıyor. Kediler tembel, çiçekler baygın. Bahçede nemle büyüyen tropik otlar yemyeşil, darmadağınık. Bahçeye açılan kapıdan içerisi görünüyor. Pek fazla temizlenmeyen bir doğu Village odası. İçeride üstünde atlet dahi olmayan yarı çıplak, dazlak adam. Etrafında sekiz bilgisayar ekranı. Hepsinde ayrı bir borsa endeksi, sayılar sürekli değişiyor. Odada doğru dürüst oturulacak bir sandalye dahi yok. Bütün hepsi kırık dökük, paslı, döşemeleri yırtılmış. Dazlak adam tekerlekli bir sandalyede bir ekrandan öbürüne kayarak, kulağından sarkan bir kulaklıkta telefonla konuşup, diğer kulaklıktan trans müziğini dinlemekte. Kenarda caddelerde çarpılıp vurulmaktan eğri büğrü olmuş bir kayak. Kimsede eski zamanların stresi kalmadı, herşey bambaşka bir rahat ama dehşetli heyecan verici. Kalplerin hızlı atışlarını, içi kalkanların heyecan çığlıklarını duyuyoruz sürekli. İşte böyle değişti New York, oda oda, sokak sokak.

Vertú

Bascı Stanley Clarke ve davulcu Lenny White tarafından kurulan Vertu bu isim altında ilk çıkışını 8 haziran 1999'da yaptı. Kemancı Karen Briggs, keyboard'cu Rachel Z ve gitarist Ritchie Kotzen'in de aralarında bulunduğu beş kişilik grup 21. yüzyılın müzik anlayışıyla yoğrulmuş bir dizi deneyimin ürünü.

Bu müzik temellerinin temelleri 30 yıl öncesine dayanıyor. 30 yıl önce Miles Daivs, Bitches Brew ile 70'li yılların jazz-rock ve fusion akımlarına öncülük edecek yeni bir müzik hareketini gerçekleştirmişti.

Bitches Brew'da yer alan müzisyenlerden biri olan Lenny White davulda jazz-rock'un mihenk taşlarından biri olarak bilinir. Miles Davis ile yaptığı çalışmaların ardından 70'lerin ilk fusion gruplarından olan Return To Forever'da Stanley Clarke'la birlikte çalan Lenny White şimdi eski grup arkadaşıyla beraber fusion'ın altın çağına dönüş yapıyor.

Stanley Clarke'sa özellikle jazz, pop ve film müziği alanlarında çok üretken bir sanatçı ve müzisyen. 76'da School Days ve 78'de Modern Man'la yaptığı başarılı çıkışı 80'lerde keyboard'cu George Duke ile yaptığı üç albümlük projeyle sürdürdü. Film müziklerine olan ilgisiyse 90'larda Passangers 57, Boyz'n The Hood ve The Five Heartbeats filmleri için hazırladığı müziklerle kendini gösterdi. 1994'de çıkan Live at the Greek isimli konser albümünde Larry Carlton, Billy Cobham, Deron Johnson ve Najee gibi önemli müzisyenlerle çaldı. 97'de the Bass-ic Collection isimli bir toplama albüm çıkardı.

Daha önceki fusion deneyimlerine yeni bir biçim veren White ve Clarke grubu genç ve yeni yeteneklerle genişletmiş. Keyboard'cu Rachel Z, Najee, Steps Ahead, Al DiMeola, Angela Bofill gibi önemli isimlerle yaptığı çalışmaların ardından 93'de Columbia Records'dan ilk solo albümü Trust the Universe'i çıkardı. 96'da NYC Records'dan A Room of One's Own ve 99'da Love is the Power isimli albümleri çıkardı. Kemancı Karen Briggs adını ilk olarak New Age akımının yıldızlarından Yanni'nin albümlerinde duyurdu. Wynton Marsalis, Kenny Loggins Wu Tan Clan gibi önemli müzisyenlerle çalıştı. TV ve sinema filmlerinin aranan müzisyenlerinden olan bu 99 yapımı "50 Kemancı" filminin de içinde bulunduğu bir dizi yapımın müziklerini de yorumladı.

Grubun beşinci üyesi Ritchie Kotzen 17 yaşından beri müzikle uğraşıyor. Mother Head's Family Reunion ve Inner Galactic Fusion Experience da dahil 5 albüm kaydı var. Son çalışmasıysa önderliğini yaptığım 1998 tarihli "What Is" albümü.

Serap Öztürk

Southern Comfort 125. yılını kutluyor

1860 yılında New Orleanslı genç barmen M.W.Herron viski tadından sıkılıp yeni, daha zengin bir tada sahip olan ve eşi bulunmayan bir içki üretmeye karar veriyor. Sonuç mükemmel: Southern Comfort.

Senede 2 milyon kasadan fazla satan dünya lideri markalardan biri olan ve yaklaşık birbuçuk asırdır gizli bir reçete ile üretilen Southern Comfort'un herbir şişesinde 100'ü aşkın farklı madde bulunuyor ve bu da içkiye o eşsiz, yumuşak ve zengin tadı veriyor. Bu eşsiz zengin tad sayesinde tüketici Soco'yu New York, New Orleans, Miami, Manila ve İstanbul'un en seçkin barlarında görebilirsiniz.

Southern Comfort, dünya çapındaki içki markalarının üreticisi olan Brown Forman tarafından üretiliyor ve ülkemizde dünyaca ünlü pekçok içki markasını temsil eden Yılmat Mümessillik tarafından Türkiye'ye getiriliyor.

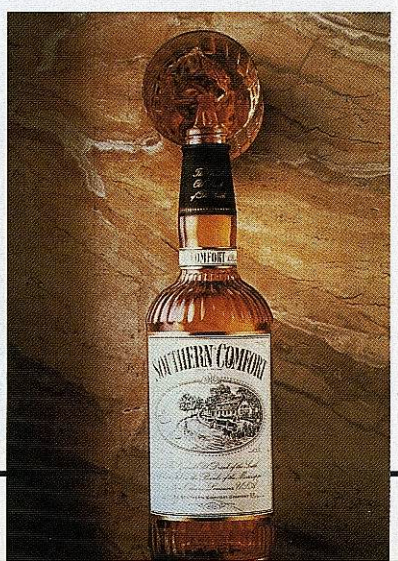

Derleyen: Ali Sönmez
(alisonmezjazz@hotmail.com)

Şu jazz dedik

"JAZZ, tüm dünyada bir Amerikan müziksel sanat biçemi olarak bilinir ve de öyledir." - ART BLAKEY

Genç koleksiyoncu: ART BLAKEY

(11 Ekim 1919 - 16 Ekim 1990)

Pennsylvania eyaletinin endüstri merkezi Pittsburgh'da zenci bir işçi ailesinin oğlu olarak dünyaya gözlerini açan Arthur Blakey, daha küçük bir çocukken kaderinin babası gibi kömür madenlerinde ömür tüketmek olmayacağına karar vermişti. Müziği çıkış yolu olarak gören Art, okulda piyano çalmayı öğrendiyse de, 15 yaşına geldiğinde çocuk sahibi bir aile babası olarak, istemese bile madenlerde ve demir-çelik fabrikalarında çalışmak zorunda kalmıştı. Ama vardiyalarından sonra, geceleri kentin jazz kluplerinde müzik yapmaktan geri kalmıyordu. Kendi iddiasına göre, bir gece çalıştığı klubün patronu silah zoruyla onu piyanosundan kaldırmış ve yerine yine o yöreden gencecik bir oğlanı oturtmuştu. Erroll Garner adlı bu delikanlının piyanoda kendisinden çok daha yetenekli olduğunu anlamakta gecikmeyen Art hemen onu grubuna almış, kendisi de davula geçmişti. Zaman içinde Erroll Garner çok başarılı bir piyanist olarak şöhrete kavuşurken, Art Blakey de Modern Jazz'ın en seçkin davulcularından biri olarak tarihe geçişini bu zorba patrona borçlu olduğunu hiç unutmayacaktı. 1939 yılında Fletcher Henderson'ın orkestrasında çalışmaya başlayan Blakey, çıktıkları bir turnede Georgia'lı zenci düşmanı bir polisten yediği dayak sonucunda kafatasına yerleştirilen çelik plaka sayesinde askere alınmaktan kurtulmuştu. Savaş yılları Swing döneminin big bandlerini ekonomik krize sürükleyince, 1944'te kendisi gibi Pittsburgh'lu olan Billy Eckstine'ın kurduğu ilk Bebop orkestrasına katılan Blakey, 1947 yılında grup dağılana kadar, Dizzy Gillespie, Charlie Parker, Miles Davis, Dexter Gordon, Fats Navarro, Kenny Dorham, Gene Ammons, Lucky Thompson, Tadd Dameron gibi, dönemin genç yetenekleriyle birlikte çalışma ve davul tekniğini geliştirme olanağını buldu. 40'lı yılların sonunda New York'ta çalışırken Blue Note plak şirketiyle anlaşan Blakey, Thelonious Monk, Miles Davis, Tadd Dameron ve Horace Silver'ın ilk stüdyo kayıtlarında çaldı ve 17 Messengers adlı ilk grubunu kurdu. Bu arada karısını genç yaşta kaybeden davulcu, aylarca sürecek bir Afrika yolculuğuna çıkıp Nijerya ve Gana'da zenci müziğinin köklerini inceledi, Afrikalı davulcuların ve tamtamların gizemini keşfetti. Bu yolculuğun ardından, 1949 yılında Müslüman olup, Abdullah İbn Buhaina adını alan davulcu, dinamik ataklarla süslediği çalışmalarıyla kısa sürede modern jazz davula pek çok yenilik getirdi ve özellikle parçalar boyunca solo yapan diğer müzisyenlerle sürekli ve dinamik bir diyalog içinde bulunarak, ritm seksiyonla üflemeli çalgılar arasındaki geleneksel kopukluğu ortadan kaldırdı. 1954'ün sonlarında piyanist Horace Silver'la birlikte, jazzda Hard Bop ve Soul-Funk akımlarının öncülerinden sayılan Jazz Messengers grubunu kuran Art Blakey, tam 35 yıl boyunca, bu ismi taşıyan grubuyla hep Modern Jazz'ın ön saflarında yer aldı. Son derece güçlü swing duygusu, mükemmel tekniği, ve özellikle semballerden elde ettiği değişik seslerle zenginleşen müthiş sololarıyla davulda bir ekol yaratan Art Blakey'nin jazz dünyasında ayrıcalıklı bir konuma ulaşmasında, sürekli olarak genç ve yetenekli müzisyenleri keşfedip, bir okul görevi gören grubunda onları yetiştirmesi de büyük rol oynamıştır. Blakey'nin yanında deneyim kazanarak daha sonra her biri birer lider olan ünlü müzisyenler arasında, Hank Mobley, Benny Golson, Jackie McLean, Johnny Griffin, Wayne Shorter, Bobby Watson, Branford Marsalis, Donald Harrison, Kenny Garrett, Javon Jackson gibi saksofoncular; Lee Morgan, Freddie Hubbard, Donald Byrd, Woody Shaw, Chuck Mangione, Valery Ponomarev, Wynton Marsalis, Terence Blanchard, Wallace Roney gibi trompetçiler; Cedar Walton, Bobby Timmons, Keith Jarrett, James Williams, Joanne Brackeen, Mulgrew Miller, Benny Green gibi piyanistler ilk akla gelenlerdir. Meslek yaşamının son yıllarında işitme yeteneğini hızla kaybetmesine rağmen, son nefesini verinceye kadar aktif müzik yaşamını inatla sürdüren Blakey'nin yanında yetişen bu değerli müzisyenler, ustalarının bitmek tükenmek bilmez bir enerjiyle tam 35 yıl canlı tutmaya çalıştığı jazz mesajını gelecek kuşaklara da ileteceklerdir kuşkusuz... Art Blakey'nin olağanüstü zengin diskografisinden yaptığımız seçimleri, her zamanki gibi, jazz'a olan ilginize, bütçenize ve hedeflediğiniz koleksiyonun çapına göre sınıflandırdık. Bunlar arasından belli bir dönemde ülkemize ithal edilmiş olan CD'leri de bir ay-yıldızla işaretledik. Her bölümde öncelikli olarak alınması gereken, en başarılı yapıtları ise birer okla vurguladık.

DERLEME ALBÜMLER

(İlk CD'lerini alacaklar ve kısıtlı bütçeler için)

➲ The History of Art Blakey and the Jazz Messengers (1947-81)
BLUE NOTE 97190 (3CD)

* Jazz Profile (1954-64) CAPITOL JAZZ ☪

* This Is Jazz Vol. 28 (1956) COLUMBIA ☪

➲ The Jazz Messenger (1956)
COLUMBIA 467920

* The Best of Art Blakey and the Jazz Messengers - Blue Note Years (1958-64)
BLUE NOTE 93205 ☪

* The Best of Art Blakey (1958-79)
EMARCY 848245

➲ Art Collection (1978-85)
CONCORD JAZZ CCD 4495 ☪

* The Concord Jazz Heritage Series (1978-85)
CONCORD JAZZ CCD 4839

ÖZGÜN ALBÜMLER

(Kapsamlı bir koleksiyonu hedefleyenler için)

➲ A Night at Birdland Vol.1 & 2 (1954)
BLUE NOTE 46519 & 46520 ☪

* At the Café Bohemia Vol.1 & 2 (1955)
BLUE NOTE 46521 & 46522

➲ The Jazz Messengers (1956)
COLUMBIA CK 65265

➲ Art Blakey's Jazz Messengers with Thelonious Monk (1957)
ATLANTIC JAZZ 1278 ☪

➲ Moanin' (1958) BLUE NOTE 46516 ☪

* At the Jazz Corner of the World (1959)
BLUE NOTE 28888 (2CD)

➲ A Night in Tunisia (1960)
BLUE NOTE 84049

➲ Mosaic (1961) BLUE NOTE 46523

* Caravan (1962)
ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-038

* Ugetsu (1963)
ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-090

➲ Free for All (1964) BLUE NOTE 84170

➲ Album of the Year (1981)
TIMELESS CDSJP 155 ☪

➲ Keystone 3 (1982)
CONCORD JAZZ CCD 4196 ☪

* New York Scene (1984)
CONCORD JAZZ CCD 4256

* Not Yet (1988) SOUL NOTE SN 1105

KOMPLE SET

(Fanatik ve "tuzu kuru" Art Blakey hayranları için)

➲ The Complete Blue Note Recordings of Art Blakey's 1960 Jazz Messengers (1960-61)
MOSAIC MD6-141 (6CD)

leri...

ŞU CAZ DEDİKLERİ

Her Cuma gecesi 23:00-24:00 arası, TRT Radyo 3'te

Ayın 1. Programı: Sinema'da Jazz
Ayın 2. Programı: Vokal Jazz Klasikleri
Ayın 3. Programı: Live Jazz
Ayın 4. Programı: Modern Jazz'ın Efsane Albümleri

1 Ekim	"Les Tricheurs" / Oscar Peterson + "Blow-Up" / Herbie Hancock (1966)
8 Ekim	"Dinah Jams" / Dinah Washington (1954)
15 Ekim	Stan Getz: at the Shrine (1954)
22 Ekim	"Free Jazz" / Omette Coleman (1960)
29 Ekim	"Jazz for..." Özel Programı
5 Kasım	"The Connection" / Freddie Redd (1960)
12 Kasım	"The Hottest New Group in Jazz" / Lambert, Hendricks & Ross (1959)
19 Kasım	Earl Hines, Roy Eldridge & Coleman Hawkins: at the Village Vanguard (1965)
26 Kasım	"Point of Departure" / Andrew Hill (1964)
3 Aralık	"No Sun in Venice" (1957) + "Odds Against Tomorrow" (1959) / Modern Jazz Quartet
10 Aralık	"Sings Lover Man" / Carmen McRae (1961)
17 Aralık	Eric Dolphy: at the Five Spot (1961)
24 Aralık	"Spiritual Unity" (1964) + "Spirits Rejoice" (1965) / Albert Ayler
31 Aralık	"Jazz Yüzyılı'na Veda" Özel Programı

DOSTLAR ARASINDA KEYİFLİ BİR SOHBET

Tarih: Nisan 1949; **Mekân:** Yazar, ozan ve jazz eleştirmeni Boris Vian'ın Paris'teki evi; **Kahramanlar:** (Soldan sağa) basçı Tommy Potter, Boris Vian, trompetçi Kenny Dorham, şarkıcı Juliette Greco, Miles Davis, Boris'in eşi Michele Vian ve Charlie Parker; **Vesile:** 1949 ilkbaharında Charlie Parker ve Miles Davis gruplarıyla birlikte ilk kez Paris'e gelip, St. Germain-des-Pres'de aynı klupte sahne alırlar. Fransız entelektüelleri, özellikle Jean-Paul Sartre, Simone de Beauvior ve Juliette Greco gibi varoluşçular, ABD'de beyazlarla aynı mekanları paylaşamayan bu zenci müzisyenlere büyük ilgi gösterirler. Bir gece hep birlikte Vian'ın evine giderler. Boşalan şarap kadehleri dostlukların pekiştirilmesine yardımcı olur; **Sonuç:** Tıpkı şarkıdaki gibi, Nisan Paris'te bir başkadır ve Miles ile Greco birbirlerine aşık olmuşlardır. Mayıs ayında Bird ve Miles Paris Jazz Festivali'nin yıldızları olurlar. Ancak Miles o yaz ABD'ye döndüğünde artık bir eroin bağımlısıdır.

JAZZ KİTAPLIĞI: Türkçe Telif Yapıtlar (4)

CAZIN İÇİNDEN Cüneyt Sermet

2. Basım, Ağustos 1999 (1. Basım: Temmuz 1990)
Pan Yayıncılık, İstanbul, ISBN 975-7562-08-3
358 sayfa, 4 milyon lira

Önsöz / Cazın Menşei / Caz Müziğinin Vasıfları / Ragtime, Boogie-Woogie, New Orleans ve Dixieland / Louis Armstrong ve Bix Beiderbecke / Orkestralar / Klasik Devir / Bop Devri / West Coast / 1950-1960 Arası / 1960-1980 Arası / 1980-1990 Arası / Sonuç / Genel Düşünceler (1999) / Tablolar

"Bu kitap bir bakıma caza eskiden beri meraklı olanların fikirlerini tazelemek ve caz saflarına yeni katılan genç dinleyici ve müzisyenlere yol göstermek üzere yazılmıştır. Eğer başarılı olmuşsa ve biraz faydası dokunacaksa ne mutlu bana." Türkiye'de Jazz müziğinin duayeni sayılan Cüneyt Sermet, ilk kez 1990 yılında yayımlanan "Cazın İçinden"i işte bu cümleyle kapatıyordu. O günlere geri dönersek, ülkemizde Jazz üzerine yazılmış bu en kapsamlı ve özgün kitabın, daha çok belli bir yaşın üstündeki birikimli müzikseverler tarafından keyifle okunduğunu, ancak özellikle 70'li yılların jazz-rock fusion safsatasıyla büyümüş, jazz'ın köklerinden bihaber bazı genç yazarlar tarafından epeyce eleştiriye uğradığını görürüz. Hiç şüphesiz, nev'i şahsına münhasır bir yazar olan Sermet'in, oldukça snob ve kibirli bir uslupla kaleme aldığı eseri de, bu eleştirilere çanak tutacak pek çok tartışmalı husus içermekteydi. Ben bu bilgiyle dopdolu kitabı okuyup bitirdiğimde, Sermet'in bazı düşünce ve yorumlarını paylaşmasam da, jazz dünyasındaki gelişmeleri 40'lı yıllardan itibaren birinci elden yaşamış, ve bizim yaşımız gereği sadece kitaplardan ve plaklardan öğrendiğimiz bazı isimleri yakından tanımak ve değerlendirmek olanağı bulmuş bir "uzman"ın, böylesine sübjektif bir bakış açısına sahip olmasını hoşgörüyle karşılamış, hatta bunun bir gereklilik olduğunu düşünmüştüm. Sermet, Jazz'ın 100 yılı aşkın serüveninin genel hatlarını çizip, sayısız kahramanın bu müziğe yaptığı katkıları kendine özgü uslubuyla bazen övüp, bazen de yererek anlattığı kitabının yeni basımında büyük bir değişiklik yapmamış. Gerçi yeni basım, eskisinden 50 sayfa daha kalın, ama bu daha ziyade okuyucunun gözlerini rahatlatan daha büyük puntoların kullanılmış olmasından kaynaklanıyor. Hızlı bir inceleme sonucunda ikinci basımda gözüme çarpan iki önemli değişikliği şöyle özetleyebilirim: Bunlardan ilki, Sermet'in Önsöz'e eklediği, ilk basıma getirilen olumsuz eleştirilere yanıt olarak *"önemli olan husus bilgili kişilerin fikirleridir"* diye başlayan; yazarın 1958'de Marshall Stearns, Leonard Feather, Nat Hentoff, Martin Williams ve Gunther Schuller gibi ABD'nin kalburüstü jazz eleştirmenlerini *"Siz Amerikan kritikleri cazı iyi bilmiyorsunuz ve dolayısıyla yaptığınız kritikler de gelişigüzel olmaktan öteye geçmiyor"* şeklinde iddialı bir biçimde suçladığı bir konferansla ilgili anılarını içeren ve daha o dönemde jazz üzerine aykırı düşüncelerini yansıtan İngilizce bir kitap yazmış olduğunu belirten bir dipnot. (Umarız bu İngilizce kitap da yakın bir gelecekte yurt dışında basılır ve Sermet gibi sıradışı bir Türk jazz eleştirmeninin varlığı bilinir.) İkinci yenilik ise, kitabın sonuna eklenen, Sermet'in müzisyenlikten yazarlığa 50 yılı aşan jazz serüvenini detaylı bir biçimde anlatan ve jazz'ın ne olup ne olmadığı konusundaki son derece yerinde tespitlerine yer veren, üç sayfalık "Genel Düşünceler (1999)" bölümü. İlk basımdan bu yana yaşama veda etmiş jazz müzisyenlerinin ölüm tarihlerinin de eklenmesiyle bir bakıma güncelleştirilen kitapta, Sermet'in geçen süre içinde Fatih Erkoç ve Wynton Marsalis hakkında nasıl hayal kırıklığına uğradığını okumak da ilginç. Öyle ya da böyle, "Cazın İçinden" her jazzseverin kütüphanesinde bulunması şart olan bir eser. Önümüzdeki aylarda, Derek Bailey'nin "Improvisation" ve Leonard Feather'ın "From Satchmo to Miles" adlı yapıtlarını Türkçe olarak yayınlamaya hazırlanan Pan Yayıncılık'a ve sevgili dostum Ferruh Gençer'e bu yeni baskı için ne kadar teşekkür etsek azdır. Darısı, geçtiğimiz sayılarda sizlere tanıtmaya çalıştığım diğer telif eserlerin başına...

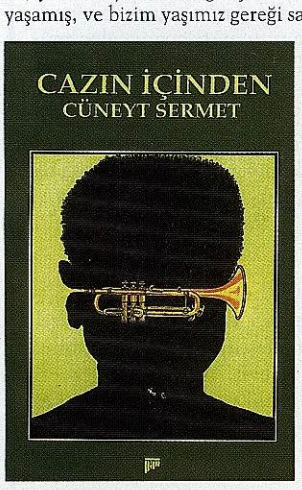

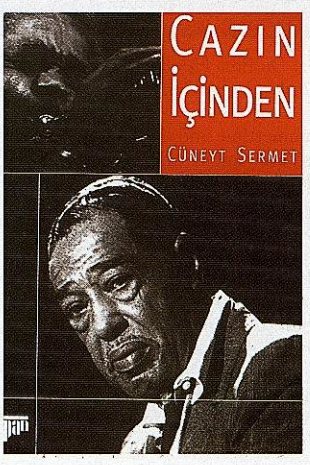

ÖLÜMSÜZ STANDARTLAR

ALL THE THINGS YOU ARE

Söz: Oscar Hammerstein II
Müzik: Jerome Kern

Time and again I've longed
for adventure,
Something to make my heart
beat the faster.
What did I long for?
I never really knew.
Finding your love
I've found my adventure,
Touching your hand,
my heart beats the faster,
All that I want in all
of this world is you.

(Chorus / Tekrar)

You are the promised kiss of springtime
That makes the lonely
winter seem long.
You are the breathless hush of evening
That trembles on the
brink of a lovely song.
You are the angel glow
that lights a star,
The dearest things
I know are what you are.
Some day my happy arms will hold you,
And some day
I'll know that moment divine,
When all the things you are, are mine!

EVERY TIME WE SAY GOODBYE

Söz ve Müzik: Cole Porter

Every time we say goodbye,
I die a little,
Every time we say goodbye,
I wonder why a little,
Why the Gods above me,
who must be in the know,
Think so little of me,
they allow you to go.

When you're near,
there's such an air of spring about it,
I can hear a lark somewhere,
begin to sing about it,
There's no love song finer,
but how strange the change
from major to minor,
Every time we say goodbye.

(Chorus / Tekrar)

SUMMERTIME

Söz: Du Bose Heyward
Müzik: George Gershwin

Summertime and the livin' is easy,
Fish are jumpin' and the cotton is fine.
Oh your Daddy's rich and your ma is
good lookin',
So hush little baby, don't you cry.

One of these mornings
You're goin' to rise up singing.
Then you'll spread your wings
And you'll take the sky

But till that morning
There's a nothin' can harm you
With daddy and mammy standin' by.

BİR KİTAP / BİR VİDEO

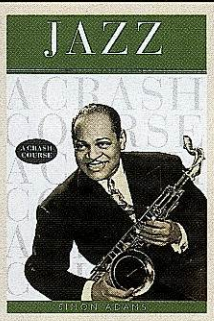

JAZZ - A CRASH COURSE

Simon Adams
Simon & Schuster,
İngiltere, 1999
ISBN 0-684-85834-7
144 sayfa,
Bez ciltli, 9.99£

İsminden de anlaşılacağı gibi, Jazz hakkında temel bilgileri veren; hızla okunup sindirilebilen sempatik bir kitap. Cep kitabı boyutlarında olmasına karşın, gerek görsel tasarımının çekiciliği, gerekse Jazz'la ilgili hemen tüm konulara (enstrümanlar, Jazz tarihi, türler, önemli müzisyenler, başyapıt plaklar, jazz plak şirketleri, küçük bir jazz sözlüğü; vs.) yer vermesi bakımından son derece kullanışlı ve faydalı bir eser. Kitapta sayfaların üstünden geçen sürekli bir bantta tarihteki önemli olaylar vurgulanırken, metinlerde de kronolojik bir sıra izlenmiş. Her karşılıklı iki sayfa Jazz'da belli bir dönemi, belli bir stili, ya da belli bir müzisyeni tanıtırken, bolca kullanılan görsel malzeme ve "Hip Cats", "All That Jazz" gibi özel kutular, konulara zenginlik katıyor. İngiliz yazar Simon Adams, The New Groove Dictionary of Jazz'ın editörlerinden biri ve Jazz Journal International dergisinin sürekli kalemleri arasında. Adams'ın bu yaz İngiltere'nin yanısıra ABD'de de farklı bir kapakla (Coleman Hawkins'in fotoğrafı yerine Louis Armstrong'unki!; Watson-Guptill Publications; ISBN: 0823009793; 14.95$) yayınlanan ve Türkiye'de de bulabileceğiniz bu kitabı, özellikle Jazz'a yeni ilgi duymaya başlayan gençleri kolayca baştan çıkaracak tam bir "blöfçü rehberi".

JAZZ CASUAL: JOHN COLTRANE

Yönetmen:
Ralph J. Gleason
Rhino Home Video
R3 2581, ABD, 1999
30 dakika, Siyah-Beyaz,
Hi-Fi Mono
VHS/NTSC, 14.98$

ABD'de ve uydu aracılığıyla ülkemizde de izlenebilen "BET on Jazz" adlı TV kanalı artık 24 saat jazz yayını yapıyor. Ancak son yıllara kadar Jazz müziğiyle ilgili televizyon yayınları ve özellikle geçmiş dönemlere ait arşiv kayıtları, ne yazık ki çok sınırlıydı. Bunların arasında en ünlüsü, sizlere daha önce tanıttığımız, CBS'in 1957'de yayınladığı "The Sound of Jazz" programıysa da, San Francisco Chronicle gazetesinin Jazz eleştirmeni Ralph J. Gleason'ın fikir babalığını yaptığı ve 1960-68 arasında San Francisco kentinin kamu televizyonu KQED aracılığıyla gerçekleştirdiği 31 programlık "Jazz Casual" dizisi, TV'deki Jazz yayınlarının belki de en önemlisidir. Bu dizideki yarımşar saatlik programlar, artık Rhino tarafından orjinal kayıtlardan yola çıkılarak, belli bir sırayla video kaset olarak piyasaya sürülüyor. Tüm programların ortak yanı, Gleason'ın müzisyenlerle yaptığı kısa bir söyleşinin ardından, onları arzu ettikleri müziği çalmaları konusunda serbest bırakmış olması. Dizinin ilk kaseti John Coltrane ve klasik dörtlüsüne ayrılmış. 7 Aralık 1963 günü yayınlanan programda üç parça ("Afro-Blue", "Alabama" ve "Impressions") seslendiren Coltrane ve grubunun ABD'de yaptığı tek TV kaydı olma özelliğini de taşıyan bu video meraklıları için paha biçilemiyecek bir cevher.

Jazz Sözlüğü

J

J.A.T.P. (Jazz at the Philharmonic) - Emprezaryo ve plak prodüktörü Norman Granz'ın ilk kez 1944 yılında Los Angeles'taki Philharmonic Auditorium'da pek çok ünlü jazz müzisyenini biraraya getirdiği "jam session" tarzındaki konsere gönderme yapılarak, Granz tarafından ilerki yıllarda düzenlenen bu tür konserlere verilen isim (*"J.A.T.P. Blues"* - Irving Ashby).

Jack - 1. İskambil oyunlarında vale; 2. Herif; Jazz çevrelerinde karşındaki kişiye seslenmek için kullanılan deyim (çoğunlukla olumsuz bir seslenme biçimidir); 3. Para (*"Beau Koo Jack"* - Louis Armstrong); 4. Evsiz barksız, serseri. (**Jack of all trades** - Her türlü işi yapan kişi).

Jack off - 1. Mastürbasyon yapmak; 2. Kendini vermeden, sahte bir duyguyla çalmak.

Jack the Bear - (Sözlük anlamı: Ayı Herif) 20. Yüzyıl'ın başında New York'ta isim yapan piyanist John "Jack the Bear" Wilson'ın lakabı. (*"Jack the Bear"* - Duke Ellington)

Jackass - 1. Serseri; 2. Kıç; 3. Kadın cinsel organı. (*"Jackass Blues"* - King Oliver)

Jag - 1. Uyuşturucu basma; 2. Kötü kalitede alkol.

Jake - Kötü kalitede alkol; **Jake head** - Sarhoş; "jake" ile kafayı bulmuş; **Jake-leg** - "Jake" yüzünden bacakların felç olması.

Jam - (Sözlük anlamı: marmelad; karışıklık) Doğaçlama çalmak.

Jam Session - Kendi keyifleri için biraraya gelen, daha önce prova yapmamış birkaç müzisyenin birbiri ardına, uzunluğu önceden belli sololarından oluşan doğaçlama müzik seansı. "Jam session"larda aynı enstrümanı çalan müzisyenler varsa, karşılıklı doğaçlama bunlar arasında bir **"cutting contest"**e (bkz: bu kelime) dönüşebilir. Bunu belli bir konu hakkında, önceden belirlenmiş sayıda kelime veya cümle kullanılarak yapılan bir tür sohbet ya da tartışmaya benzetmek mümkündür. (*"Traffic Jam"* - Artie Shaw; *"Jam-a-Ditty"* - Duke Ellington)

Jambalaya - New Orleans / Louisiana mutfağının demirbaşlarından, "feelay" adı verilen özel bir baharatla zenginleştirilmiş domates soslu, Bologna salamı, kerevit, istakoz, yengeç eti içeren, ve pilavla birlikte yenen ünlü bir yemek.

Jasper - Lezbiyen, sevici.

7-19 Ekim tarihleri arasında

İstanbul, Ankara ve İzmir'de yapılacak olan

Akbank 9. Caz Festivali,

yaşadığımız deprem felaketi nedeniyle

iptal edilmiştir.

Yitirdiklerimize rahmet,

ailelerine, ülkemize başsağlığı ve sabır,

yaralılarımıza acil şifalar diliyoruz.

AKBANK

jazz ve blues etkinlikleri iptallere

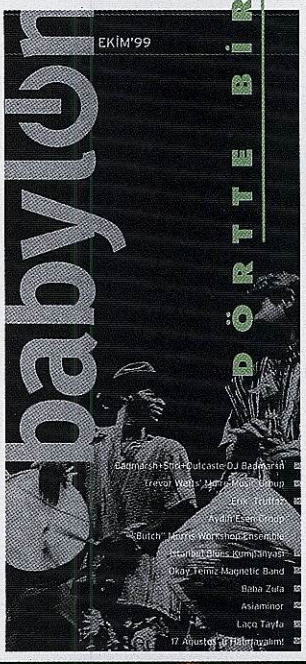

babylon'da 17 Ağustos'u hatırlayalım konserleri

"**17 Ağustos'u hatırlayalım konserleri**" deprem bölgesinde yeniden yapılanmaya katkıda bulunmak amacıyla Ekim ve Kasım aylarında her Pazar saat 18:00'de **Babylon**'da yapılacak. **İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı**, **Pozitif** ve **müzisyenlerin** işbirliği ile gerçekleşecek konserlerin gelirleri deprem bölgesindeki rehabilitasyon projelerine aktarılacak.

17 Ağustos sonrası oluşan kollektif bilinci yaşatmanın yanısıra, Türkiye'de bu tarih ile başlayan ve yeni milatı oluşturacak fikir, proje, işbirliği sahiplerini Babylon'un sıcak ortamında toplamayı hedefleyen konserler, video gösterileri, sergi ve söyleşilerle de desteklenecek.

Biletler konser günü Babylon gişesinden temin edilebilecek. Bilet fiyatları 4 Milyon TL. Tel: (0212) 292 7368, Faks: (0212) 292 7369
http://www.babylon-ist.com,
e.mail: babylon-ist@superonline.com

Babylon'da Deprem Programı

3 Ekim 1999	**Kerem Görsev Trio** Kerem Görsev (p) Volkan Hürsever (b) Ateş Tezer (d)
10 Ekim 1999	**Free-Key Trio** Ali Perret (keyb) Raci Pişmişoğlu (b) Erdinç Şenol (d)
17 Ekim 1999	**Önder Focan "Vocalists Project"** Mine (vo) Sibel Köse (vo) Aydın Kahya (vo) Önder Focan (g) Lloyd Chisholm (tp) Selim Benba (p) Çağlayan Yıldız (b) Volkan Öktem (d)
24 Ekim 1999	**Tuna Ötenel, İmer Demirer, Kürşat And, Ateş Tezer** Tuna Ötenel (p, s) İmer Demirer (tp) Kürşat And (b) Ateş Tezer (d)
31 Ekim 1999	**Fatih Erkoç Quartet** Fatih Erkoç (tb, vo) Selçuk Sun (p) Cemal Serezoğlu (b) Melih Çetiner (d)

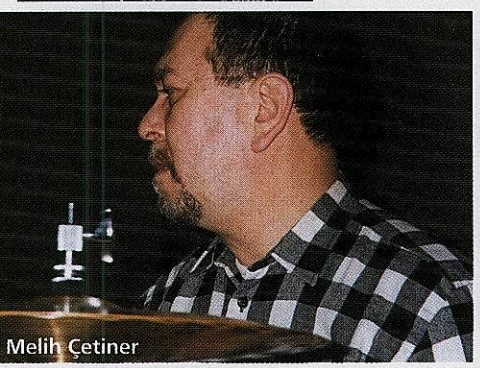
Melih Çetiner

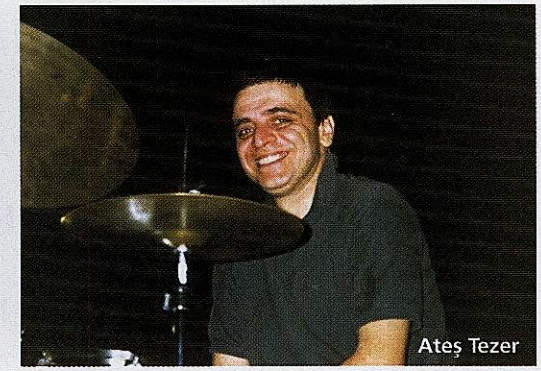
Ateş Tezer

babylon'da Ekim

Trevor Watts' Moire Music Group, 7-8 Ekim,

The British Council Presents Trevor Watts, çağdaş Avrupa jazz'ının mihenk taşlarından biri. Çağdaş müzik tarihinin en değerli toplulukları arasında sayılan Spontaneous Music Ensemble (1966), Amalgam (1967) ve The London Jazz Composers Orchestra (1972) gibi toplulukların kurucuları arasında yer alıyor Trevor Watts. Ancak Babylon'a çok özel bir projeyle geliyor; serbest jazz salınımlarının tamamen dışında, Afrika'nın sonsuz ritm zenginliğine odaklanmış olağanüstü bir proje, Moire Music Group eşliğinde yepyeni dünyaların kapıları aralanacak.

Butch Morris Ensemble, 5-12-19-26 Ekim

Çağdaş müziğin büyük ismi Lawrence Butch Morris'in yeniden yarattığı, yapılandırdığı ve çağdaş müzik literatürüne armağan ettiği yönetim tekniği (conduction) klasik yönetim teknikleriyle jazz'ın özündeki doğaçlamayı sentezliyor. Geçtiğimiz yıl Babylon'da başlayan çalışmalarında farklı disiplinlerden gelen Türk müzisyenlerini alışmış oldukları kalıpların dışına taşıyan 'Butch' Morris, İstanbul Ensemble ile yarattığı bu yeni ve heyecan verici dili uluslararası platforma taşımaya hazırlanıyor.

İstanbul Blues Kumpanyası, 13 Ekim

Ekim 1993'de Sarp Keskiner ve Salih Nazım Peker tarafından kurulan İstanbul Blues Kumpanyası, başlangıçta Afro-Amerikan müzik geleneklerinden yola çıkarak, Türkiye'de blues, soul, emprovize ve etnik müziklerle ilgilenen müzisyenler için deneysel bir platform oluşturdu. Yeni albümleri, 'Sair Zamanlar'ı piyasaya çıkaran İstanbul Blues Kumpanyası'nın kadrosunda, farklı disiplinlerden gelen beş yetenekli müzisyen yer alıyor. Yeni çalışmalarında, geleneksel Türk Müziği ezgi ve enstrümanlarını blues'la harmanlayan topluluk, müziklerimizi dünya müzikleri piyasasına taşımaya aday.

Outcaste All-Stars: Badmarsh & Shri "Live" 1-2 Ekim

Mavi'nin Tonları Hindistan doğumlu basçı, perküsyoncu Shri ile Yemek asıllı DJ Badmarsh, bugünlerde Londra kulüplerinin en gözde isimlerinin başında geliyorlar. Asya müziklerinin yoğun ritmik yapısını ve psychdelic sitar ezgilerini Londra'nın arka sokaklarında hayat bulan trip hop ve drum&bass gibi modern akımlarla kaynaştıran ikili, kendi özgün İngiliz-Asya melez müziğini İngiltere'den dans listelerine taşımayı başarmışlar. Basta Shri, turntable'da Aref, Tina Grace ise vokalde yer alacaklar.

rağmen devam etmeye çalışıyor...

Okay Temiz Magnetic Band, 14 Ekim

Okay Temiz uzun müzik geçmişiyle dünya müziği ve etnik seslerin yakın zamanda kazandığı popülerliğe borçlu olduğumuz isimlerin başında geliyor. Çağlar öncesi gücü yakalayabilmek için bütün dünya müziklerindeki temel unsurları hem de elindeki kültürel mirasın ona sağladığı ritm ve melodileri kullanan Temiz, orijinalliği ile diğer müzisyenlerden kolayca ayrılıyor.

Baba Zula, 15-16 Ekim, 22:00

Baba Zula konserlerini görsel bir şölene dönüştürebilen eşine ender rastlanır topluluklardan biri. Repertuarları, filmler ve oyunlar için yazdıkları parçalardan oluşuyor. Bas, elektro ve akustik saz, darbuka, def, zil ve sampler gibi geleneksel ve modern enstrümanları ustaca kaynaştırıyor ve konserlerine teatral unsurlar da katarak, sonsuz doğaçlamalar, video ve dia gösterileri eşliğinde, Türk müziğinin tanıdık ezgilerini bambaşka boyutlara taşıyorlar.

Asiaminor, 20-21 Ekim

Asiaminor'ün müziği Anadolu, Balkanlar ve Ortadoğu'ya özgü tınıların, bu tınılara ters düşmeyecek bir çokseslilikle ve jazz anlayışı içindeki özgün bestelerle yorumlanması şeklinde tanımlanabilir. Başka bir deyişle Asiaminor, yaşadığımız bölgeye ait kültürel değerleri tüm dünyanın anlayabileceği çağdaş bir müzik diliyle ifade etmektedir.

Erik Truffaz, 22-23 Ekim, Fujifilm Music Weeks-Ends

Erik Truffaz'ın günümüzün en büyük trompetçilerinden biri sayılmasını sağlayan en önemli özellik nitelikli yaratıcılığının sonucu müziğinde yakaladığı özgün ton. Jazz ve drum&bass'ı teknoloji kullanmadan yenilikçi ve sofistike bir şekilde birbiriyle kaynaştıran Erik Truffaz'ın trompetinden çıkan sihirli sesler ve NYA'nın vokallerinin çağrıştırdığı şiirsellik, jazz tutkunlarından drum'n bass fanatiklerine ve hip hop düşkünlerine kadar hitap ediyor.

Erik Truffaz

Laço Tayfa, 27-28 Ekim

Türkiye, Fransa ve ABD'de büyük sükse yapan 'In The Buzzbag' adlı albümde Brooklyn Funk Essensials'a eşlik eden, ancak aslında albüme ruhunu veren topluluk Laço Tayfa, Anadolu'nun engin müzik kültürünü yeni bir anlayışla seslendirmeyi amaçlıyor. Usta klarinetçi Hüsnü Şenlendirici liderliğinde, Roman müziğini yeniden yaratan Laço Tayfa, tanıdık kıvrak melodileri, çağdaş doğaçlamalarıyla zenginleştiriyor.

Adres: Babylon Performans Merkezi, Asmalımescit, Şeyhbender Sk. No.3 Tünel Tel: (0212) 2927368

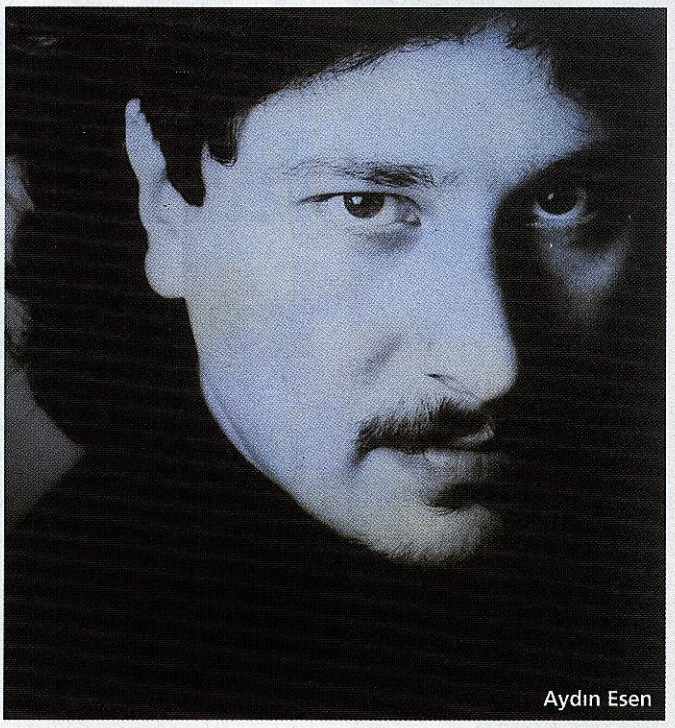

Aydın Esen

Aydın Esen, 29-30 Ekim, Jazz Online

Türk jazz dünyasının kuşkusuz en önemli bestecilerinden biri ve belki de en önemli piyanisti Aydın Esen'in gerek diskografisi, gerekse çeşitli çalışmaları, yakın jazz tarihinin yıldızlar kümesinden bir kesit niteliğinde: Pat Metheny, Roy Haynes, Trilok Gurtu, Miroslav Vitous bunlardan birkaçı. Jazz'ın sınırlarını zorladığı yeni albümü 'Timescape'te birlikte çaldığı arkadaşlarını Babylon'a, bizi de başka diyarlara taşıyacak.

Hareket ve Dans Terapisi, 9, 16, 23, 30 Ekim

Dans hocası ve fiziksel terapist olan Anna Temiz aklımızla bedenimiz arasındaki köprü olarak gördüğü duygularımızı kullanarak yaratıcılığımızı arttırabileceğimizi, hareket ve dansın da bu köprüyü tanımak ve yararlı kullanabilmek için en iyi terapi olduğunu söylüyor.

Okay Temiz Ritm Atölyesi;

9, 14, 16, 21, 23, 28, 30 Ekim

Okay Temiz Türk, Afrika, Hint ve Güney Amerika ritmlerinin birleşmeleri, kaynaşmalarını işleyeceği atölyenin amacı tüm evrende var olan ritmi sanatla birleştirmek, zamanın içinde disipline etmek. Vurmalı çalgılar katılımcıların da katkısıyla yeni bir iletişim yolu bulmaya çalışacak.

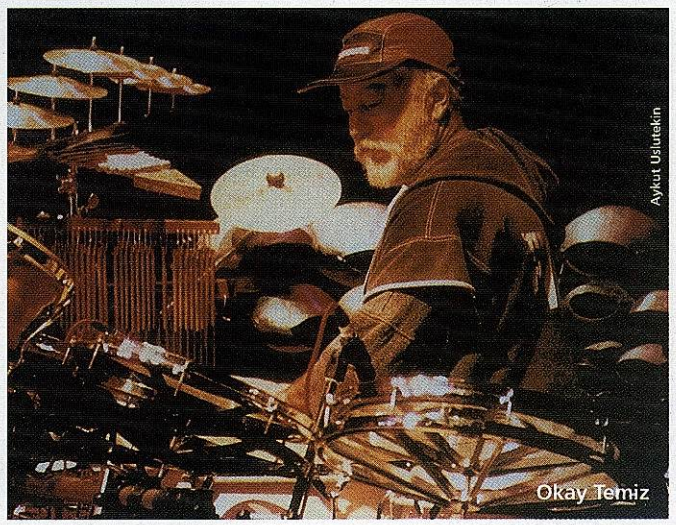

Aykut Uslutekin

Okay Temiz

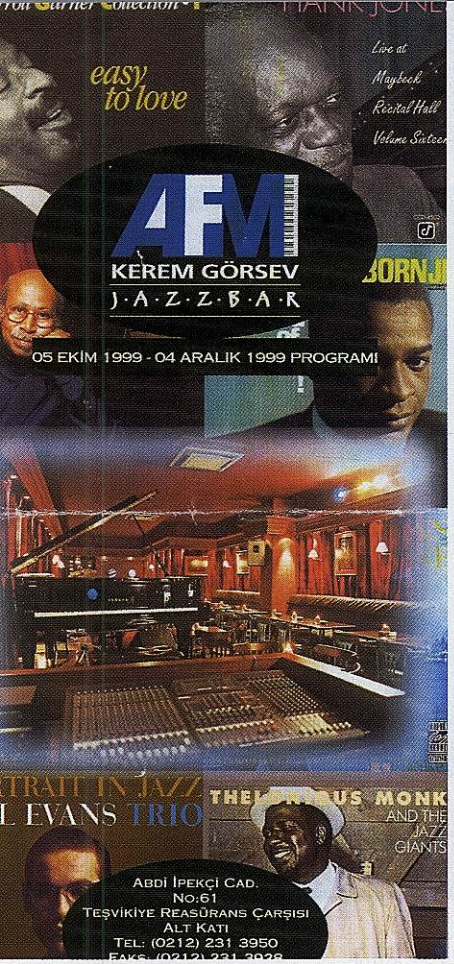

AFM Kerem Görsev Jazz Bar 5 Ekim'de kapılarını açıyor...

Kerem Görsev Jazz Bar yeni sezonda yeniliklerle kapılarını açıyor. Tüm üniversite öğrencilerine girişte %50 indirim yapan kulüp çarşamba gecelerini "ladies night" ilan ederek giriş ücreti almıyor. Yerli ve yabancı müzisyenlerden oluşan grup konserleri hafta içi 22:00'de (pazartesi, salı, çarşamba, perşembe); hafta sonları 23:00'de (cuma, cumartesi). Fiyatlar ise hafta içi 6 milyon, hafta sonu giriş 8 milyon.

AFM Kerem Görsev Jazz Club
Adres: Abdi İpekçi Cad. No:61 Teşvikiye Reasürans Çarşısı alt katı **Tel:** (0212) 231 39 50

Program:

5 Ekim-23 Ekim	Larry O'Neal (vo) Kerem Görsev (p) Oğuz Durukan (b) Ateş Tezer (d)
25 Ekim-6 Kasım	Tufan Ünalp (vo) Kerem Görsev (p) Oğuz Durukan (b) Ateş tezer (d)
8 – 13 Kasım	Önder Focan Grup (Hammond Trio değişimli)
15 – 20 Kasım	Nükhet Ruacan – Nilüfer Verdi Quartet
22 – 27 Kasım	Kerem Görsev Trio
29 Kasım – 4 Aralık	Neşet Ruacan Grup

Café Gramofon

Sezonu 1 Ekim'de açtı

Geçtiğimiz yıllarda İstanbul jazz yaşamına önemli katkıları bulunan Café Gramofon geçtiğimiz yaz döneminde de Pat Metheny ve grubunun bir gece jam-session, bir gece de program yapması ile İstanbullu jazz severlerin ilgi odağı olmayı sürdürdü. Önümüzdeki dönemde geçtiğimiz yıllarda alışageldiğimiz haftalık programlar yerine aylık programlar uygulayarak daha çok sayıda jazz müzisyenini jazz severlerle buluşturmayı hedeflemektedir. Bu seneki yenilikler arasında hafta içi öğrencilerden sadece 1 milyon alınacak, haftasonu ise %25 indirim uygulanacaktır. Üye ve VIP kartları sahiplerine özel indirimler uygulanacak, haftada bir gün de bayanlardan giriş ücreti alınmayacaktır. Geçtiğimiz yıllarda uygulanan ayda bir yabancı müzisyen dinletilerine devam edilecektir.

Café Gramofon'da Ekim programı

Danny Lerman Beşlisi
1-9 Ekim 1999 — Danny Lerman (as, ts, ss), Önder Focan (g), Selim Benba (p, syn), Nezih Yeşilnil (b), Turgut Alp Bekoğlu (d)

Elvan Aracı Trio
12-14 Ekim 1999 — Elvan Aracı (p, tb), İsmail Soybert (b), Emir Özoğlu (d)

Sibel Köse Dörtlüsü
15-16 Ekim — Sibel Köse (vo), Baki Duyarlar (p), Çağlayan Yıldız (b), Volkan Öktem (d)

Hasan Kocamaz & Selçuk Sun
19-23 Ekim 1999 — Hasan Kocamaz (armonika), Selçuk Sun (p), Cemal Serezli (b), Deniz Dündar (d)

Tahsin Ünüvar Beşlisi
26-28 Ekim 1999 — Tahsin Ünüvar (ts, ss), Selim Benba (p), Sıtkı Sırtanadolu (g), Nezih Yeşilnil (b), İzzet Hiçkalmaz (d)

Sibel Köse Dörtlüsü
29-30 Ekim 1999 — Sibel Köse (vo), Baki Duyarlar (p), Çağlayan Yıldız (b), Volkan Öktem (d)

Café Gramofon
Adres: Tünel Meydanı No.3, Beyoğlu, İstanbul **Tel:** (0212) 293 0786

Danny Lerman

5. Eskişehir Müzik Festivali'nin Geliri Deprem Afet Fonuna

Orhan Kahyaoğlu

Uluslararası Eskişehir Festivali'nin jazz müziği dalındaki tek konuğu **Elvin Jones** ve grubu **Jazz Machine**. Jones jazz tarihinin efsane müzisyenlerinden biri. Enstrümanı davulu teknik ve ritm açısından yepyeni boyutlara sıçratan bu müzisyen, adını çok geniş kesimlere ünlü **John Coltrane** Dörtlüsü'nde çalarken tanıtmıştı. Free-jazz'ın öncüsü, yaratıcısı kabul edilen bu grup, müzik tarihinde bir 'fenomen grup" olarak kabul edilir.

Son derece dinamik ve teknik açıdan kusursuz bir müzisyen kabul edilen Elvin Jones, 1927 Michigan doğumlu. Jones, ilginç bir ailede kardeş. Çünkü sanatçının iki ağabeyi piyanist **Hank Jones** ve trompet, trombon ustası **Thad Jones**. Bu sanatçılar kendisi gibi jazz tarihinde adları altın harflerle yazılan isimler.

Profesyonel bir davulcu olmaya henüz 13 yaşındayken karar veren Jones, formasyonunu Ordu'daki orkestralarda çalarken, 1946-49 arasında geliştirmiş. Ardından Detroit müzik ortamında, özellikle Billy Mitchell'ın grubunda çalan sanatçı, 1955'de New York'a geçerek sıçramasını bu jazz şehrinde gerçekleştirmiş. Bu şehirde ilk olarak **Teddy Charles**, **Charles Mingus** grubunda çalan Jones, ardınan ünlü **Bud Powell** Üçlüsü'nün üyesi olmuştu. Dönemin usta isimleri **Miles Davis** ve **Sonny Rollins**'in albüm kayıtlarında çaldı. 1950 sonlarına kadar birlikte çaldığı diğer jazz gruplarında ise J.J.Johnson Beşlisi, Pepper Addams-Donald Byrd'in grubu ve Harry Edison Beşlisi.

Elvin Jones, bir jazz okulu kabul edilen John Coltrane Dörtlüsü'ne 1960 yılında katıldı. Bu serüven 1966 yılına kadar sürdü. Bu grubun kendisine özgü free-jazz ekolünü oluşturmasında, özel ritm ve tekniğiyle Jones'un büyük katkıları olduğunu birçok eleştirmen kabul eder. Jones, gruptan ayrıldıktan sonra kendi gruplarıyla albüm ve konserlere yönelir. **Jimmy Garrison** ve **Joe Ferrell**'dan oluşan ilk üçlüsü büyük yankılar uyandırır. Özellikle 1968 albümleri Puttin It Together. Çok kişisel bir ritm duygusu olan Jones, temiz tonu, enerjik ve yüksek volümlü çalışıyla, tüm bu 60'lı yıllarda jazz ritmine benzersiz yenilikler taşımıştır. Kendi grup müziğinde Coltrane ve Post-Coltrane tarzının izlerine rastlanır.

Sonraki yıllar yenilikçi jazz tavrıyla müziğini sürdürür. Kişisel anlamda, yaptığı müzik artık ne **free-jazz** ne de **jazz-rock** kategorisine sığdırılabilir. Perküsyonu da davul kadar başarılı çalan sanatçı, genç kuşak jazz davulcularını en çok etkileyen ustalardan bir kabul edilmekte.

Kaynaşım müziklerine devamlı açık olan Elvin Jones'un adını anmak istediğimiz önemli albümleri şunlar: **Soul Trane** (1980), **Earth Jones** (1982), **When I was at Aso-Mountain** (1990) ve **Going Home** (1992). Sanatçının kurduğu sayısız grupta yer alan önemli müzisyenler ise, Frank Foster, George Coleman, Dave Liebman, Joe Ferrell ve Jimmy Garrison.

Sanatçının Eskişehir Festivali'nde sahne alacak grubu Jazz Machine ise günümüz jazz ortamının deneyimli isimlerden oluşuyor. Bu konserin jazz ve yeni deneysel müziklere sempati ile bakanlar için kaçırılmaz bir fırsat olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü **11 Ekim 1999** gecesi Eskişehir'de bir jazz efsanesi sahne alıyor.

Jones'un Jazz Machine grubunda dergimiz baskıya hazırlanırken henüz kimlerin çalacağı kesinleşmemişti.

Elvin Jones

Efes Pilsen Blues

Ülkemizin tek ve süreli blues festivali olan Efes Pilsen Blues Festivali bu yıl 10. yılını kutluyor.

EFES PİLSEN BLUES FESTİVAL'10

Aralarında Moskova ve Bükreş kentlerinin de bulunduğu tam 11 şehirde bir tur yapacak olan blues'un önemli isimleri müzikseverleri bir miktar bu yaşadığımız ağır havadan kurtaracak.

20, 21 Kasım	19:30	İstanbul Hilton Convention & Exhibition Center
28, 29, 30 Ekim	19:30	Ankara Hilton
1 Kasım	19:30	Gaziantep Tuğcan Oteli
2 Kasım	19:30	Adana Seyhan Oteli
3 Kasım	19:30	Mersin Hilton
5, 6 Kasım	19:30	Moskova
8, 9 Kasım	19:30	Bursa Almira Oteli
11 Kasım	19:30	Antalya Sheraton Oteli
13, 14 Kasım	19:30	Bükreş
16, 17, 18 Kasım	19:30	İzmir Hilton
23 Kasım	19:30	Büyük Samsun Otel

Eddy Clearwater

Blues kabilesinin şefi Eddy "The Chief" Clearwater, Chicago'dan yükselen çok yönlü, renkli blues simalarından bir olarak tanınıyor. Country ve western single çalışmaları bulunan, Chuck Berry ile gerçekleştirdiği çalışmalarla rock'n'roll'a uzanan ve etkileyen Clearwater, melankolik, derin ve orijinal blues parçaalrıyla çok yönlü kişiliğini seyircisiyle paylaşmaktan hiç çekinmiyor. 1935 yılında Missisipi'de doğan Eddy Clearwater gospel söyleyen amcasının plaklarıyla oynayarak büyüdü. Amcasının teşvikiyle blues müziğin kalbi olan Chicago'ya giden Clearwater, müziğinde kilisede hayranlıkla dinlediği gospel korolarından, büyüdüğü çevredeki ilkel blues'dan, Chuck Berry'den, rock 'n' roll'dan etkilendi. Blues camiasına girer girmez Cutaways ve Atomic Souls adlı gruplarla Chicago'nun tüm blues kulüplerinde çalmaya başladı. Sahnedeki enerjisi tartışılmaz olan Eddy Clearwater, adını hayran olduğu Muddy Water'a bir gönderme olarak tanımlıyor. Magic Sam, Jimmy Johnson, Otis Rush, Jimmy Reed ve daha birçok blues ustasıyla sahne alan Clearwater, çıktığı Avrupa turnelerinde gösterdiği yüksek sahne performansıyla ve seyirciyle hemen kurduğu sıcak ilişki sayesinde tanınmakta hiç zorluk çekmedi. Müzikteki tüm kuvvetleri çok iyi kullanan Eddy "Chief" Clearwater tarzı daima Chuck Berry ile karşılaştırıldı. 1987 yılında ABD'nin Afrika'da gerçekleştirdiği dostluk konserlerinde ABD'yi temsil eden sanatçı, Afrika kültüründen de etkilendi ve bu etki albümlerindeki perküsyon çeşitliliğine yansıdı. Sahnede blues ile tam bir show gerçekleştiren Clearwater tam anlamıyla blues müziğin seyircisine mutluluk dağıtan şefi.

Festivali 10 Yaşında

Buckwheat Zydeco

Louisiana'da 1947 yılında doğan Buckwheat Zydeco, adını zydeco olarak bilinen Creole dans müziğinden aldı. Fransız kökenli Cajun müziğinin Afro-Karayip ritmleri, blues, rock, country ile biraraya geldiği zydeco kültürü aileden Buckwheat'e kalan en büyük miras. İlk kez Joe Tex, Barbara Lynn ve Gatemouth Browen ile çalıştı. Kendi müziğini yapmak için Buckwheat and Hitchhikers adlı bir grup kurdu. Babasının zoruyla istemeden öğrendiği akordeon, ilk kez sahne aldığı Clifton Band konseriyle onda bir tutku haline dönüştü. Kaydettiği birçok albümle inanılmaz bir başarı göstererek 4 kez Grammy'ye aday gösterildi. Kendi tarzını ve ses örgüsünü kısa zamanda bulan Buckwheat Zydeco yaratıcı maceracılığıyla Amerikan müziklerini kullanırken yeniyi deniyor. Mavis Staples, Los Lobos üyesi David Hidalgo ile albüm çalışmaları yaptı. Eric Clapton, U2, Robert Cray, Festival New Orleans ile turnelere çıktı. Atlanta, ABD'de Yaz Olimpiyatları açılışında Wynton Marsalis, Stevie Wonder, Little Richard, Gloria Estefan ile sahne aldı. Albümlerinde kendi parçaların yanı sıra Rolling Stones, Bob Dylan, Hank Williams parçalarını da çok değişik bir yaklaşımla tekrar seslendirdi. Çocuklar için Choo Choo Boogaloo adlı bir de albüm kaydeden Buckwheat, yeni grubu Ils Sont Partis Band ile sahne almaya devam ediyor. Canlı ritmler, nefesli çalgılar ve Buckwheat'in akordeonuyla kazandığı enerjiyi seyiriciye aktarmakta hiç zorlanmayan bu müziğin büyüsüne kapılmamak elde değil.

Chris Thomas King

1964 doğumlu genç müzisyen Chris Thomas King, blues müziğine getirdiği yeni yaklaşımı ve rap, hip-hop ve gerçek rock kökenlerini kullanarak kaydettiği albümlerle Amerika ve Avrupa'da tanındı. Bir blues müzisyeni olan babasının blues kulübünde sabahlara kadar birçok ustayla çalma fırsatı yakaladı. Avrupa'da, Hollanda'da çeşitli plak şirketleriyle çalışan Chris Thomas King geri döndüğü Amerika'da istediği seyirce ve tarzı yakaladı. Ustası olarak "Robert Johnson"ı gösteren King gitar virtüözü Jimi Hendrix'in yerine veliaht olarak gösteriliyor. Oldukça yetkin vokali, müzikal gücü, pop müziğe iddialı yaklaşımı, rock etkisi ile kendi müziğini çok rahat oluşturan sanatçı blues köklerini ön plana çıkarmayı tercih etmiş. Blues'a yaylı çalgıları, elektronik müzikte kullanılan sample tekniğini katarak getirdiği yeniliklerle adından söz ettiren Chris Thomas King kendi deyimiyle "blues tonlarını lacivertten açık maviye kadar" deniyor ve başarıyla kullanıyor. Çok iyi bir eğitim alan gitarist, vokalist genç sanatçı parçalarında anlattığı özgün öyküler le ve şimdiden kaydettiği altı albümle 21.yy'ın blues ustası olmaya en büyük aday.

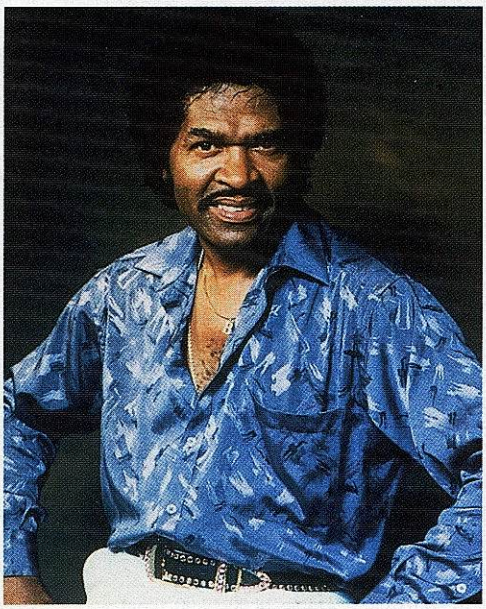

Bobby Rush

40 yıllık blues ustası için söylenecek daha ne varsa üstüne sayısız Living Blues Magazine Ödülünden, B.B.King Blues Hero'ya dek aldığı sayısız ödülü ekleyin yine de hiçbir tanım Bobby Rush'ın blues müziğindeki yüksek başarısını, iyi öykü anlatmadaki becerisini, funk ile blues müziği birleştirerek yaşattığı zevkli anları, Bobby Rush gibi bir sanatçının kariyerini anlatmaya yeterli olmayacaktır. 1940 yılında Louisiana'da doğup papaz babasının basit blues şarkılarıyla büyüyen Bobby Rush, tam anlamıyla bir gösteri yıldızı, şarkıcı, şarkı sözü yazarı, müzisyen ve tam anlamıyla bir eğlence adamı. Kendi türünün tek örneği olan sanatçı Chicken Heads, Camel Walk gibi hit parçalarla tanındı. Gotta Be Funky adlı parçası ZZ Top, Grateful Dead gibi rock, ve country grupları tarafından öyle sık yorumlandı ki, Bobby Rush isminden daha çok tanındılar. Sahnede kendisine eşlik eden dansçıları, iki parça arasındaki kıyafet değişiklikleri, kendisini sunarak sahneye çeşitli karakterleri taşıyan Bobby Rush her yıl turne otobüsüyle Amerika'nın güneyini boydan boya dolaşıyor. Eddie Boyd, Luther Allison, Luther "Guitar Jr." Johnson, Freddy King gibi blues'un tanınmış simaları sahneye ilk kez Bobby Rush'ın yanına çıktılar. B.B.King, Louis Jordan, Little Walter, Ray Charles gibi birlikte çalıştığı sanatçılardan her zaman çok etkilendiğini ve kendisine örnek aldığını söyleyen Bobby Rush bugüne dek 20'nin üstünde albüm kaydetmiş. "Müzisyenlik öğrenilir ama Elvis ya da James Brown gibi sahneye girmek insanın kanında vardır" diyen Rush sahne tarihi yazmış sanatçılardan.

Borusan Kültür ve Sanat Merkezinde Ekim 99 etkinlik programı

01 Ekim Cuma	Video belgesel: 12:30 ve 17:30 "Echoes of Duke Ellington I" Dianne Reeves, Randy Brecker, Tom Scott, Bill Evans, Ellington'un bestelerini seslendiriyorlar.
02 Ekim Cmt.	Atölye: 14:00-17:00 "Kontkat Doğaçlama Ses ve Hareket" Uğur Değirmencioğlu
05 Ekim Salı	Klasik Müzik Konseri: 19:00 Ahmet Yürür ve Hasan Uçarsu ile İstanbul'dan Yeni Müzik" Onur Nurcan'ın yapıtları seslendirilecek
06 Ekim Çrş.	Video Belgesel: 12:30 "Echoes of Duke Ellington II"
07 Ekim Prş.	Söyleşi: 18:30 "Başlangıçtan 1939'a Caz" Deniz Dündar
09 Ekim Cmt	Atölye: 14:00-17:00 "Kontakt Doğaçlama Ses ve Hareket" Uğur Değirmencioğlu
12 Ekim Salı	Tahsin Ünüvar Beşlisi Caz Konseri, İtalyan Kültür Merkezi, 19:00 Tahsin Ünüvar (s), Selim Benba (p, klv) Sıtkı Sırtanadolu (g), Nezih Yeşilnil (b), İzzet Hiçkalmaz (d).
13 Ekim Prş.	Video Belgesel: 12:30 Berstein Mahler'i anlatıyor, "Little Drummer Boy"
14 Ekim Prş.	Söyleşi: 18:30 "Empresyonist ve Ekspresyonist Dönem Felsefeleri" Afşar Timuçin
15 Ekim Cuma	Video Belgesel: 17:30 Berstein Mahler'i anlatıyor, "Little Drummer Boy"
16 Ekim Cmt.	Atölye: 14:00-17:00 "Kontakt Doğaçlama Ses ve Hareket" Uğur Değirmencioğlu
19 Ekim Salı	Hüsrev İsfendiyaroğlu'ndan açıklamalı Güney Amerika Müziği Konseri 19:00, İtalyan Kültür Merkezi
20 Ekim Çrş.	Video Belgesel, 12:30 "Gershwin Remembered", Royal Flarmoni seslendiriyor, Bob Hope, Ann Margaret ve sanatçının ailesi ile söyleşiler, "Porgy and Bess" operasının orijinal filminden bölümlerle Gershwin'in özel portresi sunuluyor.
21 Ekim Prş.	Söyleşi: "Plastik Sanatlarda Ekspresyonizm", Prof. Semra Germaner.
22 Ekim Cuma	Video Belgesel: 17:30 "Gershwin Remembered"
23 Ekim Cmt	Atölye: 14:00-17:00 "Kontakt Doğaçlama Ses ve Hareket" Uğur Değirmencioğlu
26 Ekim Salı	Açıklamalı Konser 19:00 Camerata İstanbul Üflemeli Çalgılar Beşlisi, İtalya Kültür Merkezi; Halil Turgay (fl), Pelin Çotal (ob), Gürhan Eteke (clt), Cavit Karakoç (fag), Sadi Baruh (cor), Yaprak Sandalcı (p).
27 Ekim Çrş.	Söyleşi; John Cook ile "20. Yüzyıl Amerikan Operası: Gershwin"
28 Ekim Prş.	Söyleşi: 18:30 Prof. İlhan Usmanbaş ile "20.yüzyıl Müziğinde Ekspresyonist Dönem".
02 Kasım Salı	Klasik Müzik: A.Yürür, H.Uçarsu "İstanbul'dan Yeni Müzik" Cenk Ergün'ün yapıtları
03 Kasım Çrş.	Video Belgesel: 12:30-17:30 (iki gösterim) "Duke Ellington"
04 Kasım Prş.	Söyleşi: 18:30 Yavuz Selim Birgen, Bir Jazz Dehası "Duke Ellington"
09 Kasım Salı	Konser: 19:30 Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası
10 Kasım Çrş.	Söyleşi: 18:30 Uğur Değirmencioğlu "20.yy'da Fotoğraf ve İletişim"
11 Kasım Prş.	Konser: 19:30 Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası
12 Kasım Cma	Söyleşi: 18:30 Mehmet Gün İstanbul Fotoğraf Günleri
16 Kasım	Klasik Konser: 19:00 Boğaziçi Oda Topluluğu
17 Kasım	Video Belgesel: 12:30-17:30 (iki gösterim) Bela Bartok, After the Storm
18 Kasım Prş.	Söyleşi: 18:30 Beral Madra "Dada, Konstrüktivizm, Süprematizm akımları"
22 Kasım Pzt.	Konser: 19:00 Nino Roba Ensemble "Film Müzikleri"
23 Kasım Salı	Video: 18:30 Halil Turanlı "Endüstriyel Müzik"
24 Kasım Çrş.	Söyleşi: 18:30 John Cook "20 y.y. Amerikan Operası John Cage"
25 Kasım Prş.	Söyleşi: 18:30 Semih Korucu "Hindemit ve Bartok"
30 Kasım Salı	Açıklamalı Konser: 19:00 Pre Klasik Oda Müziği Topluluğu
07 Aralık Salı	Klasik Konser: 19:00, Roseau Quintet
08 Aralık Çrş.	12:30-17:30 (iki gösterim) Video Belgesel, Live at the Vilalge
	Vanguard: Freddi Hubbard, Ron Varter, Cedar Walton, Lenny White
09 Aralık Prş.	Konser, 19:30 Borusan Filarmoni Orkestrası
13 Aralık Pzt.	Konser: 19:00 Alberto Pomeranz, piyano resitali
15 Aralık Çrş.	Video Belgesel 12:30-17:30 (iki gösterim) Ute Lemper Sings Kurt Weill
20 Aralık Pzt.	Konser 19:00, Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası Yeni Yıl Konseri, Lütfi Kırdar
21 Aralık Salı	Videodan Opera 12:30 Richard Strauss
23 Aralık Prş.	Videodan Opera 12:30 Richard Wagner
24 Aralık Cma	Videodan Opera 18:30 Richard Wagner

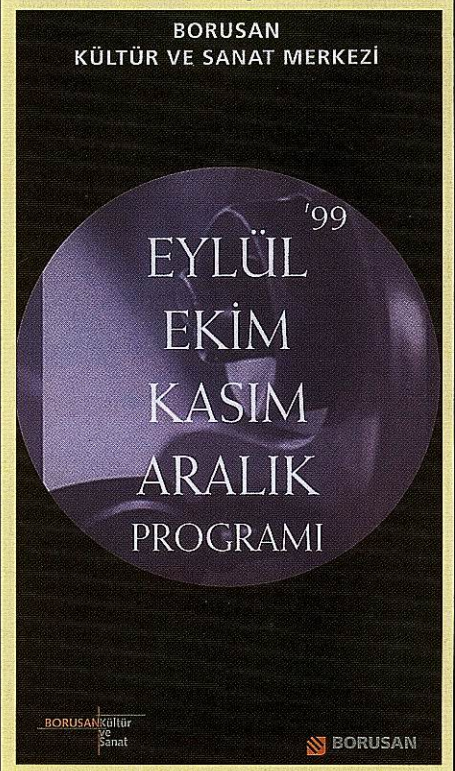

Ayrıntılı bilgi için: Borusan Kültür ve Sanat Merkezi, İstiklal Caddesi No. 421 Tünel, Beyoğlu-İstanbul, Tel: 0212-2920566

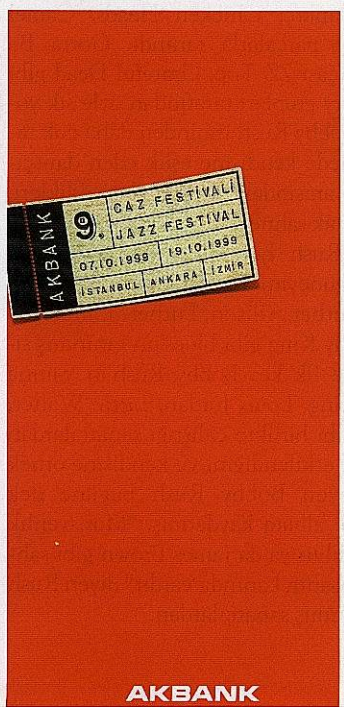

9. Akbank Jazz Festivali deprem nedeniyle iptal oldu

7 Ekim Perşembe günü başlayacağı ilan edilen ancak 17 Ağustos depremiyle birlikte iptal edilen kültür ve sanat etkinliklerinden bizim için en önemlilerinden biriydi Akbank Jazz. Ulusça yas ortamında olduğumuzdan asla bir eğlence müziği olmayan jazz festivalinin gerçekleşmesi uygun görülmedi. Kültür ve sanat faaliyetlerinin bizim hayatımız için son derece önemli olduğunu ve yaralanan ruhlarımızı iyileştireceğine inanıyoruz.

7-19 Ekim tarihleri arasında İstanbul, Ankara ve İzmir'de gerçekleşmesi beklenen festivalin programı da oldukça yüklü ve önemliydi. Merak eden dostlarımız olduğunu bildiğimizden programı iptal edilse de vermeyi uygun buluyoruz.

7 Ekim	Jeri Brown
8 Ekim	Emin Fındıkoğlu "Detant"
9 Ekim	Lawrence "Butch" Morris New Mehter Culture
10 Ekim	Andrew Cyrille Trio
11 Ekim	Giorgio Gaslini "Globo" Quartet
12 Ekim	İlhan Erşahin Quintet fea.Eddie Henderson
	James Blood Ulmer Jazz Quartet
	Renegade Way
13 Ekim	Renegade Way
	Anouar Brahem Trio fea. Barboros Erköse
14 Ekim	Kip Hanrahan: Deep Rumba
	ICP Orchestra
15 Ekim	The Oliver Lake Big Band
	Kip Hanrahan: Deep Rumba
16 Ekim	Trevor Watts' Moire Music Group
	The Oliver Lake Big Band

NEFAN
TİCARET ve SANAYİ LTD. ŞTİ.

Yıldız Posta Cad. Vefa Bey Sok. No: 26 Yeşil Apt. A Blok D: 5 Esentepe - İSTANBUL **Tel :** (0212) 288 41 39 - 275 97 52 **Fax :** (0212) 266 95 58 **E-mail :** nefan@turk.net.tr
Şube: Bağlar Cd. 159/3 Seyranbağları / ANKARA **Tel :** (0312) 447 07 92 **Fax :** (0312) 447 07 93

Oregon'un Öyküsü

Jazz-Fusion'da Farklı Bir Deney

Orhan Kahyaoğlu

Oregon, 1970 yılıyla birlikte hızla çoğalan 'jazz fusion' grupları arasında en orijinal özelliklere sahip olanlardan biri. Hele jazz'da kavramsal bir fusion'dan söz edildiğinde, ilk akla gelen grup. Onların yaptığı müzikte, jazz ne denli müzikal merkez olarak düşünülmeye çalışılsa da, jazz'ın tamamen karşısında –hatta dışında- bir tavırla da az da olsa karşılaşmak mümkün. Grubun ilginç özelliklerinden biriyse süreklilikleri. Jazz-fusion'ın en uzun ömürlü grubu olan Weather Report'un bile 1980'li yılların ortalarında dağıldığını düşünürsek; otuzuncu yılının eşiğinde olan belki en uzun ömürlü grubun Oregon olduğunu söylemek mümkün. Bu zaman diliminde yirmiyi aşkın stüdyo albümleri var. Konser albümleri ve koleksiyonlarsa işin cabası. Etkileyici yanları, sınırlı da olsa istedikleri an jazz standartlarına sadık, her parçayı başarıyla besteleyip çalabilmeleri. Ama, parçalarının büyük çoğunluğu 'fusion' kategorisi içinde değerlendirildiğinden, yaptıkları müziği bu tür içinde anmak daha sağlıklı oluyor.

İlk olarak, Oregon, üç ana müzikal oluşumu kaynaştırarak sound'larını kurmayı düşünmüştü. Gerçi bu proje, tabii ki organize bir planla yapılmadı. Özellikle 1970 yılı öyle bir dönemdi ki, Tony Scott'un jazz'la kesiştirmeye çalıştığı Uzak Doğu mistisizmi ve buna koşut olarak uzak doğu enstrümanları gündeme gelirken; Miles Davis de 1969'da sıkça adını andığımız iki albümüyle fusion'ın temellerini oluşturuyordu. Çoğu yazımda değindiğim üzere, 1970 yılı bu müziklerden esin alan genç jazz'cıların ufkunu neredeyse kökten değiştirecekti. Oregon'un 1970'de oluşturduğu sound'da ise bu birikim başka bir mecraya akma niteliğindeydi. Jazz deyince, kaçınılmaz olarak, en çok etkilendikleri 60'ların 'free-jazz' akımı oldu. Oregon müziğinde ayrıntılı söz edeceğimiz bir başka damarsa 20.yüzyıl Avrupa Klasik Müziği olacak. Özellikle Ralph Towner ve Paul McCandless bu büyük müzikal kültürün devamlı etki alanında gezindi. Bir başka temel başvuru kaynaklarıysa, sonraki yıllar 'World Music' olarak tanımlanacak olan etnik deneylerdi. Hint müzikleri bu noktada birincil kaynak. Ama, geçen yıllar içinde, üçüncü dünyanın birçok etnik kanallarına uzandılar. Bunlara ek olarak, Latin folklorü ve kendi ülkelerinin country müziğinin izleriyle de karşılaştırıldı. İşte Oregon, jazz'ı istediği kadar merkez müzik yapmaya çalışsa da, onlara jazz'cı demekten birçok eleştirmen ürktü. Grup üyeleri **Ralph Towner**, **Paul Mc Candless**, **Glen Moore** ve **Collin Walcott**'ın tek önemli paydası, tüm bu üyelerin bir dönem Paul Winter's Concort'da yer alıp birlikte ayrıcalıklı deneyleri yakalamasıydı. Çoğu kez bir altılı olan bu grubun müziğine bugün bakıldığında, o dönem yaptıklarına eleştirmenler 'World Music' tanımını uygun bulmuştu.

Oregon'un çekirdek üyesi olan Ralph Towner, küçük yaştan itibaren piyano eğitimini Oregon Üniversitesi'nde tamamladıktan sonra, aralıklı olarak iki sene Viyana Müzik Akademisi'nde klasik gitar özel dersleri aldı. 1970'e gelindiğinde piyanistliğinin yanında birkaç yıldır başarıyla performans gösteren bir klasik gitarcıydı da. Jazz'la bu enstrümanın kesişme noktalarına ilişkin ilginç deneylerin içindeydi. Kendini bu yıl, dönemin en yetenekli ve kendi kafasındaki jazz'cılarla birlikte buldu. Dönemin ilginç deneylerinin içinde rastlantısal olarak, günümüzün birçok ünlü ismi gibi Towner da vardı. Dave Holland'ın evinde müzikal araştırmalar yaparlarken Randy ve Michael Brecker da aralarındaydı. John McLaughlin de sonra bu muhabbetin içinde oldu. Müziklerinin ilk kaynağı olan 'bebop-session'larına hiç benzemiyordu çaldıkları. Yeni müzikler yazıyor ve çabaları daha eklektik bir mecraya doğru gidiyordu. Yani standart dışıydı yaptıkları. Towner, bir dönem de Wayne Shorter'ın evindeki session'ların göbeğinde buldu kendini. Bu serüven, birçok müzisyenin yeni grup oluşturmasını sağlarken, Towner da Paul Winter's Concort'daki üç arkadaşıyla birlikte bağımsız deneylere aynı tavır içinde sıvanacaktı. Towner'ın bu ilişki ağında Oregon'un dışında oluşan iki fusion öncüsü grupsa Mahavishu Orchestra ve Weather Report oldu. İlki ağırlıklı Hint müziğini merkez yaparken, daha önce ayrıntılı bir yazımızın konusu olan Weather Report, etnik ve folklorik müziğin yanında rock'u da jazz'ın içinde eritip özel bir biçime dönüştürdü. Nitekim, Oregon'un ilk albümü çıkmadan bir yıl önce, Towner Weather Report'un ikinci albümü Sing The Body Electric'e gitar çaldı.

Bence, Oregon'un bu dönem hızla yayılan jazz-fusion hareketi içindeki ayrıcalığı Avrupa Klasik Müziği'ne diğerlerinden oldukça fazla bir önem vermeleriydi. Oda Müziği yapan bir fusion grubu düşünün; işte Oregon'un yaptığı buydu. Çünkü diğer gruplardaki gibi, elektrikli olmayan akustik bir fusion'du yapılan. Bu oda müziği'nde evrensel ve mistik tavır birincil ögeydi. Towner'ın atipik parmak stili yanında, geliştirdiği 12 telli gitarın da özel bir rolü vardı. Mikrotonik nüanslarla karşılaşılsa da, amaçları mikrotonları bilimsel yöntemlerle çalmak hiç değildi. Önde olan bir macera-perestlikti. Grubun her üyesi yanılgıdan korkmuyordu. Belki de bu yüzden kendi yapılarını uzun emeklerle hayata geçirdiler. Oregon, 1970'de kurulduğu halde, ilk albümleri üç yıl sonra yayınlandı. Hiçbir projeleri önceden planlanıp kurulmuyor; biraraya geldikten sonra çoğu kez ortak fikirlerle üretiliyordu. Öyle ilginçtir ki, market uzun yıllar Oregon albümlerini New Age ya da World Music raflarında dinleyicilere sundular. Jazz-fusion grubu olarak kabul edilmeleri bile uzun yıllar aldı.

Oregon'un müziğinde ilginç bir insani boyut vardır. Mistik yönsemelere sıkça rastlansa da, çoğu fusion gruplarında görülen gergin atmosfere pek rastlanmaz. Kolektif ruhun ve aynı mantıkta yeşeren doğaçlamacılığın bile yarattığı yabancılık duygusu sınırlıdır. Ortaya çıkardıkları müzikal terimler yoğun bir değişimi beraberinde getirirken, virtüoziteleri de bu değişimin kopmaz parçası durumundadır. Ortaya apayrı müzikal nitelikler çıkar. Bu nitelikler yalnız kendilerinin olan müzikal bir kavramı beraberinde getirir. Towner'ın bir Oregon albümünün kapak yazısında söz ettiği gibi, Oregon, "düzensiz değişimler ve geniş kültürler arası farklılığıyla tamamlanan toplumsal bir mikrokosmostur" aslında. Her üyenin geçen otuz yıl içinde çıkan solo albümleri vardır. Bu albümlerin hemen hiçbiri Oregon müziğiyle kesişmediği gibi; ötesinde olabilmektedir. Tek ortak paydaları bireysellikleri ve tutkularıdır. Bunlar Oregon müziğinde biraraya geldiğinde, önce, açık bir dinginliği beraberinde getiriyor gözükür. Ama bu müzikler eşelendi mi, sayısız iki-

lemle başbaşa kalabilirsiniz. Ölüm ve yeniden dünyaya geliş ya da kişisellik ve cömertlik gibi. Tüm bu ikilemler Oregon müziğinin özünü oluşturduğundan; ilk dinleyişte hissedilen dinginlik aslında paradoksların çeşitli doğaçlama teknikleri yoluyla tekrar tekrar belirdikleri anlamını taşıyor. Yani, grubun müziğinde en ilkel dürtü ve uzantısı çağrışımlardan, en modern deneylere uzanan garip bir ikilem varoluyor. Ancak, Oregon müziğinde bu ikilemler sonsuz değil. Kendine has müzikal sınırları ve günün nabzını hiç dışlamayan bir varlıksal sorunun da olduğundan söz edersek fazla abartmamış oluruz.

Oregon'un Paul Winter's Concort'dan ayrılan dört üye tarafından kurulduğunu söylemiştik. Ama bu tam anlamıyla tavırsal bir kopuş değil aslında. Hatta, grubun nefesli çalgılar sanatçısı Paul McCandless, bu kopuşun akabindeki üç yıl yine grupta çalmış. Turnelerine katılmış ve bu dönem 5 albümünde yer almıştır. Geçen uzun yıllar içinde, Glen Moore'u da Paul Winter'ın daha çok World Music'e yaslanan sound'uyla şekillendirdiği bazı çalışmalarında bulmak mümkün.

Ama, ben, en başta 1960 yılına kadar geri dönmeyi uygun görüyorum. Bilindiği gibi grubun **Oregon** adı müzisyenlerin bu şehirle direkt bağlarının olmasından türetilmiştir. En başta basçı Glen Moore Oregon doğumludur. Towner'sa Washington doğumlu olduğu halde, çok küçük yaştan itibaren Oregon'da büyümüştür. Nitekim bu iki müzisyenin tanışması Oregon Üniversitesi'nde gerçekleşir. Towner, piyano; Moore'sa bas çalmaktadır bu dönem. Tutkuları jazz'dır. Towner, bir Bill Evans tutkunuyken; Moore'un idolü Scott LaFaro'dur. Free-jazz'la da yoğun bağları öne çıkmaktadır.

İşin ilginci bu iki dost farklı vesilelerle sonraki yıllar Avrupa'da müzik uğraşlarını sürdürürler. 1960'ların ortasında Towner Viyana Müzik Akademisi'nden klasik gitar dersleri alır. (Aralıklarla 1963-64 ve 1967-1968 yılları arasında) Bu süreçte klasik oda müziği gruplarında klasik gitar çalmaya başlar. Adım adım, gitar piyanonun önüne geçmektedir. Towner 1966 yılındaysa, rock-jazz'ın belki de ilk gruplarından biri olan Larry Corgell'in ekibinde çalmaya başlar. Görüldüğü üzere Towner, jazz, klasik ve rock'la ilginç bağıntılar halindedir. Viyana'daki gitar eğitimlerinin arasındaki Seattle dönemidir bu yıllar. Sanatçı 1969'daysa jazz'ın esas beşiği olan New York'a gider ve Jimmy Garrison'un grubunda iki yıl çalar. Aynı süreçte Jeremy Steig ve tam 1970'de Paul Winter's Winter Consart'unun bir üyesidir. İşte Oregon'un çekirdeğini bu süreçte oluşturmaya başlar, daha önce değindiğimiz birçok ustayla yaptığı session'ların ardından.

Glen Moore'sa Kopenhag'da iki jazz deviyle birlikte bas çalmaya başlar. O da Avrupa ve Dünya Müziği'yle yakın bağı olan bir müzisyendir. O da Towner'la birlikte 1969'da New York'a geçer ve bir yıl sonra Paul Winter's Concort'un üyesi olur. Jazz kadar jazz'ın dışındaki gelenekler de Moore'u etkilemektedir. New York, Towner ve Moore için bir 'okul' niteliğindedir. Jazz'ın dışında, rock, folk ve World Music onların müzikal gezi alanlarıdır. İkili olarak önce folkçu Tim Hardin'in ekibinde çalarlar. Bu grupla 1969'daki ünlü Woodstock Festivali'nde de yer almışlardır. Festivalden birkaç hafta sonraysa ikili Tim Hardin'in **Bird On A Wire** albümünde kayıtlara katılacaktır.

Oregon'un nefesli çalgılar sanatçısı Paul Mc Candless'sa jazz dünyasının bir başka fenomeni olarak kabul edilmelidir. Müzik eğitmeni bir ana-babadan gelen sanatçı daha onüç yaşındayken Dixieland gruplarında çalmaya başlar. Ebeveynlerinden klarnet ve piyano çalmayı öğrenmiştir. Bu yaşlarda 'besteci' yanı da öndedir. 1967 yılında Manhattan Müzik Okulu'na girer ve bu süreçle birlikte ana enstrümanı obua olur. Evet işin ilginci şu ki, jazz'ın grup müziğinde obua'yı ilk kez bu denli öne çıkartabilmiş belki de ilk sanatçıdır Mc Candless. Onun da obuasıyla var olduğu ilk önemli grup yine Paul Winters Winter Consurt olur. Sanatçı sonraki üç on yıl Oregon'un dışında birçok jazz ve klasik projenin merkez sanatçısı durumuna gelir. Carla Bley, Wynton Marsalis gibi birçok jazz deviyle de çalar. Ama onun müzik algısını ve ruhunu Oregon soundunda yakalamak mümkündür.

1984 yılındaki trajik ölümüne dek Oregon'un bir başka çekirdek üyesi olan Collin Walcott'sa diğer sanatçılar gibi çok genç yaşta trompet dersleri almaya başlar. Ardından tinpani çalıp madrigaller söyler. 1963'den itibaren Indiana Üniversitesi'nde perküsyon dersleri alır. Dört yıl sonraysa özellikle Hint müziği ve enstrümanlarına yönelip Ravi Schankar'dan sitar, Alla Rakhn'dansa tabla çalmayı öğrenir ve geliştirir. Uzak Doğu/ jazz bileşiminin ilk mimarlarından olan Tony Scott'un grubunda 1967-69 arası çalmayı başarıp adını duyurur. Bu arada kısa sürede diğer iki üyenin de bir dönem yer aldığı Tim Hardin'in folk grubunun üyesidir. Farkındaysanız, diğer üyeler gibi o da standart dışı müzikal bir çeşitliliği simgeler. Üniversitede oluşturduğu etno-müzikoloji formasyonu onu özellikle Uzak Doğu folk ve etnik müzikleriyle çok içiçe kılar. Bu süreçte Towner'la da tanışan Walcott, bir dönem Towner'la gitar/sitar kombinasyonlarına sıvanır.

Towner ve Walcott'ın birlikte çaldığı session'larda bir de çellist Richard Bock, Bock aynı zamanda Paul Winter's Winter Consort'un da üyesidir. Jazz etkisinde bir World Music grubudur bu. O güne kadar hiç sitar dinlememiş olan McCandless bu enstrümanla böylesi session'larda tanışır. İşte bu session'ların sonucu dört üye de 1970 başlarında grubun birer neferi olurlar. Bu ekibi Paul Winter'in saksofonu ve sonradan devreye giren yeni çellist David Darling oluşturacaktır. Farkındaysanız bu altılının üyelerinin çoğunluğu daha sonra biçimlenen ECM sound'unun da üyeleri, temsilcileri olacaktır. Grup 70'li yıllar itibariyle ABD'de sayısız konserler verirken, Oregon'un yaratıcısı dört üye de, farklı ortamlarda bağımsız projelere uzanmaya başlarlar. Session ve kayıtlarda nefis bir doğaçlama deneyimi kazanmayı başarırlar. Consort'un bu yıl çıkan **Road** adlı albümü yılın en sıkı yapıtları arasında kabul edilir. Müziklerinin akustik olması da, sonraki Oregon'un oluşturacağı sound biçimini derinden etkiler.

Dört müzisyen, Consort'dan bağımsız olarak, Walcott'un ahbaplarının katkısıyla macerasıdır bu. İşin ilginci bu ilk özel grup denemeleri, grubun ilk anlaştığı ve 70'li yıllar boyu birlikte çalıştığı Vanguard firması tarafından 1980'de **Our First Record** adıyla dinleyicilere sunulur. Görüldüğü gibi, Paul Winter's Winter Consort'la olan serüvenlerine koşut bir müzikal açılımdır bu. Altılıdan tam kopuşsa bir süreç alacaktır. Altılıdan ilk ayrılan Glen Moore olur. Diğer üç üyeyse bir yıl sonra çıkan Consort'un **Icarus** albümünde de yer alır. Bu albümü projelendiren isime The Beatles'ın prodüktörü George Martin'dir. Bu yıl, Oregon bağımsız bir grup olarak çok öne çıkmamıştır. Grup duygusu ve sound'unu pekiştirdikleri ve New York kulüplerinde çalmaya başladıkları 1972 yılında bile her biri, birçok çekici grup ve müzisyene eşlik etmektedir. Örneğin, Ralph Towner, daha önce değindiğim, Weather Report'un ikinci stüdyo albümüne 1971 yılında katılır. Sanatçı bu dönem, Horace Arnold'un iki albümünde yer alır. Collin Walcott'sa Miles Davis'in **On The Concert** albümünde sitar çalar. Paul McCandless'sa sayısız özel deneysel çalışmalarının yanında Paul Winter's Winter Cansort'da çalmaya devam eden tek Oregon üyesidir. Bu bağ, bir yıl sonrasına dek sürer. Müzisyen kimliğini yoğun biçimiyle bu yıl gündeme getiren üyeyse Glen Moore'dur. Flütçü Jeremy Steig'in grup çalışmalarında yer alırken; ünlü piyanist Paul Bley'le de kayıt ve konserlere katılır. Sanatçı Chico Hamilton'la da ilişki halindedir. Ama, o dönem içinde yer aldığı en ilginç proje, ünlülerden oluşan bir 'bas dörtlüsü'nün içinde varolmasıdır. Bu dörtlüde onun yanında yer alan müzisyenler Dave Holland, Peter Warren ve James Fount'tur. Yıl boyu, dört Oregon üyesinin çabalarından verdiğimiz örnekleri çoğaltmak mümkün. Önemli olan, sanatçıların devamlı farklı buluşların peşinde olmaları ve bu birikimi Oregon sound'una taşımalarıdır. Bu özel arayışlar, müzisyenler bir araya geldiğinde tam anlamıyla kolektif bir kimliğe bürünür. Öyle ki, doğaçlamalarda bile sonraki yıllar 'kolektif' bir tavrı temsil ederler.

ECM'in yeni yeni gün ışığına çıkmaya başladığı bu yıl –1972- firmanın sahibi ve herşeyi Manfred Ercher müzisyenlere bir proje teklifinde bulunur. Bu yılın kasım ayında stüdyoya girerler. Ama ortaya çıkan yapıt Ralph Towner/Glen Moore ikilisinin bir projesidir. Oregon'un üyeleri çalmıştır bu albümde. Ama literatürde 'Trios/Solos' adı verilen bu çalışma grubun değil ikilinindir.

Oregon, grup olarak yaklaşık tam 10 yıl sonra ECM'le anlaşma yapacak ve 1983-87 arasında üç Oregon albümü ECM'den çıkacaktır. Burada vurgulanmaya değer önemli noktalar şunlardır: 70'li yıllarla birlikte yeşeren ve merkezi Avrupa olan ECM sound'unun sayısız müzikal izini Oregon'un 70'li yıllarda çıkan albümlerinde bulmak mümkün. Bir

başka önemli öge Towner'ın bu albümle birlikte, bugüne kadar tüm solo albümlerini ECM'den çıkarmış olmasıdır. Oregon'un özellikle ilk stüdyo albümlerinin çoğunda Towner bestelerinin ağırlıkta olduğunu düşünürsek, bu solo albümlerle Oregon müziği arasında derin ve dolaylı bağlar olduğunu es geçmek olası değildir. Nitekim Towner kendi adına çıkan ilk solo albümü **Diary**'yi 1973'de yayınlar. Towner'ın büyük yankı uyandıran ve Jan Garbarek'li dörtlüsüyle çıkardığı 1974 solo albümü **Solstice**, deneyci jazz'ın en çok ilgi gören çalışmalarından biri kabul edilir.

Oregon'un grup adına anlaştığı firmaysa Vanguard'dır. 1960'ların birçok folkçusuyla çalışmış olan prodüktör Maynard Solomon, oluşturdukları yeni akustik 'fusion'da özel bir role sahiptir. Grubun bu firmadan çıkan ilk stüdyo albümünün adı **Music Of Another Present Era**'dır. O günün müzik ortamının benzerine az rastlanır müziğidir yapılan. Towner besteleri biraz önde olsa da, grubun her üyesinin orijinal çalışmalarına rastlanır. Örneğin McCandless'la Moore'un ortak bestesi **Naiads**'da piyano ve nefesli çalgıların öncülüğüyle pastoral bir müzik havası teneffüs edilmektedir. Klasik müzik formlarına sıkıca bağlı gözükseler de, benzersiz bir doğaçlama gücünü bu klasik yapının içinden üretip çoğaltabilmişlerdir. Towner bestesi **The Silence Of A Candle**'da aynı müzik tavrına bir başka nüansıdır. Ama yorum son derece titiz ve özenlidir. Albümde bence yer alan en tipik Oregon parçası, sonraki albümlere önemli işaretler verecek olan, Collin Walcott bestesi **Sail** Walcott'ın afro ritmleriyle noktalanan bu parçada; folk, country ve rock müziğinin ana izlerine rastlanır. Jazz ve doğaçlama bu müziklerin rengini, çehresini devamlı değiştirir. Oda müziği yapan bir jazz grubunun, 1973 yılında ulaşabileceği akustik noktayı keşfetmek açısından bence bu beste bir 'klasik' özelliği taşımalıdır artık.

Grubun bir yıl sonra çıkan –1974- ikinci stüdyo albümü **Distant Hills**'de müzik ve doğaçlama sınırları genişlemiştir. Avrupa Klasik Müzik geleneğiyle yakın bağlar taşıyan **Aurora** adlı bestede, grubun nasıl bir 'oda müziği' yaptığının ana karakterini tespit edebiliriz. Doğu mistiğinden izler, folklör ve tüm bunları içinde derinlemesine eriten bir jazz. Bu basit gözüken, ağır ve biraz hüzünlü beste tüm **Distant Hills** albümünün mantığını duyarlılığını gösteriyor. Özellikle McCandless ve obuasının solo aldığı kesitlerde klasik müziğe fazlasıyla yakınlaşılıyor. Bu albümü kuşatan mistik boyut, grubu uzayın derinliklerinde gezdirmeye de davet ediyor. Bu yan albüm boyu hissedilirken, **Canyon Song** gibi bir bestede, Amerikan country müziği tüm incelikleriyle besteye nüfuz eder.

Grup, **Distant Hills**'den önce Avrupa'ya açılmaya başlar. Özellikle Almanya'da gerçekleştirdikleri Köln konseri büyük yankı uyandırır. Bu müzikler, Avrupa'da hiçbir müzik kalıbına yerleştirilmediğinden ilginçtir. Avrupalı bir 'oda müziği' dinlemekte, ama ne tek başına klasik, ne yalnız jazz olan bir ilginç müzikle karşı karşıyadır. Grup, konserlerin ardından New York'a dönüp 'Distant Hills'i ortaya çıkardığında ayrıcalıklı bir yolun peşinde olduğunu kanıtlar.

Vanguard firmasıyla olan serüvenleri hızlı bir tempoya dönüşmüştür. Grubun bence en çekici kaynaşımı **Winter Light** adlı yeni albümde gün ışığına çıkar. Obuayla klasik gitarın jazz duygusuyla gerçekleşen en ilginç buluşması bu albümde hissedilir. Özellikle **Tide Pool** adlı bestede, müziğin çizgisi, incelikli değişimler çekici noktalarda. Enstrümanlar sanki dillenmiştir bu bestede. Nitekim, aynı duyguyu biraz da New Age tarzının dinginliğiyle jazz, klasik ve etno müziğin kesişme alanları olarak düşünmek mümkün. Bas ve tablanın ne denli önemli bir solo enstrüman olabildiğini 'Tide Pool'da hemen yakalamak mümkün. Bu albümde Towner besteleri ağırlıkta olsa da, diğer üyelerin katkıları azımsanamayacak noktadadır. **Deer Path** adlı Moore bestesi ve **Fond Libre** adlı McCandless çalışmasında doğaçlamanın boyutları incelikle sorgulanır. Hele, albümün son parçası olan **Margueritte**'de etnik, klasik ve modern olan açık biçimde içiçe varolmaktadır. Margueritte'nin bestecisi olan Collin Walcott'un artık bir 'usta' olduğunun tüm işaretleri net olarak alınmaktadır. Bu dönem Walcott, Oregon dışı nefis projelere yönelecek; ECM'den kendi solo albümlerini çıkarmaya başlarken; free-jazz'ın devlerinden trompetçi Don Cherry ve Brezilyalı bir başka perküsyon ustası olan Nana Vasconcelos'la **Codona** adlı bir üçlü kuracaktır. İsimlerden anlaşılacağı gibi grubun ECM'den çıkan üç albümünde etnik müzik ve Dünya Müziği'nin izinde bir jazz'la karşılaşılır. Aslında 'Üçüncü Dünya'nın sesi, duyarlılığını yansıtan bir doğaçlamacı ekiptir bu. Yine ECM'den çıkan **Cloud Dance** adlı solo albümünde, Walcott'a gitarda John Abercrombie, basta Dave Holland ve davulda Jack DeJohnette eşlik eder. Yani Walcott, jazz'ın bütün uçlarında gezinmekte, ayrıcalıklı performansı, tekniğiyle müzik dünyasını büyülemektedir. Towner'ın **Solstice** adlı albümüyse özellikle Avrupa'da yankı üzerine yankı uyandırır; önemli ödüller kazanır.

Bu dönem Oregon müzisyenlerinin üretkenliği hat safhada. Ama, bu arada grup albümlerinde hiç ara vermezler. Birlikte stüdyoda buluştuklarında, özel yapıtlarını bir köşeye atıp, kollektif üretime hızla yönelirler. **Winter Light** albümüyle aynı yıl bir de **In Concert** adıyla bir konser albümü çıkar. Turne ve stüdyo çalışmalarının ardından ortaya 1977'de **Friends** adlı albüm çıkar. Ancak, grup, Friends albümünden önce, bir başka ilginç projeye daha girmiş ve ortaya **Together** adlı bir çalışma çıkmıştır. Evet devrede Oregon'la birlikte jazz tarihinin bir devi daha vardır: Elvin Jones. Bu ilginç buluşma Oregon/Jones tasarımı olarak jazz ve doğaçlamanın sınır tanımaz yanlarını simgeler. Bugün bile hiç yaşlanmayan dev davulcu Elvin Jones'in deneyci uğraşlara duyduğu sempati, Oregon'la kesişmesini sağlamıştır. Oregon sound'una daha yakın bir üründür **Together**. Jones'unsa teknik ayrıcalığı Oregon'u başka bir müzikal yetiye sıçratır. Bestelerin tümü Oregon üyelerinindir. Ama, giriş parçası Towner bestesi **Le Vin**'de ekip bir doğaçlama doruğu yakalar.

Grubun ardından gelen **Friends** adlı stüdyo albümünde bir başka yenilikle karşılaşılır. Oregon üyelerinin dışında kayıtlarda üç konuk müzisyen yer almaktadır: Tenor saksofonda Bennie Lee Wallace, piyanoda Larry Karosh ve Kongo/Timbali'de David Earl Johnson. Deneyci jazz kimliği grubu bu albümde başka bir müzik boyutuna sıçratır. Kadrodaki konuklu genişlemeye rağmen albümün çok özel bir ayrıcalığa sahip olduğunu söylemek yine de zor. Güzel besteler var bu albümde. Ama, en önemlisi Walcott'un bestesi olan **Grazing Dreams**'dir. Klasik formla yazılmış bu bestede; Walcott'un kullandığı sitar'ın özel bir rol üstlendiği söylenebilir. Avrupa Klasik müziği ve jazz'ın uyumlu, dengeli kaynaşımında sitar ve gitarın solist kimlikleri besteyi ayrı bir ruhaniliğe, mistik boyutlara sıçratır. Bu albümde altı çizilmesi gereken iki beste McCandless'in **Slumber Songs** ve Moore bestesi **Love Over Time**.

Oregon'un bu döneme kadar çıkan tüm albümleri bilindiği gibi Vanguard firması tarafından yayınlanmıştı. Grup, Vanguard'dan kopmadı ama ünlü Elektra firmasıyla da bir sözleşme yaptı. Nitekim, 1978'de yayınlanan ilk stüdyo albümleri bu yeni firmanın patentiyle piyasaya çıktı. Bu albümün adı **Out Of The Woods**. Yeni firma grubun soundunu değiştirme çabası göstermemişti. Albümde yine aynı 'fusion' tavrı ağırlığını koymuştu. Jazz unsurlarının biraz daha albümü kucakladığı söylenebilir. Albümün girişindeki Towner parçası **Yellow Bell** uzun Oregon soundunun uçuk bir örneği. McCandless'in çaldığı obua apayrı bir yorum ve kişilik kazanmış bu besteyle Towner ve Moore, yirmi yıla varan birlikteliklerinin inanılmaz bir kesitini çeşitlendirdiler bestede. Towner piyanoyu çalarken hem jazz, hem klasik dinleniyor bir arada. Perküsyon solosuyla başlayan ritmik parça **Dance To The Morning Star**'da gizil bir romantizmin izlerine rastlandı. Jazz'dı yapılan, ama başka bir jazz! Bu yüzden müzisyenlerin doğaçlamadaki zengin ruhları büyülü bir atmosfer yaratıyor. Bu yolla deneysel jazz'ın özünü arar durumda grup. 3.dünyanın uçsuz bucaksız ritmlerini ana geleneklerin içinde yeni bir kimliğe sıçratıyor. Grubun hayal gücü ve düşsel karakterini belki en iyi yansıtan albümlerden biri **Of Of The Woods**. Müzikteki mistik hava yoluyla, yaşadıkları dönemin müzik atmosferini tamamen değiştiriyordu. Ancak bu değişim tamamen müzikal estetiğin sınırları içinde. Wakott'un sitarının görece öne çıktığı **Witch-Tai-To** adlı bestede değindiğimiz müzikal mistiğin tüm özelliklerini yakalamak mümkün. Piyanonun melodik havası biraz önde olsa da, toplu doğaçlamayla Oregon yeni bir dünyaya gelişin

The Grand Old Drink of The South
COMFORT
SOUTHERN COMFORT
REG. U.S. PAT. OFF.
The Grand Old Drink of the South
Originated on the Banks of the Mississippi
in New Orleans, Louisiana, U.S.A.
BY SOUTHERN COMFORT COMPANY
0,70 L e
40% Vol
Ruhunu tutkuya bırak!
SOUTHERN COMFORT®

habercisi. Süren yolculuklarının doruk noktalarından biri oldu bu albüm.

Oregon, aynı yıl bir de Vanguard firmasından yeni bir albüm yayınladı: **Violin**. Bu albümde, grup, kollektif doğaçlamada bir doruk yakalıyor. 14 dakikayı aşkın **Violin** adlı parçada grubun avant-garde'dan klasiğe uzanan tüm deneyci jazz formasyonunu yakalamak mümkün. Grupta bir de kemancı konuk var: Zbigniew Seifert. Bu sanatçı, grubu avant-garde deneyiminde özel bir role sahip. Etnik unsurların da bu parçada sağlam bir role sahip olduğu söylenebilir.

Aynı yıl ayrı firmalardan çıkan bu iki albümün ortak paydalarının dışındaki ayırıcı yanı, Vanguard'dan çıkanın daha uçlarda bir çalışma olması. **Flagolet** adlı Moore bestesinin var ettiği yeni karakteristik özellikleri sonraki yıllar Oregon müziğinde derinlemesine yakalamamız mümkün olacak.

Elektra, büyük WEA firmasının bir yan kolu olduğundan, grubu başta Avrupa olmak üzere pazarlaması daha başarılıdır. Vanguard, grubu New York'un ünlü Town Hall'unda sahneye çıkarırken; Elektra aynı yıl ekibin Carnegie Hall'de konser vermesini sağlar. Daha sonra **In Performence** adlı bir live albümü de piyasaya çıkarır. WEA, bu dönem Oregon üyelerini solo albümlerle Avrupa'ya tanıtmayı hedefler. Towner ve Walcott'un çalışmaları ECM'den çıktığından, firmanın solo çalışma için yöneldiği isimler Glen Moore ve Paul McCandless olur.

İki firmanın kapışması 1979 yılında da devam eder aslında. Aynı yıl Vanguard'dan **Moon And Mind**; Elektra'dan **Roots In The Sky** piyasaya çıkar. Moon And Mind'da mistisizmin ve transe özellikler taşıyan kuşatıcı yanın albümün neredeyse tamamını kapsadığı vurgulanabilir. Bu özelliği taşıyan en tipik parça McCandless bestesi Dust Devil'dir. McCandless bu parçada flüt çalarken mistik ve doğumsu bir havayı parçaya taşır. Bestede, melodik ögenin belirgin özellikler taşıdığını söyleyebilirim. Bu albümün çekici diğer iki ürünü geleneksel bir parça olan **Rejoicing** ve Towner bestesi Person-To-Person'dır. Bu parçada Walcott ve perküsyonu özel bir role sahip. Towner ve klasik gitarıyla Walcott'ın yaptığı bir ortak doğaçlamada yine farklı bir müzikalitenin göbeğinde buluyor dinleyici kendini. **Roots In The Sky** adlı Elektra albümüne gelince, bazı parçalarda bambaşka bir jazz'la karşılaşılır. Doğaçlamanın zerafet dolu olduğu bir parça **Vessel**. Towner, bestesi olduğu bu parçada piyanosuna tutkuyu taşımış. Ona müzikal doygunluk yetmiyor. Sanki transe oluşa ve uçuşa hazır. Jazz'la klasiğin içiçe büyüdüğü Ogden road'da, bas ve obuanın izlenimci yanını keşfetme olanağı buluyoruz. Orkestrasyon nefis. Bu noktada, fusion çalan bir 'oda müziği' grubunun sayısız müzikal incelikleriyle başbaşa kalıyorsunuz. İlk Çağ insanının ruhunu, duygusunu yansıtan Sierra Leone'de doğan kozmik ortamı Walcott perküsyonu, McCandless'sa flütüyle yaratıyor. Jazz'la afro ritmlerin içiçe yeşerdiği bu beste bir Oregon klasiği kabul edilebilir.

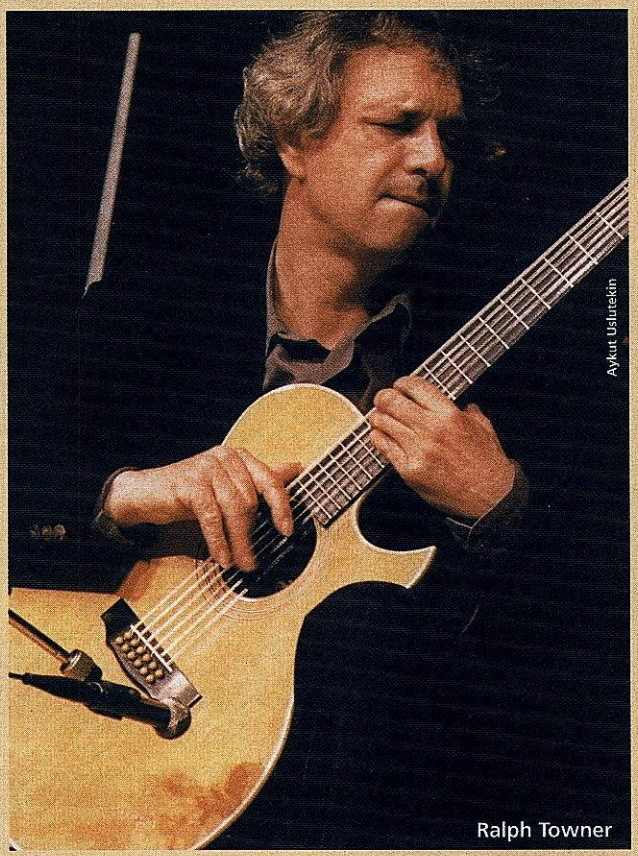

Moore bestesi olan **Roots In The Sky** parçası sanatçının bas sololarıyla başlıyor. Görece hızlı bir ritmi olan bu parçada uzayın köklerinin araştırıldığı, duyumsanmaya çalışıldığı hemen hissediliyor. Parçanın orkestrasyonu da diğerlerinden farklı.

Bu iki albümün ortak yanı çok. Ancak, ilki mistik bir atmosferi kovalarken, ikincisi kozmik dünyanın içinde ilkel olanla, etnik olanla modern olanı içiçe yeşertmeye çalışıyor. Önce de söylediğimiz üzere, Oregon'un 1980 yapımı ilginç bir albüm parantezi var: **Our First Record**. Bu albüm, gerçekten Oregon'un ilk kayıtlarından derlenmiş. **Canyon Song**, **Morgueritte** gibi bazı parçalar sonraki Oregon albümlerinde de rastladığımız örnekler. Bu albüm, müzikal bazda çok özel bir ayrıcalığa sahip değil bence. Ama, grubun ilk deneyimlerini, tavırlarını merak edenler için bir 'belge' niteliğinde. Oregon'un 1970'de kurulduğuna dair saptamamız da bu kayıtlara yaslanıyor. Vanguard, tam on yıl sonra bu kayıtları albüm olarak yayınlayıp Oregon tutkunlarını heyecanlandırmıştı. Grubun, 1981 yılındaysa **Live In Turku** adlı bir konser albümü piyasaya çıktı.

Oregon, 1979'daki iki albümden sonra, turneleri de tamamlayıp bir dinlenme dönemine girer aslında. Bu süreçte WEA'nın politik yayın tavrına karşı çıktıkları için Elektra'dan ayrılırlar. Şirket de yayınladığı Moore ve McCandless'in solo albümlerini piyasadan çeker, listesinden çıkarır. Oregon üyeleri dış basınçtan bağımsız bir müzik tavrını savundukları için tavırlarından memnundurlar.

Sanatçılar bu dönem, onların müziğinin de beşiği olan New York'tan kopar. Moore, doğduğu bölge olan Oregon kıyılarına döner. Sanatçı oldukça deneyimli bir isimdir. Özellikle de solo albüm ardından 1980'de viyolonist Danny Smith'le bir duo çalışma yapar. Sanatçının çok etkili besteleri vardır bu albümde. Bu çalışmada yer alan **Always, Never And Forever** adlı beste uzun yıllar sonra bir Oregon albümünün adı olacaktır. Paul McCandless'sa bu dönem San Fransisko'ya yerleşir. Carla Bley, Mark Isham ve Jaco Pastorious geçmiş ve sonraki yıllarda birlikte çaldığı en önemli isimler arasındadır. Wynton Marsalis'i de bu noktada anımsatmakta yarar var. Pat Metheny ve Eberhard Weber'le de ilginç çalışmalarına rastlanmaktadır. Seattle'a yerleşen Ralph Towner'sa 1978 solo albümü **Batik**'le bir doruk yakalayacaktır. Ardındansa **Old Friends New Friends** (1979), Solo Concert (1980) ve **Blue Sun** (1982)'la solo deneyiminin doruklarına ulaşır. 1976 ve 1981'de John Abercrombie'yle iki duo albüm yayınlar. Konuk olduğu albümler saymakla bitmez. Towner'ın serüveni apayrı bağımsız bir yazı konusu olarak, gelecekte düşünülmekte olduğundan kısaca değinmeyi yeğliyoruz. Collin Walcott'da üretimine hiç ara vermez. Doğu Meradith'teki çiftliğine kapanmıştır. Sanatçının 1978'deki **Grazing Dreams** adlı albümü bir müzikal kalite ile yakalarken; Don Cherry ve Nana Vasconcelos'le kurduğu Codona grubunun albümlerinde Dünya Müziği'nin şiirsel anlatımlarının peşine düşer. Bu grupla Walcott'ın üç albümü yayınlanır.

Müzisyenlerin tümü Oregon için fikirsel hazırlıklara dinlendikleri yerlerde başlamışlardır. Artık, Vanguard ve Elektra'dan sonra grup tekrar Manfred Eicher ve ECM'le anlaşır. Bu, Oregon'un 80'li yıllarda çıkacak üç çekici albümünün bu firmada yayınlanacağı anlamına gelmektedir. Jazz'la jazz dışı bu dönem müziğinde birlikte yaşarlar. İşin en ilginç noktası, Towner ECM öncesi synthesizer ve elektro gitarla da içli dışlıdır. Grubun soundunda yeni bir evreye ulaşmalarının işaretidir bu yenilik. Sonraki yıllar özellikle synthesizer, albümlere farklı bir müzikal tat getirir. Aslında akustik ruh ve fusion tavrı kökten değişmez. Sound'a yeni melodik tat ve anlatımlar katılır. Aynı açılım McCandless'ın enstrüman zenginleşmesinde de dikkat çeker. Sanatçı artık soprano saksofon, elektronik hornlar çalmaktadır obuanın yanında. English horn ve bas klarinette sanatçının çaldığı diğer çalgılardır. Egberto Gismonti, sanatçıya Norveç'in özel bir flütünü hediye eder. Walcott'sa özel el yapımı enstrümanlar kullanmaktadır. Moore'daki zenginleşmeyse bas'ın yanında albümlerde piyanoda çalmaya başlamasıdır.

Grup, yaklaşık üç yıllık bir aradan sonra, ECM firmasından 1983 yılında **Oregon** adlı albümü piyasaya çıkarır. Kayıtların merkezi Avrupa'ya, ECM stüdyolarına taşınmıştır. Kayıttaki rafinelik hat safhadadır. Adı da 'Oregon' olan bu albümde, ilk defa ortak besteler ağırlık taşımaktadır. Yani toplu doğaçlamanın da estetik bir doruk yakaladığı bir albümdür bu. Etnik olanla avant-garde içiçe yeşerirler. Toplam 8 beste vardır albümde. Giriş parçası Towner bestesi The Rapids'de öne çıkan solist, soprano saksıyla McCandles'dır. Synthesizer'sa müziğin karakterini, yapı taşını incelikle değiştirmiştir. Rafinelik kokan bu albümün nefis parçalarından bir başkasıysa **Taos**'dur.

Yılların birikiminin ulaştığı bir jazz-fusion doruğudur bu nokta. Yapılan müziği, elektrikli jazz olarak tanımlamak zordur. Ama, yine de akustik tınıların dışına da adım adım çıkmaktadırlar. Bu parçada, klasik gitarın uçuk anlatısını es geçmek olası değil. Etnik ögelerin de beslenmesiyle ortaya tam anlamıyla hüzünlü bir parça çıkar. Kozmik dünyayla kurdukları lirik bağı simgeleyen parçaysa yine bir grup bestesi olan **There Was No Moon That Night**'dır. Aynı hüzünlü izler bu parçada da devam eder. Jazz unsurları kaçınılmaz ön plandadır. McCandless, bas klarnetiyle parçanın hüznünü şekillendirir. Towner'a klasik gitarıyla anlatımcı rolü. Bu parçanın depresif bir havayı doğurduğunu söylersek pek abartmamış oluruz. Synthesizer'ın yarattığı ekonon da bu duygunun pekişmesinde özel rolü vardır. **Oregon** albümünde altını çizmek istediğim son örnek **Impending Bloom** olur. Bu parçada Afro ritmler ve Afro-Cuban bir hava yakalanır. Walcott'ın sesleriyse müziğin antik göndermelerini simgeler. McCandless English-Horn kullanırken virtüöz yanını da öne çıkarmaktadır. Latin müziğinin izlerini taşıyan melodik renklerin ağırlığıyla bütünlenir bu parça.

Bir yıl sonra ECM'den çıkacak ikinci albüm **Crossing**'in stüdyo çalışmaları yoğunlaştığı bir süreçte, Collin Walcott 8 Kasım 1984 günü trajik bir kaza sonucu ölür. Bu günlerde garip bir tesadüf ve espri de ortaya çıkmıştır. Moore, ilk çocuklarının doğumu için Oregon'a dönmüştür. Sanatçı, yakın dostunun ölüm haberini duyduktan sonra yeni bebeğine Alexandre Walcott Moore adını verir. Oregon'un diğer üyeleri altı ay birlikte oldukları halde çalmayı beceremezler. Ta ki, 1985 Mayıs'ında **Walcott'a Saygı** gecesi gerçekleşene dek. Bu gece Don Cherry, Pat Metheny gibi dev isimler yakın dostlarının anısına sahne alırlar. Walcott'ın kopmaz yol arkadaşlarından Meredith Monk ve Lanny Harrison'da hüzün ortamının vazgeçilmez konuklarıdır. Bu ölümün ardından, ECM firması Walcott'in bestelerini bir araya getirip "Works-1973-1984" adıyla bir albüm yayınlar. Son derece özenli olan bu çalışma Walcott'un müzik hayatının derinlikli bir özeti olacaktır. **Works**'de üç Codona albümünden kısa süre önce Oregon'la çaldıkları bir bestesi bulunmaktadır.

Bu arada Walcott'lı **Crossing** albümü de 1985 yılında piyasaya çıkar. Walcott'un **Travel By Day** adlı bestesi de bu çalışmada yer alır. Oregon'un her üyesinden birbirinden özgün parçalar vardır bu albümde. McCandless'in **Queen Of Sydney**'i ve Moore'un **Kronach Walte** mistik ruhun en rafineleşen noktası durumundadır. Towner'sa **Looking-Glass Man** adlı bestesinde tüm birikiminin bir özetini sergiler.

Grubun artık birincil sorunu, Walcott'ın yerini dolduracak bir müzisyen bulmaktır. 1985 sonlarında Oregon'la turneye çıkan tabla ve perküsyon ustası Trilok Gurtu grubun yeni üyesi olur. Doğduğu ülke olan Hindistan'da kardeşiyle müzik yapan ve rock-jazz eğilimli bir genç olan Gurtu, 1973'de Avrupa'ya geçer. Hedefi New York'dur ve üç yıl sonra da bu dev kente ulaşır. Dönemin jazz ortamında çalarak öne çıkan Charlie Mariano, Lee Konitz, Karl Berger, Philip Catherine ve Archie Shepp'le çalar. Nana Vasconcelos'la Avrupa turnelerine çıkar. Bu kadroda Schankar ve Jan Garbarek de bulunmaktadır. Artık olgunluk dönemine ilk adımını atmıştır Gurtu. Oregon'a katılmadan önceyse ECM sanatçıları Rainer Bruninghaus ve John Abercrombie'yle çalışmalar yapmıştı.

Gurtu'lu Oregon'un 1987'de çıkan son ECM albümüyse **Ecotopia**'dır. Bu albüm, uzun yıllar sonra grubun birçok ödül almasını sağlayan, benzerine az rastlanan bir müzikaliteyi simgeler. ECM'li albümlerdeki değişim ve renklilik grubu bir sıçramaya yöneltir. Dört üyenin çaldığı enstrüman sayısı neredeyse 70'e ulaşmıştır. Bu dönem jazz'ın klasik müzikle en çok kesiştiği dönemdir. Etnik boyutsa müziğin bir rengi, çeşitliliği durumundadır. Artık müzikten bir yapı, bir 'heykel' oluşturma zamanı gelmektedir. Grup varyete dolu yapısını armonik bir orjinaliteyle buluşturup yeni bir sound'un kapısını açmış olur. Synthesizer ve vurmalı merkezli açılım eni ve son ECM albümü **Ecotopia**'da gerçekten bir doruk yakalar. Bu dönem, Hint usulü vokallerle ve viyola'nın da katkılarıyla müziğe özel bir anlam ve izlenim kazandırılmıştır. Oregon albümünde kapılar aralayan **There Was No Moon That Night**'daki duyarlılık, yeni çalışmada bir fenomen soundun habercisi olur. Trilok Gurtu'da bu akışa kolayca ayak uydurmakla kalmamış, bu soundu zenginleştirmeye başlamıştır.

Evet, **Ecotopia** albümü böylesi doygun bir noktayı simgeler. Bu albümü aslında kozmik bir hava kucaklar. Giriş parçası **Twice Around The Sun** bu özelliğin en tipik örneğidir. Müzikal boyuttaysa –biraz abartı olabilse de- o güne kadarki Oregon sound'unun ulaştığı en rafine fusion'dır. Teknik ve doğaçlamada müzisyenler kusursuzluğu yakalar. Gurtu'nun Walcott'ın yerini doldurabildiğine bu parçayı dinler dinlemez kanaat verdik. McCandles sololarında yine sivri ve hüzünlü. Ama, Glen Moore'un parçanın bir kesitinde yakaladığı bas duyarlılığını grubun nadir parçalarında yakaladığımızı söyleyebilirim. Moore'un albümde yer alan ve eşi Samantha ile ortak bestelediği **Leather Cats**, ekolojik bir duyarlılığın yanında, insan ve doğanın evrimiyle müzik –özellikle de jazz- arasında incelikli bir köprü kurulduğunu kanıtlıyor. Parçanın temposu alttan alta başka biçimleniyor. Saksofonsa farklı bir müzikal canlılığı simgeliyor. Perküsyon yine günümüzle ilk çağlar arasında bir köprü niteliğinde. Towner bestesi olan **Re Dial**'deyse klasik gitarın yol açtığı Latin ezgilerinin yarattığı duyarlık, doğaçlamalarla apayrı bir boyuta sıçrıyor. Melodik hava jazz ve etnik motiflerle incelikli bir hüzün duygusunu da öne çıkarmış. Saksafon sololarının renkliliğiyse parçanın bir başka karakteristiği. Yine Latin renkli **Innocente** parçası için de aynı tür bir müzikal duyarlılığı saptamak mümkün. Walcott bestesi olan **Song Of The Marrow**'daysa sanatçının ruhuna duydukları saygıyı öne çıkardılar. Nefis yorumlanan bu bestede, Gurtu Walcott gibi çalmıyor. Ama, Walcott'un bazı duyarlılık ve doğaçlama tekniklerinden izlere rastlanıyor.

Bu arada, 1987'de Vanguard'ın bir **Best Of**'undan çok kısa söz etmek gerek. **Essential Oregon** adındaki bu çalışma, Oregon'un 70'li yıllardaki Vanguard albümlerinden seçmelerden oluşmuştur. Grubun eski dönemini yakalayamayanlar için biçilmiş kaftandır. Bu albümün bir özelliği de parçaların tümünün akustik kayıtlar olmasıdır. Böylesi bir fusion tavrının anlamlı bir özetidir çalışma. Çünkü, 80'li yıllarla birlikte grubun sound'una aşırı elektronik olmasa da synthesizer'in estetiği katılmıştır. Bilindiği gibi, kullanılan enstrümanların sayısında da bu dönem ciddi bir artış dikkat çekmektedir.

Oregon, **Etiopia** albümünden sonra, müzik sektörünün ilginç firmalarından biri olan **VeraBra Records**'la anlaşma yapacaktır. Bu firmadan çıkan ilk albümleri 1989 yapımı **45th Parallel** adını taşır. Albümdeki en orijinal kompozisyondan çoğunluğu Towner'a aittir. Albümde oturmuş bir konsept olmasa da; bestelerin birbirine fikirsel bir bağıntı halinde olduğunu söylemek mümkün. Saf bir akustik jazz örneği olan **Riding On The D Train** gitarla tablanın ortak anlatısı ürpertici güzellikte. Kısa olan bu parçanın dışında çekici bir başka örnekse **Hand In Hand** diyebiliriz. Orkestral açıdan çok başarılı bir akustik parçada jazz ve klasiğin yanında folklorik temalar ve Latin renklere de rastlanır. Albümün hem giriş, hem de bitiş parçası olan **Pageant**'taysa piyano meditasyonuyla başbaşa kalır insan. Oda müziği olarak yapılan en modern jazz örneklerinden biridir. Albümde bir 'ilk'e de rastlanmıştır: Oregon'un gelmiş geçmiş ilk vokalli parçası **Chihuahua Dreams**'de vokali Glen Moore'un yol arkadaşı Nancy King yorumlar. Bu Latin-jazz hüviyetindeki bestenin sahipleriyse Glan Moore ve eşidir.

"Vera Bra' firmasından iki yıl sonra çıkan ikinci albümün adıysa, önce de andığımız gibi bir Glen Moore bestesi **Always, Never And Forever**. Oregon'un Trilok Gurtu'lu son çalışmasıdır bu. Gurtu, bu albümden sonra John Mc Laughlin'in üçlüsünde Mark Johnson'la birlikte yer alırken; aynı zamanda solo albüm ve grup çalışmalarına yönelir. Ama, bu albümde Gurtu'nun istiksizliğinden çok müzikal zenginliği, grubun sound'una getirdiği açılımlar dikkat çeker. Gurtu'nun bu albümdeki **Balahto** adlı tek bestesinde, en ilkel tınılar, renkler, ritmler özellikle dikkat çeker. Bu tavır, Moore'un ölçülü bas tavrıyla bütünleştiğinde ortaya nefis bir müzikalite çıkar. Doğumsu, mistik bir parçadır bu. Gurtu'nun sesleri de besteye ayrı bir soluk getirmiştir. Tam bir etnik-jazz karakteri taşımaktadır beste. Albümdeki oniki beste içinde bir başka çekici örnek Towner parçası **Rapid Transit**'tir. McCandless'in bas klarineti özel bir anlatımı üstlenir. Latin renkler, Avrupa müziğiyle parça boyu kesişir. Her müzisyenin kendine has ve görece bağımsız doğaçlamaları ortaya benzersiz bir 'fusion' çıkarır. Tam bir kollektif doğaçlama örneğidir bu parça. **When The Fire Burn Low**'sa bir klasik jazz formunun adım adım zenginleşmesi anlamına gelir. Parçaların çoğunda ilkellik, mistisizm ve uzam'a yolculuğun izlerini yakalarız. Bu özellikleri taşıyan iki farklı beste **Aurora** ve **Playground In Nuclear Winter**'dır. Bu albümde **Aurora** gibi bazı eski besteler yepyeni düzenlemelerle yorumlanmaktadır. Bunlardan biriyse

Glen Moore

Walcott bestesi **Big Fat Orange**'dır. Albüme adını veren parçaysa bilindiği gibi eski bir Moore bestesidir. Albümün kurgusu geçmişle bugün, bugünle gelecek arasında mistik bir müzikal köprü kurmaktır ve bunu da başarırlar. Artık grup üçüncü on yılına böyle bir müzik tavrıyla selam verir.

İkinci on yıllarında grup üyelerinin solo ve diğer sanatçı ve gruplarla olan çalışmaları aralıksız sürer ve bu tarihe kadar ciddi yeniliklerle karşılaşılır. Ralph Towner, kendi liriğinin peşinde çıkan birçok solo albümlerinde özel bir duygu ve fikrin ardından gidecektir. Bu serüveni örneklerle sıralamak bile şu an pek anlamlı gelmiyor. Çünkü çok oylumlu. Paul McCandless uzun serüveninin ardından, Elektra'dan çıkan ilk albümünden sonra 1991'de **Windom Hill** jazz serisinde ikinci solo albümünü piyasaya çıkarır. Glen Moore'da seçkinci tavrıyla çalışmalarına devam eder. O da ikinci duo albümünü 1991'de piyanist Larry Karush'la kaydetmeye başlar. Orijinal gruplardan Minimal Kidds'le kayıtlar yapar. 1990'da Charlie Mariano, John Taylor ve Steve Arguelles'le turnelere çıkar. Ve daha da önemlisi, bir ud virtüözü olan etno-jazz sanatçısı Rabih Abu-Khalil'in üç albümünde yer almaktadır. Bu arada sanatçının Vera Bra firmasından **Dragonetti's Dream** adlı nefis bir albümü daha çıkar.

Trilok Gurtu, üç Oregon stüdyo albümünden sonra, gruptan ayrıldığında, Oregon'un yine bir perküsyoncuya ihtiyacı vardır. Bu beklenti uzun yıllar devam eder. 1991 ve 1992 yıllarında grubun iki konser albümü piyasaya çıkar: **Love In Stuttgart** ve **Oregon Live Concert**. Towner, Moore ve McCandless iki yıldan fazla kendi özel çalışmalarının peşine düşerler. Seçkin bir perküsyoncu bulamadıkları için, çalışmalarına üçlü olarak devam etmeye karar verirler. Vera Bra'yla anlaşma sürmekte ve üçlü olarak ilk albümleri 1994'de **Troika** adıyla piyasaya çıkmaktadır.

Troika tam anlamıyla bir kollektif üretimdir. Müziklerinde hakim olan fusion tavrında fazla değişiklik yoktur. Ancak, bu albümde Akdeniz ve Latin müzik motiflerinin parçalarda ağırlık kazandığını söyleyebiliriz. Avrupalı bir ruh oldukça ağırlık kazanır. Müziklerinde bir dinginlik dikkat çeker. Gerçi, perküsyon ustaları olmadan özellikle ilkel müziğe ilişkin göndermelere ulaşmaktan müzikal açıdan zorluk çekerler. Bu yüzden çağın ruhu, duyarlılığı ve kargaşası çok ön planda olur. **Charlotte's Tangle**, **Spanish Stairs**, **Mexico For Sure** ve **Minaret** en dikkat edici parçalardır. Farkına varıldığı gibi, kozmik boyutun yerini bir nebze daha gündelik duyarlılık almıştır. Bu albüm yine 'Vera Bra' firmasından çıkar. **45th Parallel**'den bugüne uzanan çizgide özlü bir değişiklik olmaz. Biçimsel duyuşlarda farklılıklar olur.

Bir yıl sonraysa –1995- üçlü bu kez Chesky Firmasından bir stüdyo albümü daha yayınlar. Kaydı bu yılın Mart ayında dört gün içinde yapılan çalışmaya **Beyond Words** adı verilir. Ağırlığı eski Oregon parçalarının yeni yorumlarıdır. **Ecotopia**, **The Silence Of The Candles** ve **Leather Cats** yeni yorumlanan parçalar arasında en dikkat çekenlerdir. Parçaların bu yorumlarında farklı zenginlik ve derinliklerle karşılaşırsınız. Oregon'un birlikte bestelediği, üç bölümlük, 14 dakikalık **Silver Suite** adlı suit, grubun Avrupa merkezli jazz tavrının en tipik örneklerindendir. Bu albüm, sanatçıların artık 'güzel sanatlar'ın peşinde gezindikleri olgunluk dönemi çalışmalarından bir örnek kabul edilir.

Tam, grubun yeni bir seçkinciliğin peşinde gezindiğinden ve müzik ruhunda bazı değişimler yaşadıklarından söz ederken ortaya 1997 yılında olağanüstü güzellikte yeni bir albüm çıkar. **Northwest Passage**'dır bu albümün adı. Dolu dolu ondört parça vardır bu çalışmada. Sayısız değişimi, dünyanın dört bir yanından taşınan müzikal kaynakları, kültürel farklılıklarına rağmen aynı müzik potasında eritip, ortaya toplumsal bir mikrokosmos oluşturmayı başarmışlardır. Merkez jazz'dır ama, bu jazz artık dünyevileşmiş, zor tanımlanan bir jazz janrına dönüşmüştür. Hayata ilişkin her tür ikilem parçaların ruhuna sızar. Baştan beri söz ettiğimiz ilkel olanla modern olan arasında sıkı bir kaynaşım çıkar ortaya. Grubun öğrenme tutkusu, çeyrek yüzyılı geçen zaman dilimine rağmen hiç tükenmemiştir. Bunların hepsinden öte, yaşattıkları 'zaman' duygusu yerleşik bir evrim yaşamayıp, bir kagaşa içinde ama diyalektik bir duyarlılıkla öne çıkacaktır. Müzikal evrimlerinde anlamlı bir noktaya gelir grup.

Ama, tahmin edebileceğiniz gibi bu müziklerdeki doygunluk perküsyon, davul ve çeşitli vurmalılar olmadan hayata geçemeyecektir. Bu yüzden, yeni albüme iki önemli vurmalı çalgılar ve davulcu katılmıştır. Bunlardan biri, yakından tanıyacağınız Türkiye'li müzisyen Arto Tunçboyacıyan'dır. Son on yıl, dünyanın birçok önemli jazz'cısıyla çalan Arto, Oregon'un bu çalışmasına yalnız enstrümantalist olarak değil, besteleriyle de katılır. Aynı katkı Mark Walker tarafından da albümün ruhuna girer. Albümdeki ondört parçayı bu ikili bölüşürler.

Northwest Passage albümünde çekici birçok parçadan söz edilebilir. Arto ile Glen Moore'un ortak bestesi olan **Don't Knock On My Door** bu geleneksel Oregon çizgisinin en çekici bestelerinden biridir. Etnik müzik motiflerinin önde olduğu bir fasion'dır bu Arto'nun nefis vokalini de es geçmek olası değil.

Albümün bir başka çekici parçasıysa, Towner bestesi olan **Joyful Departure**'dur. Bu parçada soprano saksla klasik gitarın incelikli birlikteliği ön plandadır. Folklor, jazz ve klasik müzik bir kaynaşım oluştururken, Arton'un vurmalılar çalışı, parçanın rengini değiştirmiş, zenginleştirmiş. Bu parçanın başıyla sonu arasındaki bütünleyiciliği özellikle dikkat çeker. Tipik bir Oregon fusion'ı bu beste. Bir başka Towner bestesi olan **Nightfall**'daysa vurmalıları bu kez Mark Walker çalıyor. Bu parçanın tam anlamıyla bir jazz-fusion olduğu söylenebilir. Towner, parçanın bazı kesitlerinde 12 telli gitarını konuşturuyor. Solo ve toplu doğaçlamalarda soprano saksafonun getirdiği jazz lirizmini hissetmemek olası değil. **Fortune Cookie** adlı parçada, az önce değindiğimiz örnek gibi jazz sanatına bir selam yolluyor. Towner'ın, jazz piyanoda oluşturduğu noktayı yakalamak açısından çekici bir örnek bu. Görüldüğü gibi, bir dönem New Age ve World Music'in ağırlık kazandığı Oregon parçalarına sıkça rastlasak da ulaştıkları bu aşamada jazz'ın cazibesi, müzikal ayrıcalığı ve Oregon'ın son kertede bir jazz grubu olduğunun açık kanıtlarını buluyoruz.

Albümdeki değişik bir deneysel jazz örneğiyse, Glen Moore bestesi **La Assasino Che Suona**. Towner'ın keyboard'da, Arto'nunsa perküsyondaki doğaçlama uçuklukları parçaya etkileyici bir boyut kazandırıyor. Bu parçayı, olağanüstü bir avant-garde jazz çalışması olarak değerlendirmek mümkün. Toplu doğaçlamanın dikkat çektiği bir beste bu. Albüme adını veren **Northwest Passage**'sa içli, dramatik bir üslupla başlıyor. Kozmik dünya ile kurdukları bağ açısından grubun ulaştığı bir başka boyut bu örnek. Parçayı grup bestelerken Mark Walker'da bu besteye katılmış. Albümün hüzünlü bir sonu var. Çoğu albümlerinde olduğu gibi. Ama rafinelik ve müzikal yenileniş noktasında benzersiz bir düzey yakalamışlar.

Oregon öyküsünün sonuna geldiğimizde, enstrümantalistlerin solo ve diğer grup çalışmalarına ilişkin çok sınırlı bilgiler aktardığımızı biliyoruz. Yazıyı Oregon merkezinden elden geldiğince uzaklaştırmamaya çalıştık. Ama şunu özellikle vurgulamak gerekiyor: müzisyenlerin müzik spektrumu Oregon sound'undan bile geniş aslında. Çok basit bir klasik düetten en karmaşık elektrikli fusion'a uzanan her tür deneysel müziği yapabiliyorlar. Yani onların çekiciliği basit bir 'ilerlemeci' olmamaları. Towner'ın her solo albümü bir başka benzersiz doygunluğu gündeme getirirken; **Un Altra Vita** gibi bir soundtrack de tüm birikiminden yalnız kendinin olan bir müzikaliteye varabiliyor. McCandless'sa senfonik ve jazz müziğinden etnik deneylere aynı duyarlılıkla ulaşabiliyor. Moore'sa yalnız sevdiği müziği yaptığı için ortalıkta çok gözükmeyen, ama her gözükmesinde tarzına yenilikler taşıyan bir virtüöz. Oregon'u Türkiyeli potansiyel bir müzisyen kitle tanıyor. Bu yazının hedefi sözkonusu kitlenin nüfusunu arttırmak, duyarlılıkların zenginleşmesini sağlamak. Ve her tür müziğe –jazz da dahil- tutuculukla bakanları biraz esnetmek. Her tür fusion'ın bir estetiği temsil ettiği kesin. Ana jazz akımlarından tek farkı, çeşitliliği ve tek kişinin, tek bir grubun yalnız başlarına bir ekol olabilmeleri. Oregon gibi!

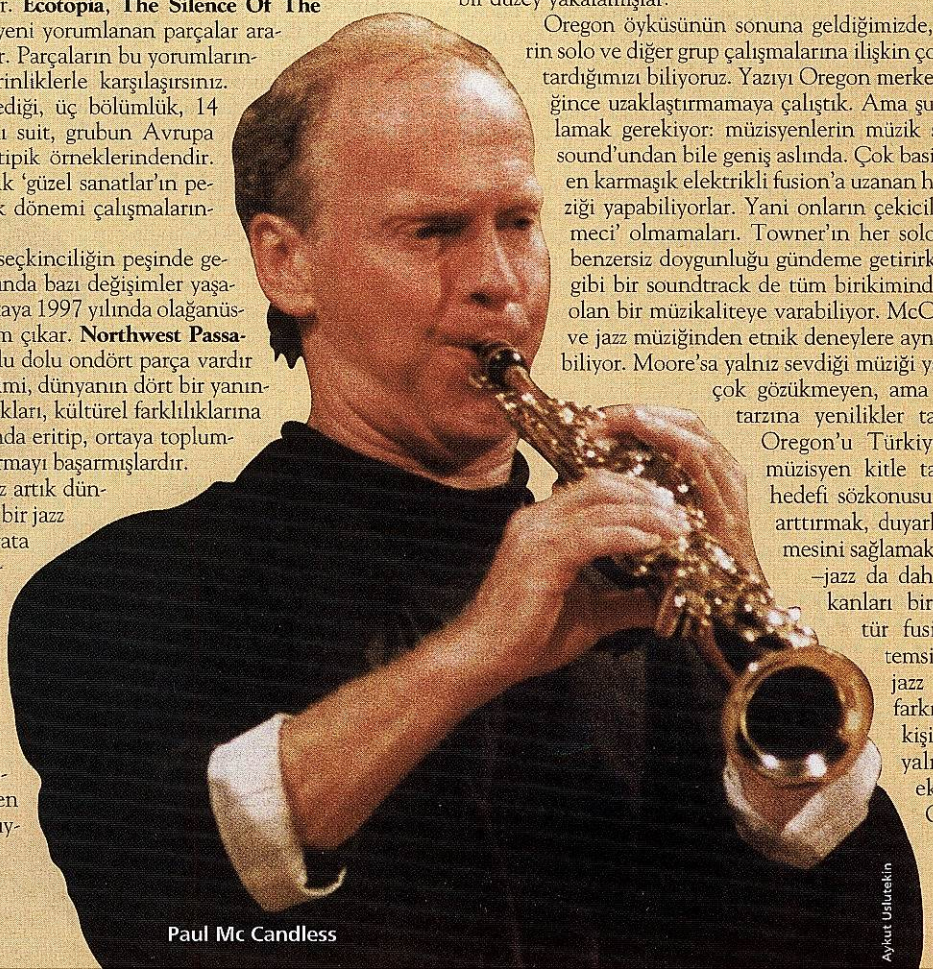

Paul Mc Candless

Aykut Uslutekin

DOUBLEMOON
RECORDS
Caz, bu gezegenin etnik müziği

BURHAN ÖÇAL & JAMAALADEEN TACUMA
featuring Natasha Atlas
"GROOVE ALLA TURCA"

WAX POETIC "THREE"

BROOKLYN FUNK ESSENTIALS
featuring LAÇO TAYFA
"IN THE BUZZBAG"

CRAIG HARRIS & THE NATION OF IMAGINATION
featuring BARBAROS ERKÖSE
"İSTANBUL"

İLHAN ERŞAHİN TRIO "HOME"

BURHAN ÖÇAL & JAMAALADEEN TACUMA
featuring Natasha Atlas
"GROOVE ALLA TURCA"

İSTANBUL BLUES KUMPANYASI
"SAİR ZAMANLAR"

AYDIN ESEN "TIMESCAPE"
Çok yakında plaklarda...

RH POZİTİF

Rh Pozitif Müzik Yapım Sanayi ve Organizasyon Tic. A.Ş. *Yeni Yuva Sok. Uslu Apt. No.27/29 80060 Cihangir/İstanbul Tel: 292 97 71/72 Fax: 292 97 73*

Dijitalden D

Tunç Bozoğlu
tunc@lotushifi.com

Sesin analogdan dijitale (A/D), dijitalden analoğa (D/A) çevirilmesi işlemi hi-fi ile haşır neşir olanların pek yabancı olmadığı işlemlerdir. Dijitalden dijitale (D/D) çevirim ise bugüne kadar sadece profesyonel ses stüdyolarında başvurulan bir işlemken, DVD ve DSD teknolojilerinin getirdiği yeni teknolojilere uyum neticesinde artik bu işlemi yapan hi-fi ürünler de çıkmaya başlıyor.

Bu türden cihazlar, yani dijital sinyalin formunu (16, 20, 24 bit vs.) veya örnekleme frekansını (44.1, 48 kHz vs.) veya her ikisini birden değiştirerek yeni bir dijital sinyal haline getiren cihazlar profesyonel amaçla uzunca bir süredir kullanılıyorlar. D/A teybin (DAT) geliştirilmesinden bu güne kadar yapılan dijital kayıtlar genellikle 20 bit/48 kHz formatındalar, ancak CD'nin kapasitesi en fazla 16 bit/44.1 kHz formatını kabul ettiği için yapılan kayıdın CD'nin kapasitesine indirgenmesi gerekiyor. Bu indirgeme işlemi en basit şekilde (ne yazık ki ülkemizdeki ses stüdyolarında halen uygulanan sistem bu) dijital kayıdı bilgisayar ünitesinin hard diskinde birkaç defa transfer ederek yapılıyor. Her ne kadar dijital sinyalin transferinin bir analog bantın çoğaltılmasındaki gibi bir kayıba yol açmayacağı söylense de maalesef buna benzer bir kayıbın olduğunu kulaklarımızla farkedebiliyoruz.

Bu tür indirgeme işlemini tek bir süreçte yapabilen cihazlardan birisi dCS firmasının dCS 972 model cihazı. Doğal olarak *up/down sampler* (örnekleme yükseltici/alçaltıcısı) olarak adlandırılan bu cihaz sayesinde ister 16/44.1 sinyal girip bu sinyali 20/48 veya daha üzeri yapabiliyor, isterseniz 24/96 sinyal girip bu sinyali 16/44.1 olarak çıkışa yollayıp CD(-R) üzerine kayıt edebiliyorsunuz.

dCS firması *Data Conversion Systems* adlı İngiliz firmasının ticari markası. Bu firma, danışman olarak görev yapan dört elektronik mühendisinin bir araya gelmesiyle kurulmuş. Bugün *Abbey Road* Stüdyolarından tutun *Sony Classics* ve *Warner Brothers* gibi pekçok müzik/video firması bu firmanın dijital ürünlerini kullanıyorlar. dCS, diğer profesyonel veya hi-fi cihaz üreticilerinin yaptığı gibi *Motorola, Burr Brown* veya *Ultra Analog* gibi belli başlı çip firmalarının ürettikleri hazır çipleri almıyor, **Ring-DAC** olarak adlandırdığı kendi çiplerini üretiyor. Dolayısı ile ürettikleri cihazlar da gelecekteki teknolojilere açık, kolay güncellenebilir özellikte oluyorlar.

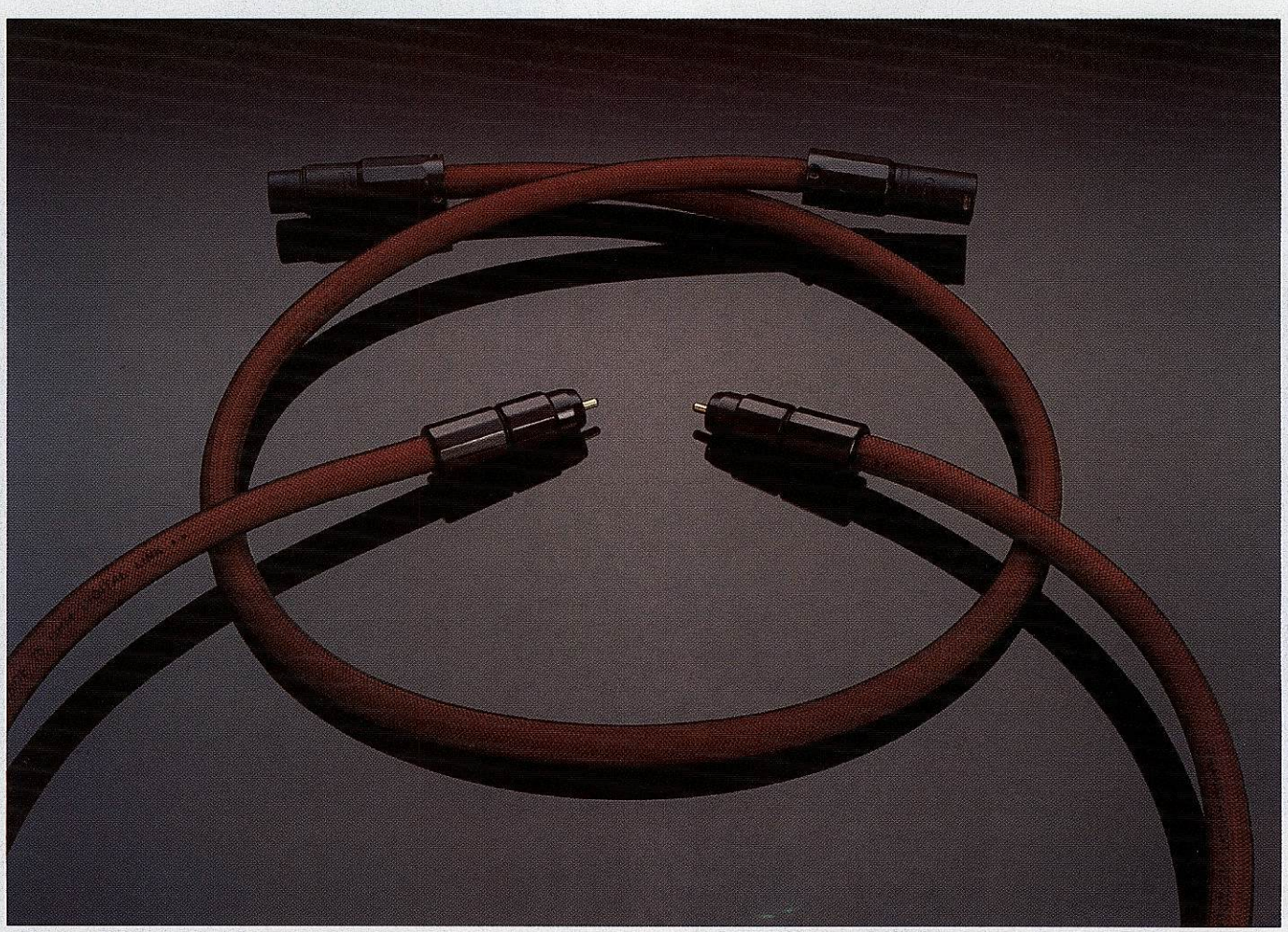

*dijital kablolar: SPDIF standartında çalışan RCA uçlu (önde) ve AES/EBU standartında çalışan XLR uçlu (arka planda). Resimde **Transparent Audio** firmasının kabloları görülmekte.*

ijitale Çevirim?

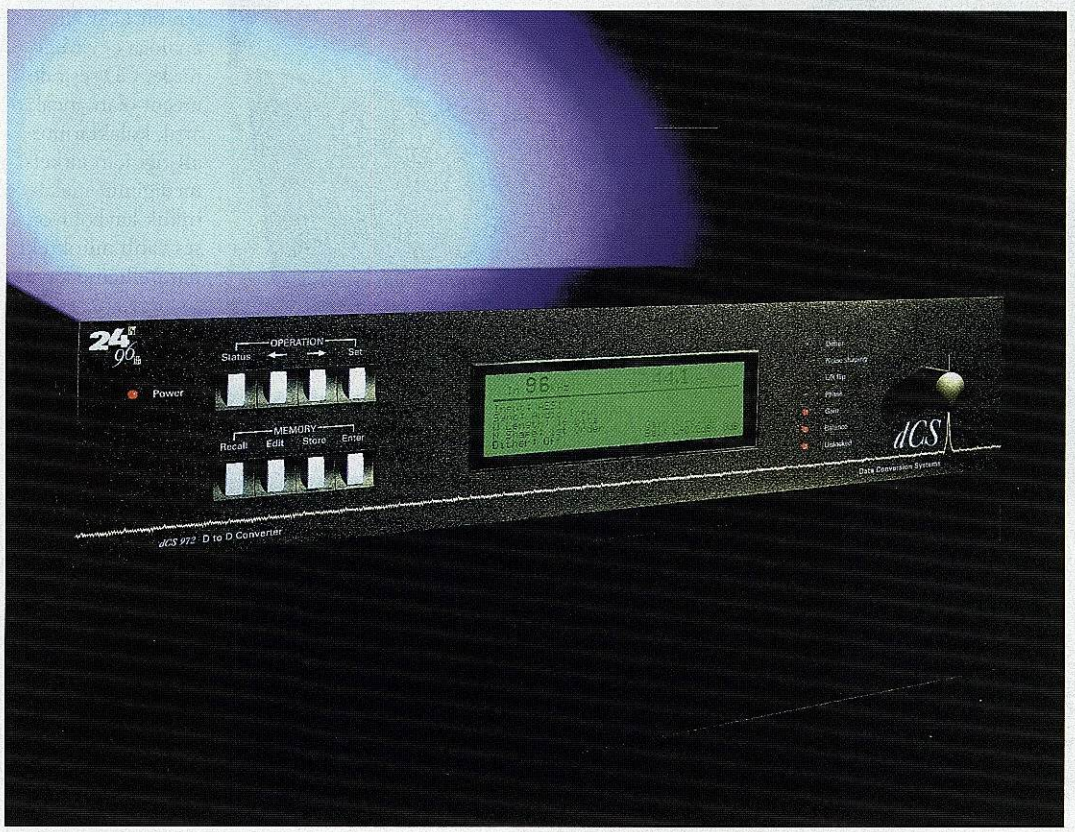

Sizlere bahsetmek istediğim cihaz dCS972 model cihazın hi-fi standartlarına göre üretilmiş olan ve ***Purcell*** olarak adlandırılan türevi. Şasesi ve ön paneli hi-fi standartlarında yapılanmış olan bu cihaz profesyonel tipinin yapabildiği pekçok işlevi yerine getirebiliyor. Cihazın giriş frekansları şunlar: *32 ,44.1 ,48 ,88.2 ,96 kHz* . Çıkış frekansları ise: 32, 44.1, 48, 88.2, 96, 176.4, 192 kHz. Çıkış kelime uzunlukları ise: 16, 18, 20, 22, 24 bit olarak ayarlanabiliyor.

dCS 972: hem format değiştirici, hem up/down sampler

dCS Purcell: up-sampler

Farkettiğiniz gibi *Purcell*, 192 kHz çalışabilen ilk cihazlardan biri. Hi-fi dünyasının güvenilir kulaklarından duyduklarımıza göre 192 kHz ile yapılan dijital kayıtları canlı sinyalden ayırmak çok zor. Henüz bu frekansta yapılan kayıtlar ve bu kayıtları çalacak cihazlar tüketicinin eline ulaşmadığı için bu iddiayı değerlendirme imkanımız yok. Ancak Purcell'in gerçekleştirdiği çok hoş bir işlem var. Bu da arşivimizdeki CD'leri, yani aslen 16/44.1 kayıtlı CD'leri, 24/96 olarak dinleme imkanını yaratması. Hatta hatta, dCS firmasının 192kHz çözümleyebilen ***Elgar*** model DAC'ı gibi bir cihaz kullanırsak CD'lerimizi 24/192 kHz bile dinleyebiliyoruz. Bu yüksek dijital bit akışını dCS, Elgar'da iki adet AES/EBU bağlantıyı bir arada kullanarak halletmiş. 192 kHz dinleyebilmek için Purcell'den Elgar'a iki adet AES/EBU kablo bağlamanız gerekiyor.

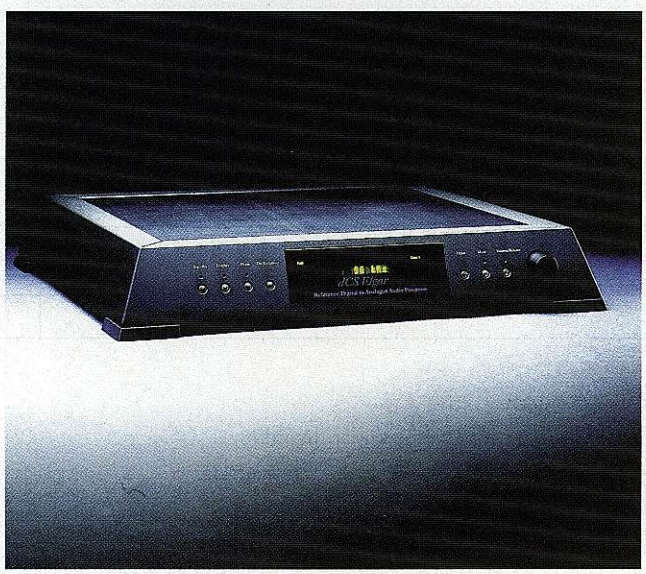

dCS Elgar: 24/192 çevirim yapabilen ilk DAC

Elgar'ın özelliklerinden biraz bahsedersek; Elgar'da kullanılan Ring-DAC gerçek 24 bitte çalışıyor, bu da Elgar'a 24/192 çözünürlüğü yapabilen yegane cihaz olma özelliğini kazandırıyor. Cihazda, 2 adet AES/EBU (Audio Engineering Society/European Broadcast Union) ve 4 adet SPDIF (Sony Philips Digital Interface) giriş bulunuyor. Analog olarak üzerinde bir çift *balanced* bir çift *unbalanced* çıkış bulunan Elgar güncellenme özelliği sayesinde kolayca DSD uyumlu olabiliyor.

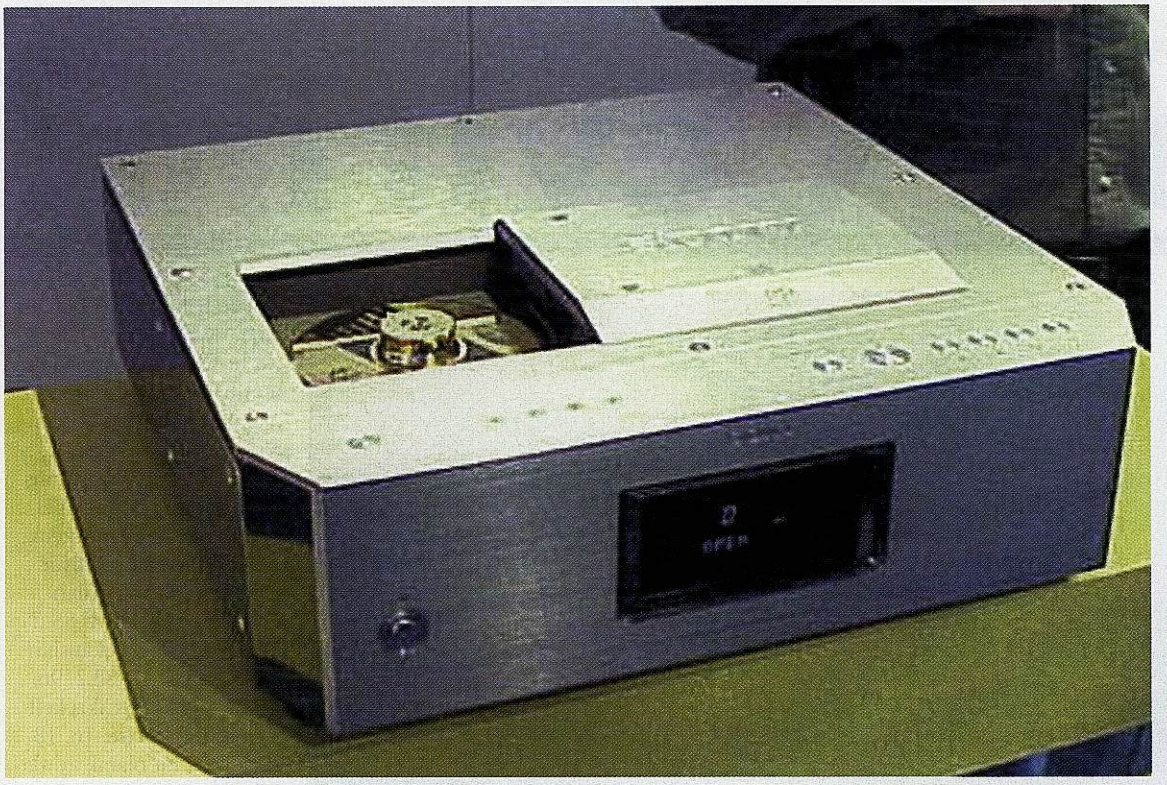

Neticeyi merak ediyorsanız şunu söyleyebilirim; CD çalar veya CD transportundan elde ettiğiniz dijital sinyali *Purcell* aracılığı ile 24/96 haline getirip, yine 24/96 çözümleyebilen bir DAC ile analoğa çevirdiğinizde, CD sesinde mecut olan ancak artık kulaklarımız alıştığı için farketmediğimiz mekaniklik kayboluyor, ses canlı müzikteki natürelliğine kavuşuyor. Kısacası hi-fi veya audio tutkunu olanların özlemini duyduğu "gerçeğe yaklaşma" yolunda önemli bir adım atılmış durumda.

Sony'nin ürettiği ilk SACD çalar. kopya önleyici sistem üzerinde henüz bir karar verilmediği için cihazın üzerinde herhangi bir dijital çıkış bulunmuyor.

Dijital performans parametreleri:

Mevcut dijital standartların kapasitelerinin karşılaştırmalarını bulacağınız tablodaki kısaltmaların açıklamaları: **DVD-A** = ***DVD-Audio***; standartları yeni belirlenmiş ve sadece ses barındıracak olan DVD. **SACD** = ***Super Audio CD***; Sony'nin geliştirdiği DSD kayıt sisteminin uygulandığı ve Sony/Philips firmalarının DVD-A'ya rakip olarak çıkartacakları yeni format.

Örnekleme frekansları	Uygulandığı yer	bu sistemde kayıt edilebilien en yüksek ses frekansı: (teoride/uygulamada)
44.1 kHz	CD	22.05kHz/20kHz
48 kHz	DAT	24kHz/22kHz
96 kHz	DVD-A	48kHz/44kHz
192 kHz	DVD-A	96kHz/88kHz
2.8224 MHz	SACD	100kHz/100kHz[1]

[1] SACD'nin örnekleme frekansının yüksekliği, DVD-A'da kullanılan çok-bitli PCM kayıt sistemine karşılık, "bir bit" kayıt sistemi kullanılmasından kaynaklanıyor.

Bit sayısı (PCM)	ifade şekli seviyesi	olası ölçme (quantization) (6dB/bit):	teorik S/N (sinyal/gürültü) oranı
1	2^1	2	6
2	2^2	4	12
8	2^8	256[2]	48
14	2^{14}	16,384[3]	84
16	2^{16}	65,536[4]	96
20	2^{20}	1,048,576[5]	120
24	2^{24}	16,777,216[6]	144

[2] 8mm videoda kullanılan dijital ses standartı

[3] Philips'in geliştirdiği ilk CD teknolojisi - 4x örnekleme kullanılıyordu

[4] *Red Book* CD Standartı: Sony/Philips'in belirlediği, mevcut CD standartları

[5] stüdyo mikserleri ve diğer cihazların çalıştığı standartlar

[6] modern stüdyo teknolojisi ve DVD-A'nın içinde yer alacak standart

Bu spesifikasyonları okurken dikkat etmemiz gereken noktalar var:

Birincisi daha yüksek rakamın mutlaka daha iyi netice demek olmadığı. İyi tasarımlanmış 16 bit dijtal sistem ile yapılan bir kayıt dikkatsizce hazırlanmış 24 bitlik bir sistemle hazırlanandan daha iyi netice verebilir. Ve yine, *jitter* denen bozulmaya maruz kalmış 96kHz'lik bir kayıt, temiz bir 48kHz kayıttan daha kötü netice verebilir.

Dijitalin yüksek çalışma hızını analog ortama geçirmenin olanağı yok. 24 bitlik bir sistem ile elde edilen 144dB S/N oranını analog cihazlar ile sağlamak olanaksız. Bugün en düşük gürültü seviyesine sahip olan cihazlar (genellikle *power* ampliler) en fazla 120-130 dB S/N oranı sağlayabiliyorlar. Ayrıca 144dB genişliğinde, elektrik devrelerinde kullanılan diyot, direnç vs. gibi yapı elemanlarının iç gürültüleri de duyuluyor. Yine benzer şekilde, voltaj trafolarının gürültü oranları, ki –110 dB'den daha iyi olanına az rastlanır, dijital sistemin düşük seviyelerdeki performanslarını kısıtlıyor. Kısacası dinamik alanı genişlettiğinizde duyulacak seslerin içine bu elemanların iç gürültüleri de giriyor.

Dinleme odamızdaki dip gürültüyü hesaba katarsak, ki bu normalde 40-45 dB SPL (ses basınç seviyesi) civarında, şehir ortamında belki 10-15 dB daha yüksektir, dinamik kapsamı geniş olan bir kayıtın en düşük pasajlarını dinlemek 150dB!'nin üzerinde tepe noktalar yaratabilir. Buna ise ne kulaklarımız ne de cihazlarımız müsaade etmezler; teorik olarak ses, 130dB'den sonra acı vermeye başlar ve bugünkü hoparlörler de en fazla 120dB ses şiddeti yaratabilirler.

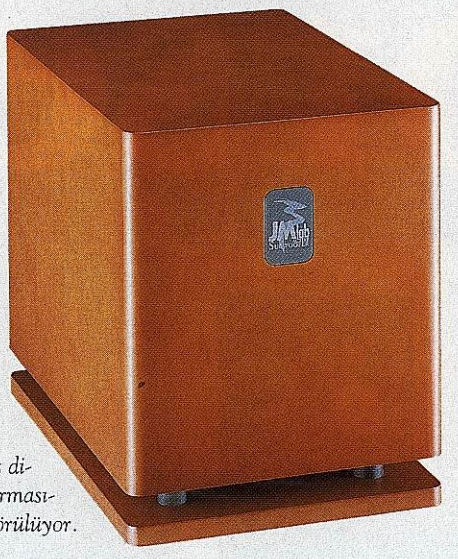

şu andaki hoparlörler yeni dijital teknolojilerin yaratacağı ses dinamikgenişliğini verecek kapasitede değiller.Şekilde JM-Lab firmasının üç yollu bir hopalörü ve aktif sub-woofer modülü görülüyor.

michell gyrodec – dijitaldeki tüm bu gelişmeler analog sesin daha iyisini yakalayabilmek için

Bir diğer not: yukarıdaki örnekleme sayılarını "*oversampling*" oranları ile karıştırmayın. *Oversampling* denen fazladan örnekleme kayıtta değil çalma işlemi sırasında geçerlidir. Bu ekstra örnekleme bir mikro çip ile gerçekleştirilir ve CD ve DAT gibi formatlarda *quantization* (ölçme) işleminin yarattığı gürültüden kurtulmak için yapılmaktadır.

Tüm bu gelişmeleri körükleyen DVD ve DSD teknolojileri tam anlamı ile uygulamaya geçtiğinde pekçok şey değişecek, asıl önemlisi de bu değişimin iyi yönde olacağı. İnternet erişimi olanlar bu yazıda yer alacak olan adresleri ziyaret ederek daha geniş bilgi edinebilirler.

INTERNET ADRESLERİ:

hi-fi ve high-end konularında internet üzerinde forum alanları:
news:rec.audio.high-end
news:rec.audio.opinion
news:rec.audio.marketplace
news:rec.audio.pro
news:rec.audio.tubes
news:alt.music-lover.audiophile
news:alt.music-lover.audiophile.hardware

Sanırım "Robert" adındaki bir audiophile'ın hazırladığı bu siteyi mutlaka ziyaret edin :
http://www.unik.no/~robert/hifi/hifi.html
ve bu sitenin "Sıkça Sorulan Sorular" adı altında yer alan alt bölümünü de:
"http://www.unik.no/~robert/hifi/faq/" Ð
Yine aynı sitede DVD'de son gelişmeleri de takip edebilirsiniz.
Aşağıdaki adreste bir "audio dictionary" bulabilirsiniz:
http://www.rane.com/digi-dic.htm

Türkiye'den web sayfalarına gelince, high-end ile ilgili şu adreslerin ilginizi çekeceğini umuyorum:
• **http://www.arduman.com/aa** : Bir *audio* tutkunu olan Sn. *Adnan Arduman* 'ın hazırladığı ve bir hobi olarak kendisi için özel olarak ürettiği SE-lambalı! cihazlarının yanısıra hi-fi ile uğraşan arkadaşlarının sistemlerinin de tanıtıldığı çok güzel hazırlanmış bir site.
• **http://www.lotushifi.com/** : ***dCS*** ve diğer high-end firmalarının temsilci ve satıcısı *Lotus* firması için benim hazırladığım web sitesi. Bu sitenin geliştirilmesi için eleştiri ve önerilerinizi bekliyorum: *tunc@lotushifi.com*

RÖP:

Kerem Görsev

Serdar Karabatı

Yaptığı özgün çalışmalarla caz dünyamızda hiç kuşkusuz ayrı bir yer edinmeyi başarmış olan Görsev bugünlere gelişini, kayıtlarıyla ilgili düşüncelerini, müzik çevrelerine bakışını ve gelecekten beklentilerini aktardı.

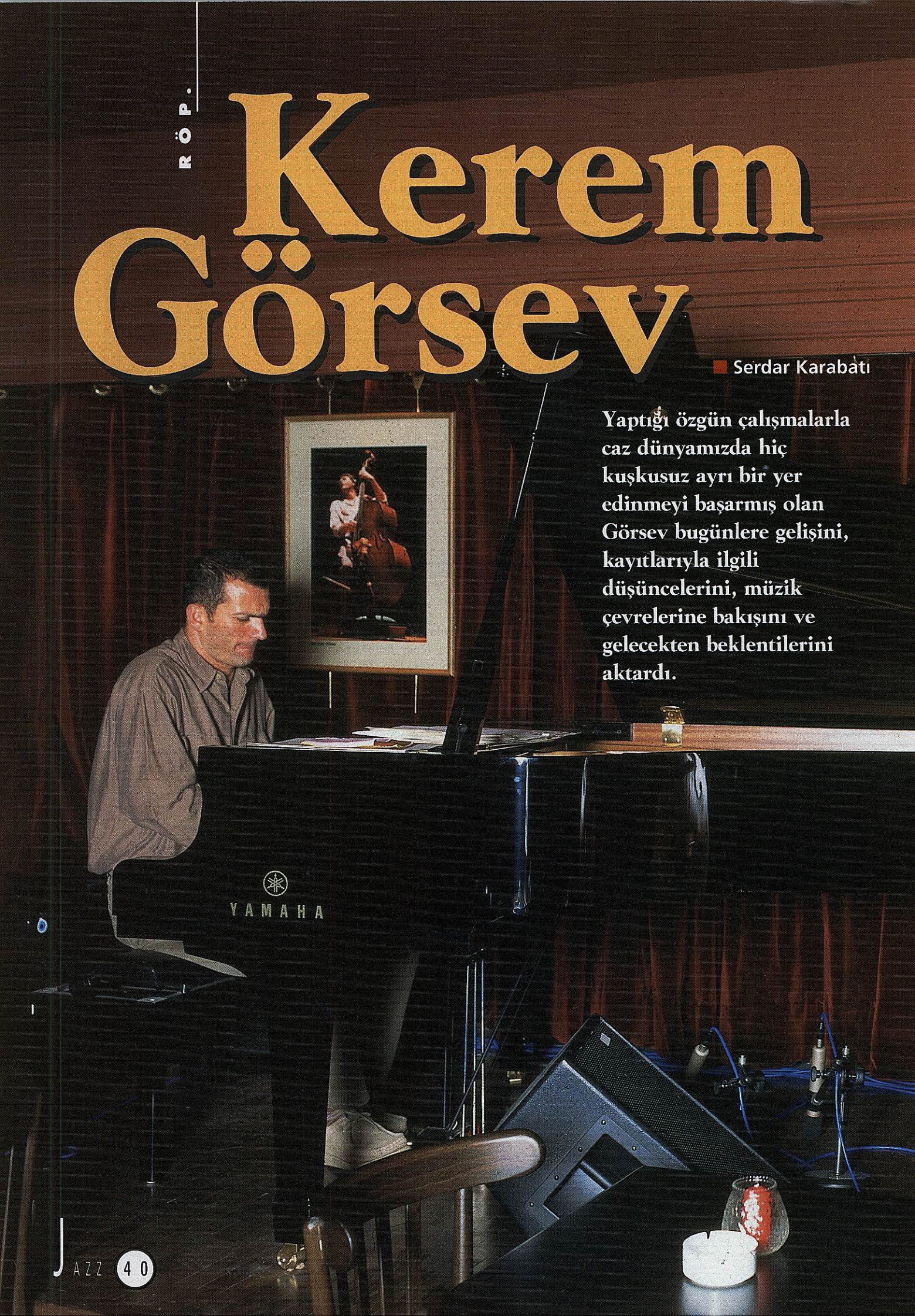

Kerem Görsev AFM Jazz Bar'da piyanosunun başında

Benim serüven 1980'lerin sonlarında Korukent Jazz Bar'da başladı. Klübün sahibi iyi müzisyenler getirirdi, şimdi de Q Jazz'ı işletiyor kendisi; Türkiye'deki müzisyenlerin dışa açılmasında Korukent'in büyük katkısı olmuştur. Mesela Ed Howard gelmişti, çok önemli bir basçı, onunla orada üç ay çaldım, itiş kakış, bağıra çağıra; bunlar büyük tecrübeler kazandırdı. Steve Hall vardı saksofoncu, evimde altı ay kaldı, çok konuştuk oturup. Sonra Elvan Aracı geldi, çaldı; böyle böyle o jazz kokusunu aldık. Başkaları ise o sıralarda caz dışı tarzlara kaydılar, biz ise sabrettik, azmettik, taviz vermedik. Dışarıda jazz sektörü müthiş, yeni kuşak müzisyenlerden alevler çıkıyor çalarken, barut gibiler. Ama onlar da cebinden para harcayıp albüm yapıyorlar. Mücadele edeceksin. İlk albümü biliyorsun 1994 yılında, cebimden yaptım; (hafif gülerek) Swissotel'in casinolarında herkes paralarını kumarlara kaptırırken, ben de orada çalarak kazandığım parayı albümüme yatırdım. Çok da iyi müzisyenler çaldı kayıtta. Sonra *I Love May*, *For Murat*, *Relaxing*. İşte bu sıralarda da Q Jazz Bar açılmıştı, orada da iki sene çalıştım, Eric Revis, Bob Demeo ile orada tanıştım. Revis'le tanışınca New York'la tanışmış gibi oldum bir bakıma. Eric bana bütün kapıları açtı New York'ta. *Warm Autumn* albümüm çıkacak ileride, onun yapımcılığını Eric üstlendi mesela en son olarak. Russell Gunn, Alvester Garnett ile Eric sayesinde tanıştım hep. Bunlar öyle bir zincir ki, çok küçük gibi duruyor, ama herkes

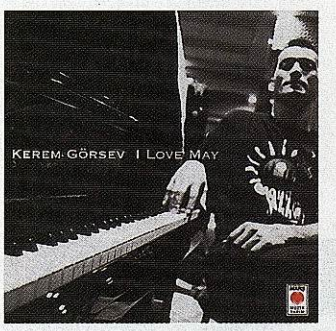

birbirine bağlı bir şekilde. Alvester Steve Kirby ile tanıştırdı, onunla çaldık üç ay, şimdi Steve Elvin Jones'la turnede. Bunlar hakikaten kariyeri olan müzisyenler. Q Jazz da bir okul oldu bizim için kısacası. Haftanın altı günü çaldık, showlar çaldık, programlar çaldık, bir sürü şarkıcı geldi, sahnede gerginlikler oldu, onların istediği gibi çaldık, çalamadık, bir sürü olay. Kadın Amerika'dan gelmiş, orada kulüplerdeki düzey belli, istekleri farklı oluyor. Bizim müzisyenlerin hepsinin görmesi lazım bunları, bunları yaşayınca biraz kuyruğunu kıstırıyorsun, ne yapabilirim başka diye düşünmeye başlıyorsun. Bunalıma girmiyorsun ama, kompleksli insan bunalıma girer. Benim dediğim başka; ne yapacaksın bu durumda, onları kendi sound'una çekeceksin. *Warm Autumn* böyle oldu örneğin, tonmaister'e 1950'lerin sound'unu istiyorum dedim; üç nefesli önde, davul, bas, vurmalılar... müzisyenlerin hepsi onore ettiler beni bu kayıtla, çok mutlu oldum. Bu kaydın ekibiyle turne de yaptık burada, keyifli oldu. İşte Korukent'ten başlayan macerada, okyanus seferlerine çıka çıka olaylar buraya geldi. Para kazandım, kazanmadım değil, ama bunu da son kuruşuna kadar, tereddütsüz müziğe geri verdim. Şimdi Ekim ayının son haftasında yeni bir albümüm çıkacak, *Laidback* ismiyle.

1930, '40 ve '50'lerin Broadway müzikallerinden parçaları piyano ve vokal ikilisi olarak seslendirdik Allan Harris'le, birlikte uzun süre çalışmıştık zaten, hatırlayanlar olacaktır. Bill Evans-Tony Bennett'tan çok etkilenmişimdir, bu albüm biraz da onun yansıması. Bütün bu kayıtlarla uğraşırken aslında bir yanımı da keşfetmeye başladım, o da prodüktörlük ve bir albümün nasıl oluşacağını bütün olarak tasarlamak. Şimdiye kadar kayıtlarda müzisyenleri de hep ben buldum, stüdyoları da ben ayarladım, paraları da ben karşıladım. Bunlar bir de ülkenin çok iyi tanıtımları, benim internet sayfasına yurtdışından ulaşanlar oluyor, şimdi albümleri bu sayfa üzerinden satmayı planlıyorum, bunlar ticari maksatlı değil, insanlara ulaşmak amaç. İnsanlara ulaşmak için canımızı dişimize takıyoruz, bizde de bir tek Önder Focan bu işlerle çok uğraşıyor, çünkü insanın biraz da kendi kendini tanıtması lazım. Ciddi bir televizyondan veya dergiden teklif geldi mi seve seve gidiyorum söyleşiye. Onu okuyacak insanlar müziğe nasıl baktığımı, neler hissettiğini bilmesi çok hoş.

Müzik duygu işidir, insanların geçmişinden aldıkları tecrübeler ve çok yaşanmışlıkların ürünü şeylerdir jazz (piyanonun üzerindeki kağıtları göstererek) bunları bu yıl Amerika'dan aldım Warner'ın seksen beş kişilik aranjmanlarını içeren kırk parça, yine cebimden para vererek alıyorum bunları, İDSO'da bile yok bunlar. TRT Jazz Orkestrası'nda da yok! Çünkü düşünce üretmiyorlar; bunları alacaksın, çaldıracaksın insanla-

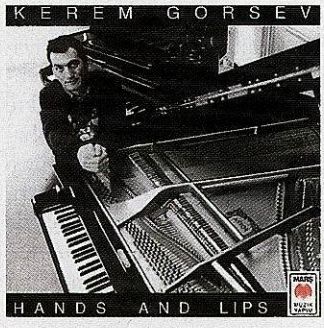

ra. Claus Ogerman dinleye dinleye geldik buraya, bunların hepsi büyük zevkler. Büyük orkestraların önünde piyano çalma zevki de bambaşkadır. Birkaç konser verdik Erol Erdinç ile, Kamil Özler'in aranjmanlarını çaldık, çok güzeldi. Kamil de bu ara günün on beş saati benle uğraşıyor, gidiyorum bitirdim mi bitirmedin mi aranjmanları diye başına ekşiyorum, çünkü St.Petersburg Orkestrası ile kayda hazırlanıyoruz. Türkiye'den bir ekiple gideceğim, şimdi onun heyecanı var.

Trio ve yaylılarla jazz'ı çok seviyorum, bu ara solo hastalığı başladı, ama işte (yeni aldığı piyanoyu göstererek) böyle Steinway ile çalınca güzel oluyor. İyi piyano sana güç veriyor, değişik fikirler çıkartıyorsun. Aydın'ın (Esen) solo konseri vardı epeyi önce, bu işlerin anahtarı odur bu arada. 1980'lerde gitti, Eddie Gomez'le kayıtlar yaptı, o zaman "vay be" derdik, hakikaten de "vay be"lik bir durum. Çok değerli bir adam. Ben de zamanla girdim bu tarzdaki müzisyen çevresine. Çok memnunum hayatımdan, dünyaya kalıcı şeyler bıraktığıma inanıyorum, değişik projeler var, kulüp de var, ciddi programlar var bu yıl, yine koşturacağız. Universal ile anlaşma yaptık, albümlerin dünyaya dağıtımı söz konusu. Yalnız *Warm Autumn*'a sponsor bulmam lazım, iflas ettim! (Gülerek) Benim başka ideallerim de var, tüm paramı da bitirmeyeyim! Dünya festivallerini hedefliyorum, bakalım yaylı projesi mesela kapılar açabilir, bu yıl Adana, İstanbul Senfoni ile çaldık, çok keyifli oluyor. Bütün piyanistler de yaptı aslında bunu, Bill Evans, McCoy Tyner, George Shearing, Nat King Cole, Oscar Peterson... bu çünkü keyif işi, bunlar lezzet. Marian McPartland, Alan Broadbent'in de var... var, var, var! Diana Krall'ın yeni albümünde Johnny Mandel aranjmanları! Kamil Özler'in yazdığı aranjmanlar samimi söylüyorum bu isimlerden aşağı değil, oysa Kamil Özler'i kimse bilmiyor şu memlekette, yazık günah! TRT jazz orkestrasında durmadan yazdır, yazdır! Kamil'i televizyon programıma çıkartmak istiyorum, TRT memuru olduğundan izin vermiyorlar, bu nasıl bir zihniyettir?! Türkiye'nin Kamil Özler'i öğrenmesi lazım. Ben iki sene çalıştım TRT'de, sonra çıktım. Çünkü memurlukla sanat bir arada olmaz. Biraz medeni cesaret lazım, 1997 yılında Almanya konserim vardı Neşet Ruacan'la, davetiyeler bile basılmıştı, ama Süheyl Denizci izin vermedi, gelemedi Neşet Ruacan! Ne güzel davet gelmiş; oysa devlet memuru diye gelemedi, böyle şeyler oluyor, senin iyi olmanı istemiyorlar belki de. Dünya standardında birkaç insan var TRT'de, İmer Demirer mesela... Repertuarına karışıyorlar yukarıdan, öyle bir seçim yapıyorlar ki kusacaksın artık, oysa bestelerimi götürdüm defalarca, çalınmadı. Üzücü şeyler bunlar. İki üç ay sonra 2000 yılına giriyoruz, dünya nelerle uğraşıyor, bizde bürokrasi nelerle uğraşıyor. Özel televizyona çıkamazmışsın, yahu adam çıksın ki özele TRT için bir kıvanç kaynağı olsun, reklam şansı doğsun!

Görsev evinde Steinway'ini çalarken

Yaptığın kayıtlarda dinlemen lazım kendini, standard çalmışsan dünya devlerinden dinleyip karşılaştıracaksın, açıklarını görüyorsun, (gülerek) rezilliğin çıkıyor ortaya, hokkabazlığın çıkıyor. Ondan sonra oturup analiz etmek lazım, bak şurada gördüğün kütüphanede kitaplar var, herkesi inceleyeceksin, ondan sonra kendin bir şeyler koymaya çalışacaksın. Jazz çok zor bir müzik,

BLUES 10 YILDIR 10 Yıl BU KAPAĞIN ALTINDA

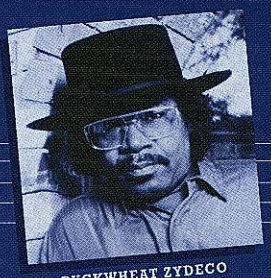

BUCKWHEAT ZYDECO

BLUES FESTİVALİ 10 1999

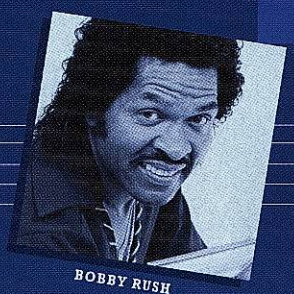

BOBBY RUSH

EDDY "THE CHIEF" CLEARWATER

CHRIS THOMAS KING

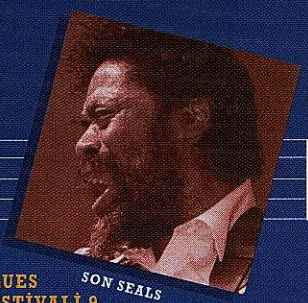

SON SEALS

BLUES FESTİVALİ 9 1998

SISTA MONICA

LARRY JOHNSON

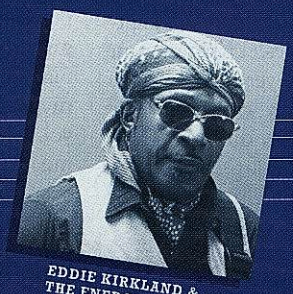

EDDIE KIRKLAND & THE ENERGY BAND

BLUES FESTİVALİ 8 1997

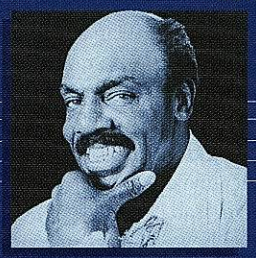

NAPPY BROWN & THE ELECTRIC CITY BAND

CAROL FRAN

İSTANBUL BLUES KUMPANYASI

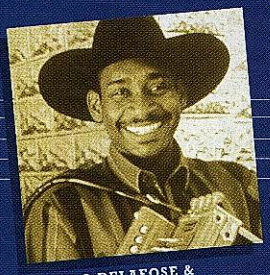

GENO DELAFOSE & FRENCH ROCKIN' BOOGIE

BLUES FESTİVALİ 7 1996

GUITAR SHORTY

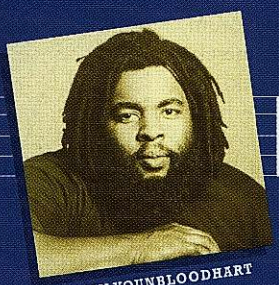

ALVIN YOUNBLOODHART

GUY DAVIS DUO

BLUES FESTİVALİ 6 1995

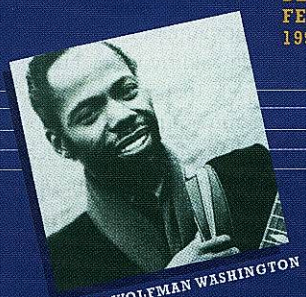

WALTER WOLFMAN WASHINGTON

JOE LOUIS WALKER

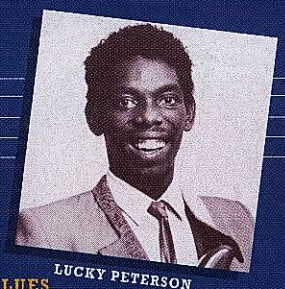

LUCKY PETERSON

BLUES FESTİVALİ 5 1994

MAGIC SLIM & THE TEARDROPS

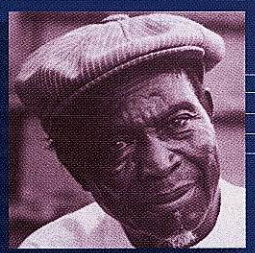

HONEYBOY EDWARDS

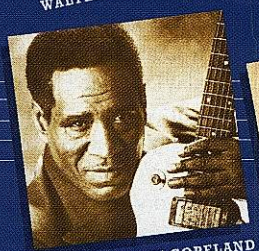

JOHNNY "CLYDE" COPELAND

NATHAN & THE ZYDECO CHA CHA'S

JOHN DEE HOLEMAN

BLUES FESTİVALİ 4 1993

KENNY NEAL

EDDY CLEARWATER

TRUDY LYNN

BLUES FESTİVALİ 3 1992

CAREL BELL

EDDIE BURNS

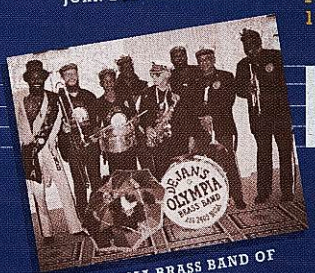

OLYMPIA BRASS BAND OF NEW ORLEANS

BLUES FESTİVALİ SUMMER TOUR

CLARENCE "GATEMOUTH" BROWN

BLUES FESTİVALİ 1 1991

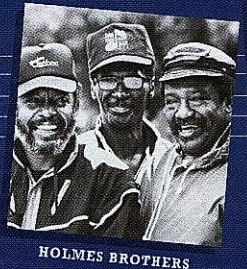

HOLMES BROTHERS

JAN HARRINGTON & KENN LENDING BLUES BAND

LOWE ADAM

Organizasyon:
POZİTİF
(0-212) 252 51 67
www.pozitif-ist.com

www.efespilsen.com.tr

EFES Pilsen BİRA

Eric Revis, Can Kozlu, Görsev, Elvan Aracı, Russell Gunn

ben de samimi söylüyorum işin daha başında sayıyorum kendimi. Jazz müziği öyle iki, üç senede, on senede öğrenilecek birşey değil. Son nefesi verene kadar araştıracaksın, uğraşacaksın, çabalayacaksın. Değişik adamlarla çalacaksın, çok faydası var. Kerem Görsev'in proje grupları olur, Ali gelir, Mehmet gider. Aynı insanlarla sürekli çalmaktan hoşlanmıyorum, aynı sahneyi uzun süre paylaşınca heyecanım gidebiliyor, memuriyet gibi oluyor. Dikkat edersen ben artık sürekli de çalmıyorum, dört aydır çalmıyorum mesela. Geceleri oturup AFM'deki kayıtları dinliyorum, ileride bunu CD olarak yayınlamayı da planlıyorum. Hep dinliyorum, bazen kendinden nefret ediyorsun, bazen iki nota iyi çalmışsan o geceyi kurtarıyorsun. Yorum önemli, swing'i bulmak önemli, ben zenci değilim, müzikalite farkı değil bahsettiğim, tarzlar, dokunuş, ruh farklı, kan dolaşımı, kas yapın farklı. Çok iyi beyaz piyanistler var Bill Evans gibi, ama öte taraftan Wynton Kelly var. Kenny Barron var, Mulgrew Miller, Benny Green var. Çok değişik adamlar var, hepsi bunların lüks araba markaları gibi, George Shearing'i bir Rolls Royce'da gider gibi dinlersin, Benny Green Pantera gibi köşeli, senkoplu, gergin, staccato çalıyor! Kenny Barron bir Ferrari gibi, hem keyifli, hem lüks, hem konforlu, hem de asabi! Müzikalitesi, akor seçimleri çok güzel. Hank Jones ise bir Cadillac. Bunların hepsi tebessüm ederek, mutluluk duyarak dinlediğim müzisyenler. Jazz ne demek, mutluluk demek, ben jazz'da hüzün olduğunu zannetmiyorum. Devir değişti artık, jazz mutlulukların müziğidir, çalarken de dinlerken de. Jazz'ın seni alıp hayaller dünyasına götürmesi lazım, müzik dinlerken hayal görmek, şöyle bir kendine gelmek, kapılar açmak. Mesleki kararlarımı da müzik dinleyerek veriyorum, beynimi daha iyi çalıştırıyor, bir mimar da müzik dinleyerek daha yaratıcı olabilir gibi geliyor, benim çevremdeki insanlar da böyle yapıyorlar.

Görsev 102. Dalmaçyalı Bebop ile

Kirby ile Garnett geldiğinde ilanlar verdim, workshop yapılacak diye, adam başı beş dolar mı ne, bir ay kaldılar, bir davul öğrencisi, bir de piyano öğrencisi geldi topu topu. Genel olarak komplekslerimiz mi var acaba, eğitmen vasfı olanlara birşeyler sormaya çekiniyor muyuz, utanıyor muyuz, yoksa ne öğreneceğim deyip boş mu veriyoruz çözemedim. İçler acısı bir durum, üstüne basa basa söylüyorum buradaki kontrbasçıların gelmesi lazım, bir tek Mahmut Yalay geldi workshop'a. Niçin gelmiyorlar, bunu anlamıyorum. Steve Kirby kitap yazmış bir müzisyen, o arşe çalıyordu ben oturup izliyordum basçı olmamama rağmen. Öğreneceksin, soracaksın! Kulübe bir çok piyanist geldi, bu sene Alan Broadbent gelecek, ayağımıza kadar geliyor New York bazen! Benim kulüp de pahalı birşey değil, öğrencilere indirim var, nelere para veriyoruz buna gelince pahalı diyoruz. New York'ta böyle temiz piyanosu, ses sitemi olan kulüp azdır. Iridium var, tabii efsanevi Village Vanguard, ya da The Jazz Standard benzeri klasikleşmiş yerler. Bir de kan gövdeyi götüren kulüpler var tabii, içerisi sidik kokuyor, ama müzisyenler jam session'a çıkmak için piyanonun üstüne ismini bırakıyor, bekliyor kendini göstermek için.

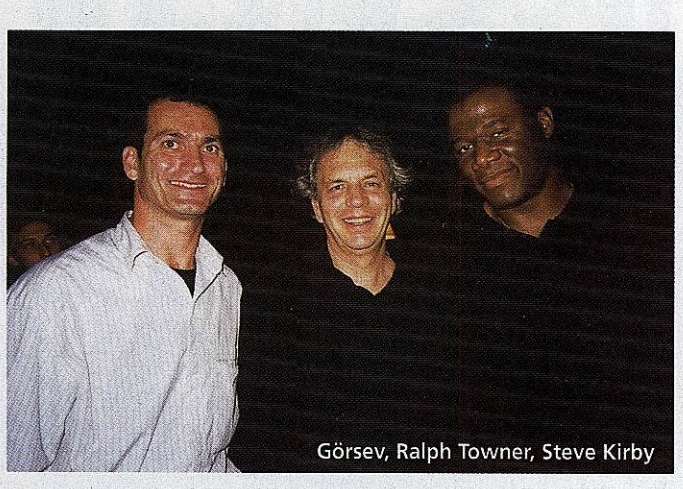
Görsev, Ralph Towner, Steve Kirby

Piyanoyla kavga etmeyeceksin, müzisyenlerle de... Hepimizin kendine göre bir doğrusu var, bu sahneye yansıyor. O zaman ne yapacaksın, hiç tartışmadan, o insanlarla güzel güzel ayrılıp kendi doğrularına yönelik grubunu kuracaksın. Ben kendi projemi yapıyorsam, kendi halimde birşeyler yapıyorum, istersen çalarsın, istemezsen çalmazsın. Ama bir şey yapmadıysan da yapılanı tenkit etme! Eleştiri iyi, hoş, ben de biliyorum açıklarımı, ben de çala çala yorumsal hatalarımı aşacağım, ama hiç birşey yapmamışsın, etmemişsin, etrafa saldırıyorsun, bunlar kötü şeyler. Gerginlikleri yaşamak istemiyorum, proje grubu en iyisi, "bak şunu şunu çalacağız, gelir misin? " diyorum, herkes evet diyorsa tamam. Neyse ki davulcudan yana eksiğimiz yok, iki tane sağlam kale var. Bir Can (Kozlu) bir Ateş (Tezer), kontrabasda da Volkan (Hürsever) ve Baba Oğuz (Durukan), Mahmut (Yalay) çalıyor bazen. Trio işi bitti mi? Ondan sonrası üstteki zevkler, bir tenorcu, bir trompetçi, bastırıyorsun Amerikalı'yı alıp geliyorsun, proje tamam demektir.

BLUES 10 YILDIR 10 Yıl BU KAPAĞIN ALTINDA

EFES PİLSEN BLUES FESTIVAL 10

Organizasyon:
POZİTİF
(0-212) 252 51 67
www.pozitif-ist.com

www.efespilsen.com.tr

EFES Pilsen BİRA

Efes Pilsen Blues Festivali,

bu yıl 10. defa dünyaca ünlü

ustaları konuk ediyor.

Blues'u ve dostluğu birlikte

yaşamak dileği ile...

• **ANKARA HILTON** 28, 29, 30 Ekim 1999 Saat 19.30, **Bilet satış:** 15 Ekim 1999 tarihinden itibaren Vakkorama (0-312) 425 22 85, Dost Music Center (0-312) 425 80 57, Polo Karum (0-312) 426 82 34, D&R Konur (0-312) 419 79 46 • **GAZİANTEP TUĞCAN OTELİ** 1 Kasım 1999 Saat 19.30, **Bilet satış:** 15 Ekim 1999 tarihinden itibaren D&R (0-342) 325 16 01, Tuğcan Oteli (0-342) 220 43 23 • **ADANA SEYHAN OTELİ** 2 Kasım 1999 Saat 19.30, **Bilet satış:** 15 Ekim 1999 tarihinden itibaren Vakkorama (0-322) 453 30 52, D&R Adana (0-322) 459 32 44 • **MERSİN HILTON** 3 Kasım 1999 Saat 19.30, **Bilet satış:** 15 Ekim 1999 tarihinden itibaren Mersin Hilton (0-324) 326 50 00, D&R Mersin (0-324) 238 76 00 • **MOSKOVA** 5, 6 Kasım 1999 Saat 19.30 • **BURSA ALMİRA OTELİ** 8, 9 Kasım 1999 Saat 19.30, **Bilet satış:** 22 Ekim 1999 tarihinden itibaren Vakkorama (0-224) 233 37 82, Otel Almira (0-224) 250 20 20, Mail Boxes Etc. Altıparmak Şubesi (0-224) 223 28 48, Mail Boxes Etc. U.Ü Kampüsü (0-224) 223 70 97 • **ANTALYA SHERATON** 11 Kasım 1999 Saat 19.30, **Bilet satış:** 22 Ekim 1999 tarihinden itibaren Vakkorama (0-242) 241 93 67, D&R Antalya (0-242) 244 54 40 • **BÜKREŞ** 13, 14 Kasım 1999 Saat 19.30 • **İZMİR HILTON** 16, 17, 18 Kasım 1999 Saat 19.30, **Bilet satış:** 29 Ekim 1999 tarihinden itibaren Vakkorama Alsancak (0-232) 421 65 90, D&R Karşıyaka (0-232) 364 34 34, D&R Alsancak (0-232) 464 10 15, D&R EGS Park Bornova (0-232) 343 74 74 • **İSTANBUL HILTON CONVENTION & EXHIBITION CENTER** 20, 21 Kasım 1999 Saat 19.30, **Bilet satış:** 4 Kasım 1999 tarihinden itibaren Vakkorama Taksim (0-212) 251 28 88, Vakkorama Suadiye (0-216) 350 87 42, Vakkorama Akmerkez (0-212) 282 09 65, D&R Nişantaşı (0-212) 224 24 15, D&R Etiler (0-212) 263 29 14, D&R Erenköy (0-216) 467 54 13, D&R Profilo (0-212) 216 43 80, D&R Bakırköy (0-212) 660 38 70 • **SAMSUN BÜYÜK SAMSUN OTELİ** 23 Kasım 1999 Saat 19.30, **Bilet satış:** 13 Kasım 1999 tarihinden itibaren D&R Samsun (0-362) 435 55 85, Lay Lay Lom (0-362) 233 16 97

Kapılar konserlerden 1 saat önce açılacaktır.
Gece boyunca fast-food servisi vardır.

** Buckwheat Zydeco, yalnızca İstanbul'da sahne alacaktır.*

EFES Pilsen'in kültür ve sanata katkıları artarak sürecek.

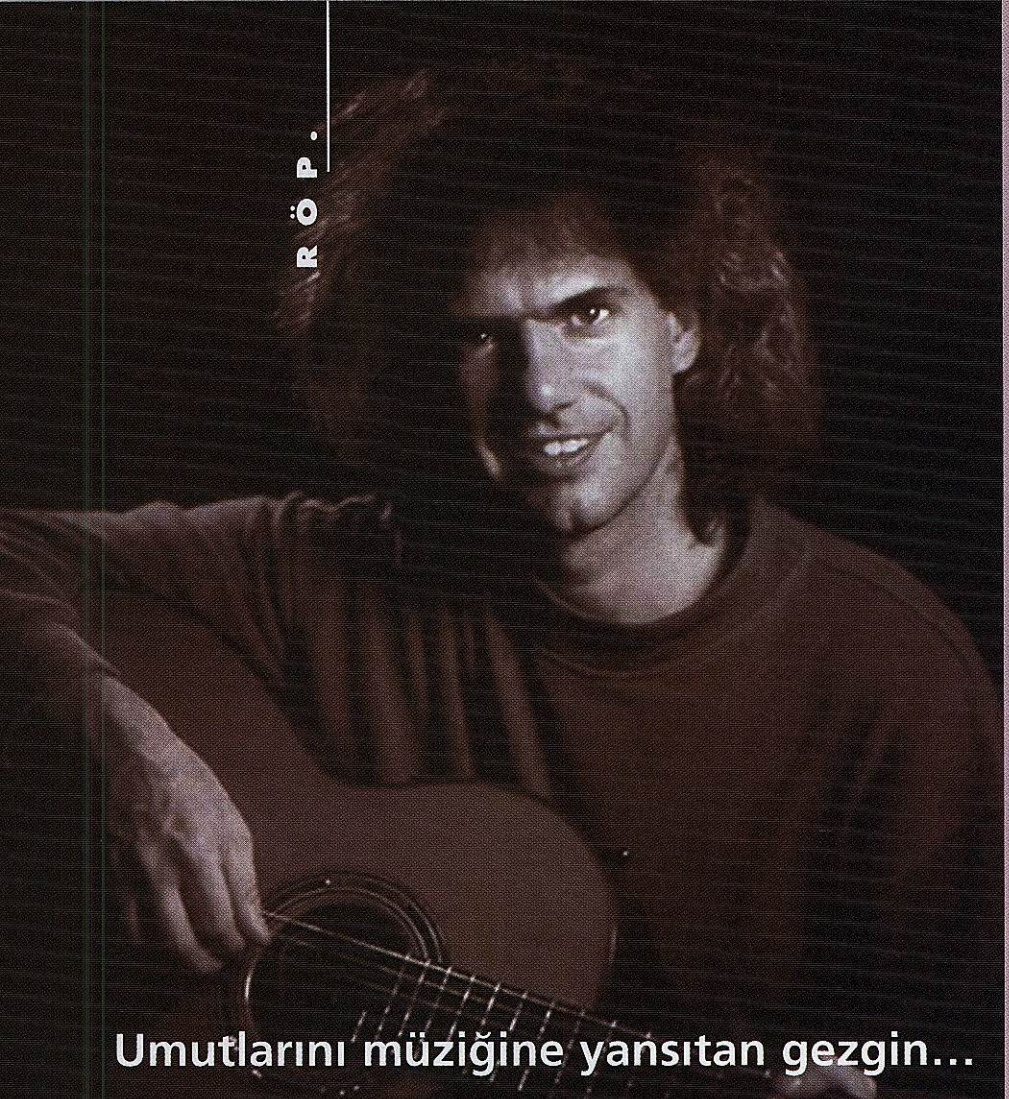

Umutlarını müziğine yansıtan gezgin...

Pat Metheny

Sıtkı Sırtanadolu
sıtki@aura.com.tr

Jazz tarihinin en önemli ya da parlak kabul edilen yılları olan '60 ve 70'lerde, tarihe damgasını vurmuş müzisyenlere baktığımızda ortak bir nokta görürüz. **Miles Davis**, Wes Montgomery, **Keith Jarrett**, Bill Evans, **Freddie Hubbard** gibilerinde ortak olan öge, herbirinin kendi müzikal kimliğe (***sese***) sahip olmasıdır. Kompozitör/gitarist **Pat Metheny** işte böyle bir dönemde, Amerika'nın anavatanı kabul edilen Missouri'de, bu gelişimlerin uzağında fakat bilincinde büyüdü. Metheny, daha 12 yaşında müziğin, daha doğrusu doğaçlama sanatının hayat boyu emek gerektiren bir döngü olduğunu kabullenmiş ve bunun bilinciyle arayışlarına başlamıştı. Evet, enstrümanı gitardı, fakat Metheny'e göre gitar sadece bir araçtı. Hiçbir zaman enstrümanında devleşme arzusuyla yaklaşmadı müziğe. Amacı iyi bir gitarist olmanın ötesinde, kendi öz *müzikal ses*'ini bulabilme ve hayatını bunun arayışına adamaktı. **Pat Metheny** gençlik yıllarını Kansas City civarında, "gerçek hayat tecrübesi" olarak gördüğü müzisyenlerle jazz klüplerinde çalarak geçirdi. Bu yıllarda bir karar aldı. Belki herkes gibi **Autumn Leaves** ve benzeri standardları çalma yoluna giderek kendince "güvenli" bir platforma oturabilirdi. Ama Metheny, jazz'ı bir idiom (gelenek) olarak görmektense, kaldığı yerden yeni ufuklara götürmenin yollarını aradı hep. Bu yüzden kendine öz *sesi* bulabilmek ve kendince kullanabilmek için armonik ve melodik ortamları isteği doğrultusunda, ödünsüz olarak belirledi.

70'li yıllarda, daha 19 yaşındayken vibrafonist **Gary Burton**'ın grubuna girdi ve turlamaya başladı. 21 yaşında ECM'den aldığı albüm teklifini, beklenenin aksine standartlardan oluşan değil, kendi gibi bireyselliğin ve yeniliğin peşinde genç bir basçı, **Jaco Pastorious** ile yaptı (Bright Size Life). 1977'de Gary Burton'un grubundan ayrıldığında, etrafında aynı özveri ve yenilikçi ortamlar bulunmadığından kendi grubunu kurmaya karar verdi. İşte bu dönemde belki de müzikal kariyerinde en büyük desteği alacağı piyanist **Lyle Mays** ile tanıştı ve 20 seneden beri süregelen bir müzikal beraberlik doğdu. Pat Metheny Group (PGM), zaman zaman revizyon geçirse de, özünü 20 seneye yakın bir süredir korudu. Metheny, her zaman peşinde olduğu müzikal özü ve kimliği işte bu grupta buldu. Bu grupla yaptığı müzik her kesimden dinleyici buldu. Uzun saçları ve pozitif imajı ile jazz ve popüler müzik arasında bir anlamda da olsa PMG ile köprü kurdu. Grubun müziği hiç bir zaman kelimelerle anlatabilinen bir sınıflandırmaya girmedi. Charlie Haden'ın değişiyle "contemporary impressionistic americana", yani "çağdaş bir amerikan etikileşimcisi" tabiri Metheny'i en iyi şekilde özetliyor. Müziğiyle dinleyenleri her zaman bir yerlere götürdü. Melodik ezgileriyle adeta 'collage' yapan bir artist görünümünde, müzikal hikayeler anlattı bizlere. Öyle ki, bu hikayelerde romantizm, neşe ve içinde umut besleyen gelecek, adeta tınısal birer temaymışçasına ruhumuzda şekillendi. Kopya edilemez müzikal bakışı ve armonik zenginliğiyle **Pat Metheny**, bir şair edasıyla PMGroup albümlerini işledi. Bir yandan da bu müziği taze tutmakta titizlik gösterdi. İşte bu yüzden sadece berlirli dönemlerde bu grupla beraber üretme yolunu seçti. Diğer zamanlarda, yine yeniliğin ve bireyselliğin peşinde bir çok projede yer aldı. **Herbie Hancock, Joshua Redman, Michael Brecker, Ornette Coleman, Gary Thomas, John Scofield, Kenny Garret, Marc Johnson, Charlie Haden** ve son olarak da hocası **Jim Hall** ile bireysel projelere katkıda bulundu. Bu çeşitlilik, Metheny'nin grupla olan çalışmalarını takip eden kitleleri, jazz'a ve ciddi müzikal ortamlara kulak kabartmaya yöneltti. Gerek grubuyla, gerekse üst düzey doğaçlamaya açık ortamlarda kendini geniş kitlelere dinletebilen ender müzik adamlarından biri oldu.

...ve uzun bir aradan sonra **Pat Metheny** Istanbul'dan geçti. Bu kez herkesin aklında soru işareti bırakacak bir trio ile geldi. Zira üçlünün herhangi bir albüm kayıdı yoktu ve ortaya çıkacak müzik üzerine müzikseverlerin yoğun spekülasyonu vardı. **Larry Grenadier** ve **Bill Stewart** için söylenecek pek birşey yok. Zaten bir çok jazz severin malumu iki genç, fakat yoğun müzisyen. Grup konserler dizisinin son ayağında Istanbul'a uğramış (Son olarak İtalya'da 11 konser vermişler). Beklenenin aksine Istanbul'a konserden iki gün önce gelmişler. Kulağımıza biryerlerden

üçlünün Beyoğlu-Tünel civarında dolaşırken, hatta Pat Matheny'nin bir dükkanda gitar çalarken görüldüğü haberi gelmişti. Sonradan öğrendik ki doğruymuş. Konserden bir gün önce The Marmara'da basın toplantısında Önder (Focan) abi, güzide piyanistlerimizden Selim Benba ile en arka sırada yerimizi aldık. Medyamızı temsilen gelen çoğunluğu bayan çıtırların kendilerince sordukları sorulara Pat Metheny'nin büyük bir ciddiyet içinde verdiği cevapların içindeki derinliği hayranlıkla dinledik (Sonradan bu yazıyı yazacağımı bilseydim kelime kelime not ederdim. Maalesef aşağıdakilerle yetineceksiniz).

-İstanbul'a birlikte geldiğiniz trio ve bu proje hakkında bilgi verir misiniz?

Daha önceleri çalıştığım trio'lardan biraz farklı. Repertuarımızda, daha önceki trio projelerinde yaptığım parçalardan, Pat Metheny Group parçalarına kadar uzanan bir içerik var. Larry ve Bill gerçekten bu tür özgür bir ortam için ideal müzisyenler.

-Geçmişte çoğu zaman yaptığınız bir albümü bir turne ile desteklediğiniz görülmüştür. Oysa bu trio ile henüz bir albümünüz yok.

Genelde öyle olmuştur ama zaman zaman tersini de yapmışımdır. İstanbul turnenin son ayağı ve New York'a dönüyoruz, bir hafta içinde de bu trio ile albümün kayıtları için stüdyoya giriyoruz.

-Bize beğendiğiniz ya da etkilendiğiniz gitaristlerden bahseder misiniz? Jimi Hendrix ve Eric Clapton hakkında neler düşünüyoruz?

Beğendiğim birçok gitarist var tabii. Hendrix ve Clapton da bunların arasındadır ama beni en çok etkileyenler arasında Wes Montgomery, Jim Hall, Django Reinhardt gibi isimleri sayabilirim.

-Bugün jazz'ın geldiği nokta ve etnik jazz hakkında neler düşünüyorsunuz?

20. yüzyılın sonuna yaklaşılırken "doğaçlama müzik" farklı konumlarda sunuluyor. Fakat ben doğaçlama müziğin zaman içinde geldiği noktayı incelemeyi tercih ediyorum. Bu yüzden de müziği kategorize etmemeyi tercih ediyorum.

-İleride film müziği projeleriniz var mı?

Film müzikleri her zaman ilgimi çekmiştir. Bir İtalyan filmi olan 'Passagio per il paradiso' adlı bir filmin müziklerini yaptım, fakat ne yazık ki film İtalya'nın sınırlarını aşamadı. Ayrıca önümüzdeki aylarda vizyona girecek olan ve başrolünde Sigourney Weaver'ın oynadığı 'A Map of the World' adlı filmin müziklerini henüz bitirdim.

-Gitara yaklaşımınızda ve sound'unuzda bir nefesli enstrümanı andırıyorsunuz.

Öncelikle bunda müziğe küçük yaşlarda trompet çalarak başlamanın etkisi olduğunu söyleyebilirim. Zaten doğaçalama çalarken de cümleler arasında derin nefesler alırım. Ben gitarı her zaman bir enstrümandan çok bir araç olarak görmüşümdür.Gitar haricinde, özellikle saksofoncular ve piyanistleri çok dinler ve etkilenirim. Sound'um bu etkileşimlerin bir bakıma bende şekillenmesidir.

Pat Metheny konuşurken kelime aralarını gerçekten iyi okumak gerekiyor. Bazen sade ve alışılagelmiş sorulara bile derin cevaplar veriyor ve sizi düşünmeye itiyor. Örneğin, özellikle 'jazz' kelimesinden kaçınıp 'doğaçlama müzik' tabirini kullanmayı yeğliyor. Bu detayda bile vizyonunun ne kadar açık ve özgün olduğu anlaşılıyor.

Aynı günün akşamı için Önder Focan kendisini Gramafon Café'ye davet etti. Akşam Gramafon adeta panayır yeri gibiydi. Pat Metheny'nin uğrayabileceği ihtimali bir anda ağızdan ağıza yayılmış ve insanlar adeta dışarı taşmışlardı. Önder Focan Quartet normal saatinde sahne alıp çalmaya başlamıştı. Birden beklenen oldu ve **Pat Metheny** grubu ile Gramafon'a geldi. **Larry Grenadier** ve **Bill Stewart** kendileri için ayrılan sahne kenarındaki masaya oturdular. Pat Metheny de barda bulunan ve tesadüfen yanımda bulunan boş sandalyeye meraklı bakışlar arasında oturdu. Ne şans!!! Koyu bir muhabbete koyulduk. Seyircinin yoğun ilgisi ve isteğine rağmen konser öncesi çalmasının doğru olmayacağını söyledi ve çalanlara eşlik etmedi. Fakat, Önder Focan'ın bir önceki albümünde kendisine eşlik eden davulcu Bill Stewart grubu temsilen birkaç parçada eşlik etti. Bu arada Pat Metheny bir sonraki akşam için çalma sözü verdi.

Trio'nun konseri tam bir şölendi. Dostum Selim Benba ile en ön sıradan izleme fırsatımız oldu. İkibuçuk saat büyük bir enerji ile çalan üçlü, gerçekten de çok geniş ve farklı tatlarda bir repertuar çaldı. Şahsen konserden aldığım ana fikir, iyi bir gitaristi izlemekten ziyade, geniş müzikal yelpazesi olan bir müzisyenin kendini aynı ortamda ne kadar farklı biçimde ifade edişiydi. Bu çok boyutluluk bana göre ancak gerçek sanatçılara ait olan bir olgu.

Gece yarısından sonra biten konser sonrası üçlünün Gramafon'a uğrama ihtimalini önemsemesek de, Gramafon'un yolunu tuttuk. Bir gece önceki kalabalıktan biraz daha fazlasıyla karşılaştık bu kez. Uzak ihtimaldi ama yine de herkes beklemedeydi. Saat 1:30 sularında beklenmeyen oldu ve üçlü Gramafon'da gözüktü. Önder Focan Grup çalarken üçlü kafenin dışında beraber fotoğraf çektirmek ve muhabbet etmek isteyen meraklılarla kaynaştı. Derken o an geldi ve Önder Abi grubu sahneye davet etti. Büyük bir tevazu ile sahneye çıktılar ve sırasıyla 'Autumn Leaves', 'Cantaloupe Island' ve 'Cherokee' gibi üç standard çaldılar. Gecenin bir başka sürprizi ise Selim'in (Benba) Cantaloupe Island'da üçlüye piyanoda eşlik ederek tarihe geçmesiydi.

Her şey muhteşemdi.

Pat Metheny, Gramafon'da çaldığı akşam bende bir izlenim uyandırdı. Kariyerinde kimbilir kaç bin kez 'Autumn Leaves' çalmıştır. Fakat, yaklaşık bir saat önce sahnede ikibuçuk saat kalan biri olarak, sanki eline uzun zamandır gitar değmezmişcesine, bilemiyeceğim kaç 'chorus' solo çalabilmesini ben ancak tek bir şeye bağladım: Hayata pozitif bakış, anı yaşama coşkusu ve müzik aşkı. Doğrusu neyi nasıl çaldığı bu doğrultuda anlamını kaybediyor. Buna ilaveten, sabahın geç saatlerine kadar kendisine yaklaşan her şahısla özel olarak ilgilenmesi de insanlık vasıflarının ne boyutta olduğunun kanıtı. Kısacası Pat Metheny Istanbul'da kaldığı sürece bence bizlere müzikten çok felsefe dersi verdi. Ve tabii ki ince müzik dersi de.

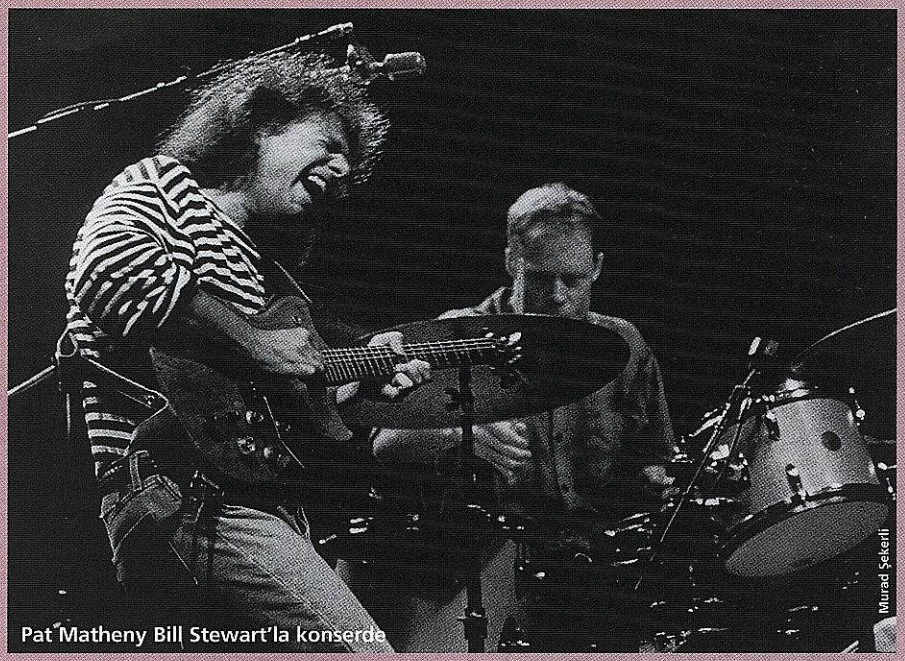
Pat Matheny Bill Stewart'la konserde

Murad Şekerli

Diskografi *(sadece ECM kayıtlarını içermektedir)*

First Circle Pat Metheny Group
Rejoicing Pat Metheny
Travels Pat Metheny Group
Offramp Pat Metheny Group
As Falls Wichita, So Falls Wichita Falls Pat Metheny/Lyle Mays
81/81 Pat Metheny
American Garage Pat Metheny Group
New Chautauqua Pat Metheny
Pat Metheny Group Pat Metheny Group
Watercolors Pat Metheny
Passengers The Gary Burton Quartet/Eberhard Weber
Bright Size Life Pat Metheny
Dreams So Real Gary Burton Quintet
Ring Gary Burton Quintet
Works II Pat Metheny
Works Pat Metheny

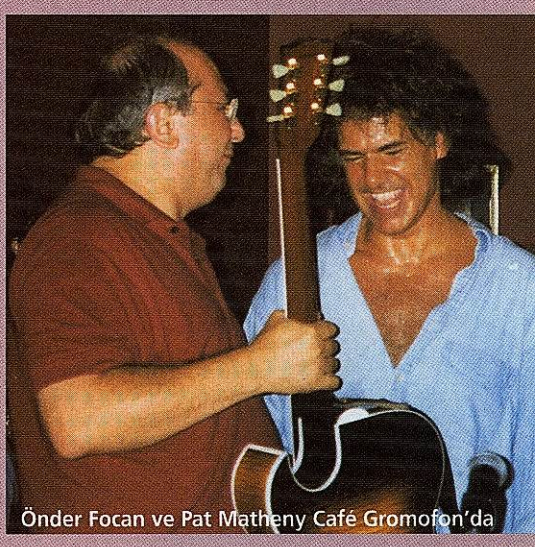
Önder Focan ve Pat Matheny Café Gromofon'da

RÖP.

Çigan Romanslarına Verilen Yeni Bir Soluk

Yıldız İbrahimova

Tunçel Gülsoy
begog@superonline.com

'Bana düşlerini söyle, sana kim olduğunu söyleyeyim.'

Adam iki saattir sohbet ettiği kadına son bir soru sordu:

'Nasıl bir müzik yapmak isterdiniz?.'

Kadın tereddüt etti, sınırları düşündü, adam hemen anladı ve devam etti:

'Sınır yok, her şey gönlünüzce olsa, para, mekan, herşey istediğiniz gibi...'

Kadın ağır ağır konuşmaya başladı:

"Bir konser düşlüyorum, bir gösteri. Önce bir büyük senfoni orkestrası olsun, yanında bir jazz 'big band'i onu tamamlasın. Bugüne kadar söylemiş olduğum tüm tarzlardan geçerek adım adım bütün insanlık kültürünü kucakladığım bir konser.

Orkestra hangisi mi olsun...?, tamam buldum, Vienna Symphony'yi isitiyorum, onları Karajan ile dinlemiştim, Çaykovski'nin altıncı senfonisini çalmışlardı. Konser bittiğinde hatırlıyorum da ne ben ne de beraber gittiğim arkadaşlar konuşamamıştık. Konser sonrası gittiğimiz kafede bile sessizce oturmuştuk. O orkestra inanılmaz bir mükemmelik ve dayanışma örneği. Karajan bir kaplıca tedavisi için Bulgaristan'a gelmişti. Sahneye güçsüz ve bitik çıktı, birden sendeledi, düşecek gibi oldu. Tüm orkestra aynı anda ayağa fırladı ve ona koştular. O ne sevgi ve saygı. Hala hatırlıyorum.

'Big band'im Amerikan olmasın, ne bileyim bence Avrupalı olmalı...

Sorunun sahibinin dudaklarından bir isim döküldü: Vienna Art Orchestra...!

Kadının gözleri parladı ve konuştu:

"Evet, işte onlar, Mulhaus festivalinde ben 45 dakika solo söyledikten sonra onlar çıkmıştı. Benim kültürüme daha yakınlar, Avrupalı. Zaten Avrupa hep farklıdır."

Kadın kendi söylediklerine kendi de inanmakta zorluk çekiyordu. Ama ok yaydan bir kere çıkmıştı, devam etti:

"Bir programımız olması lazım, bu kadar insanı sahnede boş tutamayız ya.

Anadolu'da üç dört bin yıl önce acaba nasıl bir müzik vardı?. Çok merak ediyorum. Pentatonik olsa da bu müzik ile başlamak isterdim. Bence Anadolu tüm medeniyetlerin beşiği. Çok insan gelmiş geçmiş ve ortak kültüre, ruha bir şeyler bırakmış. Ben konserime Anadolu'dan başlamak isterdim. Anadolu türküleri söylemeliyim. Anneannemin söylediği güzel türküleri. Sonra Bizans'a gelirdim. Bizans Avrupa müziğine bir geçiş olurdu."

Soru sahibi duyduğu yanıtlardan şaşkındı ama kadın ara vermedi:

"Bach'dan da bir şey olmalı programımda. 'Işığın Sesi' albümümde vardı. Bence Bach dünyadaki gelmiş geçmiş en büyük besteci, olağanüstü bir yetenek, çok sesli müzikte müthiş şeyler yapmış. Katı kuralları aşıp estetik yaratmak onun dehası. Bach'dan bir arya söylemek isterdim. Ama Mozart'sız da olmaz. Figaro'nun düğününden 'Rozina'nın Aryası'nı söylemek isterim. Wagner'in orkestrayı çağdaş bir biçimde kullanım tarzını seviyorum ama operalarında o duyguyu hissetmiyorum. Belki 'Velküri'den bir parça alırdım. Bir de John Cage var, onun bir aryasını Bulgaristan'daki konserimde söylemiştim, burda da olsun isterim."

Adam duyuduklarını algılamaya çalışırken bir sağanak daha geldi:

"Schubert'in Ave Maria'sını da repertuarıma almalıyım. Muhteşem bir şan parçası."

Kadın bir şey hatırladı ve sözlerine devam etti:

"Bir Bulgar korosu var, A Kapella, 'Svetoslav Obretenov' korosu, mükemmeldirler, beraber söylemiştik. Onların da bana eşlik etmesini isterim."

Adamın karoyu da vermekten başka çaresi yoktu, sesizce başı ile kabul ettiğini gösterdi.

Hayali sahne büyüdükçe kadın açıldı ve düşlerini genişletti:

"Carmen'i çok seviyorum, ondan söylerken mezzo sopranodan başlıyorum, sonra orkestra kısmı var, doğaçlama, şanson, jazzy birşey. En sonunuda bossa nova doğaçlama ile bitiriyorum."

Adam çoktan bitmişti, ama kadın daha yeni yeni ısınmaktadır. Konuşmanın başındaki sakin gözler artık yırtıcı bir kaplanınkiler gibidir, pırıl pırıl ışıldarlar, söz devam eder:

"Çaykovski'nin romanslarından bir tane mutlaka programa almalıyız. Amerikan kültürünü de beğeniyorum. Bence Gershwin'den de bir parça almalıyız. Ben birçok çeşit müzik yaptım ama sonunda hep jazz'a döndüm. Gershwin insan sesini en iyi tanıyan ve özellikle insan sesini bir enstrüman olarak kullanarak beste yapan bir besteci. Ses için beste yapmak zordur. Gershwin'in müziği benim için klasikten jazz'a geçiş köprüsü oldu. Bu konserime onun 'Serene Song' parçasını alıyorum."

Her düşün bir bitişi vardır ve sonra uyanırsınız. Kadını dinleyen adam sona bölümün geldiğini hissetti ve sordu: 'Peki konserinizi nasıl bitireceksiniz?'

"Beethoven'in dokuzuncu senfonisinin koral olan dördüncü bölümü benim konserimin de sonu olacak. Tüm bu orkestralarım ve koro arkamda o ünlü tema üzerine doğaçlama söyleyeceğim. Bu müzik tüm insanlığı ve kültürlerini kucaklıyor, ben de tüm insanlığın müzik kültürünü bu şarkı ile kucaklayacağım."

Adam garsonun sözleri ile kendine geldi, 'Bir şey daha ister misiniz? O da kadına sordu, 'bir çay daha içer misiniz, ya da soğuk bir şey? Kadın onun da en sevdiği çayı içiyordu, Earl Grey, bergamot kokan o muhteşem çay.

Son çaydan sonra vedalaştılar, adam kağıtları ve iki saat boyunca edindiği yeni anıları ile otelin lobisinde yanlız kaldı.

Bazı filimler vardır, filmin başı aslında sonudur, seyirci sonunu gördükten sonra filmin başına döner. Sonra tüm film boyunca o sona nasıl gelindiği anlatılır.

Yıldız İbrahimova ile birgün tanıştım. Son albümü ile ilgili olarak konuşuyorduk.

Aslında ona kim olduğunu sorarak konuşmaya başlamıştım:

"İşte benim, karşımızda oturan kişi, ama gerçekten kim olduğumuzu belki de asla öğrenemeyiz."

'Peki kişisel menkibeniz nedir, niye bu dünyaya geldiniz?

Tanıştığımız gün otelin çay salonunda ilk bu soruları sorduğumu hatırlıyorum. O ise resimlerinden ve konserlerinden tanıdığımdan farklı idi. Yüzünde makyaj yoktu, çocuksu bir ifade ile sakin bir şekilde karşımda otururken yanıtladı:

"Bu dünyaya şarkı söylemek ve müzik yapmak için geldim. Müzik benim için vazgeçilmesi imkansız bir ihtiyaç. Ben özgürlüğümü müzikte bulmuş bir insanım.

Bulgaristan'da birgün beni ismimi değiştirmeye zorladılar. Adımı Suzan Evora yaptılar, tam Sovyetler Birliği'nde yapacağımız bir turneden önce oldu. Dünyalarım yıkıldı, içim ezildi, kimliğimi yok etmek istiyorlardı. Ama müzisyen arkadaşlarım o günün ortamında ve şartlarında çok büyük bir risk aldılar, bana Yıldız diye hitap etmeye devam ettiler. Hepsi bana destek oldu. Yaşlı bir şefimiz vardı, kulağıma eğildi ve 'Müzik yap, başka şey düşünme yoksa aklını kaçırırsın' dedi. Onun sözleri ile anladım ki benim özgürlüğüm müzik. Sonra yollara düştük, tüm Sovyetler Bir-

liği'nde konserler verdik. Ruslar bizi çok alkışladı. Çok severim Rusları, derin bir kültürleri vardır, belki birgün onlar hakkında kitap yazabilirim."

Karşımda duran kişinin müzikal yolculuğunu artık adamakıllı merak etmeye başlamıştım. Önce onun geçmişine ve doğduğu aile ortamına döndük:

"Annem ilginç bir kişi, sesi çok güzeldir, aneannemin de öyle idi. Annenannem çok güzel şarkı söylerdi, son nefesini şarkı söylerken verdi. Kızım da yetenekli, henüz ikibuçuk yaşında ama inanılmaz bir ritm duygusu var. Misafirlerimiz gelince hemen piyanoya koşuyor ve 'Anne misafirler geldi, la la la' diyor. Babamı genç yaşta kaybettim. Çok iyi Türkçe bilen bir edebiyatçı idi. Redaktör olarak çalışırdı. Yarışmalarda derecesi olan amatör bir dansçı idi. Sanırım ritm duygumu ondan aldım ama daha da önemlisi o benim tüm sırlarımı paylaştığım en iyi dostum idi.

Bir kardeşim var, Alev, mühendis olarak San Fransisko'da çalışıyor. Piyano çalar, Amerika'daki evine yatak almadan önce piyano almış bir insandır. Bana son albümümdeki Rus Çigan müziğini o öğretmiştir. Birçok kere bana piyanoda eşlik etti."

Sonra okul yıllarına dönüyoruz, o anlatmaya devam ediyor:

"Klasik müzik eğitimi alarak müziğe başladım, şikayetçi değilim ama klasik tarz çok katı. Benim dört oktav genişliğinde sesim var. Konservatuarda önce kolarato soprano eğitimi gördüm. Birgün hocamın bana bakmadığı bir an daha pes sesler çıkarttım, çok şaşırdı, başını bana çevirdi, sesleri çıkaran kişinin benim olamayacağımı düşünerek odadaki diğer kişiyi arıyordu. Böyle bir ses aralığına sahip olmak güzel ama eğitimi de çok zor. Sesimin önce üst oktavlarını eğittiler."

Yıldız İbrahimova resim sanatına da ilgi duyuyor, ilkokulda iken resim hocasını parkta yaptığı üç boyutlu resimler ile şaşırtmış. Hoca ona 6 üzerinden 6 artı vermiş. Müziğin yanı sıra tasarıma olan ilgisi yüzünden akademiye de girmek istemesine rağmen konservatuar sınavlarının ağırlığı yüzünden bunu gerçekleştirememiş. Etrafıma bakıyorum, bulunduğumuz Marmara Otelinin lobisini kendi zevkine göre yeniden düzenlemesini istiyorum, çok hoş öneriler yapıyor, gülüşüyoruz. Ona kişisel menkibesinin neresinde olduğunu soruyorum, bir an düşünerek yanıtlıyor:

"İnşallah henüz başındayımdır, daha gerçekleştirmek istediğim çok şey var. Sürekli sınırları yıkmak istiyorum. Bu misyonu üstlendim ve hep yeni riskler alıyorum. Konservatuarda bana katı kurallar konmuştu ve ben herzaman onları yıktım.

En önemli şey insanın kendi kişiliğini ve misyonunu kendi içerisinde keşfetmesi, ben keşfettim, müzik ile sonsuzluğa ulaşmak istiyorum.

Bir ömür yeter mi tüm düşlerimi gerçekleştirmek için bilemiyorum. İnsan sesi uçsuz bucaksız bir deniz, en zor enstrüman, sesimi bu yüzden özenle koruyorum."

O konuştukça ben daha çok onu merak ediyorum ve sorular ardarda gelirken o gayet rahat bir tavırla yanıtlıyor:

"Kendimde en beğenmediğim taraf ufak tefek şeylere çok çabuk sinirlenmem. Ama Ali ile evlenince çok değiştim. O beni rahat ve ölçülü bir insan yaptı. Hayata geniş bir açıdan bakmayı öğrendim. Ali çok hoşgörülü bir insandır, yaptığım müziğe saygı duyar."

Eşi Ali bey Türk siyasi yaşamının ilginç kişilerinden biri, eski Ankara Belediye Başkanı Ali Dinçer. Sonra yaşamının diğer yönlerine değiniyoruz:

"Müziği seviyorum, doğayı çiçekleri seviyorum. Evimiz çiçek bahçesi gibi, her yer saksı. Bir de kedimiz var. Özel bir kedi, köpek gibi. Çok sadık, hep bizimle beraber sokakta gezer, tasmasız. İnsan olmasam kedi olmak isterdim. Kedilerin mükemmel bir fizikleri var, esnek ve estetik bir vücut, güçlü kişilik. Bağımsız ve özgür. Kedim tam 11 yavru doğurdu ben de ebelik yaptım, onun yavrularına bakım."

Kedide beğendiği özellikler aslında kendinde beğendiği ve istediği özellikler ama bunun farkında mı bilmiyorum. Evinin içinin resim ve heykeller ile dolu olduğunu söylüyor. Ressamlar ile iyi anlaşıyor, onları ruh olarak kendine çok yakın buluyor. İçlerine kapanık, yanlız çalışan, seyirci önüne çıkmayan ve sevgiye ihtiyacı olan insanlar. O bunları söylerken tüm dışa dönük görüntüsüne rağmen içe dönük bir yönü olduğunu da hissediyorum.

Benim asıl merak ettiğim onun jazz yanı, burada konu derinleşiyor:

"Jazz benim için en dürüst olan şey. Makyaja, abartıya, hiçbir sahteliğe yapmacıklığa gereksinimi yok. Bazen tek bir piyano eşliğinde konser veririm. Orada o anda herşey ortadadır. Hiçbir şeyi düzeltecek zaman yoktur. Ama samimiyetim ve içten duygularım beni ilerilere taşırlar. Tabiki deneyim benim için çok önemli. Jazz da birçok insan ile beraber çalıştım. Bulgaristan'daki ritmik jimnastik hocam Neshka Robera'dan çok şey öğrendim. Bu Jimnastik türü aslında piyano eşliğinde yapılır. Hocam risk aldı ve bu kurala uymadı. Piyanosuz çalıştık. Onun sayesinde tek başıma söylemeyi öğrendim. Bugün jazz'da hep yeni riskler almak için kendimi provoke ederim. Birçok müzikler yaptım ama hep jazz'a döndüm."

Jazz dünyasında onu etkiliyen jazz sanatçılarını sordum, hiç düşünmeden cevap verdi: 'Sarah Vaughan, Ella Fitzgerald ve Betty Carter.' Her birini teker teker anarak sohbetimize devam ettik:

"Amerika'da olsa idim belki çok daha zengin olabilirdim, hatta birisi bana özel uçağım bile olabileceğini söyledi. Ama ben hiç bir zaman maddi şeylere bağlı olmadım, markaya ve eşyaya köle olmadım. Bugünkü halimden de memnunum.

Konserlerime birçok genç geliyor. Sadece üniversite öğrencileri değil, çok küçük çocuklar da var. Onları çok seviyorum. Geçenlerde Adana konserinden sonra bir çocuk bana geldi ve 'Biz seninleyiz, yozlaşmaya karşı kaliteli şeyler yap' dedi. Çok etkilendim. Bulgaristan'da olduğum günlerde de çocuklar ile çok ilgilenirdim. Onlara kendi şarkılarını çalar daha sonra da doğaçlama yapmayı öğretirdim. Ne yazik ki bugün onlar ile yakından ilgilenemiyorum."

Bir gece önce onun son albümünü defalarca dinlemiştim. Birden aslında o albüm ile ilgili olarak konuşmak için bir araya geldiğimizi hatırladım. En sevdiğim parça albümdeki altı numaralı parça idi. Bulahov'un 'Anıları Uyandırma' adlı bestesi. Yıldız İbrahimova için de bu şarkı albümündeki en beğendiği parça imiş, çok sevindim, çay zevkimizden sonra müzik zevkimiz de aynı idi. Bulahov meğer sadece 33 yıl yaşıyabilmiş bir Rus bestecisi imiş. Ama tıpkı Yıldız İbrahimova'nın istediği gibi müzik yolu ile sonsuzluğa kavuşmuş. Çigan romanslarının yer aldığı İbrahimova albümüne gelince; bana göre bu çalışmayı sözler ile ifade etmek imkansız, mutlaka dinlenmesi lazım. Bana verilen basın bülteninde Yıldız İbrahimova'nın albüm hakkında söylediği kendi sözlerini aktarmayı daha doğru buluyorum:

"Çigan Müziği romansları bana aynı jazz müziğinde olduğu gibi olağanüstü özgürlük, serbestlik duyguları veriyor. Müthiş, dinamik, renkli ve doğaçlamaya açık yanları ile bu romansları çok sevdim. Asırlardır aşağılanmış, küçümsenmiş, hor görülmüş, ezilmiş, soykırımlara maruz kalmış Romanlar'a kültürlerini ve kimliklerini koruyabilmelerinden dolayı saygı duyuyorum".

Bence albüm hakkında dil burada bitmeli ve kulak devreye girmeli.

Büyük bir konser salonu, her taraf hınca hınç dolu. Önce Vienna Symphony sahne alıyor, alkışlar içerisinde. Sonra Vienna Art Orchestra elemanları onların önünde yer alıyorlar. Onlar kadar tanınmayan bir kadın korosu sol ön tarafta yerlerini alırlarken seyircilerden biri ötekinin kulağına fısıldıyor, 'İşte Bulgar kadın korosu bunlar, Svetoslav Obretenov korosu.' Sonra korkunç bir alkış kopuyor, Claudio Abbado ve Vienaa Art Orchestra'nın kurucusu Mathias Rüegg kolkola sahneye çıkıyorlar. Karajan artık çok uzak bir yerde. Ama esas alkış daha sonra patlıyor. Sarışın, beyaz tenli bir kadın sahneye tıpkı kedi gibi kıvrak adımlarla fırlıyor. Kadının bakışları kaplan bakışı. Aynı anda sahneye küçük bir kız koşuyor ve seyircileri göstererek kadına 'anne misafirler geldi, la la la' diyor. Kadın gülüyor ve seyirciye doğru eğiliyor. Sonra Abbado'nun bageti kalkıyor. Beethoven'in ölümsüz müziğinin ilk notaları salonu dolduruyor. Derken o meşhur koral bölüm geliyor. Schiller'in arkadaşına yazdığı ölümsüz dizeleri seyirci ve sahne hep bir ağızdan 'Neşe' için söylüyorlar:

"Törelerin ayırdıkları, Senin sihirinle birleşir, Yumuşak kanadının uçtuğu yerlerde, İnsanlar kardeş olurlar".

Müzikten büyük neşe olur mu?

Adam karşısında oturan kadına son sorusunu sordu: Nasıl bir müzik yapmak isterdiniz? Kadın ağır ağır konuşmaya başladı:

"Bir konser düşlüyorum, bir gösteri.

Kadın bir solukta konuştu, sözlerini bitirdiğinde adam elindeki kağıtlar ile başbaşa kaldı, nereden yazmaya başlayacağını bilemiyordu.

RÖP.

Joshua Redman

Cenk Şen
cenk_sen@hotmail.com

Tüm jazz dünyası bekleyiş içindeydi. Wynton Marsalis'den bu yana Roy Hargrove, Nicholas Payton, Christian McBride, David Sanchez gibi pek çok yeni yıldız ortaya çıkmıştı. Fakat galiba tüm otoriteler Joshua Redman gibi birini bekliyordu.

Ne yapmak istediğini, hedeflerini çok iyi bilen ve kendisinden emin olan Redman, çok genç yaşta olmasına rağmen, tartışmaya yer bırakmayacak kadar tecrübe dolu çalıyor, jazz'ın kökünü oluşturan blues'dan hiç kopmuyor, aynı zamanda tüm gelenekçileri de korkuya düşürecek derecede ileri görüşlü birisi olarak ortaya çıkıyordu. Son albümü *Timeless Tales For Changing Times*'da *Summertime*, *Love for Sale* gibi klasikleri, ondan ümitli olanları hayal kırıklığına uğratmayacak kadar güzel yorumluyordu.

Joshua Redman 1 şubat 1969 yılında California, Berkeley'de doğdu. Joshua'nın doğumu ile birlikte yine jazz severlerin yakından tanıdığı babası Dewey Redman evi terkedip New York'a yerleşti. Annesi Renne Shedroff, Joshua'nın eğitimine çok önem veriyordu. Müzik dersleri alması için onun beş yaşında Dünya Müzikleri merkezindeki kurslara kaydını yaptırdı. Joshua müzikten hiç uzak kalmadı. Sonny Rollins, Dexter Gordon, John Coltrane ve babası Dewey Redman'ın plaklarının yanı sıra, James Brown, Earth&Wind&Fire, The Commodores ve Led Zeppelin gibi popüler müzik örneklerini de dinliyordu. 1986 yılında Harvard Üniversitesi sosyal bilimler fakültesine kabul edildi. O yıllarda müziği profesyonel olarak yapmayı hiç düşünmüyordu. Fakat yine de müzikten hiç kopamıyor, Marsalis kardeşlerden tromboncu Delfeayo Marsalis ile çalışmalar yapıyor, okulun jazz orkestrasında çalıyor, onlarla yarışmalara katılıp birincilikler kazanıyorlar ve çoğunlukla en iyi solist o seçiliyordu. Ancak Joshua'nın aklında avukat olmak vardı. 1990 yılında Harvard'dan mezun oldu. Aynı yılın haziran ayında Yale Hukuk Fakültesine kabul edildi ve Brooklyn'e taşındı. Ev arkadaşları da kendisi gibi jazz müzisyenleri idi. O dönemde hayatında ilk kez tenoru ile düzenli etütler yapan Redman, sürekli jam-session'lara katılıyor, önemli müzisyenlerle tanışıp onlarla birlikte çalıyordu. 1991 yılının kasım ayında Thelonious Monk uluslar arası jazz saksofon yarışmasını birincilikle kazandıktan sonra yıldızı iyice parladı. Bu başarıdan sonra birlikte çalıştığı ve kayıtlar yaptığı müzisyenlerden bazılarının Elvin Jones, Charlie Haden, Jack DeJohnette, Pat Metheny, Roy Hargrove olduğu düşünülürse, Joshua Redman'ın genç yaşta hiç de küçümsenmeyecek kadar çok yol almış olduğu açıkça ortadır. Böylece 1992 yılında haklı olarak Jazz Times okuyucu anketlerinde en iyi yeni jazz müzisyeni seçiliyordu.

Yine 1992 yılında Türkiye'de de düzenlenen Parliament Jazz Festivali'nde, jazz'ın üç kuşağının birlikte verdiği konserde genç yıldızlar arasında yerini alıyordu. Fakat açıkçası konserin Jazz Masters bölümünde yer alan Phil Woods, Donald Byrd, Slide Hampton gibi devlerin yanında farkedilmesi bizler için çok zordu.

Başta Elvin Jones olmak üzere pek çok önemli müzisyen ile kayıtlar yapan Redman'ın kendi albümleri de sıra ile gelmeye başladı. "Joshua Redman" 1992 yılında (bu albümde Redman'ın kendine ait ilk bestesi olan Sublimation'a rastlıyoruz) Pat Metheny, Charlie Haden, Bill Higgins ile 1993 yılında "Wish", Village Vanguard'daki çift CD'lik konser kaydı, 1994 yılında "Moodswing" olarak sıralanıyordu. "Spirit Of The Moment" albümünde gitarist Peter Berstein ile yaptığı unisonlar gerçekten çok değişik bir tını katıyordu sounda. Nihayet klasikleri ve bazı popüler eserleri kendine göre yorumladığı son albümü Timeless Tales For Changing Times ile karşımıza çıkıyor.

Albümlerinin dünya üzerinde toplam satışı 500.000'i geçiyor olması bir jazz sanatçısı için gerçekten iyi bir rakam olsa gerek.

Jazz otoritelerinin bel bağladığı Redman'a beyazperde de rastlayabiliyoruz. Robert Altman'ın yönettiği "Kansas City" adlı filmde Lester Young'ı canlandırıyordu. Aslına bakarsak burada oyunculuk yapmıyor, The Hey-Hey Club'ta jam-session yapan jazz'cıların arasında Nicholas Payton, James Carter gibi müzisyenlerle birlikte Lester Young olarak yer alıyordu. Filmde Joshua Redman ve James Carter'ın önce atışıp sonra birlikte çaldıkları sahne gerçekten görülmeye değer.

Blues Brothers 2000'de ise günümüz Blues müziğinin önde gelen isimlerinden B.B.King, Steive Cropper, Tac Mahal, Koko Taylor gibi müzisyenlerle birlikte orkestrada içinde Grover Washington ile birlikte brass-section'un içinde yer alıyordu.

Ülkemizde düzenlenen jazz festivallerinde son yıllarda Joshua Redman'ı sürekli görmek bizleri gerçekten çok sevindiriyor. Umarız çok yakında jazz dünyasının en üst noktalarında yerini sağlamlaştıracağından emin olduğumuz Joshua Redman'ı festivallerimizin değişmez konuğu olarak görürüz.

Aşağıda internet sayfalarından derlenmiş Joshua Redman ile yapılmış bir röportaj tercümesi okuyacaksınız. Genç sanatçının düşüncelerini bir de kendisinden dinlemek sanırım Joshua Redman'ı tanımak ve genç müzisyenlere yeni fikirler vermek açısından faydalı olacaktır.

Murad Şekerli

Jazz Nedir?

Dostum, bu iki saatimizi alabilir. Günü geri kalanını buna harcayabiliriz ve yine de seni tatmin edici bir yanıt vermiş olamam. Sanırım bu soru geçtiğimiz yüzyıl içerisinde defalarca sorulmuş, bir çok değişik yanıtlar verilmiş fakat herkesin bakış açısını temsil eden ya da jazz görgüsünün ne olduğunu tam olarak toparlayan bir yanıt bulunamamıştır.

Sizin için ne anlama geliyor ?

Sanırım aynı şey benim için de geçerli. Ben de bu soruyu kendi kendime defalarca sordum fakat doğru tanımlamalı, kesin bir cevaba varamadım. Bence, jazz'ın özünde bulunan ve jazz'ın köklerini oluşturan belli başlı öğeler var. Bu öğelerin jazz'ın her şeyini özetleyebileceğini düşünmüyorum, fakat bana göre bunlar, jazz diyebileceğimiz herşeyin içinde kesinlikle bulunmaktadır. Düşünceme göre bu öğelerin en önemlisi doğaçlamadır. Jazz, müzikal düşünce ve hislerin spontane yaratılmasına dayanan bir müziktir.

His, son albümünüzün dip notunda da belirttiğiniz...

Evet fakat his sadece jazz'da değil müziğin tüm formlarında bulunan bir öğedir. Jazz'ı farklı kılan doğaçlamadaki vurgusudur. Ancak bu jazz'ın tamamen doğaçlamadan oluşan bir sanat formu olduğu anlamına gelmiyor. Açıkçası, Duke Ellington., Thelonious Monk ya da Wayne Shorter gibi önemli bestecilerin eserleri, büyük ölçüde güçlü, sofistike ve harikulade beste aranjmanlarına dayanmaktadır. Fakat yine de eserlerinde açıkça doğaçlama en büyük rolü üstlenir. Bence spontane müzik yaratımı, müzisyen gruplarının karşılıklı etkileşimleri... İşte bunlar jazz'ın ne olduğunun tam cevabıdır. Bana göre ayrıca jazz'ın temellerinin oluşmasında yer alan belli idiomatik öğeler de vardır. Blues bunlardan birisidir, swing denen ritm özelliği de bunlardan birisidir. Fakat bu öğelerin tamamını ve jazz'ın tarihini oluşturmasına rağmen, yine de jazz diyebileceğimiz, fakat blues diye tanımlanamayacak ya da swing'den uzak bağımsız ritmik anlayışlarda bulunmaktadır. Bu yüzden kanımca, doğaçlama jazz'ın kalbinde ve ruhundadır ve tabiki his. Çünkü his müziğin kalbinde ve ruhundadır.

Peki bay Redman, bu düşünceye göre, jazz'ın nereye gittiğini görüyorsunuz? Diyelim ki on yıl , elli yıl için, önünüze kristal bir küre koymak hoşuma gitmiyor ama...

Bu da çok zor bir soru. Jazz sanırım, hepsini de olumlu sayabileceğim bir çok değişik yöne gidiyor. Bence akustik jazz yoluna devam edecek, yaratıcı olmaya devam edecek, akustik jazz çerçevesinde yeni stiller geliştirecek, daha önce denenmiş konuları yeniden araştıracak ve böylece yeni bir akım yeni bir oluşum yaratmış olacaktır. Ayrıca birçok jazz altındaki diğer müzik türleri, ister jazz-soul deyin ya da acid-jazz dediğimiz hip-hop, jazz ve Latin müziği (Latin jazz'ında birçok genç yeni müzisyen ortaya çıkmaktadır). Afrika, Batı Hint müziği ve jazz ve şimdi bile 20. yüzyıl klasik müziği arasındaki sınırlar yıkılıyor. Sanırım jazz'ın çok parlak bir geleceği var. Hem güçlü, farklı ve bağımsız bir sanat dalı, hem de bir sanat dalı olarak diğer sanat formlarını etkilemesi ve kendine çekmesi bakımından. Bence jazz'ın diğer sanat dallarıyla birleştiğinde sahip olduğu potansiyelden dolayı, aslında soru, jazz nereye gidiyor değil, müzik nereye gidiyor olacaktır. Bana göre ben bir jazz müzisyeniyim, jazz müzisyeni olmaktan gurur duyuyorum, jazz müziğini seviyorum, jazz tarihini seviyorum ve jazz görgüsünü keşfetmenin bir parçası olmaktan çok mutluyum fakat, en önemlisi ben bir müzisyenim. Bütün müzik türlerini dinleyerek, çalarak yetiştim ve bence temelde jazz'ın ne olduğu ve sınırlarının ne olduğunu anlatmaya çalışmanın pek bir önemi olmadığını düşünüyorum. Bana göre asıl önemli olan müzik nereye gidiyor sorusudur ve benim için yapmaya çalıştığım en iyi jazz müzisyeni olmayı başarmak değil, en iyi müzisyen olmayı başarmak ve kendimi en iyi ifade edebilecek müzik kaynağını tekniğini ve stillerini araştırmaktır.

Yine de, çok genç yaşta olmanıza rağmen siz, görkemli jazz tarihinde yer alan jazz devleriyle birlikte anılıyorsunuz. Genç yaşta bu oluşumda yer almak ve eski topraklarla boy ölçüşmek nasıl bir duygu?

Büyük bir şeref.

Bu sizi korkutuyor mu?

Korkutucu değil, çünkü kendimi tarihsel bir obje gibi görmüyorum. Diğer bir deyişle geçmiş büyük jazz müzisyenleri ile karşılaştırılmak büyük bir şeref fakat benim fikrime göre ben oraya ait değilim. Kendimi müziği ciddiye alan ve müziği keşfetmeye çalışan birisi olarak görüyorum. Gurur duyduğum ve sahip olduğum ve bir sanatçı olarak anılmamı sağlayacak bir çok niteliğim var. Fakat ben sadece jazz geleneğinde yaşamak istemiyorum. Büyüklerle birlikte anılmak için kendi doğrumu bulmaya ve kendi yerimi oluşturmaya çalışıyorum. Yapmaya çalıştığım, mümkün olduğu kadar gerçek ve dürüstçe kendimi ifade etmek ve müziğimin hisli, güçlü ve dürüst olması için yapmam gereken herşeyi yapmaktır. Yani söylemek istediğim, kendi kendimi gördüğüm şekilde değil de, az önce söylediğim şekilde görülmekten onur duyarım ve bunun müzisyen olarak hedeflerimle bir alakası yok. Benim hedefim tarihsel bir obje veya geçmişimle değerli olmak değil. Benim hedefim müziğimi çalmak, denemek ve olabildiğince iyi çalmak.

Öyle ise sizin sololarınızı kopya eden kişilerin bulunması olağan dışı bir olay mı?

Evet öyle. Sahneden sonra birisinin çıkıp da çaldığım bir solonun kopyasını gösterip " İki aydır bunu etüt ediyorum bana yardım edebilir misiniz?" dediğinde gurur duyuyorum. Genellikle tavsiyem; "Bunu bırak Sonny Rollins'in bir solosunun kopyasını çıkar" demek oluyor. Ve yine kendimi kasa vadeli göstermek ve bu şekilde anılmak istemiyorum. Ne var ki, eğer müziğimin insanlar ve diğer jazz müzisyenleri üzerinde olumlu bir etkisi varsa bundan mutluluk duyuyorum tabiki... Bundan çekinmeyeceğim de. Aldığım tepki ne olursa olsun, ne kadar spotların altında olursam olayım ya da insanlar yaptıklarım hakkında ne kadar çok olumlu düşünürlerse düşünsünler, kendimi yine de kendi perspektifimden ve aynı genç bir müzisyenin kendini geliştirmek ve çalmayı öğrendiği perspektiften değerlendiriyorum.

Hem akademik olarak, hem de gençlerin jazz eğitimi hakkında ne düşündüğünüzü merak ediyorum. Siz Berkley'de eğitim gördünüz değil mi?

Doğru.

Orada büyük eğitim programları olduğunu biliyoruz. Jazz eğitiminin etkisi ne kadar büyük olabilir? Wynton'u halk radyosunda ya da televizyonda jazz tarihini anlatırken görebiliyoruz. Sizce bu gençleri kazanmanın bir yolu mudur?

Sanırım bir bakıma. Düşünceme göre jazz'da bir dinleyici kitlesi yaratmakta, jazz'ın nasıl dinlenmesi gerektiği konusunda insanları eğitmesi bakımından ve özellikle gençler için jazz'a güçlendirilmesi açısından büyük etkisi vardır. Bu şekilde jazz hakkında var olan olumsuz düşünceleri yıkmak ve insanlara ulaşmak daha çabuk olabilir. Potansiyel dinleyicilerin kalplerine ve beyinlerine jazz tohumları ne kadar çabuk ekilirse bu tohumların gelişmesi o kadar çabuk olur. Bunun için eğitimin, jazz'a olan yaklaşımda ve jazz dinleyicisi oluşturmada önemli bir yol olduğunu düşünmüyorum fakat aynı zamanda eğitimin kendi başına tam anlamıyla bir çözüm olduğunu zannetmiyorum. Eğitim bir yol olabilir fakat esas olarak insanlar jazz ile entelektüel olmayan bir bağ oluşturmamalılar. Evet, öğrenmek jazz için özel birşeydir, jazz için iyi birşeydir. Ona yaklaşıma yardım eder fakat esas olarak jazz için ihtiyaç olan eğitim ruh eğitimidir. Bu müzikle bireyin kişisel bağıdır. Doğru, gerçek bir müzik dinleme tutkusu ve kabiliyet müzik tarafından yönlendirilebilir. Bir insana müzikle nasıl yol alabileceği öğretilemez. Ayrıca bir insanın nasıl yaratıcı olacağı olacağının öğretilemeyeceği gibi, ona, müzikten nasıl hissi haz alması gerektiğini öğretemezsiniz. Ona yaratıcı olma şansına sahip olacağı bir ortam sağlayabilirsiniz fakat yaratıcılığı ve jazz'dan nasıl hoşlanması gerektiği eğitimini veremezsiniz. Aslında bir kişinin jazz'a değer vermesi ya da vermemesi o kişinin zevkine, yaşadıklarına, hissi ihtiyaçları ve tutkularına bağlıdır.

O halde akıl hocalarından ve yöntemlerinden bahsedersek, jazz üzerine aldığınız en iyi öğüt nedir?

Aklıma gelmiyor.

Çok net bir şey olması gerekmiyor. Dorukta olan birisi için zor bir soru...

Edindiğim en iyi öğütlerden birini babamdan aldım. Onunla hiç birlikte yaşamadık, onu sadece uzaktan tanıyorum. Onu her yıl belki bir kez sadece birkaç saat görüyordum, yani onun yanında büyümedim. Bu yüzden onunla çok bağlantımız olmadı. Babam benim hayatımda ve müziğimde bir baba konumunda ya da akıl hocası pozisyonunda olmadı fakat bana her zaman söylediği tek öğüt pratik yapmamdı. Bu ise benim hiç yapmadığım bir şeydi. Ama bunun hayatımda aldığım en iyi öğüt olduğunu anladım ve bu eksikliğimi düzeltmeye çalışıyorum. Bana göre pratik yapmak her sanat dalı için, yaşam için ve yeteneğinizi geliştirmek için önemlidir. Ne yazık ki ben bunu bir dönem yapmadım. Sanırım izlediğim başka bir yol şahsen kimin söylediğini anımsamıyorum fakat birlikte çalıştığım bir çok jazz müzisyeninden biri , Charlie Haden, Elvin Jones ya da Milt Jackson olabilir, pratik yapmak ve çok dikkatli dinlemek ama aynı zamanda da kendi müzikal ruhuma güvenmektir. Bir müzisyen olarak yapmaya çalıştığınız kendinizi ifade ifade etmek, kendi cümlelerinizi ve düşüncelerinizi anlatabilmek olmalıdır. Evet, müzikal geleneği öğrenmek ve ihtiyacınız olan teknik kaynakları geliştirmek önemlidir fakat esas olarak yaratıcılığınızın arkasındaki itici güç sizin ruhunuzda ve kalbinizdedir. Müzisyen olarak kendinizle iletişim kurmak zorundasınız. Dediğim gibi, hiç kimse bana özel olarak şunu yap diye bir öğüt vermedi. Büyük jazz müzisyenleri ile ilişkilerimde gördüğüm ve öğrendiğim önemli bir şey de, tüm bu müzisyenlerde tam bir benlik duygusuna ve müzikal duygularına karşı çok derin ve sağlam bir bağlarına sahiptiler.

Şu an birlikte çalıştığınız müzisyenler kim? Genç olanlar?

Çok var. Birlikte çalıştığım gruplardan Christian McBride, sadece 25 yaşında ve en büyük başçılardan biri. Brian Blade, Peter Martin, Chris Thomas, Brad Mehldau. Bence Roy Hargrove mükemmel, Nicholas Payton şaşırtıcı bir trompetçi, Jesse Davis inanılmaz bir altocu, Greg Hutcherson büyük bir davulcu, Kenny Garrett benim favori saksofoncularımdan, Lewis Nash inanılmaz bir davulcu. Daha çok sayıda büyük müzisyen var sayamadığım. Bence bugün genç bir jazz müzisyeni olmanın en büyük faydası, ilham alınacak çok önemli müzisyenler ve değişik müzik türlerini çalan birçok müzisyen var.

Hakkınızda yazılan pek çok jazz yazılarında, makalelerde yazılmayan ya da röportajlarda söylenmeyip de söylemek ya da anlatmak istediğiniz bir şey?

Röportajlar sırasında zaten insanlar benim yeterince suyumu çıkardılar.

Ya da kafanızda olan bir şey?

Size daha önceki röportajlarımda insanların ve benim gözümden kaçan birşey söyleyeceğim. O da su götürmez bir gerçek olan müziğin hayatın bir parçası olduğudur. Müzik asla hayattan soyutlanmamalı ya da ayrı düşünülmemelidir. Bir müzisyen olarak bunu söylemekte kastım, bir insan olarak dolu dolu bir yaşam sürmenin, üreten ve hayat dolu olmanın önemidir. Bu, müzisyen olmak kadar, müzik yapmayı sevmek kadar, çalışmanın çok önemli olduğunu bilmek kadar aynı zamanda müzik dışında da bir yaşam sürmek, hatta müzikle alakası olmayan bir hayat tarzını da yaşamak ve yine müziğe yol bulmak da önemlidir. Yani demek istediğim, hayatla ilgili olarak mümkün olduğunca çok değişik yollar yaşamak. Sosyal ilişkilerimizi güçlendirmek, yürümek, konuşmak, güzel yemekler yemek, müzelere gitmek, dans etmek, iyi kitaplar okumak... Bence tüm bunlar kendi müziğimizde yolumuzu bulmamıza yardımcı olacaktır. Eğer hayata ilişkin bir ihtirasınız ya da heyecanınız yoksa müziğiniz için de bir ilhama sahip olamazsınız. Yaşam ile müzik arasındaki bağın, müzisyenler için olduğu kadar dinleyiciler için de önemli olduğunu düşünüyorum. Esas olarak, müzik dinlediğinizde (herhangi bir müzik türü olabilir) yapmaya çalıştığınız, hayat tecrübeleriniz ile çalan müzik arasında bir bağ kurmaktır. Bu jazz'da insanların özlemini duyduğu bir şeydir. İnsanlar jazz'ın anlamının sadece jazz'ın teknik özelliklerini, tarihsel ve kültürel olgularını bilmek olduğunu zannederler. Bunda doğruluk payı vardır. Görmüş geçirmiş ve bir şeyler talep eden bir müziktir jazz. Fakat aslında jazz dinlediğinizde, pop, rock, soul ya da başka bir müzik dinlediğinizde, dinlediğinizin aynısını yaşıyor olmanız gerekir. Yaşam ile müzik arasında bir bağ kuruyorsunuzdur.

KAYNAKLAR:

http://jazzradio.org/joshua.htm
http://www.ejn.lt/musicians/j_redman.htm
http://offbeat.com/text/redman.htm
http://www.bostonphoenix.com/archive/music/98710/22/JOSHUA_REDMAN.html
http://jazzcentralstation.com/jcs/musicexp/artists/jredman.../index.htm
http://www.jazz_alley.com/trioredman.html
http://www.amzmusiczine.com /02_99/jazz18.htm

Sony Music

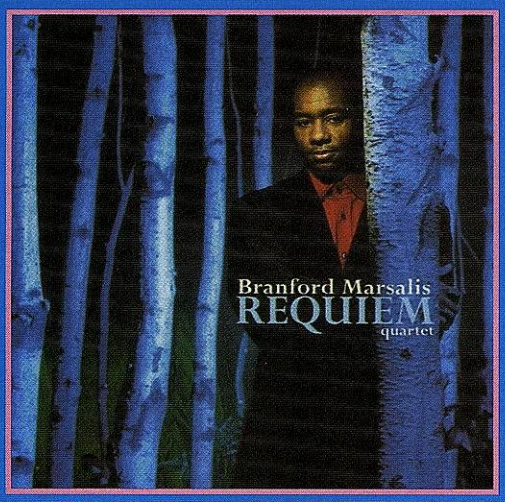

BRANFORD MARSALIS QUARTET
Requiem

WYNTON MARSALIS
A Fiddler's Tale

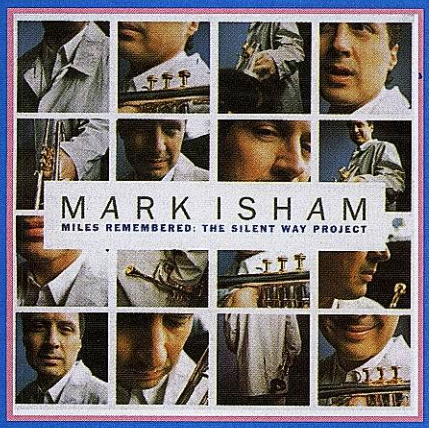

MARK ISHAM
Miles Remembered:
The Silent Way Project

HARRY CONNICK JR.
Come By Me

VERTÚ
Vertú

RICHARD BONA
Scenes From My Life

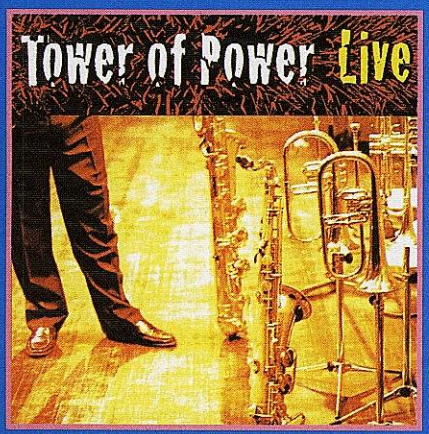

TOWER OF POWER LIVE
Soul Vaccination

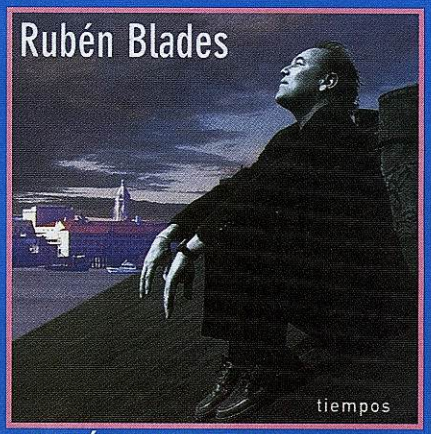

RUBÉN BLADES
Tiempos

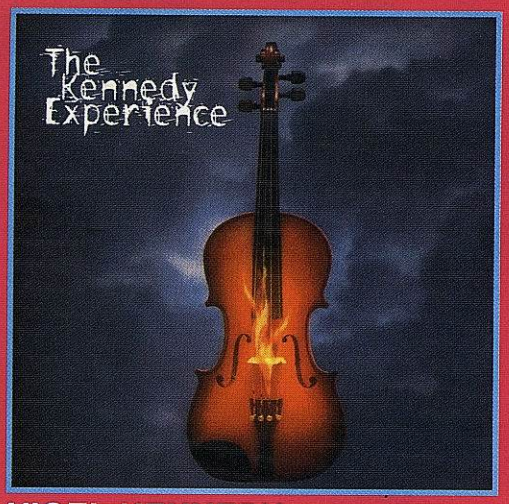

NIGEL KENNEDY
The Nigel Kennedy Experience

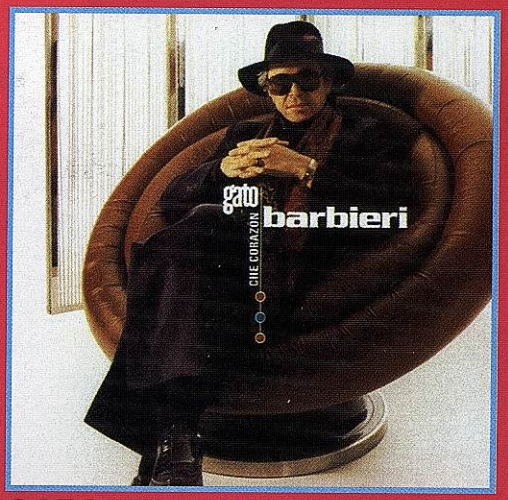

GATO BARBIERI
Che Corazón

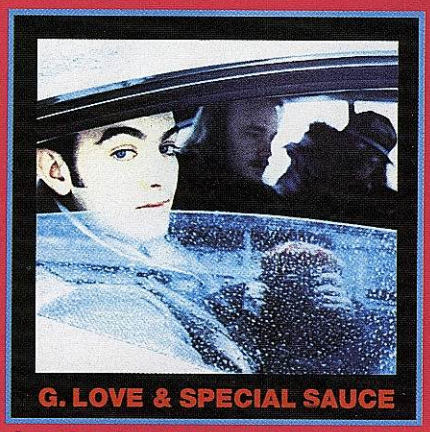

G LOVE & SPECIAL SAUCE
Philadelphonic

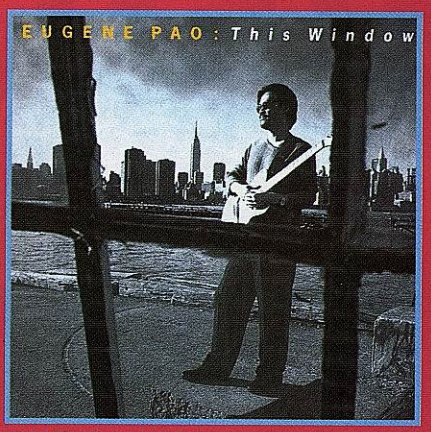

EUGENE PAO
This Window

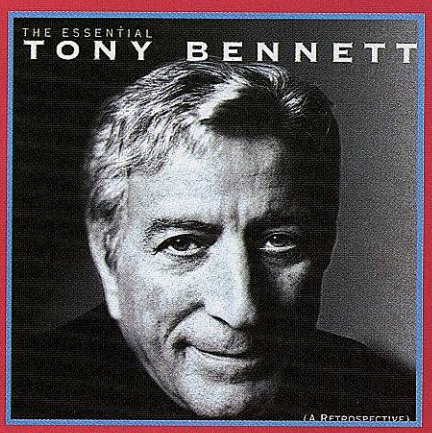

TONY BENNETT
The Essential (A Retrospective)

NANCY WILSON
Greatest Hits

HUGH MASEKELA
Sixty

Sony Music

Diana Krall

When I look in your eyes

Zuhal Focan
Çeviri Universal basın bülteninden

Diana Krall'ın müzik kariyeri son dört yılda büyüleyici bir gelişme gösterdi. 1995'de yayınlanan *Only Trust Your Heart* albümündeki yeni yetenekten 1997'de Grammy Ödülüne aday gösterilen *Love Scenes* albümüne uzanan süreçte genç şarkıcı ve piyanist her yeni albümünü duygularını daha derinden, daha kişisel anlatma fırsatı olarak kullandı. Sonuçlar olağanüstü oldu.

Krall'ın *Verve* plak şirketinden çıkan yeni albümü *When I Look In Your Eyes*'da bu gelişme daha da belirgin. Önceki iki albümünde yer alan standart piyano trio düzeninden ayrılmasının ilk ürünü olan bu albümde yer alan şarkıların bazıları, usta aranjör Johnny Mandel'in zarif orkestrasyonlarını içeriyor. Sanatçının nüans yeteneği ile Mandel'in akıllıca süslemeleri arasında yeni bir tür içtenlik doğuyor. Eğer sanatçılık gelişme süreciyse Krall en büyük jazz sanatçılarından biri sayılabilir. *When I Look In Your Eyes* bu yönde bir adım daha attığını simgeliyor.

Krall "Johnny Mandel arayıncaya kadar yaylı sazlar eşliğinde bir albüm doldurmak aklıma gelmemişti. Hala trio ve kuartet eşliğinde müzik yapmak istiyordum, tepeden tırnağa değişiklik yapmak beni rahatsız ediyordu. Bu nedenle her iki dünyanın da en güzel sentezi gerçekleşti: Diana Krall üçlüsü ve Johnny Mandel'in bazı parçalardaki orkestrasyonu". *When I Look In Your Eyes* albümünün açılışı bu yeni evliliğin mükemmel bir örneği. Gitarist Russell Malone duygulu bir bossa nova ritmi çalıyor, Mandel o anlatılmaz güzellikte kemanları ile sahneye çıkıyor, Irving Berlin'in bestesi *Lets Face the Music and Dance* süzülerek geliyor. Tüm albüm gibi bu parça bir atmosfer başyapıtı.

Krall: "Hiç kuşkusuz kemanlar bazı parçalara tümüyle yeni bir ışık tuttu. Genelde ne yapmak istediğimi kesin olarak bilirim, fakat başka sanatçılarla işbirliği yapmak çok öğretici bir deneyim. Tüm bölümlerin birbirine uyması için gerçekten çok çalıştık. Aslında her zamanki gibi jazz grubu doğaçlama yapıyor –kemanlar sadece başka

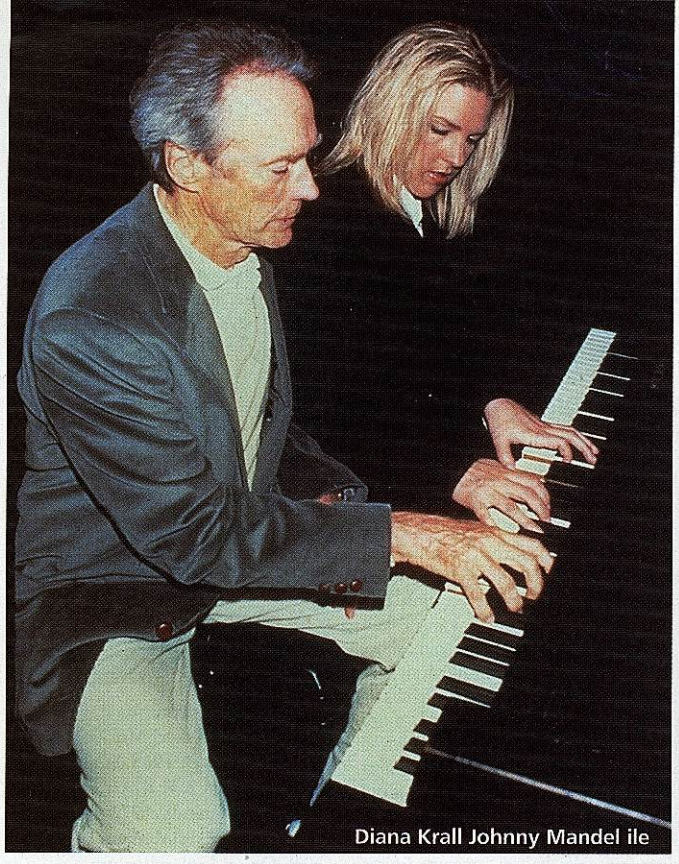

Diana Krall Johnny Mandel ile

bir enstrüman olarak görülüyor".

Krall'ın en verimli işbirliği, Grammy Ödülü kazanan ve Verve müzik bölümü yönetğim kurulu başkanı olan Tommy LiPuma ile oldu. When I Look in Your Eyes albümü, yapımcı LiPuma ile yetenekli şarkıcı ve piyanistin dördüncü işbirliği. Önceki albümleri *Only Trust Your Heart, All For You* ve *Love Scenes* de LiPuma'nın kendine özgü sound'undan, herbir müzisyenin katkısını net olarak ortaya çıkaran sıcak ortamından harika şekilde yararlanmıştı.

Krall: "Tommy ile çalışırken duyduklarımı anlatmam olanaksız. Bu noktada birbirimizin düşüncelerini okuyabiliyoruz. Fakat bir albümün ne olabileceği konusunda verdiği fikirler harika. Onun ekibinde olmak çok güzel, burası kesin".

Orkestrasyon bütünleşmek demektir, en seçkin yorumcular kendilerine özgü tınıları uygularken en verimli hale gelirler. Krall, Mandel'in Frank Sinatra için *Ring A Ding Ding* albümünde yaptığı düzenlemeleri ve Claus Ogerman'ın Joao Gilberto için Amoroso albümünde (yapımcı yine LiPuma) yaptığı düzenlemelere dikkati çekiyor. Geçen yıl İtalya'da yolculuk ederken Gilberto'nun yorumladığı *Let's Face the Music and* Dance'i dinlediğini ve işbirliği sürecine nasıl yaklaşması gerektiğini anladığını belirtiyor.

Krall: "Kemanları eklemeden önce şarkının kendi başına ayakta durması gerekir". Albüme adını veren parça hem çok sakin hem de bu başarının mükemmel bir örneği. Cole Porter'ın bestesi *I've Got Under My Skin*'de Lewis Nash'ın davulları ile Ben Wolfe'un kontrabası orkestranın altında süzülüyor. Her yerde ustalık egemen. Krall'ın triosu mükemmel bir uyuma sahip. *East of the Sun* (West of the Moon)'da Malone ve Wolfe birlikte Krall'ın piyano tümcelerini dantel gibi örerken doğal bir akıcılık oluşuyor.

Bu parçaların kalbinde Krall'ın baştan çıkarıcı sesi var. *When I Look In Your Eyes*'ın bir vokal albümü olarak dinleneceğini, şarkıcılığını ön plana çıkarttığını biliyor.

Krall: "Şarkı sözleri önemlidir. Bir şarkının gerçeğini ifade etmek, sanatçının zamanla öğrendiği bir şey. Bunu çocukken Carmen McRae'nin şarkılarını dinlerken ve E.E.Cummings'in şiirlerini okurken farketmiştim. Fakat ancak son zamanlarda bunu yeterli şekilde yapabilir hale geldim; icraat zor bir iş. Hayat gidip çalışacağımız ve bir hafta sonra sınava girip geçeceğimiz bir ders değil. Daima açılması gereken sürekli bir süreç".

Krall: " son zamanlarda başka alanlarda yol göstericilerim oldu, böylece odak noktam artık şarkı söylemek değil, söylediğim şarkı ile bütün olmak. Bir karakter geliştirmek ve şarkıdaki öyküyü aramak etkin bir yöntem. Kesinlikle minimalist yaklaşımdan yola çıktığım için bu yöntemde kendimi rahat hissediyorum".

Krall'ın içtenliği iki parçada erotik bir enerji kazanıyor. *Do It Again*'de yasak bir gönül ilişkisi var. Michael Franks'in bestesi *Popsicle Toes* ise hem ateşli hem de uçarı. Şarkıda "sıcak Brezilya'yı hissetmek ve Panama'ya dokunmak istiyorum" diyor Krall. Krall "annem bu şarkı için 'Diana, bu çok müstehcen!' dedi" diyor gülerek. "Çıplak yatmayı anlatan bu şarkıyı söylediğim için mutluyum, bu fırsat öyle her şarkıda karşımıza çıkmaz. Bu parçayı eklememizin nedeni biraz funk ritmleri katmak içindi. Hiçbir albüm çok ciddi olmamalıdır. Bu şarkı biraz açık saçık, biraz da düşüncesiz".

Günümüzde tüm müzik severler Krall'ı biraz tatmek istiyor. Buğulu sesi, Clint Eastwood'un *True Crime* filminin sonunda *Why Sould I Care*'i söylüyor, *Midnight Sun* yorumu ise yine Eastwood'un *Midnight in the Garden of Good and Evil* filminin müzikleri arasında yer alıyor. *At First Sight* filminde hem üç şarkı söylüyor, hem de kısa bir rol alıyor. *Melrose Place* dizisinde ise iki kere rol aldı. *The Chieftains* grubunun sol albümü *Tears of Stone*'da Bonnie Raitt, Joni Mitchell ve Joan Osborne gibi ünlü şarkıcılarla birlikte misafir sanatçı olarak yer alıyor ve geleneksel İrlanda halk şarkıları söylüyor. Fakat onu en heyecanlandıran işbirliği usta jazz şarkıcısı Rosemary Clooney'in yeni albümünde onunla yaptığı düet. Krall: "iyi arkadaş olduk, olağanüstü bir şarkıcı".

Krall çok yetenekli. Dört yaşında iken klasik piyano dersleri almaya başladı, lisede iken bir jazz orkestrasında çalıyordu. Hala ergenlik çağında iken, doğup büyüdüğü Nanaimo şehrinde (British Columbia, Kanada) bir gece kulübünde hafta sonları çalmaya başladı. Böylece standart jazz şarkılarında ustalaştı. Vancouver Jazz Festivali'nin verdiği bursu kazanarak dünyanın en iyi jazz konservatuarı Berklee College of Music'e gitti, doğaçlama öğrenimi gördü. Sonra ülkesine döndü, Ray Brown onu bir kulüpte dinledi ve elinden tuttu. Los Angeles'a yerleşti, bu defa Jimmy Rowles elinden tuttu.

GRP plak şirketinden çıkan ilk albümü *Only Trust Your Heart*, jazz severlerin beğenisini kazandı ve ikinci albümü, Impulse! plak şirketinden çıkan muhteşem *All For You* için yolu açtı. Nat King Cole'un trio'suna saygı gösterisi olan bu albüm hem eleştirmenleri, hem de müzik severleri büyüledi. Krall'a ilk Grammy ödülü adaylığı getirdi. Hem sesi hem de piyanosu ile jazz müziğinin önde gelen genç yeteneklerinden biri oldu.

Büyük başarı kazanan *Love Scenes*, genç sanatçının zafere ulaşabileceğini gösterdi. 1997 sonlarında kaydedilen bu albüm, 1998'in büyük bir bölümünde Billboard jazz listesinde kaldı, üç yıl içinde çeşitli ülkelerde liste başı oldu. Büyük bir başarı kazandı, yine Grammy ödülüne aday gösterildi. Kanada'da platin plak ödülü kazanan ilk jazz albümü oldu. Ayrıca Soul Train'in düzenlediği Lady of Soul ödüllerinde en iyi jazz albümü seçildi.

Diana Krall, oyunun kuralının gelişmek olduğunu biliyor. Giderek genişleyen yapıtları dizisinin son bölümü *When I Look In Your Eyes*. "Bu yıl düzenlenen Grammy ödül töreninde Sheryl Crow'un ödülünü alırken yaptığı konuşmaya bayıldım, plak şirketinin sanatçı olarak gelişmesine izin verdiğini anlattı. Tommy LiPuma ve Verve için ben de böyle hissediyorum. İnsan daima birşeyleri başarmaya çalışır, birşeyi nasıl yapacağımızı, nasıl kendi başımıza yapacağımızı araştırırız. Her defasında birşeyler öğreniyorum".

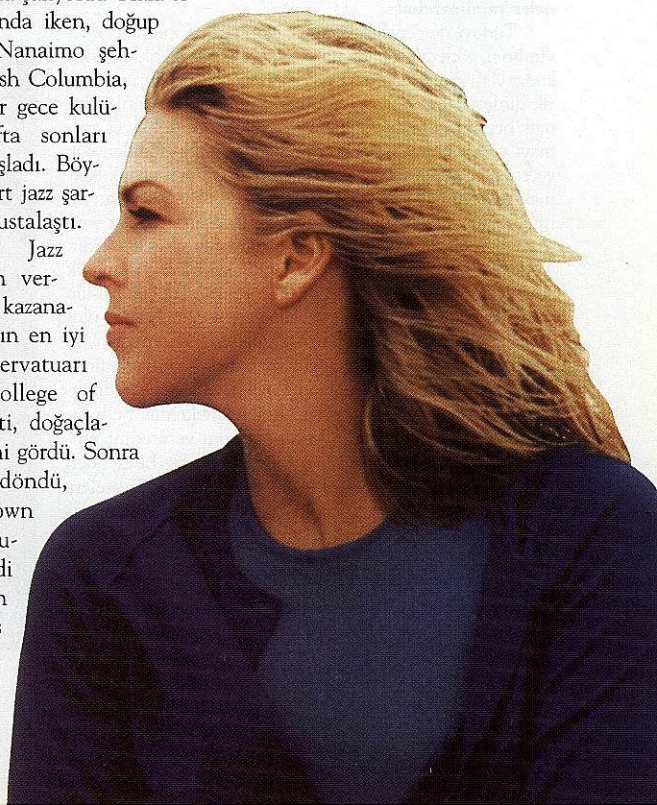

RÖP:

Üflemeli çalgıların bakım ve onarım ustası

Aydan Akıneri

Y. Doç. A. Aydın İlik

Türkiye'ye hoşgeldiniz, geliş amacınız neydi?

Başlangıçta Bilkent Üniversitesi bünyesinde çalışmak. Yeni olmasına karşın çok hızlı büyüyen ve gelişen bu yüksek öğrenim kurumunda çalgı bakım, onarım ve üretim alanları kurmak ve bu alanda kalifiye eleman yetiştirmekti. Örneğin çalgı fabrikası gibi.

Türkiye geneline baktığımızda, üflemeli çalgıların görünümü ne durumdadır?

İçlerinde iyi markalar olmakla birlikte, her çeşit markayı görmek mümkün. Kalitesiz çalgılarla yapılan müzik de doyurucu olmamaktadır. Ancak pekçoğu iyi bakım yapılamadığı ve korunamadığı için olsa gerek bozuk ve bakımsız. Bu çok acı, çünkü dövizle yurt dışından getirilen bu çalgılar için büyük paralar harcanıyor.

Ciddi bir çalgı üretim sisteminin kurulabilmesi için nereden başlamalıyız?

Türkiye'de otantik çalgılar yüzyıllardır usta çırak usulü yapılagelmektedir. Hatta Osmanlı İmparatorluğu döneminde Avrupa, savaşlar ve diğer ilişkiler yoluyla pek çok çalgımızı alıp geliştirmiştir. Halen bunları hem kullanmakta hem de geliştirmeye devam etmektedirler. Cumhuriyetimizin kuruluşundan sonra büyük önder Atatürk'ün atılımları çerçevesinde kurulan konservatuarlarımızda bakım, onarım üniteleri sınırlı bir hizmet vermektedirler. Bu halen Askeri Mızıka Okulu'nda ve Müzik Eğitimi bölümlerinin bulunduğu bazı üniversitelerimizde de sürdürülmektedir. Operalarımız ve Senfoni Orkestralarımızın bünyelerinde de onarım birimleri bulunmaktadır. Lutiye'leri çok iyi olmalarına karşın bunlar Türkiye için yeterli değildir. Yukarda sözünü ettiğim kurumlarda, özellikle dikkatimi çektiği için söylüyorum, kalorifer dairesi ile yanyana veya toprak altında bir ortamda ilkel aletlerle birşeyler yapılmaya çalışılıyor. Teknoloji, yani modern bakım, onarım teknolojisi yok. Malzeme yok. İşgücü karşılığı yok denecek kadar az. Üst yönetim birimlerinin de ilgisiz olduğu bu alana, destek olunmadığı sürece, devletten veya özel sektörden teşvik alınmadığı müddetçe, nereden başlarsak başlayalım bu özverili çalışmalar çok sınırlı kalacaktır. Seksen yıldır çalgı almak için dışarıya gönderdiğimiz dövizlerle bütün çalgıların üretildiği mükemmel fabrikalara sahip olabilirdik. Bu, bugün çalgı ithal etmekten daha onurlu olurdu. Ayrıca ithal edilen pek çok çalgı da iyi değil, nasıl bir denetim mekanizması çalışıyor, bilemiyorum.

Gözlemlerinize içtenlikle katılıyorum, ancak şu anda neler yapılmalıdır?

Türkiye'de gençlerin müziğe olan ilgileri son derece sevindirici, gözlemleyebildiğim kadarıyla klasik müzikten jazz'a kadar yeni müziklerden, popüler müziğe kadar her türlü müzik dinleyici buluyor. Tabiki nitelikli müziklere yönlendirmek hepimizin ilk görevi. Dinlemeyi seven müziksever, çalmayı ve söylemeyi de arzu edecektir. Bunların içinden çok yetenekli gençler çıkacaktır. Çalgılarını bilinçli olarak bakmak ve korumak isteyecektir. Çalgılarını daha yakından tanımak amacıyla yurtiçinde ve yurtdışında araştırmalar yapmak, ilgililerle diyaloglar kurmak çabasına girişeceklerdir. Türkiye'de bu gençlere kaç kişi bilimsel olarak rehberlik edebilecek durumdadır, merak ediyorum? Usta çırak usulu lutiye'lik yapan yüzlerce çalgı imalatçısı var. Hangi ulusal/uluslararası ölçülere uygun üretimlerde bulunuyorlar? Bu alana meslekten olmayan sayısız insan merak sarmış ve ürettiklerini de büyük bir iştahla satmaya devam etmektedirler. Kanımca önce buradan başlamak gerekmektedir. Belli bir eğitimden geçmeyen çalgı, bakım, onarım ve üretimi yapmamalıdır. Özellikle Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nden mezun temel müzik eğitimi almış gençlerin üniversitelere beş yıllık bir uzmanlık eğitimine tabi olmaları yerinde olacaktır. İlk iki yılı kuramsal ağırlıklı, diğer üç yılı da uygulamalı (pratik) ağırlıklı bir programdan geçirilmelidirler. Çalgı onarım ve üretim bölümleri, yüksek okulları açılmalıdır. Var olan müzik yüksek okullarımızın tümünde çalgı teknolojisi ana bilim, ana sanat dalları aracılığı ile öğrenciler yetiştirilmelidir. İleride bu kişiler bir çatı altında buluşturulmalıdır.

Yani uzmanlık eğitiminden geçirilmiş kişilerden oluşturulacak merkezi bir bakım onarım ve üretim birimi mi kurulmalıdır?

Evet, "Merkezi Bakım Onarım ve Üretim Birimi" kurulmalıdır. Kültür Bakanlığımızın bünyesinde veya müzik okulu bulunduran tüm üniversitelerimizin bünyelerinde belli bir merkezden denetimli "Çalgı Kontrol Klinikleri" tesis edilmeli ve yetişen kalifiye elemanların buralarda görev yapmaları sağlanmalıdır. Şu anda piyasayı eline geçirmiş olan usta-çırak yönetimi, gelişmiş ülkelerde tarihe karışmışken, bizde halen bilimsel bir platforma oturtulmamış olması çok düşündürücüdür. İç üretimde standart dışı müzik aleti, ithalatta kalitesiz ve pahalı çalgı trafiği bizi nereye götürecektir? Müzik okullarımızdan en iyi sanatçıları, en düzeyli müzik eğitimcilerini yetiştirsek de üretecekleri müzik için gerekli kaliteli çalgıları edinemedikleri sürece doyuma ulaşamayacaklardır. Dinleyici de bu durumu dinlemekte olduğu kaset, CD'lerle kıyaslayacaktır.

Siz bu anlattıklarınıza ilk somut adım olarak Bilkent Üniversitesinde modern bir çalgı bakım, onarım ünitesi kurdunuz. İlgi ve talepten memnun musunuz?

Önce Prof.Ersin Onay'a teşekkür eder (Bilkent Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Dekanı), yakın ilgi ve destek gösterdiği için şükranlarımı ifade ederim. Onarılacak çalgıları sıraya koyuyorum, gün veriyorum. En önemlisi düşüncelerimi size anlattığım gibi herkese anlatıyorum. Çok ciddi teşviklere ihtiyacımız var. Bu çok ihmal edilmiş konu, Pakistan'da bile her çeşit çalgı üretiliyor. Yollarımız arabalarla tıklım tıklım dolu, trafik bir türlü nefes almıyor, pek çok otomobil fabrikası var, ancak ne yazık ki doğru dürüst bir çalgı teknolojisi kurulamamış. Bu konuda kim kendini sorumlu hissediyorsa lütfen harekete geçsin ben üzerime düşeni yapmaya hazırım. Türk piyanolarının, üflemeli çalgılarının buzdolabı, çamaşır makinası, TV gibi yurt içinde ve yurt dışında satıldığını görmek istiyorum. Her Türk ailesinin evinde, en azından bireylerden birinin, bir çalgı aleti çaldığını görmek istiyorum.

İnanarak mı söylüyorsunuz yoksa?

Ümit ederim.

Size işlerinizde kolay gelsin diyorum. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim. Yakın bir gelecekte arzuladıklarınızı görmenizi dilerim, ya olmaz ise?

Hoşçakalın derim. Dünyamızın bizlere çok ihtiyacı var. Doğduğumuz yerde olmaz ise, doyduğumuz yerde hizmete devam etmek en doğal hakkımızdır.

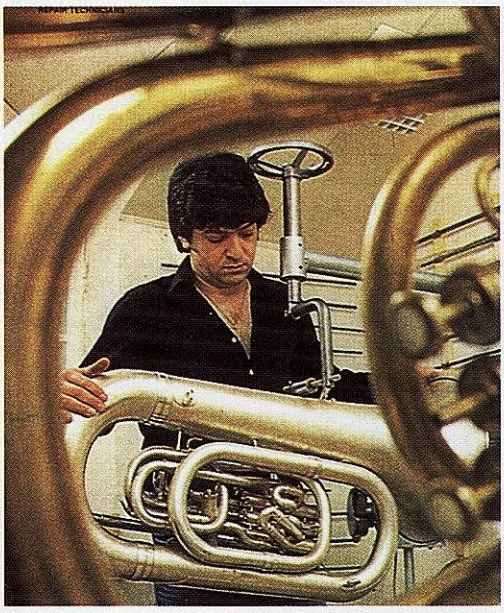

Aydan Akıneri İzmir'de doğdu. 1964 yılında Askeri Mızıka Okuluna girerek 1968'de mezun oldu. Aynı yıl K.K.K.Armoni Mızıkası'na atandı. 1972 yılında ordudan ayrılarak Finlandiya'ya gitti. On yıl Finlandiya'nın Pietarsaari Orkestrası'nda flüt sanatçısı olarak çalıştı. Aynı kentin müzik okulunda flüt ve saksofon eğitimcisi olarak görev yaptı. Burada ayrıca 1973 yılında "Akıneri Üfleme Çalgılar Bakım ve Onarım Laboratuarı"nı (Akıneri Instrumetreperator) kurdu. Dünyanın belli başlı pek çok markasının tek yetkili servisi oldu. 1983 yılında aldığı davet üzerine İsveç, Götebourg kentinde en büyük müzik aletleri holdinglerinden biri olan "Boosey Hawkes"in Genel Müdürlüğünde kalite uzmanı ve servis müdürü olarak göreve başladı. Bir süre aynı şirketin Finlandiya'daki servisinin başına geçti. Avrupa ve Amerika'daki pekçok seminer ve kurslara katılarak bilgi ve deneyimlerini arttırdı[1]. Bir süre Tampere Kaufingin'de (Finlandiya, Tampere kenti Konservatuarı) Sting Forman'ın fagot öğrencisi oldu. Bugün Akıneri Instrumetreperator, merkezi ABD'de olan NAPPIRT (Dünya Üflemeli Çalgılar Onarım Birliği)'ın 140 üyesinden tek Türk olarak bulunmaktadır[2]. Yaklaşık altı aydır Türkiye'de bulunan ve davet edilerek geldiği Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi bünyesinde kurduğu "ÜflemeliÇalgılar Laboratuarı"nda çalışmalarını sürdürmekte olan Aydan Akıneri aynı zamanda "Basso"nun da müdürlüğünü yürütmektedi[3].

Kaynakça:
(1): Basso Aylık Müzik Bülteni, Şubat '95, Ankara (syf.18, 19)
(2): Orkestra Aylık Müzik Dergisi, sayı 194, İstanbul (syf.43, 46)
(3): Basso Bilkent Akademik Senfoni Orkestrası
(4): Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Öğr.Üyesi

Önder Focan: Jazz Swing en iyisi!

...Önder Focan tınısı, yumuşaklığı ve çalma keyfi için tüm gitarlarında Thomastik-Infeld kullanıyor. Özellikle albümlerinde duyulan jazz gitar sedasını jazz swing serisi teller ile sağlıyor.

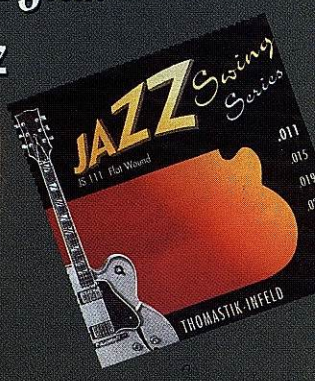

THOMASTIK-INFELD

TOPTAN DAĞITIM : Kayasultan sok. Cemal bey apt. 22/4 Kozyatağı 81090 İstanbul
Tel: 0.216.372 77 31 Faks: 0.216.416 94 45

İSTANBUL : Lale Plak, Galip Dede Cad. No:1 Tünel/İstanbul
Tel/Faks: 0.212. 293 77 39

ANKARA : Mavi Müzik, Selanik Cad. 65/A, Kızılay/Ankara
Tel/Faks: 0.312.417 04 93

İZMİR : Deta Tüketim Malları, Cumhuriyet Bulvarı 143/B Alsancak/İzmir
Tel: 0.232.464 45 66 Faks: 0.232.464 45 67

RÖP.

Çeşitlemeleri beklerken Ayşe Tütüncü ile birara...

Merih Akoğul

Çıktı çıkacak, oldu olacak; uzun süredir beklediğimiz bir albüm var. Duyurularını okuduk, konserlerde seçme parçalarını dinledik. Bu çalışma, uzun süredir beklenen, Ayşe Tütüncü Piyano-Perküsyon Grubu'nun CD'si olan Çeşitlemeler'di...

11 parçanın yer aldığı albümde Ayşe Tütüncü piyano, Oğuz Büyükberber klarnet ve bas klarnet, Saruhan Erim, Serdar Gönenç, Timuçin Gürer ve Ümit Kıvanç da, ramazan davuludan kastanyete, bendirden koyun çanlarına akla gelebilecek her türlü vurmalı çalgıyı çalıyorlar.

Albüm, Carlos Pueblo'nun coşkulu "Hasta Siempre"si ile başlıyor. Orijinal teması Carla Bley'e ait "Reactionary Tango" ve Bora Akün'ün "Bora/La Fete" bestesiyle sürüyor. Sisteme ve yükselen değerlere eleştirel göndermeler yapan 'Selam Ciks'diye başlayan "Netekim" (ki, bu sözcüğün de bizim gençliğimizde önemli bir yeri vardır) adlı parçanın sözleri grubun davul çalan üyesi Ümit Kıvanç tarafından yazılmış. Albümde, Chick Corea'nın Children Songs serisinden de iki yumuşacık parça var: "Çoçuk şarkısı No:12 ve No:1". Kolaj: Ayşe Tütüncü ibaresiyle albümde yer alan "Dört Tango Adımı"nda, Evan Lurie, Şecaattin Tanyerli (Sevdim Bir Genç Kadını ve Papatya) ve Carla Bley'den çeşitlemeler var. Claude Debussy'nin "Golliwog'un Yürüyüşü", albümün tek klasik yapıtı ama grup tarafından yine ilginç bir biçimde yorumlanıyor. "Samba Ağırlaması"nın orijinal teması Egberto Gismonti'den Ta Boa, Santa. Arada, Kadife'den Kesesi'nden bölümler de duyuyoruz. "Ah..!" ise, Ayşe Tütüncü'nün yalnızca piyanoyla seslendirdiği Hasta Siempre'nin giriş emprovizasyonu. Albümün son parçası, orijinal teması Jan Garbarek'e ait olan (Evening Land) Kapılar. Tütüncü, albümün en iyi parçalarından biri olan Kapılar'da ana temanın çeşitlenmesiyle çok farklı noktalara ulaşmış. Parçanın vokal bölümü İbranice, Ermenice, Kürtçe, Yunanca sözlerle söyleniyor ve parça "kapılar açılsın" temennisi ile bitiyor.

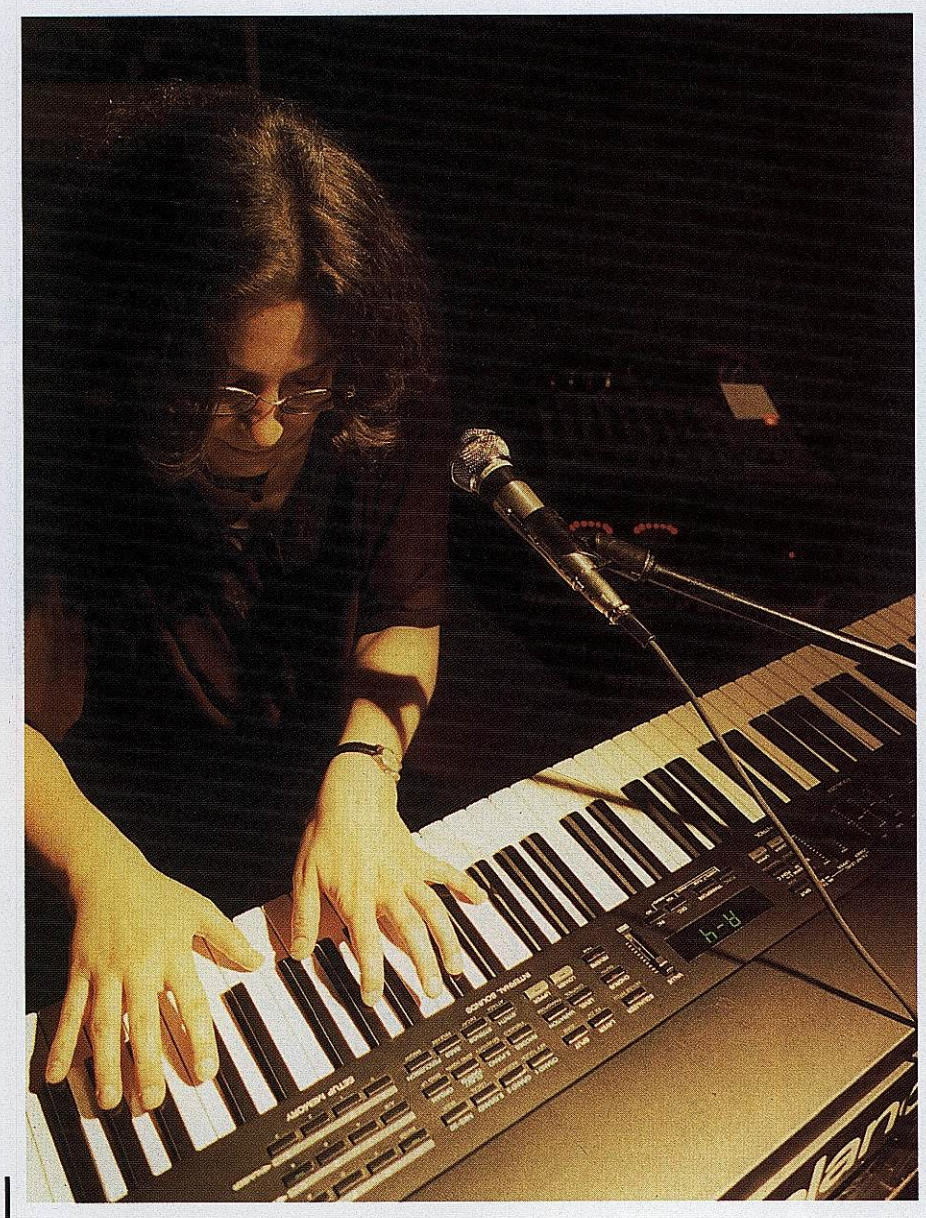

Albümü özet olarak değerlendirdiğimizde, eklektik bir dünya kültürünün seçkin örneklerini Ayşe Tütüncü Piyano-Perküsyon Grubu tarafından büyük bir içtenlikle yorumlanmış olduğunu görüyoruz.

En azından albümün master'ını dinlemek için, Jazz dergisi adına bir röportaj randevusu aldım. Mozaik günlerinin, Kedi Bar ve Sappho akşamlarının notalarla örülmüş anılarını tazeledik ve söyleşimize başladık.

Aklıma geldi de, eskiden iş yerimde akşama doğru, elimizde fazla yapacak iş yoksa, arkadaşlarımızdan biri eline vurmalı bir çalgı alır, diğerleri ses alabilecekleri her alete vurmaya başlar ve müzik yapardık. Bunun saatlerce sürdüğü olurdu... Ne oldu böyle, dünyanın sesi, davulları, basları mı az geldi de, piyanonun terkisine onca vurmalı çalgıyı alıp, bu albümü kaydettiniz.

Ritme ve ritmik müziklere çok düşkünüm. Kulağım, müzik dinlerken hemen oraya gider. Kafamdan ritmik egzersizler geçmeye başlar. Kendimi, parmaklarımı dizlerimin üzerinde oynatırken bulurum. Ritm kalıpları tekrarlamadığım gün çok azdır. Düşkün olduğum müziklerin de birçoğu ritmiktir. Bazen dinlerken, bongoyla eşlik ederim onlara.

Albümde yer alan parçalara bakınca, yine birçok farklı kültür , müzisyen ve müzik türlerinin seçkin örneklerini görüyoruz. Chick Corea'nın 1 no'lu Çocuk Şarkısı da var, Debussy'nin Golliwog'un Yürüyüşü ya da Jan Garbarek veya Carla Bley'in yapıtlarından yapılmış çeşitlemeler... Ana temalardan yola çıkarak, yeniden düzenlemeler hatta besteler yapmışsın. Repertuvar seçimin doğrultusunda bu proje nasıl yaşam buldu?

Düzenleme değil, çeşitlemeler... Çeşitli kolajlar var. Kimi parçalara giriş yazdım, kimilerine ara bölümler. Örneğin, Kapılar'da Garbarek'ten alınan tema, dört bölümlük parçaya dönüşüyor. Bu

albümde, yorumlamayı sevdiğim parçaları dinleyicilerle paylaşmak istedim. Önceleri tek piyano ile çalıyordum; kendime göre, farklı biçimde yorumluyordum. Bazı parçalarda piyano bile yoktu. Ben bu fikir ve projeden büyük keyif aldım. Bu albümü Piyano-Perküsyon grubu olarak yaptığımız için, bas şunu çalsın, elektro gitar bunu diyemezdim. Bir sınırlama vardı; ama ben bundan keyif aldım. Sınırlı manevra alanı olması beni cezbetti.

Kendini bir cendereye soktun. Bir ruh disiplini. Bir temrin... Ne kadarı besteye, çeşitlemeye giriyor; ne kadarı emprovize bu albümün?

Uzun süre çalışıp, çeşitlemeler yapıyorum ama parçaların çoğunda, her an sürprizlere açık, tüm grubun birbirini dinlediği önceden kararlaştırılmış serbest bölgeler var; burada uçuş serbest. Ya da başka bir deyişle, müziğin orasında örülmesi gereken bir bölge var. Bu kısımlarda, her çalışta farklı temalar üretiyoruz.

Grupta, sen ve vurmalıların dışında, klarnet ve bas klarnetiyle, müziklere gerçekten büyük renk katan Oğuz Büyükberber var... Nefesli çalgıya neden gerekinim duydun?

Çeşitlemeler'de, karşılıklı melodik ve armonik çalabileceğim bir enstrüman ihtiyacı hissettim. Zaman zaman bas'ta çalabilir diye düşündüm, bu piyanoda benim sol elimi de rahatlatırdı. Klarneti her zaman müziği iyi ifade eden bir enstrüman olarak bulmuşumdur. Oğuz'u da dinlemiştim; çünkü onun kendine has ve benim sevdiğim tür bir çalım stili var. Bu kadar sebep yeter sanırım...

Mozaik'ten bu yana neler değişti, müzik ve müziğin nereye doğru gidiyor?

O zaman daha şarkı ağırlıklı ve içinde klavye düzenlemelerinin olduğu müzik yapıyorduk. 1995'ten sonra piyanoya ağırlık verdim. Şimdi çalmak daha önemli benim için.

Ama Mozaik günlerinden "Çok Alametler Belirdi" parçası benim için çok değerlidir. Bu parçanın klasik müziğe ait hoş bir mimari yapısının ve solo atmaya baz sağlayan bölümlerinin olması, Piyano-Perküsyon Grubu olarak yaptığım müziği bugünlere getirdi. Bunu çok seviyormuşum ki, bu albümde bu kolajları yaptım. Birbirine benzemeyen, çeşitli malzemeleri bir araya koyup, yaşamasını sağlamaya çalışmak hoşuma gidiyor.

Ayşe Tütüncü Piyano-Perküsyon Grubu, bugünlere nasıl geldi, grup fikri nasıl oluştu.

Neredeyse, dört senedir senin vurmalı çalgılarla yaptığın çalışmaları farklı mekanlarda izlemekteydik. Ardından konserler ve albüm geldi.

Ben piyanonun çok perküsyon ile nasıl tınlayacağını öteden beri çok merak etmekteydim. Bunu önce 10 parça için denemek istedim. Başlangıcı 1995 yılıydı. Memnun kaldım ve devam ettim.

Yeni albümünde Mozaik'ten bir fresk'e doğru yol alırken, onca vurmalı çalgıya rağmen kendini neredeyse her parçada hissettiren coşkulu bir romantizm var. Bu kadar perküsyonla, bu uyum nasıl sağlandı?

Lirizm, benim için daha uygun bir tanımlama. Lirizm ve keskinlik (sert vuruşlar), birbiriyle o kadar bağdaşmaz şeyler değil. Bu konuda MFÖ'nün Yalnızlar Garındayım parçası hep aklıma gelir. Parça boyunca elektro gitar, dâvul, bas kıyamet koparcasına sert bir biçimde gider. Fakat, nakarat bölümüne gelindiğinde Mazhar'ın sesi gayet hüzünlü bir biçimde "Ana Yalnızlar Garındayım" der. İşte lirik bir anlatım...

Böyle bir albüm yapmak bir risk değil miydi?

Birkaç açıdan risk olabilir. Albümü kaydedersin; piyano iyi oldu, perküsyon iyi oldu diyebilirsin ama eksik oldu, müziğe benzemedi de diyebilirsin. İnsanlar, "bu ne?" diye, sevmeyebilir; dolayısıyla yapımcılar da bundan endişe duyarak ilgilenmeyebilirler.

Size gelen tepkiler nasıl oldu?

Biz çalarken, olumlu tepkiler aldık. Bizi sürekli dinleyen bir kitle oluştu. Daha önemlisi, biz çaldığımız müziği sevdik. İzleyicilerden "kayıt yapsanıza" diye çok istek aldık.

Albümünüz epeydir çıkmayı bekliyor. Babylon ve Caz Festivali konserleri gerçekleşti. Basında haberler yer aldı. Sonuç olarak, albüm ne zaman çıkıyor?

Bildiğiniz gibi albümü Ada basıyor. Şu an fabrikada sırasını beklediğini biliyoruz. Bazı parçaların telif haklarının alınması da zaman kaybettirdi. Bu ay çıkmasını bekliyoruz.

Evet, Sevgili Ayşe, yeni projelerin neler. Müzik serüvenine nasıl devam edeceksin?

İyice bestelere yöneliyorum. Zaten İstanbul Caz Festivali'nde de son yaptığım bestemi çalmıştık. Başka kombinasyonlarla da çalınacak bestelerim var. Yakın bir gelecekte, onları da devreye sokmak istiyorum.

Soğumuş kahvemden son yudumu alıyor, teşekkür edip ayrılıyorum. Dışarıda serin bir sonbahar akşamı, kulağımda röportaj boyunca fonda çalan Çeşitlemeler'den belleğime takılan melodiler var. Yeni yersarsıntılarını bekleyen evlerin açık camlarından televizyon sesleri geliyor. Hayat, herşeye rağmen geçiyor. Sergiler açılıyor, konserler veriliyor, albümler çıkmayı bekliyor. Gürültü ve sessizlik, evler ve insanlar, yaşam ve ölüm, ve her tür müzik; birbirine daha fazla komşu artık.

Carlo Actis Dato: Sınırların Ötesi

Zeynep Çiftçi Ün
zeynepun@superonline.com

Bir: Özyaşamöyküsel Notlar

İtalyanlar için jazz medyatik sporların swing'idir, benim içinse herşeyden önce kişisel yaratıdır.Çok satan modellerden bir örnek alırsak, diyelim ki Marsalis kardeşler jazz'dan çok ticaret yapan kişilerdir.Kesinleyelim bunu. İtalya'da yapılan işlerse televizyonlarca dışlanıyorsa eğer, durum iyiden iyiye içinden çıkılmaz bir hal alır. İnsanlar bizi nerede dinleyeceğini bilemezler çünkü. Bu da ipleri elinde tutan insanların işine gelir. Çünkü biraz farklı şeyler yapıyorsanız eğer, onların sizi denetleme olanağı azalır o ölçüde. 1968 yılında Paris'te, Art Ensemble Of Chicago'ya bir konserde bir kez daha rastladığımda şöyle haykırmıştım: İşte jazz'ı yeryüzünde muhteşem çalan sayıları iyice azalmış müzisyenlerden birkaçı bunlar, taklitleri taklit eden yığınla ötekilere hiç benzemiyorlar. Ben jazz dinlemeğe evde babamın sayesinde başladım, Benny Goodman ve Duke Ellington'u severdi babam. Mezz Mezzrow'un özyaşamöyküsünü okuduktan sonra bir klarinet satın aldım. Bana ders veren müzisyen bir müzikholde çalıyordu, saksofona geçmeme o önayak oldu. Charlie Parker'ı dinlemiştim, altoyu seçmek istiyordum ama onun bir tenorcuya gereksinmesi vardı. Coleman Hawkins'di ilahım. Sonra hep bu çizgide ilerledim: Dexter Gordon, Coltrane, hard bop'çuların en sıkılarıydı sevdiklerim. Dansholden eve döndüğümde Amerikanın Sesi Radyosunu dinlerdim; bir gece karşıma sarhoş bir Charlie Parker çıkmasın mı: sunucu adının Ornette Coleman olduğunu söyledi. Ondan sözedildiğini duymuştum, kafamda bambaşka şeyler kurmuştum onun için ama yersizdi korkum, korktuğumdan çok daha normal gözüküyordu Ornette. Free jazz'cılarla ilgilenmeği Ayler ile sürdürdüm, sonra muhteşem ezgileriyle Güney Afrika jazz'ının çekimine kapıldım. Sun Ra Arkestra ve dansçılarıyla geldiğinde, gösteri dediğimiz şeye bütüncül yaklaşımıyla çok çarpıcı geldi bana. 1974 yılında mühendislik öğrenimini ve dansholleri bırakıp Fiorenzo Sordini ile birlikte Paris'in yolunu tuttum, metro koridorlarında çaldık özellikle. Altı ay sonra döndüğümüzde aramıza Enrico Fazio ve gitarcı Claudio Lodati'yi de alarak Art Studio'yu kurduk. İtalya'da yaratıcı müzikçilerin ilk dayanışma ve bağımsız üretim örnekçesi oluşturan CMC de aynı tarihlerde yaşama geçti. Ama müzik yaşamımdaki en önemli dönemeç Piero Ponzo, Enrico Fazio ve Fiorenzo Sordini ile 1984 yılında kurmuş olduğum ve on beş yıldır aralıksız çalıştığım dörtlüm diyebilirim. Ben onlarla birlikte büyüdüm, onlarla birlikte geliştim, farklı araştırmalara giriştim uzun bir zaman dilimi içinde. Bu topluluğu kurmamın nedeni Art Studio'nun çok soğuk, seçkinci ve köksüz olarak nitelendirdiğim bir özgür Avrupa jazz'ının dar sınırları arasından bir türlü çıkamamasıydı. Oysa benim ilgimi çeken şey, kendi köklerimi duyurmak, hem jazz hem de halk müzikleri aracılığıyla kendime esin kaynakları yaratmak diyebilirim. Ben müzikte sınır tanımıyorum: ben her türlü müziği dinliyorum, Afrikalı sayısız dostum var, karım Japonyalı. Çalarken mutlu olmam gerekiyor, dinleyiciyi ancak ben mutluysam mutlu edebilirim çünkü. Sahneye çıktığımda yalnız işitsel değil, görsel anlamda da bir şeyler vermek zorunda olduğumu hissediyorum, gösterinin bir parçası diye düşünüyorum bunu. Sun Ra ve Bernard Lubat bu nedenle de çok saygı duyduğum müzikçiler olmuştu. Ben hep izleyeceğim bir melodik ya da ritmik bir çizgi yaratmaya çalışıyorum; provalarda birlikte çaldıktan sonra bütün müzikçilerin katkısıyla bir sonuca varıyorum. Küçük toplulukları yeğliyorum daha çok, hem çalgıları daha iyi duymak hem de topluluğu daha iyi denetleyebilmek için. Yaşadığımız günlerde jazz'ın insanlarda büyük duygular uyandırması biraz zor artık, ben de çağcıl Afrika müziği, salsa, Uzak Doğu Müziği dinliyorum daha çok. Batı Afrika'da, Arap ülkelerinde, Asya'da, Antiller'de, İspanya'da vb. uzun yolculuklara çıktım. Yolculuklar müzik dışındaki en büyük tutkum. Bazı yerlerin müziğim üzerinde büyük etkisi oldu diyebilirim; özellikle de beş kez gittiğim Türkiye'nin ve Fas'ın. Görmüş olduğum kentler içinde Paris ya da İstanbul'da yaşamak isterdim. Farklı kültürlerin müzikleriyle bağlantı kurduğumda bilimsel bir yaklaşımı benimsemiyorum ben: yani başka bir ülkenin müziğini işittiğimde müziğin kendisinden çok o yerlerin tınıları çekiyor beni kendisine. Eğer sözkonusu müziği sevmişsem, anlamağa çalışıyorum onu, özümsemeğe çabalıyorum, yoksa şu gam kullanılmış, yapısal özellikleri şöyleymiş, önemli bulmuyorum bütün bunları. Benim için önemli olan, bir müziğin imgelemimde bir yer çağrıştırması, bir film şeridini kafamda akıtmaya başlatması. Başka başka müzikleri dinleme olanağını bulmam ve çok sayıda farklı müzikçilerle çalma deneyimini yaşamam benim için çok belirleyici oldu. Çaldığım yerler arasında en çok festivalleri yeğliyorum, çünkü daha çok izleyiciye kavuşuyorsunuz buralarda (ödenen para da iyi oluyor ayrıca!) ama jazz kulüplerinde daha deneysel şeyler yapabiliyor, araştırıcı kimliğinizi geliştirebiliyorsunuz. Çalıştığım çeşitli topluluklarla dünyanın dört bir yanına davet edilmem beni çok mutlu ediyor. Dörtlümle birlikte Kanada'da (Montreal 91, Ottawa 92, Edmonton), Japonya'da, Fas'ta, Yunanistan'da, Belçika'da, İsviçre'de, Almanya'da, Fransa'da, Finlandiya'da, Avusturya'da, İtalya'nın dört bir yanında çaldım, ayrıca Atipico Trio, Brasserie Trio, Art Studio, Italian Instabile Orchestra, Tree, Enrico Fazio Altılısı, Ellen Christie Beşlisi, Giorgio Occhipinti Dokuzlusu ile sayısız önemli şenlikte yer aldım, dinletiler verdim. Çok sayıda dans ve tiyatro etkinliğine katıldım. Torino'da okutmanlık görevini de sürdürüyorum aynı zamanda. Rahatlamak istediğimde dağlara çıkar uzun yürüyüşler yaparım, bahçede toprakla uğraşırım. Sözler uçar, yazı kalıcıdır, yazılı iletişimin sağlamlığına inanıyorum. Sevmediklerim arasında pop şarkılarını, heavy metali, İtalyan dans müziklerini sayabilirim. Ben halkmüzikçilerini çok yaratıcı ve kahraman olarak görenlerdenim, halk müzikleri sözlü geleneklere dayanıyor çünkü. Etkilendiğim müzikçiler arasında Sun Ra, John Coltrane, Steve Lacy ve bir yığın adı sayabilirim. Rai'ye çok kızıyorum: yaratıcı müzikçilere yeterince yer vermediği için. Bir de şu: hepimiz kulaklarımızı dünyanın her bir yanından gelen seslere iyice açmalıyız; görsel ve işitsel yayın araçları farklı farklı yaşam biçimlerini, müzikleri getirdi yanıbaşımıza. Böylece başka yaşamların ve müziklerin varlığını yoksayma olanağımız yok artık.'

İki: Carlo Actis Dato Dörtlüsü

Dato'nun çok sevdiğim dörtlüsü 1986 tarihiyle (Noblesse Oblige) 1998 (Delhi Mambo) arasında altı albüme imza attı. Oltremare (1987) (Steve Lacy yazdığı kısacık kapak notlarında yüceltiyordu onları), Ankara Twist (1989) (Amerika ve Kanada basınınında büyük ilgi toplamaları bu albüm aracılığıyla oldu), Bagdad Boogie (1992), Blue Cairo (1995) aradaki ürünler. Tenor ve bariton saksofonun yanında basklarinet de çalan Carlo ile soluk alır verircesine uyumlu gözüken Piero Ponzo kamış üflemeliler ailesinden alto ve bariton saksofon, klarinet ve basklarinet, flüt ailesinden de çeşit çeşit tahta ve metal flütler kullanıyor. Conservatorio di Cuneo'da klarinet, elektronik müzik, beste ve düzenleme öğrenimi gören topluluğun en genç üyesi Ponzo'nun ilgi alanına halk müzikleri olduğu kadar çok sesli çağdaş müzik de giriyor. Klasik müzikçilerle hem oda orkestralarında, hem de üflemeli çalgılar topluluklarında bir araya gelen Ponzo Gianluigi Trovesi, Daniele Cavallanti, Pino Minafra, Maggie Nicols, Eugenio Colombo benzeri nice usta müzikçiyle birlikte çalıştı. Dato'nun 1974'de tanıştığı ve yirmibeş yıldır birlikte müzik ürettiği iki yapışık kardeşten bascı Enrico Fazio Conservatorio di Alessandria'da kontrbas mezunu. Torino Üniversitesinde de müzik tarihi eğitimi aldı. O da kendi altılısını yönetmek, verimli bir besteci olarak müzik çalışmalarını sürdürmenin yanında öğretim görevlisi olarak çalışıyor, dansçı ve tiyatrocularla birlikte sürekli yeni deneyler yaşıyor. Davul ve vurmalı çalgılarını aynı zamanda birçok senfoni orkestralarında da kullanan Fiorenzo Sordini çok usta bir marimbacı da. Dato ve Fazio gibi dans ve tiyatro ilgisi yoğun. Dörtlünün gözlüksüz tek üyesi o! İlginç olan bir başka yan da ayrılmaz üçlünün yirmibeş yıl boyunca hep sakallı dolaşması! Bu şaşırtıcı dörtlünün müziğinin Amerikan jazz geleneklerinin çok dışında, kanıksanmış bütün kuralları dışlayan, bütün halk müziklerinden izler taşıyan, yaşam coşkusuyla dopdolu, olağanüstü bir gülmece duygusunu içerdiğini kesinlemem gerekiyor. İtalyan şarkıları, Karayib ve Afrika ritmleri, çok yoğun bir Arap ve Türk müziği etkisi, Güney Afrika şarkıları, hiç beklenmedik yerlerde patlayan mambo, rumba, çaça, samba, kankan gibi dans ritmleri, funky, reggae, Avrupalılara özgü özgür jazz, gürültü, çığlıklar, kişnemeler, bağırtılar, çağırtılar, hep bir ağızdan ya da

tek tek söylenen şarkılar, hatta hardbop, çokça ortadoğu, biraz uzakdoğu, kahkahalar, çok pes sesli çalgı bileşimleri (iki bariton, iki basklarinet, bariton ve basklarinet), ortaçağ şarkıları, hatta doo-wop, olağanüstü teknik bir ustalık ve RUH (büyük harflerle): işte size seksenlerden bu yana dinlediğim en soylu topluluk Carlo Actis Dato Quartet.

Üç: Carlo'nun Bizden Besteleri

İki basklarinetin yorumladığı, Fazio'nun usta bir solosunun da yer aldığı Konya Dance (Noblesse Oblige); Fazio'nun yayıyla kontrbasını dövdüğü, iki baritonun gürlediği Elazığ (Oltremare); bariton ve basklarinetin marimbanın da katkısıyla şiire dönüştürdüğü Kürdistan (Oltremare); Ponzo'nun bir Türk kadar türk tınıladığı uzun ve harika alto solosuyla Yoğurt (Ankara Twist); twist ile müziğimizin özgün bir bireşimini sergirut Dağı (Urartu); üç basklarinetin yerel renkleri ve bir yücelik duygusunu yansıttıkları Ağrı Dağı Moon (Where The Reeds Dare) .

Dört: Atipico Trio

Dato bu saksofon üçlüsünü 1990 yılında kurdu (Ponzo ve Sandro Cerino ile). Soprano, alto, tenor, bariton ve kontrbas saksofonların yanında klarinet ailesinin de tamamı yer alıyordu topluluğun dağarcığında. Where The Reeds Dare'de ufuk açıklığı ve deneysellikte World Saxophone Quartet ve Rova sularında yüzdüğünü görüyorum bu üçlünün. Ponzo'nun yerini Stefano Corradi'nin aldığı Gone With The Wind (Kasım 1996 kayıtları) ise üçlünün ikinci çalışması: bestelerin adandığı adlar arasında Steven Spielberg'in yer alışını müzisyenler belki bir sonraki Atipico albümüne mali destekte bulunur umuduyla diye açıklıyorlar, kendilerine özgü gülmece duygusuyla..

Beş : Brasserie Trio

Üç Instabile üyesinin bir artaya geldiği toplulukta parlak trompetçi Alberto Mandarini, tromboncu Lauro Rossi Dato'yu bütünlüyor. Doğu müzikleri, İtalyanların tarantellası, Afrika müzikleri, Dixieland, İtalyan popu, rap, doğaçlama kökenli müzikler görsel unsurlarla birleşiyor Brasserie Trio'nun yorumlarında. İlk kez 1992'de Moers Şenliğinde bir araya geldikten sonra Grenoble, Clusone, Le Mans, Munster gibi festivallerde de başarılı konserler verdiler.

Altı : Urartu

Bu Mart 94 kayıtında Dato yalnız başına çalıyor. Uyguladığı ileri teknikler, aletlerindeki yetkinliği, zengin ve dolgun tınıları, Autumn Leaves gibi, Round Midnight gibi sayısız yorumlanmış parçalarda bile gösterdiği özgünlük, tazelik, hep ayırıcı özelliği içtenlikli, sağlıklı bir gülmece duygusu eşsiz kılıyor bu on altı yorumun yer aldığı toplamı.

Yedi : Actis' Band

Massimo Rossi (alto ve soprano saksofon), Antonio Fontana (gitar), Federico Marchesano (akustik ve elektrikli bas), Dario Bruna (davul): işte bu genç ve yetenekli müzikçiler eşlik ediyor Dato'ya, Son Para El Che başlıklı Ekim 1997 tarihli kayıtlarında. Arjantin asıllı Kübalı devrimci Ernesto Guevara de la Serna (1928-1967) ya da kısaca Che'nin anısına yapılan bu çalışma yeni bir anlayışı gündeme getirişiyle şaşıtıyor: rock, funky ve free jazz'ın bireşimi olan farklı bir deneysellik bu.

Sekiz: Meçhul Bir Toplulukla, New Emily Jazz Orchestra ile önemli bir çalışma, önemli bir başyapıt, Alternate Seasons

Doksanlı yıllarda beni en çok şaşırtan toplulukların başında geliyor New Emily Jazz Orchestra. Nejo albümlerini dinlemek benzersiz bir deneyimi yaşamakla eş anlamlı. Neanthropus Retractus (1988) ve Eurojazz Is The Question (1989) Splasc(h) etiketinden siyah plak olarak yayınlanmıştı, baskıları tükenmiş değil hala. Kapak fotoğraflarına baktığımızda yaşını başını almış (en gençleri o tarihlerde kırklarında gözüken, topluluğun tüm bestelerine imzasını atan Alfonso Ricco duruyor), sivrilikten uzak, neredeyse sıradan görünümlü yedi müzikçi oluşturuyor Nejo'yu: Romolo Grande (önderleri) elektrikli bas, Mario Gazzi kornet, Erio Vaccari alto ve bariton saksofon, Alfonso Ricco tenor ve soprano saksofon, klarinet, Paolo Panzani piyano, Marcello Franchini elektrikli gitar (ürkütücü bir ustalığa sahip), Bruno Franchini davul, keman ve vokalde. Tuhaf bir bireşimi sergiliyor bu meçhul topluluk (şu anda ne yaptıklarını, yaşayıp yaşamadıklarını bile bilmiyorum; İtalyan müzikçilerine yer veren web sayfalarında da adı geçmiyor hiçbirinin): Dixieland, swing, Mingus, Ellington, Monk, Dolphy, Ornette, İtalyanlara özgü müthiş bir gülmece duygusu, kulak tırmalayan uyumsuz sesler, beklenmeyen, tuhaf armoniler, beklenmeyen zaman değişiklikleri. Sanki karşıtmış gibi duran unsurların büyük ve şaşmaz bir tutarlılıkla birbirine eklemlendiği, kusursuz bir bütünlük. 1991 yılı içinde Nejo'da Ricco'nun eksilmesiyle boşalan kamış üflemelilerdeki yeri Mirco Novi doldurdu. Bu yılın ürünü Alternate Seasons Actis Dato'nun da katılımıyla ulaştı müzikseverlere. Cadence ve Coda gibi dergiler övgüyle sözettiler bu çalışmadan. Sözkonusu dergilerin yılsonu listelerine giren ilk İtalyan sanatçılara ait albümlerden biri oldu Alternate Seasons.

Dokuz: Daha

Kendisiyle ortak duyarlıklar taşıyan Amerikalı çellocu ve soprano saksofoncu Laura Culver ile yapmış olduğu iki doğuya bakan çalışma Zig Zag ve Dune, geçen sayımızda uzun uzun sözettiğim benzersiz İtalian Instabile Orchestra ile birlikteliğinin ürünü hepsi birbirinden nitelikli toplam dört albüm, güneyli trompetçi Pino Minafra'nın Sudori'si, bascı Lelio Giannetto, davulcu Marcello Magliocchi ve trompetçi Jim Dvorak'lı ne yazık ki uzun ömürlü olmayan harika dörtlüyle gerçekleştirdiği, doksan kayıtlı Mama Quartet.

On: Diskografi

Art Studio, Il Ragno (Drums) 1977
Art Studio, Diagnosi (CMC) 1978
Art Studio, Paralisi (CMC) 1981
D.O.M.Orchestra,
Invenzioni (Bull) 1983
Mitteleuropa Orchestra,
Cjant (2LP) (Ictus) 1983
Roberto Ottaviano,
Aspects (Tactus) 1983
F.Branciamore,
Flash In Four (Splasch) 1984
Art Studio, Presagio (CMC) 1984
Marcello Magliocchi,
Secret Life (CMC) 1985
Centazzo/Actis Dato Duo,
L'Altro lato (Studio) 1985
Art Studio, Pensieri (CMC) 1985
Carlo Actis Dato Quartet, Noblesse Oblige (Splasch) 1986
Enrico Fazio, Lieto Fine (CMC) 1987
Open Music Orchestra,
Hangin' In The Sky (Splasch) 1987
Art Studio & Tiziana Ghiglioni,
Onde (Splasch) 1987
Carlo Actis Dato Quartet, Oltremare (Splasch) 1987
Enrico Fazio, Mirabilia (CMC) 1988
Mitteleuropa Orchestra, Omaggio a P.P.Pasolini (Index) 1988
Jazz Transition Group, Richard's Rhumba (Splasch) 1988
Enten Eller, Cassandra (Splasch) 1989
Actis Dato/Culver Duo,
Zig-zag (Splasch) 1989
Pino Minafra/Vittorino Curci/Carlo Actis Dato,
L'Invenzione del Verso Sfuso (Splasch) 1989
Saint Paul Quartet,
Modernissim (Splasch) 1989
Pino Minafra, Quella mezza dozzina (Splasch) 1989
Ellen Christi/Fiorenzo Sordini Quartet, Senza Parole (Splasch) 1989
Carlo Actis Dato Quartet,
Ankara Twist (Splasch) 1989
Andrea Centazzo,
Catacea (Index) 1990
Atipico Trio, Where the Reeds Dare (Splasch) 1990
Ellen Christi/Fiorenzo Sordini Quintet, Piece of the Rock (Splasch) 1991
Enrico Fazio Quintet,
Euphoria (Splasch) 1991
Mama Quartet, Live (Splasch) 1991
Enten Eller, Antigone (Splasch) 1991
Actis Dato/Laura Culver Duo, Duo+Due (Dune) (Splasch) 1991
New Emily Jazz Orchestra,
Alternate Seasons (Splasch) 1991
Italian Instabile Orchestra,
Live in Rive-de-Gier (Leo) 1991
Carlo Actis Dato Quartet,
Bagdad Boogie (Splasch) 1992
Actis Dato/Culver/Rolle,
Tree (Pentaflower) 1992
Anatoly Vapirov, Live In Varna-Bulgaria (Ava) 1993
Guarrella Projects, Live In Festival Ibleo (CMC) 1993
Giorgio Occhipinti Nonetto,
The Kaos Legend (Leo Lab) 1993/94
Carlo Actis Dato solo,
Urartu (Leo) 1994
Italian Instabile Orchestra,
Skies of Europe (ECM) 1994
Art Studio, Complete CMC session (2cd) (Splasch-yeniden basım) 1994
Arigret, Se una Notte d'Invermo (CMC) 1995
Pino Minafra Sud Ensemble,
Sudori (Victo) 1995
Enrico Fazio, Gracias (CMC) 1991-95
Carlo Actis Dato Quartet,
Blue Cairo (Spalsch) 1995
Giorgio Gaslini, Mister O (Jazz Opera) (Soul Note) 1996
L.Caruso Quartet,
Rumit (Caligola) 1996
Atipico Trio, Gone With The Winds (Splasch) 1996
Italian Instabile Orchestra, European Concerts (Nel Jazz) 1994-97
C.Actis Dato/Enzo Rocco,
Pasodoble (Splasch) 1997
Actis Band, Son Para El Che (Splasch) 1997
Italian Instabile Orchestra,
Festival-Pisa (2cd) (Leo) 1997
Art Studio, Off Limits (Splasch) 1997
Misterioso, Divertissement (CMC) 1998
Carlo Actis Dato Quartet,
Delhi Mambo (YVP) 1998
Vincenzo Mazzone,
Ping Pong (Leo Lab) 1998
Open Music Orchestra,
Open Letter to Mingus (MJ) 1998
Brasserie Trio, Musique mecanique (Leo) 1998
Carlo Actis Dato Quartet & Actis Dato/Culver, NoblesseOblige+Oltremare +Zig Zag (2cd)
(Splasch-yeniden basım) 1999

Onbir: Sonsöz Yerine

Sanatta anaakım tek yol değil. Sanatta tek yol yok çünkü. Yurdumuzda yapılan şenliklerde Amerika Birleşik Devletleri (New York desem daha mı doğru olacak?) ağırlıklı anaakım sanatçılarına (yalnız jazz'dan sözetmiyorum kuşkusuz) aşırı yer veriliş, aynı adların sanki yaşayan tek değerli müzikçiler onlarmış gibi defalarca karşımıza çıkışı üzücü bence. Oysa özellikle Avrupa'da, çok ama çok az tanıdığımız muazzam yaratıcı bir toplam var karşımızda (İtalya, Hollanda, Almanya, İngiltere, Fransa, İsviçre, Finlandiya, Norveç, Danimarka, İsveç, Macaristan, Bulgaristan örneğin; Bağımsız Devletler Topluluğu sınırları içinde kalan ülkeleri de unutmayalım). Bunlardan İtalya'yı bence farklı bir biçimde ele almamız gerekiyor. Çünkü İtalya ve Türkiye aynı coğrafyada yer alan, ortak toplumsal ve kültürel özellikler taşıyan iki Akdeniz ülkesi. Son onbeş yıl içinde jazz dünyasında kendine benzersiz bir konum kazandıran İtalyan müzikçileri başta Down Beat, Coda, Cadence, Wire, Jazz Magazine, Jazzman vb.. gibi çok önemli dergilerde çok olumlu yazı ve eleştiriler alırken, en önemli jazz şenliklerinde çalma olanakları bulurken, yurdumuzda neredeyse hiç tanınmamaları, izleyiciyle buluşma olanağı bulamamaları aslında üzücü olduğu kadar da düşündürücü bir olgu. Bu durumda iki ülke müzikçilerini bütünleştirecek, bir arada çalmalarına zemin hazırlayacak ortamları yaratmak şenlik ve dinleti düzenleyicilerine düşüyor kuşkusuz. Kitle iletişim araçlarının bir yığın görsel ve işitsel bilgilendirme olanağını emrimize sunduğu bu çağda, başka sesleri, başka solukları, başka yaratıları bilmeme özrümüz ve gerekçemiz yok çünkü.

Satoko Fujii

Ses ile Sessizlik arasında

Zeynep Çiftçi Ün
zeynepun@superonline.com

Satoko Fujii sanki Cecil Taylor'un neşeli bir saldırganlık taşıyan bir yansıması. Pırıl pırıl paketlenmiş bir doğumgünü hediyesini paramparça eden küçük bir kız gibi en tıkız, en sağlam örülmüş bir ezgiyi aç, hırçın, durdurulmaz bir enerjiyle darmadağın edebiliyor. Aynen Taylor gibi, o da kendine eşlik eden müzisyenlerden eş derecede duyarlılık ve serüvene atılma isteği bekliyor' diye tanımlıyor jazz eleştirmeni William Stephenson son yıllarda müzik dünyasına art arda çok sayıda kadın piyanist armağan eden Japon jazz'ının en yeni ve en parlak adlarından genç piyanisti.

Piyano çalmaya 4 yaşında başlayan Satoko Fujii 16 yıl süren ağır klasik piyano eğitiminin ardından, birgün çalgısının başına geçtiğinde artık elinde yazılı bir nota olmadan çalamadığını farketti. 20 yaşındaydı, ailesinin ve klasik müzik eğitmenlerinin ondan önemli beklentileri vardı. Ama Fujii müzikte kendi sınırlarını zorlamak, kendi özgün biçemini yaratmak istiyordu. Çok sesli Avrupa müziğini bırakmaya karar verdi. Aslında başka bir nedenin varlığından da sözedilebilirdi: Japonya'daki konservatuar bürokrasisi. Genç piyanist pek çok konservatuar yetiştiricisinin klasik müzik dışındaki türleri bilmediğini, anlamak istemediğini ve küçümsediğini gözlemlemiş; ayrıca adayların konservatuara girebilmek için giriş sınavından en az bir yıl önce fakülteden ders almaya başlamaları, en az yetenekleri ve performansları kadar, ders aldıkları yetiştirici isimlerinin ve okula yapılan gizli ödemelerin de etkili olması Fujii'yi konservatuardaki klasik eğitimden soğutmuş.

Fujii önce müziğin kaynaklarını araştıran, yalnızca insan sesi ve elle tutulan ritmler üzerine kurulu müzik yapan bir topluluğa katılmış. Tokyo'da parklarda ya da dans stüdyolarında biraraya gelen toplulukla çalışırken hep müziğin kendisi için ne anlama geldiğini sorguladığını belirtiyor: "O günlerde kendime hep neden müzik yaptığım sorusunu sordum. Ama yanıt bulamadım. Şimdi müziğin insan ruhuna doğrudan seslenebilen bir dil olduğuna inanıyorum. Müzik yapıyoruz çünkü ondan daha iyi anlaşabileceğimiz bir dil yok. Müzik sevginin bir dile getiriliş biçimi".

Bir yıl kadar sonra Fujii yeniden piyanoya dönerek jazz doğaçlamaları üzerine çalışmaya başladı. 60 yaşında Tokyo Güzel Sanatlar ve Müzik Koleji'ndeki kürsüsünü jazz çalmak uğruna bırakan öğretmeni Koji Taku esin kaynaklarından biriydi. Bir diğer önemli yol gösterici jazz piyanisti Fumio Itabashi Ray Anderson ve Elvin Jones'la birlikte çalmış öncü müzisyenlerdendi. Fujii Itabashi'den bir süre ders aldı. Bu arada köktenci kararları nedeniyle ailesinden ayrılmıştı, kendi ayakları üzerinde durmak zorundaydı; pek çok farklı işte çalışarak geçimini sağladı ve jazz çalmayı sürdürdü.

1985'de Fujii Boston'daki Berklee Müzik Okulu'na burslu olarak kabul edildi. Berklee'deki çalıştırıcıları Herb Pomeroy ve Bill Pierce'dı. 1987'de profesyonel müzik diploması ve üstün başarı derecesi ile Berklee'den mezun oldu. 1993'de New England Müzik Konservatuarı'na bursla kabul edilen Fujii'nin bu seçkin okuldaki çalıştırıcıları arasında George Russell, Cecil McBee, Paul Bley gibi önemli isimler vardı. 1996'da New England Müzik Konservatuarını da başarıyla bitirdi.

Japonya'da jazz yaşantısını sürdürmeye olanak tanıyan festivaller, konser ve turneler dışında Fujii Tokyo ve Yakohama'daki seçkin jazz kulüplerinde çalıyor, Yamaha Popüler Müzik Okulu'nda öğretmenlik yapıyor ve yaklaşık 7 yıldır çeşitli televizyon dizileri ile bilgisayar şirketlerine müzik üretiyor.

Satako Fujii için jazz yaşam, yaşam jazz demek. İçinde her tür kültürü taşıyan, sürekli gelişen ve doğaçlanabilen bir müzik olarak tanımlıyor jazz'ı. Japon olması, ona Afro-Amerikan kökenli jazz unsurlarını doğunun duygu ve ritmiyle yoğurabilmesinde etken. Anakaradan kopuk bir adada yerleşik, çok uzun bir tarihe sahip neredeyse bağdaşık denebilecek bir ırk olan Japon toplumunda yaptığı gözlemler sırasında, sevdiği ve sevmediği tüm unsurların kendinde de var olduğunu söylüyor, uzakdoğululara özgü bir alçakgönüllülükle ABD'ye ilk gittiğinde tüm yaşamı Japon değer yargılarıyla sorguladığı için bir kültür şoku yaşadığını da itiraf ediyor.

Doksanlı yılların başında Tobifudo, Teruaki Todo, Joseph Jarman ve Douglas Ewart Ensemble gibi topluluklarla çalan Satako'nun ilk albümü Something About Water'da (1996 - Libra) piyanist Paul Bley kendisine eşlik etti. Doğaçlama piyano düetlerinden oluşan albüm çok beğenildi.

Dinlerken Bley'i Fujii'den ayırdetmek neredeyse olanaksız. Eş derecede iyi çalıyorlar bu da Fujii'nin çok önemli bir gelişme kaydetmiş olduğunu gösteriyor.
James Hale, Ottawa Citizen.

Bu kalbinizi titreten, yüzünüzde tokat gibi patlayan bir müzik. Dikkatle dinlediğinizde blues'u, John Cage'i, Stochausen'ı, Keith Jarrret'ı işitebiliyorsunuz; piyanonun, armoninin hem içindeler hem de dışında... Özellikle Fujii'nin 3 solo çalışması çok iyi.
Dennis Thurmond, Piano & Keyboard

Japon piyanist Satoko Fujii, Paul Bley'le düet çalışmalarından oluşan Something About Water adlı albümde, hocasının özgür, dizginlenmeyen estetik duygusunu kalbine taşımış.
Larry Blumenfeld, Jazzist

Fujii'nin 1997'de gerçekleştirdiği solo albüm Indication (Libra), birbiriyle uyum içinde örtüşen bir ses ve sessizlik, klasik ve öncü özellikler taşıyan bir çalışmaydı.

Indication Fujii'nin minimalist biçemini, onun boşluk ve sessizliği kullanıştaki ustalığını keşfetmek için çok önemli bir fırsat.
Marcela Breton, Jazz Times

Çalarken ses ve sessizliğin yarattığı karşıtlıklar dikkat çekici, oldukça dramatik ve süprizlerle dolu bir müzik.
Jack Burke, Wax Works

Fujii'nin olanaklarını bir bütün içinde kullanabilmesi en belirgin özelliği. Temposu adeta nefes alış kadar doğal iniş ve çıkışlardan oluşuyor. Fujii şimdiden mükemmel bir piyanist ve onun yaşıtları arasında böylesine olgun bir uzam anlayışına sahip bir müzisyenin çıkması oldukça güzel. Bu albüm son derece güzel bir çalışma.
Chris Kelsey, Cadence

Bu solo bestelerle adeta sarsıldım. Indication yetmişlerin başında Keith Jarrett'ın "Facing You" sunu dinlerken duyduğum heyecanı yaşattı bana. Fujii'nin

jazz'daki ustalığı ve klasik müzikteki yetkinliği tartışılmaz, şaşırtıcı bir yetenek.

Michael J. Williams, American Reporter.

Uzun yıllardır dinlediğim en etkileyici ve dışavurumcu solo çalışma. Kesinlikle öneriyorum.

Rotcod Zzaj, Iimprovijjazzation Nation.

1997 tarihli bir başka çalışma aynı zamanda eşi olan trompetçi Nattsuki Tamura ile gerçekleştirdiği How Many (Leo Lab) başlıklı albümdü.

Natsuki Tamura özgün tekniği, çarpıcı yenilikçiliği ile Lester Bowie'den Miles Davis'e, Freddy Hubbard'a uzanan geniş bir yelpaze içindeki önemli ve birbirinden farklı bir çok öncü müzisyenle karşılaştırılmakta. 1998 tarihli solo çalışması A Song for Jyaki (Leo Lab) Coda dergisi tarafından yılın en iyi 10 albümü arasında seçilmişti.

Fujii ve Tamura'nın ortak albümü How Many de benzer olumlu eleştiriler alarak yılın en iyileri arasına girdi.

Değişik bir şeyler yapılmamasından yakınan jazz dinleyicileri Japon piyanist Satako Fujii ve kocası trompetçi Natsuki Tamura'nın çalışmalarını dinlememiş demektir. Tutku ve denetimli bir delilik karışımı bir tınıya sahip onların müziği. Satako'nun piyanoyu adeta bir vurmalı tarzında çalması akla Paul Bley'i getiriyor. (Her ikisinin 1996'da yaptığı Something About Water'daki çalışlarını da unutmamak lazım)

Rick Marx, Jazz Central Station.

Tamura'nın trompeti ilk notadan itibaren adeta çığlık atıyor. Fujii nerede ona uyum göstereceğini, nerede Tamura'yı karşısına alacağını çok iyi bilen ideal bir eşlikçi. Gerilim yaratan müzikleri sizi habersiz yakalıyor.

Marcela Breton, Jazz Times .

Fujii her şeyden önce lirik bir müzisyen. Çaldığının rengi, dokusu, melodisi onu momentumundan daha fazla ilgilendiriyor. Hassas, kendiliğindenmiş hissi veren ve aynı zamanda çok canlı bir çalış biçemi var. Tamura'nın duyarlılığı da benzer. Çalışı çok net olarak jazz tekniklerine de dayalı olsa, farklı müzik gelenekleriyle, özellikle çağdaş klasik teknikleriyle örtüşüyor kimi yerlerde. Tamura ve Fujii birlikte mükemmel bir ikili oluşturmuşlar, ortaklıkları çok dengeli, bütünleyici ve müzikal.

Chris Kelsey, Cadence.

İnsan doğasını çarpıcı bir biçimde yansıtıyor, kolay kolay etkisinden çıkamayacağınız bir doğaçlama serüveni, çok zengin bir dinleti. Öneriyorum.

Rrotcod Zzaj, Improvijazzation Nation.

Atmışların free jazz akımı doğrultusunda her iki yorumcunun da üst düzey dışavurumculuğuna dayalı, özgür ve güçlü bir çalışma. Fujii Avrupalı izlenimcileri ve klasik müziğin öncü sanatçılarını olduğu kadar Cecil Taylor, Don Pullen ve Paul Bley gibi doğaçlama ustalarını da izliyor bu serüvende. Tuhaf bir biçimde büyüleyici, yaratıcı bir müzik.

Michael J. Williams, American Reporter.

1998 çok verimli ve başarılı bir yıl oldu: Satoko Fujii çok olumlu eleştiriler alan iki başarılı albüme imza attı. Bunlardan ilki Japon Nippon Crown adlı bağımsız şirketinden çıktı: Looking Out of the Window. Piyanoda Satoko Fujii, kontrbasta Mark Dresser, davulda Jim Black'dan oluşan üçlünün üstün yorumlarıyla albüm Jazziz ve Coda dergileri eleştirmenlerinin seçtiği 1998'in en iyi 10 albümü arasında yer aldı.

Satoko her yeni albümünde müzisyen kimliğinin farklı bir yönünü göstererek değişmeye ve gelişmeye devam ediyor. Klasik bir üçlü formatında yaptıkları müzik sonuç olarak olağanüstü yenilikçi. "210" Fujii'nin Marilyn Crispell ya da Cecil Taylor'a daha önceki kayıtlarından çok daha fazla yakın olduğu bir çalışma.

James Hale, The Ottawa Citizen.

Her zaman anımsanacak bir albüm! Fujii'nin piyanoyla kurduğu yalın temas onun niyetini dinleyiciye taşıyor. Çalışı onun özgün, öykünmesiz tarz ve fikirlerini yansıtıyor.

Yyukihiko Sugie, Jazz Life.

Fujii, kendine eşlik eden bir müzik topluluğunu tüm enerji ve yaratıcılığıyla ele geçirebilme özelliğine sahip müzisyenlerden (akla Myra Melford ve Geri Allen geliyor hemen). Bu kez yine doğru biçimde son derece yetenekli, kendi kendilerine ayrı bir dinamizm ve akışkanlık taşıyan Dresser ve Black'i yanına almış. Fujii'nin ender rastlanır, bağımsız biçemi, parçaları bir araya toplayan belli bir melodiklikle daha da güç kazanırken, o adeta dizgeli bir biçimde bir araya getirdiği parçaları yeniden dağıtıyor. Tarzı zekice kotarılmış bir med cezir hareketini andırıyor, enerji ve duyarlılık taşıyor, Dresser ve Black de bu süratli akışa, eli sıkıca kavramış bir eldiven gibi uyum sağlıyor. Kesinlikle dinlemeli.

Frank Rubbolino, Cadence.

Müziğinin tınısı öğretmeni Paul Bley'inkine bir karşıtlık oluşturuyor belki ama müzikal yapı anlayışı Bley'inkini andırıyor... Bu üçlüden daha çok şey dinlemek isteriz.

Yukinori Omura, Swing Journal.

Satoko'nun 1998 tarihli bir diğer abümü olan South Wind (Leo Lab) de Looking out of the Window gibi bol övgü ve olumlu eleştiriler aldı. Coda dergisi yazarlarınca 1998'in en iyi 10CD si arasında iki kez yer aldı, Cadence dergisi başyazarı Robert Rusch tarafından da yılın en iyi CDleri arasında gösterildi.

Beş saksofon, dört trompet, üç trombon, kontrbas ve davul eşliğinde çalan Fujii, geleneksel biçimde düzenlenmiş bu orkestradan son derece alışılagelmemiş yorumlamalar çıkarmayı bildi. Fujii müzisyenlerini istedikleri gibi çalmada serbest bıraktı, sonuç adeta ham bir yaratıcılık kokan enerjiyle, son derece kişisel ve zengin tınıların harika bir bileşimi oldu.

Stuart Bromer, albüm notları.

Topluluğu geleneksel büyük jaz orkestraları gibi düzenlenmiş olsa da tınısı son derece özgün ve ses getirici bir çalışma olmuş.

Yyuto Naito, Jazz Life.

Jazz Müziğinde kilometre taşı olacak bir yapıt. Daha önceki abümlerinden çok farklı, orkestral dışa vurumun capcanlı, funky bir patlayışı.

Michael J. Willims, American Reporter.

Maceraperest ruhlara şiddetle önerilir.

Dick Metcalf, Improvijjazation Nation.

Satako Fujii ile ilgili son sözü Berklee'den arkadaşı bascı sevgili Mahmut Yalay'a bırakmak istiyorum:

"Satoko ile karşılaşmamız 1985 yılındaydı sanırım. O günlerde yaşam öyküsünde de belirttiği gibi, Amerikan kültürü ile yeni tanışıyordu. Durmadan piyano çalışıyordu ve session'larda çalmaya gayret ediyordu. Biz bu session'larda tanışmıştık. Satoko ile ben, o zamanlar neler çalardık, ikimiz de şimdi düşününce pek hatırlıyamıyoruz.

Ama birşeylerin tam olmadığını hatırlıyoruz. Bütün bunları şimdi o Japonya'da, ben de Istanbul'da, e-mail aracılığı ile konuşuyoruz.

Japanese free improvisers' sitesinde dolaşırken onun izini buldum, aşağı yukarı 13 sene sonra. Ve hemen birbirimize yaptığımız kayıtları yolladık. Ben gerçek bir sevgi ve ilgi ile dinliyorum Satoko' nun müziğini. İyi ki var bu dünyada bu insan diyorum. Satoko da Boyoz' u çok beğenmiş, bu yıl dinlediği en iyi CD olduğunu söyledi. Ve bütün bu gelişmelerden, bu adeta yeniden tanışmadan sonra beraber çalmaya karar verdik. Ya duo ya trio ya da ikisi birden olabilir. Tabii bu session'ların zamanı gelince kaydedilip yayınlanmasını diliyorum.

Buradaki festivallerden birinde çalma olanağı bulsak çok sevinirim aslında. Ama bütün bu etkinlikler için uğraşmak, görüşmelere başlamak lazım. Bu birliktelik ikimizi de çok sevindirdi aslında, ama daha çok beni galiba. Türkiye'de müzisyen kıtlığının sıkıntısını yaşarken birdenbire bir soluk aldım, ancak buradaki festival yöneticilerine ve onların müzik danışmanlarına biraz cesaretli olma zamanı geldi demeliyim. Çünkü bu müzik alışılagelmiş bir müzik değil. Jazz festivalinin bünyesinde bir "free improvised music" serisi hazırlanabilir ve ben daha başka müzisyenler de önerebilirim. Artık turnelerinde Türkiye'nin hava sahası üzerinden geçip giden nice iyi müzisyen de buraya inip burada da çalabilsin.

Satoko Fujii mesela!

PORTRE

Ölümünün 8. yılında Miles Davis

Ahu Ünalp ahujazz@gotmail.com

Doğu St. Louis'in 25 mil ötesinde, Missippi Nehri'nin kıyısı bir nehir kasabası Illinois Alton... Ailesi özel insanlarla doluydu; işadamları, sanatçılar, profesyoneller, müzisyenler.

Yahudilerin, Ermenilerin, Yunanlıların bulunduğu etnik bir mahallede oturuyorlardı. Müzikle ilgilenmeye başlamadan önce spor delisiydi. Yedi-sekiz yaşlarında müziğe ilgisinin olduğunu farketti. Sabahları dokuza çeyrek kala başlayan program yüzünden okula geç kalırdı. Jimmy Lunceford, Lionel Hampton, Louis Armstrong, Bessie Smith olurdu sabah programlarında. Özel müzik dersleri almaya dokuz yaşlarında başladı. O daha bu dönemlerde müziğinin nasıl bir sesi olacağını kestirmişti. Bu kararından sonra da hayatında hiçbir şey müzikten daha değerli olamadı hiçbir zaman. 13. doğum gününde hayatının en önemli hediyesi olan trompeti babasından aldı. Annesinden aldığı iki Duke Ellington ve Art Tatum plakları ona ilerki yıllarında jazz'ı daha iyi anlamasını sağladılar. Herkes onun tonunu çok beğenirdi. Miles tam bir Harry James hayranıydı. Okul orkestrasından Bay Buchanon birgün "o notaları titretmekten vazgeç, yaşlanınca yeterince titreyeceksin. Kendi tarzını geliştir, yapabilirsin" dediğinde çok utanmıştı. Miles yine de Harry James'in trompet çalışına bayılıyordu. 14 yaşında kıyafetlerine ayrı bir özen göstermeye başladı. Cary Grant'ın ve Fred Astaire'in giyim tarzını çok beğeniyordu. Lisedeyken trompetçi Clark Terry ile karşılaşması, yeni bir dönemin kendi içinde başlangıcı oldu. Bobby Danzig onun ilk müzisyen arkadaşı ve ortağıydı. Danzig iyi bir trompetçi olduğu kadar, iyi bir yankesiciydi... İyi gününde ise Doğu St.Louis tramvayından 300$ ile inerdi. Bay Buchanon'dan sonra Gustav isimli bir hocanın öğrencisi oldu. Gustav ona sürekli "dünyanın en kötü trompetçisi" olduğunu söylerdi. Gustav süper bir teknisyendi. Kromatik bir gamı bir nefeste 12 kez gidip gelebiliyordu. Daha sonra Duke Ellington'ın parçalarını ezbere bildiği için "Duke" lakabı verilen Duke Brooks ile tanıştı. Duke Brooks aynı Art Tatum gibi çalardı, bir yük treninde kaçak olarak Pennsylvania'ya giderken öldü.

Daima müziği düşünmek onu çetelerden uzaklaştırmış ve spora ayırdığı zamanı kısıtlamıştı. Miles 16 yaşında kromatik gamları çalmayı öğrendi. Yaşı tutmadığı halde kulüplerde çalabiliyordu, çünkü babasının en iyi arkadaşlarından birisi Brooklyn valisiydi. Miles Brooklyn'de çalmayı seviyordu. Brooklyn'de insanlar gerçekten çaldığınız şeyleri dinliyorlardı. Eğer iyi çalamazsan da söylüyorlardı. 16 yaşında ilk kız arkadaşı Irene Birth ile tanışmıştı. Irene Doğu St.Louis'de bir dans grubunda dans ediyordu. Miles hiçbir zaman iyi dans edemiyordu. Irene ona Eddie Randle'ı arayıp iş isteme cesareti verdiğinde 17 yaşındaydı. Eddie Randle ile çalması önemli bir kariyer basamağı olmuştu. Artık haftada 70-80$ para kazanıyordu. Clark Terry ile karşılaşması bu sefer, Terry'nin onu dinlemeye gelmesiyle olmuştu. Miles'a "çok iyi çalıyorsun" dediğinde aldığı cevap "seni ilk defa Carbondale'de gördüğüm zaman benimle konuşmaya tenezzül etmemiştin, o ufak çocuk bendim" oldu. Clarke'ın bu tarz konuşması Miles'ın kendine olan güvenini artırmıştı. Miles ne zaman kendine yeni bir trompet alsa Clark Terry'e gider, Clark'da trompetin tüm ayarlarını yapardı. Eddie Randle orkestrasında çalarken Miles'ı dinlemek için "Benny Carter, Roy Eldridge, Alonzo Pettiford, Fats Navarro, Sonny Stitt geliyorlardı. Sonra Miles'a gelip "Charlie Parker'ı anımsatıyorsun, Tiny Bradshaw orkestrası ile turneye çıkmak ister misin?" diye sorduğunda Miles'ın evden aldığı cevap "hayır" olmuştu. Çünkü haftada 60$ para kazanacaktı ve daha liseden mezun olmamıştı. O yıllarda Miles'ın anne ve babasının boşanması ve Irene'nin hamile kalması gibi olaylara rağmen Miles liseden mezun oldu ve ilk bebekleri Cherly o yıl doğdu.

1944'ün altıncı ayında Eddie Randle Orkestrasından ayrılıp Adam Lambert'in Altı Kahverengi Kedisi isimli gruba katıldı. Modern Swing yapıyorlardı.İlk kez Chicago'ya gitti iyi para kazanmaya başlamıştı. Yapılan müzik hoşuna gitmeyince aynı yılın sonbaharında New York'a gitti. 18 yaşındaydı, Juilliard Okulu'nun tuttuğu Claremont Oteli New York'ta ilk adresi olmuştu. Sonra 147. cadde ile Broadway'de bir ailenin yanında bir oda tuttu kendine. İlk haftasını Bird ve Dizzy'i aramakla geçirdi. Juilliard sadece bahaneydi, Miles 52. Sokağa takılmak, jazz ile ilgili herşeyi öğrenmek için gelmişti New York'a. Genç bir müzisyenin kendini ispatlaması gereken yer 52. Sokak değil, Minton Oteli'ydi. Sahibi Teddy Hill'di ve bebop burada başlamıştı. Sonunda Dizzy ile irtibat kurmayı başardı, telefon numarasını bulup aradı; Dizzy, Miles'ı hatırladı ve 7.Sokaktaki evine çağırdı onu. Dizzy de Bird'ün nerede olduğunu bilmiyordu. Bird'ü aradığı gecelerden birinde Onyx'e uğradı, tesadüfen Coleman Hawkins ile karşılaştı, Coleman Hawkins ona Bird'e bulaşmak için çok genç olduğunu söyledi. Miles aynı şeyleri duymaktan sıkılmıştı.

"Nerede olduğunu biliyor musun, bilmiyor musun?" diye bağırdı ona. Gazetede birgün Heatwave Kulüp'te Bird'ün jam session'a katılacağını yazan ilanı gördü, gece Heatwave'e gitti ama Bird yoktu. Dışarıya çıkmış, köşede dururken bir ses duydu. "Hey Miles, beni aradığını duydum. "Bird çok kötü görünüyordu ve birlikte Heatwave'e girdiler. İtibar sonsuzdu, Bird çalmaya başladığında değişiyordu, eroin almış olsa bile... Irene gelene dek Bird ve Miles birlikte oturdular. Fakat Miles Bird'ün içki, uyuşturucu ve yemek düzenine tahammül edemiyordu. Bird onu Thelonious Monk ile tanıştırdı. Miles geceleri takıldığı kulüplerde, okuldan daha fazla şey öğreniyordu.

Birtakım saçmalıklardan sonra Juilliard'ı bıraktı. İnsanlar artık Minton'a Miles'ı dinlemek için geliyorlardı. New York Miles'ın düşündüğü kadar muhteşem çıkmamıştı. Ona göre şaşırtıcı olan şeylerden biri de siyah müzisyenlerin yeterli teori bilgilerine sahip olmamalarıydı. Miles tüm kütüphanelere gidiyor, müzik adına öğrenilecek ne varsa hepsini öğrenmye çalışıyordu.

1945 yılında pek çok müzisyenle çalmaya başlaması bir yana artık Miles içki ve sigaraya da başlamıştı. Bird'den çalarak öğrendiklerini Dizzy ile konuşarak pekiştiriyordu. Bird bebop'un ilahıydı, fakat Dizzy herşeyi birarada tutan, bebop'un beyni ve elleriydi.

Miles, Mayıs 1945'te ilk plak kaydını Herbie Fields ile yaptı. Yine 1945'te "Charlie Parker's Reboppers" adlı plağı Savoy Plak ile yapmışlardı; Miles bebop akımına ismini yazdırmış oldu...

Down Beat dergisi eleştirmenleri Miles'ı bu plak çalışmasında Dizzy'i taklit etmekle suçladılar. Eleştirmenlere duyduğu nefret ise o zamanlarda başlamıştı. 1946 yılında Irene ikinci çocukları Gregory'e hamile kalmıştı. O yılın ilkbaharında Bird için Dial Plakları adına Ross Russel bir kayıt ayarlamıştı. Hollywood'da bir stüdyoda kayıtlar oldu. Miles, Dizzy'den farklı çalabilmek için susturucu kullanıyordu ama yine de Dizzy'i andırıyordu tarzı. 19 yaşındaydı ve tarzını edinebilmek için telaşlanıyordu. Bird kötü bir eroinman olmuştu, eroini bıraktığı zamanlarda ise galonla şarap içiyordu.

1946 yaz aylarında Lucky Thompson'la Elks Balo Salonunun'da çalmaya başladı Miles; artık daha genç müzisyenlerle takılıyordu.

Bird tedavi için hastaneye yatırılmıştı. 1946 yılının Ağustos ayında, Billy Eckstein orkestrasıyla Los Angeles'a geldi. Yaptığı teklifi Miles kabul etti ve bu sayede California'nın hemen hemen her yerinde adını duyurmaya başladı.

1947 yılının ilk ayında Esquire dergisi Miles'a yeni yıldız trompetçi ödülünü verdi. Billy Eckstein orkestrasındaydı ve kokain kullanmaya başlamıştı.Three Deuces'in açılış gecesi için yapılan tüm provalara Bird gelmemişti. O gece Bird geldi ve grubun hazır olup olmadığını sordu. Bird bir tek provaya girmemesine rağmen hiçbir notayı kaçırmamıştı. Gruba prova yaptıran ve hep formda tutan Miles idi. 21 yaşında grubun müzik direktörü olmaktan gurur duyuyordu. Yine aynı yıl "Charlie Parker All Stars" isimli bir plak yaptılar. Miles'ın kayda geçen ilk bestesi

olan "Donna Lee" bu albümdeydi. Plak çıktığı zaman besteci olarak Bird'ün ismi vardı ama bu, plak şirketinin yaptığı bir hataydı.

1947'nin kasım ayında Detroit'e gitmek için yola çıktılar fakat Bird New York'tan ayrılamıyordu. En büyük sebep ise eroin bulamamasıydı. Detroit'te otel odasının penceresinden saksofonunu aşağıya atıp, kaldırımda onu parçaladı. Sonra Billy Shaw ona yepyeni bir Selmer hediye etti. Yürürlüğe giren sendikanın kayıt yasası müzik piyasasını olumsuz yönde etkilemiş ve 52. Sokak'ta bir düşüş başlamıştı.

1948'de Royal Roost'ta çalmaya başlayan Miles, Senfoni Sid radyoya canlı yayın yaptığı için daha büyük kitleler tarafından dinlenir oldu.

Miles, Capitol ile bir plak sözleşmesi yaptı ve artık Gil Evans ile çalışmaya başlamıştı. Çaldıkları müziği tuhaf bulanlar vardı. Kayıt yasağı kalktıktan sonra Capitol'den bir plak teklifi daha geldi.1949-1950'de iki plak daha yaptılar.Miles "Birth Of The Cool" için şunları söylüyordu; "Siyah müziğin derinlerinden geliyor, bu albümde duyduğunuz herşeyi mırıldanabilirsiniz."

O sıralarda Miles için hayatta değişik şeyler oluyordu, Duke Ellington Miles'a Joe adında birisiyle haber göndermişti. Miles, Duke'ün Broadway 49. caddede olan evini gittiğinde, Duke onunla çalışmak istediğini söyledi. Ama Miles hem "Birth Of The Cool"u bitirmek zorundaydı hem de kendisini bir müzik kutusunun içine kapatmak istemiyordu. Ve teklifi reddetti. Bird ile yaşanan bir sürü saçma olaydan sonra ayrıldılar ve Miles sokağın karşı tarafına geçip Onyx'te çalmaya başladı. Sonra Tadd Dameron ile çalışmaya başlayınca, birlikte Paris'e gittiler. Paris'te Juilette'e aşık oldu.Miles'ın tabiriyle "kendime eşdeğer bir insan olarak sevdiğim ilk kadın."

Döndüğünde kalbini Paris'te bırakmıştı ve bunalımdaydı. Sartre bile "Neden Juilette ve sen evlenmiyorsunuz?" diye sormuştu. Miles hiç anlamadan eroin bağımlısı olmuştu ve bu dört yıl sürecekti.

1950'de Irene ve çocukları alıp Doğu St.Louis'e geri döndüğünde; kendini bu şekilde kurtarabileceğini düşünüyordu. Fakat başarılı olamamıştı. Kısa bir süre sonra New York'a geri döndü. Billy Eckstein ile çalmaya başladı ve birlikte Los Angeles'a gittiler. Miles ilk defa arkadaşlarıyla birlikte tutuklandı. O yılın sonlarında Down Beat dergisi müzisyenlerin uyuşturucu kullanmalarıyla ilgili olan yazısında Miles ve Art Tatum'un Los Angeles'ta nasıl tutuklandığını da yazıyordu. Bu iş artık sıkıcı bir durum haline gelmişti, kulüp sahipleri iş vermiyorlardı.

1951 yılının başında Miles beraat etmişti fakat beraat etmesi fazla duyulmadığı için, birçok insana göre o artık işe yaramazın biriydi. O yıl "Metronome" okurları Miles'ı Yıldızlar Orkestrası'na seçmişti. 1950'yi Miles şöyle tanımlıyordu; "Hayatımın en kötü yılı..."

Capitol'ün "Metronome Yıldızları 1951" için tekrar stüdyoya girdi. Pek ses getiren bir kayıt olmamıştı. Prestige ile yine aynı yılın Ekim ayında bir kayıt daha oldu. 33'lük plak yapan ilk jazz müzisyeni olacaktı Miles. Kayıtlarda Jackie Mc Lean, Art Blakey, Sonny Rollins, Walter Bishop ve Tommy Potter vardı. Plağın ismi "Miles Davis All Stars" olmuştu. Bu kayıtlarda Miles artık kendi tonunu bulmuştu, kimseye benzemiyor ve benzetilmiyordu.

Miles bu dönemlerde iyice kötüye gidiyordu, uyuşturucudan kurtulmak için çalışıyor, başaramıyor ve hatta ödünç trompet ile çalıyordu. Sonunda babası Miles'ı almaya gelmişti, Miles ufak bir çocuk gibi babası ile St.Louis'e dönüyordu. Bir süre sonra sıkılmaya başladı ve dayanamıyordu. Miles St.Louis'de de eroin bulmaya başlamıştı. Bırakamamıştı ve New York'a geri döndü. 1952'de "Yesterdays" i Blue Note ile yaptı. Yıllar Miles için kötü gidiyordu. Eleştirmenler Miles'tan yaşlı ve kaybolmakta olan biri gibi bahsediyorlardı, oysa 26 yaşındaydı.

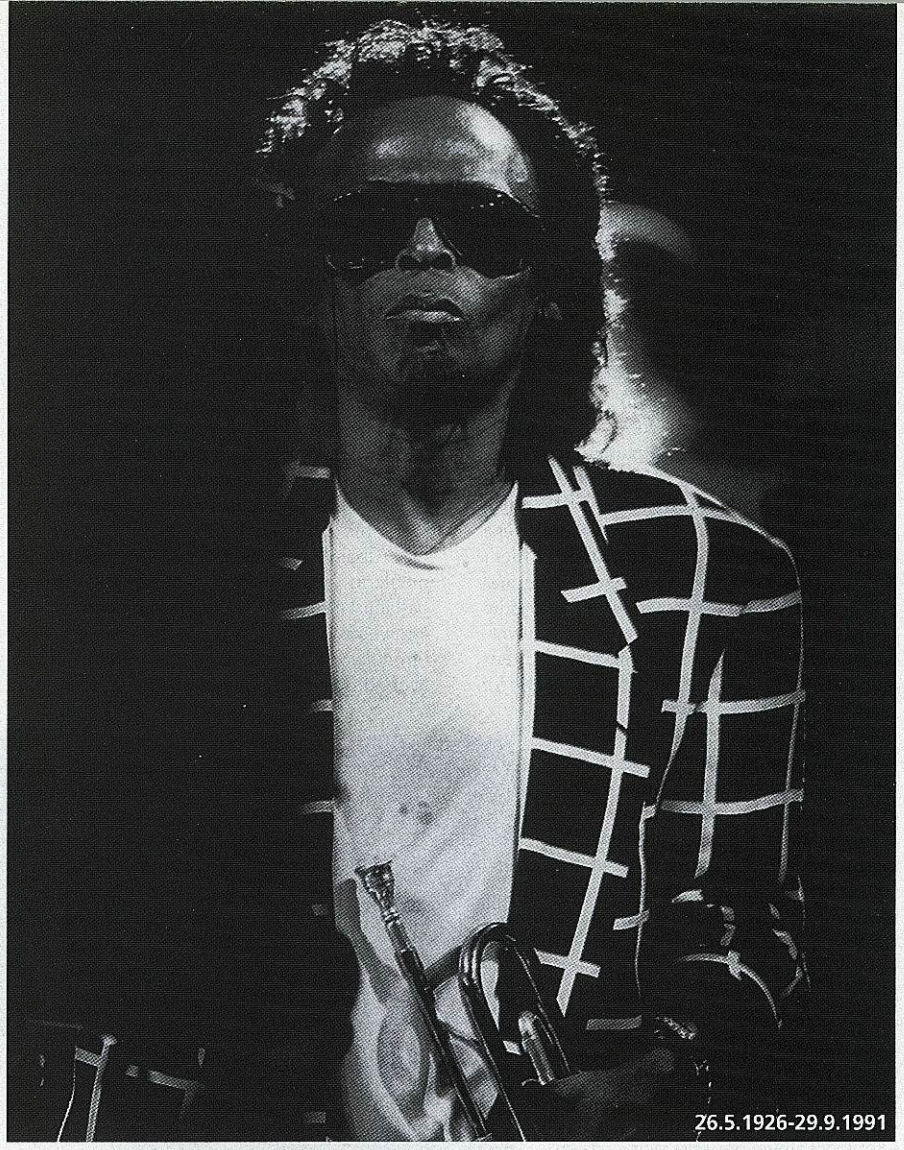

1953 Miles için iyi geçmişti, bağımlılıktan kurtulmuştu, New York'tan uzaklaşıp Detroit'e gitti. Kurtulduğunu zannetmişti fakat orada da uyuşturucuya devam etti. 5 ay süren Detroit macerasından sonra yine New York'a dönmüştü. O yıl Blue Note için "Miles Davis Vol II"yi, Prestige için "Miles Davis Quinted"i yaptı. Prestige ile üç yıllık bir sözleşme imzaladı. Sonra Miles için dönüm noktası olan "Walkin"i çıkardı. Muhteşem doğaçlamalar vardı bu albümde. Capitol1949-1950'de yaptığı "Birth Of The Cool" kayıtlarından 8 parçayı alarak "Birth Of The Cool" albümünü çıkardı. Bu plağın adından dolayı beyaz eleştirmenler Miles'ı önemsemeye başlamışlardı. Miles geçirdiği son dört yıla lanet ederek bakıyordu.

Gil Evans müziksel düşüncelerini yakalayabilen nadir insanlardan biriydi. 1954 yılında Kenny Clarke, Milt Jackson, Thelonious Monk, Percy Heat ile Prestige adına "Miles Davis and Modern Jazz Giants" albümünü yapmak üzere stüdyoya girdiler. Miles bu albümde piyanoyu dışarıda tutup ritmi gezdirerek boşluk yaratmayı keşfetmişti. Miles 1955'e iyi girmişti. Mart ayında Bird öldü ve herkesi mahvetti. Miles Bird'ün ölümünü Rikers Adası Hapishanesinde öğrenmişti çünkü Irene nafaka yüzünden hapse attırmıştı. Harold, Bob Weinstock'tan ödünç para alıp Miles'ı kefaletle çıkarttırmıştı. Çıkar çıkmaz Harlem'e Sugar Ray'in kulübüne gittiler. Bird'ün cenaze töreni sonrasında Miles hüzünlü bir şekilde "Miles Davis Ouartet" kayıtlarını tamamlamıştı. Miles'ın hala kötü bir imajı vardı ama bu 1955 Newport Jazz Festivalinde çaldıktan sonra değişmeye başlamıştı. Charles Mingus ile bir plak yaptı. Daha sonra Coltrane ile kurduğu grupta artık efsaneleşmeye başlamışlardı. Prestige ve Colombia için yaptığı plaklar müthişti. O güne kadar hiçbir jazz'cının kazanamadığı kadar para kazanıyordu. Trompetini çalıyor ve piyasanın en müthiş grubunun liderliğini yapıyordu. 1955'in en güzel olayı Colombia'nın yapacağı ilk plak için 4000$ avans ve artı her yıl için 300000$ para vermesi olmuştu. Prestige ise Miles'ı Colombia'ya kaptırmak istemiyordu. Miles'ın kafası karışmıştı. Prestige para vermiyordu, Colombia ise anlaşma gereği çalışmayı Mayıs 1956'dan sonra yayınlayacaktı. Kasım'da vicdanını rahatlatmak için stüdyoya girip Prestige ile "Miles" albümünü yaptı. Miles 1956 Şubat ayında ilk boğaz ameliyatını oldu, bir kist aldırdı boğazından. 1956'da Colombia için ilk plağı olan "Round About Midnight"ı yaptı. 1956'da Prestige'den "Steamin", "Cooking", "Working", "Relaxing" çıkmıştı. Prestige ile sözleşme bitmişti ve Miles hayatta ilerlemeye hazırdı. Miles her zaman müziğin sınıflandırılmasına karşı olmuştu. Onun için iyi müzik, iyi müzik idi.

Mayıs 1957'de "Miles Ahead" plağını Gil Evans ile birlikte yaptı. Dizzy'den bile "tüm zamanların en iyi plağı" övgüsünü almıştı. Miles için hayatında aldığı en büyük iltifatlardan birisi olmuştu.

Daha sonra birkaç haftalığına Paris'e gitti. Fransız sinemacı Louis Malle ile tanıştı, Malle ona L'Ascenseur pour l'Echafaud (İdam Sehpası) filminin müziklerini yapmasını teklif etti. Miles'ın bu çalışması daha sonra "Green Dolphin Street"de bulunan Jazz Track albümünde çıktı piyasaya! Kısa bir süre sonra modal formda yazıp çalmaya başladığı ilk plak "Milestones"du. Modal müzikte yedi gam kullanılır ve her sesinde bir gamı vardır. George Russel "Modal müzikte Fa'nın olması gerektiği yerde Do vardır" derdi. 1958'in Nisan'ında Cafe Bohemia'dan ayrılıp Village Vanguard'a geçmişlerdi. O zamanlar Village Vanguard'ı Max Gordon işletiyordu. O yıl Life Dergisi halka örnek siyah olarak Miles'ı kapak yapmıştı. Fakat Amerika baskısını değil, Avrupa baskısını seçmişlerdi? Eleştirmenler Miles'ı "Charlie Parker'ın varisi" seçmişlerdi. "Porgy and Bess" albümünden sonra Philadephia'ya gidip Showboat'ta çaldılar.Grup yavaş yavaş dağılıyordu ,Miles üzgündü ama yeni kişileri bularak kendini teselli ediyordu. 1959 Martında "Kind of Blue" için stüdyoya girdiler. "Kind of Blue" modal müzik serüvenin devamıydı. Bu albüm için Miles müzik yazmamıştı, tüm müzisyenlerin çalmalarına yardımcı olacak küçük notlar tutmuştu. Aynı yıl Billie Holiday, Bird ile aynı sebepten ölmüştü. Her ikisi de zatürree olmuşlardı.

Ağustos ayında Birdland'de çalmaya başladıklarında herkes ayakta dinliyordu.

Miles için ideal müzisyen hem okuyan hem de hisseden müzisyendi. "Sketches of Spain" albümünde de önce birkaç kez okumuş sonra birkaç kez dinlemiş, sonra çalmıştı. Miles için çalacağı şeyin neye dair olacağı önemliydi, bu albüm çok zor bir çalışma olmuştu, çaldıklarını bir süre dinlemek bile istememişti. Bir sonraki yıl albüm piyasaya çıkınca da dinlememişti. Bu albümden sonra Miles ve Gil stüdyoya bir süre girmek istemediler. 1960'da ilk Londra turnesine gidiyordu. 5000 kişinin üzerinde yer alabilen konserlerde çalıyorlardı.İngiltere'den sonra İsveç ve Paris'te çalıp Amerika'ya dönmüşlerdi. 1961'de ilk defa "Someday My Prince Will Come" albümüyle tüm Colombia plaklarının kapaklarında siyah kadın fotoğrafı bulunmasını şart koşmuştu. Bu albümde sevgilisi Frances, Filles de Kilimanjaro'da Betty Marble, Sorcerer'da Cicely Tayson, Miles Davis at the Fillmore'da ise Marguerite Eskridge kapak olmuşlardı.

Hayatta herşey çok yavaştı. Village Vanguard'da çalıyordu fakat yaptıkları müzikten sıkılmaya başlamıştı.

21 Aralık 1960'da ilk kez resmi olarak Frances ile evlendi. Daha sonra babasını kaybetti. Kötü bir dönemden sonra yine müziğe devam etti. Ama yaptığı Quiet-Nights plağında çaldığı müziğe dair hiçbir şey hissetmiyordu.

1963'ün ilk aylarında St.Louis, Philadephia ve Detroit'ten bazı işleri iptal etmek zorunda kalmıştı. Patronlar Miles'ı dava ettikleri için her iptalden sonra 25000$ masraflar için para ödemek zorunda kalıyordu.

Frances ile ilişkisi kötü gitmeye başlamıştı. İçki-kokain hassasiyetini arttırıyordu. Eklem ağrılarına dayanamıyordu. 1964 yılında herkes müziğin değiştiğini söylüyordu. Kitleler jazz yerine rock müziğe yönelir olmuştu. Kulüpler kapanmaya, jazz müzisyenleri ise Avrupa'ya göç etmeye başlamışlardı.

Miles, E.S.P (1965), Miles Smiles (1966), Sorcerer (1967), Nefertiti (1967), Miles in the Sky (1968), Filles de Kilimanjaro (1968) kaydetmişti. Miles'ın sağlığı hep kötüye gidiyordu, ciğerlerinden hastalanmıştı fakat hala turnelerine devam ediyordu. In A Silent Way'den sonra Bitches Brew 'u kaydetti. 1969'da rock ve funk deliler gibi dinleniyordu. Canlı olarak bu müzikleri dinlemek isteyenler stadyumları dolduruyorlardı.

1969-1973 yılları arasında tam onbeş kez stüdyoya girdi ve on albüm yaptı. In A Silent Way ile başlayan bu yaratıcı döneminde; Bitches Brew, Miles Davis Sextet: At Fillmore West, Miles Davis:At Fillmore, Miles Davis Septet:At the Isle of Wight, Live-Evil, Miles Davis Septet: At Philharmonic Hall, On the Corner, Big Fun, Get Up With It...

Albümlerdeki müzikler farklıydı ve eleştirmenlerin kafası karıştığı için Miles'ı yermeye başlamışlardı. Miles ise bunların hiçbirine kulak asmıyordu. 1970 yılında toplam geliri 350-400 bin dolar arasındaydı. Live-Evil isimli plakta ve aynı adlı parçada Miles adını "Selim", soyadını "Sivad" yapmıştı. Live ise Evil'ın tersiydi. Tersine çevirme albümün ana temasıydı. Karanlık-aydınlık, doğum-ölüm, iyi-kötü işlenmişti bu albümde.

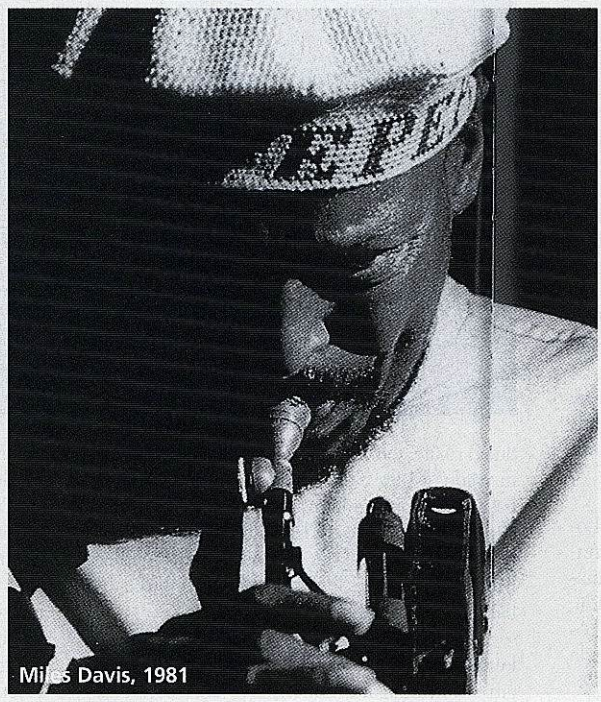
Miles Davis, 1981

1972'de "On the Corner"ı yaptığında eleştirmenler diyecek birşey bulamadıklarından funky demişlerdi o müziğe. Oysa Miles ayağını yere vurarak yeni bir bas çizgisini yakalamıştı o albümde. Yavaş yavaş elektrikli müziğe geçmeye başlamıştı.

1975-1980 arası Miles trompetini hiç eline almadı. Sağlığı çalmasını engelliyordu. Acılar içerisinde kıvranıp uyuşturucu almak canını sıkıyordu. İnsanlar Miles'a acıyarak bakar olmuşlardı. Miles evinden dışarıya çıkmıyor, yalnızca televizyon, gazete ve dergilerle yaşıyordu.

Uzun zamandır çalmadığı için dudak yapısı bozulmuştu. Yeniden müziğe dönmeye karar verdiğinde bir grubu yoktu. "The man with the Horn" kayıtlarına Robert Irving, Felton Crews, Randy Hall, Bill Evans ile başlamıştı. Herkes istediği gibi çalıyordu. Bill Evans ve ardından Charlie Mingus'un ölümü Miles'ı yıpratmıştı. Uyuşturucudan tamamen kurtulamamıştı. 1981'de çalmaya hazırdı. Yine aynı yıl Cicely ile evlendi. Sağlığı hiç iyi değildi ama bunu medyadan başarılı bir şekilde gizliyordu. Tüm bunlara rağmen 1982'de "We Want Miles" albümünü çıkardı, canlı kaydedilmişti. 1982 yılı Grammy ödülünü (1983'te verildi) almıştı. Jazz Forum ise Miles'ı yılın jazz'cısı seçmişti.

1968'in Kasım ayında Radio City Music Hall'de "Miles Ahead: American Müzik Efsanesine Bir Katkı" adını verdikleri geceyi Colombia ve Cicely düzenlemişti. Bu organizasyonu Siyah Müzik Sendikasıyla ortak yapmışlardı. Tüm müzisyenler vardı bu gecede Fisk Üniversitesi Rektörü Miles'a "Müzik Doktoru" ünvanını vermişti. Tüm bu güzel şeylerden sonra Miles kalça ameliyatı olmak üzere hastaneye yattı, ardından da zatürree oldu. Yine müzikten altı ay kadar uzaklaşmak zorunda kaldı. Sağlığı düzelince çıkarttığı albümü "Decoy" Grammy Ödülü aldı.1985'te ise "You're Under Arrest"i yaptı. Bu resmi olarak Colombia için yaptığı son plak olmuştu. Bu albüm kısa sürede 100000 adet satmıştı.1984-1986 yılları arasında dünyanın bir çok yerinde konserler verdi. Miles resim yapmaya başlamıştı. Bir tutku hatta kendi deyimiyle bir terapiydi resim yapmak.

1986 yılında Warner Bros ile ilk plağı "Tutu"yu yaptı. "Tutu", Nobel Barış Ödülü alan Bishop Desmond Tutu'ya ithafen yapılmıştı. Bu albüm Marcus Miller ile yaptığı en detaylı çalışmaydı. Yine o yıllarda "Street Smart" filminin müziklerini yaptı. 1986'da yaptığı en ilginç şeylerden biri Miami Vice dizisinde uyuşturucu satıcısı bir rolü üstlenmesi olmuştu. Ayrıca Honda reklamında oynamıştı ve Miles bunun için "şimdiye kadar olduğumdan daha tanınır oldum" demişti.

Marcus Miller ile "Sieata" filminin müziklerine başlamışlardı. Miles "Skecches of Spain"e yakın bir şeyler yapmak istiyordu. 1987 Grammy ödülünü de yine Miles "Tutu" ile almıştı. 1988'de "Siesta" vizyona girmişti fakat sanıldığı kadar etki uyandıran bir film olmamıştı. 1988'in 13 Kasımında İspanya Granada şehrinde Miles'a şövalyelik ünvanı verildi. Miles çok mutlu olmuştu. Bu sayede 40'a yakın ülkeye vize almadan girebilecekti. Miles tekrar hastalandı ve yine hastaneye yatmıştı. Medya AIDS olduğunu vurguluyordu ama değildi. Uzun bir dinlenme zamanından sonra "Amandla"yı çıkardı. Günlerini resim yapıp, trompet çalarak geçiriyordu. Dünyanın değişik yerlerinde açtığı sergilerde yaptığı resimler yüksek fiyatlarla alıcı buluyordu. 1989'da Cicely'den boşanmıştı.

Miles için müzik ve yaşam tarzlara dairdi. Müziği hiçbir zaman sorgulamadı. Turneler esnasında farklı çaldığını söylerdi, çünkü insanlar farklı saygı duyar ve seyirciye olan şükran duyguları çalışına da yansırdı. En çok Paris, Rio, Oslo, Japonya ve Polonya'da çalmayı sevmişti. Amerika'da da New York, San Fransisco ve Chicago civarlarında çalmayı severdi.

Her zaman çok iyi başardığı şeylerden biri çok iyi gruplar kurup onları ateşlemekdi. Miles Brezilya, Etiyopya ve Japon kadınlarını çok güzel bulurdu. Okullarda Afrika müziğinin, Avrupa müziği (Klasik Müzik) gibi okutulmasını çok isterdi. Miles işte böyleydi, hayatta en sevdiklerimden biri...

Kaynakça:
Jazz American Classical Music
Miles Davis Otobiyografi

YAMAHA

Müzik Aletleri

Ve başka Markalar

Sipariş için

Tel : 0049-711-22 61 471

Faks : 0049-711-22 68 350

UPS Service ile 3 günde teslim.

MUSIC SHOP MOLU GmbH

Ajlan Büyükburç

(13 Kasım 1970-20 Temmuz 1999)

Türkiye'de artık inanılmaz denilmekten çıkıp "inanılır" hale gelen, umursamazlığa isyan ettiren trafik kazalarından birine çok sevgili arkadaşımız, dergimizin yazarlarından Ajlan'ı da kurban verdik. Çok ama çok üzüntülüyüz. Günlük basın ve medya organlarında "popçu" olarak tanıtılan Ajlan gerçek bir müzisyen, dost ve arkadaş canlısı, özverili "insan"dı. Son dönem olağanüstü bir çalışma temposuyla ortaya çıkardıkları "Vocalists" albümünün çalışmaları için altı ay kadar süren bir zaman zarfında çok birlikte olduğumuzdan onu yakından tanıma fırsatı bulmuştum. Amerika seyahati gibi uzun bir yolculukla da dostluğun ne demek olduğu çok daha iyi anlaşılıyor. Kısaca tüm bu yorucu ve stresli çalışmalarda ortak çözüm noktalarını bulup, insanları rahatlatan neşeli kahkahalarıyla, bitip tükenmeyen enerjisiyle benim için hep genç ve müzik dolu kalacak.

Zuhal Focan

Jazz'ı sevdi ama Pop'la evliydi

*Ajlan Büyükburç, trafik kazası sonucu 29 yaşında yaşamını yitirdi. 20 Ağustos sabahı gazetelere ulaşan ajans haberlerinde **Erol Büyükburç**'un kızı **Ajlan Büyükburç**'un Fethiye yakınlarında aşırı hız nedeniyle gerçekleşen kazada yaşamını yitirdiği yazıyordu. Ölüm haberinde bile o, Erol Büyükburç'un kızıydı.*

Cumhur Canbazoğlu

Müzik dünyasında da önce Erol Büyükburç'un kızı olarak tanınmıştı. Oysa düne kadar kariyerine ne yazdırdıysa hep kendi bileğinin gücüyle yapmıştı. Küçük gruplarda jazz standartları söyleyerek profesyonel müzik yaşamına atılmış, pop ve pop jazz'la repertuarını genişletmişti. Müthiş hırslı ve istekliydi. Tekniğini geliştirmek için her yola başvurduğu dönemde yerli pop patlamış ve gençlere daha kolay ünlenmenin yolu açılmıştı. Soyadını kullanmadan, Mine ile birlikte bir grup kurmuş ve **Ajlan-Mine** adıyla kervana katılmıştı.

Aşk Olsun albümüyle listelerde iyi yerlere gelmişlerdi. Cesur giyimleriyle, danslarıyla, sempatik davranışlarıyla dikkat çekiyorlar, sahneden de talep görüyorlardı.

Bir süre sonra Mine'yle yollarını ayırıp tek başına **Tutunup Kendime** adlı solo bir pop albümü yaptı. Hiçbir zaman popta bir yıldız konumu kazanmadı ama sesi ve yorumuyla söylediği parçalara birkaç numara büyük gelen bir stile sahip olduğu ortadaydı.

Ajlan, medyanın tuttuğu bir popçuydu, adını da duyurmuştu ama gönlünde daima ilk gözağrısı jazz yatıyordu.

Her fırsatta, para ve şöhret için pop yaptığını, bu türde çalışmalarını sürdüreceğini, ama birgün mutlaka bir jazz albümü çıkartacağını belirtiyordu. Lokallerde, dost toplantılarında jazz söylüyor, türlü oluşumlarda yer alarak bu türde iyi işler yapabildiğini gösteriyordu. Son olarak geçen yıl **Uluslararası İstanbul Jazz Festivali**'nde **Baki Duyarlar**, **Nezih Yeşilnil** ve **Deniz Dündar**'la birlikte konser vermişti. **Önder Focan Tunes Song by The Vocalists** albümünde parçaları **Sibel Köse** ve **Aydın Kahya** ile birlikte yorumlamıştı. Focan, ancak enstrümantal jazz albümlerinin üretilebildiği Türkiye'de yetenekli genç jazz şarkıcılarını da öne çıkarmayı düşünerek böyle bir albüme imza atmıştı.

29 yaşındaydı ve jazz'da iyi bir yere gelebilmek için önünde uzun bir yol olduğuna inanıyordu. Önder Focan'ın yardımıyla bu

yolda önemli bir adım attıktan sonra yeniden popa dönmüş ve tatil sonrası ikinci solo albüm için **Aura** şirketiyle görüşmeler yapmıştı. Sesine güveniyordu ve geçen yıl Jazz Dergisi'nde yayımlanan mini söyleşide şunları söylüyordu: **"Sopranoyum. Göğüs sesi olarak çok yukarı seslerim var benim. Ben pes pes çalışıyorum. Jazz repertuarımda en pes nereye çekebiliyorsam, orada söylerim. Söylediğim tonlar altoların söylediği tonlar, ama o zaman gelişiyorum işte. Yüzde yüz kaliteli bir sesim yok, o doğuştan gelen bir şey ama çok parlak bir sesim var. Ne kadar boğuk bir mikrofon verirsen ver, ne olursa olsun, duyarsın sesimi".**

'Zaman, jazz'cının lehine işler'

Ajlan Büyükburç Mimoza dergisinin Temmuz sayısında jazz'a olan tutkusunu ve yaşam felsefesini şöyle dile getirmişti.

• Zaman bir jazz şarkıcısının her daim lehine işler. Ne kadar çok zaman geçerse, o kadar iyi söyleme şansın vardır. Çünkü, çok fazla yaşanmışlıkla ilgili birşey jazz. Mesela bugün kendimi kötü hissetsem, başka bir zaman bana farklı birşey katacaktır. Bu nedenle, en az bir 30 yaşına varmayı planlıyorum bir jazz albümü yapmak için.

• Pop müziği hala yapıyorum ve yapacağım da. Çünkü yaşamımı devam ettirmek zorundayım. Örneğin Amerika'daki jazz şarkıcıları da öyle yapıyor. Randy Braker çok önemli bir popçunun arkasında saksofon çalabiliyor. Bana jazz'dan sonra en yakın gelen müzik pop. O yüzden söylüyorum.

• Ben bir pop starı değilim, hiçbir zaman da olmadım. Olma kapasitem çok fazla var, ama istemedim. Yapamazdım. Çünkü ruhum istemiyordu. Bir yandan da yıldız gibi parlamak hoş geliyor ama ayın karanlık yüzünde kalmak daha cazip geliyor. Bu da bir çelişki. Bununla da ilgili sorunlarım var. Hep böyle iki uçta geziniyorum. Ortası olmuyor hiçbir zaman. Ya zamanla öğreneceğim ya da hep böyle olacağım.

• Çok fazla çelişki yaşıyorum, hiç belli etmesem de "Yeşil olmak kolay değil" diye bir şarkı vardır. Ben yeşilim. Bu da hiç kolay değil. Kırmızı ya da çok ciddi bir şekilde önemli bir mor olacakken yeşil olmayı tercih ediyorum. Kendi tercihim olduğu için daha değerli.

• Mütevazı olmamayı iki ay önce öğrendim. Çünkü iki ay önce bazı olaylar oldu hayatımda. Şöyle bir dönüp geçmişe bakmamı sağladı. Ne kadar mütevazı olduğumu gördüm her konuda. Artık mütevazı değilim. Ama haddimi de bilirim. Yapabileceğim şeyi söylerim, yapamayacağımı da. Kibariye gibi şarkı söyleyemem. Çünkü o çok iyi söylüyor ama ben, Türkiye'de jazz'la ilgili olan ve emek harcamış on insandan bir tanesiyim.

Sibel Köse

20 Temmuz 99 sabahı. Şu an hâlâ inanamadığım bir haberle uyandım. Eşi bulunmaz dostum 29 yıla sığdırabildiği tüm insani ve müzikal zenginliği ile aramızdan ayrıldı.

Ajlan'cığım. İyi ki seni tanıma fırsatım oldu. Arkadaşın olmaktan gurur duyuyorum. Bana ve eminim daha birçok insana o kadar çok destek oldun, onca şey öğrettin ve hayata o denli sevgi ve pozitif enerji yaydın ki, sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Küçücük bedenini toprağa verdik ama içine sığdırdığın dünya seni tanıyan herkesin bir yerlerinde yaşamaya devam ediyor. Huzur içinde yat canım. Tüm kahkahalarda ve en güzel şarkılarda seni anmak istiyorum. Seni çok seviyorum.

Elimden gelen tek şey, bu hayat ve müzik dostumla paylaştığım bazı anılarımı yazmak ve onun son dönemlerde en çok sevdiği şarkı olan **Being Green**'i tercüme etmek oldu. Ona layık çok daha güzel şeyleri yapabilmek ümidiyle...

Temmuz 1989, Polonya

1.Gün: Polonya'ya Jazz Vokalistleri Yaz Okulu'na gidiyorum. İlk kez yurtdışına gidiyorum ve nasıl birşey olacağını düşünüyorum şu yaz okulunun. Arkadaşım Neslihan'la uçağa biniyoruz. İstanbul'dan da biri gelecekmiş. Önümde koyu kumral, esmer tenli, uzun saçlı bir kız oturuyor. Yüzünü görmeye çalışıyorum ama nafile. Gerçekten de oymuş: ufak tefek bir tip. Tanışıyoruz. Bize aynı odayı veriyorlar: Turkish Girls!. Çantamdan annemin tıkıştırdığı gıda maddelerini çıkarıyorum. Gözucuyla Ajlan'a bakıyorum neler getirmiş diye. Ohooo neler yok neler; kozmetik malzemeleri, ojeler, topuklu ayakkabılar. Garip garip gülümsüyoruz birbirimize.

2.Gün: Tüm katılanları 'yeni başlayanlar' ve 'ileri seviyedekiler' diye iki gruba ayıracaklar. Çok merak ediyorum nasıl söylediğini ve Ajlan'ı ilk kez orada dinliyorum. Hareketlerini biraz garipsemekle birlikte sesini ve söyleyişini çok seviyorum. Belli ki orkestrayla söylemeye de alışkın. Benden kaç yaş küçük acaba? Eh, biraz sohbet etsek iyi olur bir ara.

5.Gün: Her sabah iki kat inip saç yıkanır mı yahu? Yemekleri de beğenmiyor. Açlıktan ölecek, zaten incecik. Biraz peynir ve kurabiye vermeli.

8.Gün: Hatun süper. Bir muhabbete dalıyoruz, inanılmaz. İkimiz de herşeyimizi anlatıyoruz birbirimize. Meğer ne kadar samimi ve hoşmuş. Kaç gündür aklım neredeydi? Galiba nefis bir dostum oluyor.

12.Gün: Kapanış konseri için ikimiz de beter zor parçalar seçtik. Ajlan "Spring Can Really Hang You Out the Most"la cebelleşiyor, bense "Lush Life"la. Zorumuz ne acaba? Akşam parti var. Ajlan üstünde tropik desenler olan Brasil t-shirt'ünü çekiyor. Votka içiyoruz biraz. O samba yapıyor ben seyrediyorum. Çok gülüyoruz.

16.Gün: Yaz okulu sona erdi. Her gece jam-session'da gayet gönüllü şarkı söylediğimiz için bize bir de isim takıyorlar: 'Everready Turkish Girls'. Artık Varşova'dayız. Günlerdir doğru dürüst birşey yemediği için iki porsiyon tavuğu üstüste mideye indiriyor Ajlan. Küçücük göbeği şişti, halinden pek memnun. Bu kızı seviyorum.

Sonbahar 1991, İstanbul: İstanbul'a gidiyorum. Ta karşıdan geliyor beni karşılamaya, adresi bulup gideceğim yere teslim ediyor. Zaten meşhur lafıdır "ben hallederim". Akşam Ece Bar'a gidiyorum. Gözlüğüm yok, Mine'ye sarılmak üzereymişim. Mine gülerek "hoş geldin" diyor, Ajlan'ı gösteriyor. Benden sözetmiş herhalde. Chaka Khan aranjmanlarıyla Night in Tunisia söylüyorlar. İş bitiyor, annesiyle oturduğu evlerine gidiyoruz. Türkan Teyze nefis bir çorba yapmış, Jeyan geliyor önlüğüyle. Ajlan benim bilmediğim bazı şarkıcılar dinletiyor. Vanessa'dan birşeyler dinliyoruz en son, uyku gözümüzden akıyor artık. Sabah uyandığımda bakıyorum Ajlan yatağını bana bırakmış. O nerede acaba?

Kış 1995, Ankara: İlk defa Ajlan'ı Türkçe pop söylerken dinleyeceğim. Barın içi tıklım tıkış. Rezervasyon diyorlar, birşeyler, itiş kakış, oh neyse adımı bırakmış. Barın bir köşesine ilişiveriyorum. Seyirciler eğlenmeye aç kurtlar gibi geliyor gözüme. Ne zor iş. Ajlan tozu dumana katıyor. Bu ne enerji? Hah, gördü geldiğimi. Çatlak, dil çıkarıyor sahneden. Ne eğlendi herkes. Ben olsam pestilim çıkar diyorum, daha iki set varmış.

Yaz 1996, İstanbul: İş için haftada bir pazarları İstanbul'a gidiyorum. Ajlan'ın Gayrettepe'deki evinde kalıyorum. Zafer Olcay ve Mine de var. Dört şarkıcı hatun kağıt oynuyoruz. Herkes başka şarkı söylüyor, kabus gibi. Mine ve Ajlan 'Twetty', cüssece daha iri olan ben ve Zafer 'Sylvester'ız. Zafer ve Ajlan nefis yemek yapıyorlar. Bazen Nurcan da katılıyor, Ajlan'ın eski ve kadim dostu, sonsuz sohbet!

Ekim 1997, Ankara: Kafam çok bozuk. Ajlan'la telefonda konuşuyoruz. "Sibel Köse hemen eşyalarını toplayıp buraya geliyorsun" diyor, gidiyorum.

Kış 1998, İstanbul: Ajlan Salı günleri Selçuk Sun Trio'yla İstanblues'da, Çarşamba Gramofon'da jazz, hafta sonları Passaporte Latino'da Mine'yle dönüşümlü latin söylüyor. Yine Mine'yle beraber ve ayrı ayrı Türkçe pop işlerine de gidiyorlar. Hayatın içinde onu seyrediyorum. Telefonda iş konuşurken, yemek yaparken, makyaj ve diğer hazırlıklarını tamamlarken. Deli gibi spora gidiyor, "sen de biraz takılsan diyorum" diyor, oralı olmuyorum. Sonsuz hoşgörü sahibi. Sigarama bile ses çıkarmıyor. Beraber şarkı söylüyoruz bazen. En çok Shirley Horn'u seviyor. Bir yandan da benim için planlar yapıyor. Beraber sağa sola gidiyoruz, insanlarla tanıştırıyor. 'Organizatörüm, koordinatörüm' diyorum, gülüyor. Evde 'canavar' adını verdiğimiz bir kütüphane var; kasetler, diskler, notalar hepsi onun içinde. Birşeyler arayan herkes Ajlan'a geliyor. Selçuk Sun Ajlan'a 'dayanışma kolu başkanı' diyor. Kafası bozuk olduğunda "ben biraz yürüyeceğim" diyor ve 1-2 saat sonra içinde taptaze dönüyor. Ben kötüysem dinliyor, sarılıyor, bazen de "kendine iyi davran" diye ufak çapta fırçalıyor. Hiçbir şeyime en ufak müdahalesi yok ama ne zaman arasam orada. Herkesle ilgili ama dedikodudan nefret ediyor. Çok kudurduğunda deli kedisi 'Sylvester'ı azarlıyor. Sürekli faaliyet halinde. Birçok da projesi var. En eskilerden en yenilere değişik tarzlarda bir konser üçlemesi planlıyor, standartlar ağırlıklı. Bir jazz albümü yapmak istiyor. Take 6'e bayılıyor. Bir vokal grubu kuralım diyor, hepimizi kampa alacakmış. Bazen de hissettiklerini yazıyor günlüğüne. Bazılarını bana da okuyor. Nasıl yetişiyor bunca şeye diye hayretle onu izliyorum. İstanblues'da **Being Green**'i söylüyor bir gece. Tuvalete gidiyorum, çünkü ağlıyorum.

Mart 1999, New York: Önder Focan'ın kaydı için hep beraber New York'dayız. "Ben burada birgün bile kalamam" diye çığlığı basıyor. Önder abi'nin internetten bulduğu otel hepimizi dehşete düşürüyor. Otel değiştirilince rahatlıyor. Nasıl söyleyeceğine takmış vaziyette; içten içe biraz gergin ama dışarıdan hiçbir şey çaktırmıyor. Son derece uyumlu. Onunla çalışmak bir zevk. Fıstık gibi söylüyor. Kayıtlar bitince rahatlıyor. Elinde metro haritası, rehberlik ediyor, fıldır fıldır geziyoruz. Bu arada bana çeşitli bilgiler vermeye devam ediyor. Bol bol alışveriş yapıyoruz "hayat bu, belli olmaz, varken yapacaksın" diyor. Müzik mağazalarına giriyoruz, kendine istediği gibi bir mikrofon alıyor.

19 Temmuz 1999, İstanbul: Marmaris'ten geliyor ehliyetini almaya. Nişantaşı'nda buluşuyoruz. Zafer, ben, Ajlan. Kebapçıya gidiyoruz. Zafer de ben de uyuzuz araba mevzuna. Ama Ajlan bu birşey denmiyor. Aklına koyduğunu yapar. "Geçen hafta Kaş'a gittim 3 saat 15 dakika" diyor, "haftaya geldiğimde beraber de gideriz". Kendine gri, bana da siyah bir elbise beğeniyor. Ayrılıyoruz. Ben Ajlan'ın Cihangir'e taşınırken bana bıraktığı, çok sevdiği çatı katı evime yollanıyorum. Zafer ve Ajlan da Cihangir'in yolunu tutuyorlar. Son görüşümmüş meğer.

Being Green (Yeşil Olmak)

O kadar da kolay değil yeşil olmak
Her günü yaprakların renginde geçirmek zorunda kalmak
Düşünüyorum da,
Kırmızı ya da sarı veya altın
Yahut yine böyle rengarenk birşeyler olmak
Çok daha güzel olabilir
O kadar da kolay değil yeşil olmak
Diğer bir sürü sıradan şeyle karışmış gibi görünmek
İnsanlar görmezden gelerek seni
Bir dal parçası
Ya da bir su birikintisi sanıp
Üzerinden geçip gidiverebilirler.
Ama yeşil baharın rengidir
Yeşil sakin ve dost canlısıdır
Ve yeşil
Bir okyanus kadar büyük
bir dağ kadar önemli
ya da bir ağaç kadar vakur olabilir.
Eğer olunabilecek tek şey yeşil olmaksa
Düşüncelere dalabilirsin
Ama düşünecek ne var ki, niye meraklanayım
Ben yeşilim
Ve yeşil olmak güzel
Ve sanırım olmak istediğim de bu.

Garip Bir Meyva ve "gerçek" Billie Holiday

Benan Dinçtürk
bdincturk@hotmail.com

Güneydeki ağaçların garip bir meyvası var
Yapraklarında kan, köklerinde kan
Siyah bir vücut, güney rüzgarında
Kavak ağacında sallanan garip bir meyva...
Cesur güneyin kırlarında
fırlamış gözler ve kıvrılmış bir ağız
Manolyanın kokusu, tatlı ve taze
ve yanan etin kokusu birdenbire
İşte kargaların didikleyeceği garip bir meyva
Yağmurun birikip rüzgarın emeceği
Ağacın eğileceği, güneşin çürüteceği
Garip ve acı bir ürün...
Lewis Allen (Strange Fruit)

1900'lü yılların başında Amerika'da sık sık rastlanan bir görüntüydü bu. İç savaş biteli yıllar olmuştu. Köleliğin kaldırılması, ne yazık ki zencilerin blues öykülerinin sonu değildi. 1929 yılında yüz elli, 1930'da ise yirmi kişi linç edilerek öldürülmüştü. Ku Klux Klan adlı zenci karşıtı örgüt üyeleri, beyaz giysiler ve maskelerle, geceleri zencilerin yaşadıkları bölgelere gidiyor, evleri yakıyor, insanları öldürüyordu (Newman and Sawyer, 1996). Hep bir sebep bulunuyordu bu katliamlara. Ölen kişiyi herhangi bir şekilde suçlayarak eylemlerini kendilerine göre meşrulaştırıyorlardı. Kentin veya kasabanın adli kurumlarında olan kişilerin içinde de bu görüşe yakın olanlar ve aralarında gizli Ku Klux Klan üyesi olanlar bulunabildiği için, bu olaylar çeşitli nedenler bulunarak örtbas ediliyordu.

Billie Holiday "ırkçılığa karşı kişisel protestom" diye tanımladığı *Strange Fruit*'u ilk kez 1939 yılında, zenci müşterilerin de girebildikleri New York Greenwich Village'deki *Cafe Society* adlı kulüpte söyledi. Billie Holiday, William Duffy tarafından kaleme alınan otobiyografisinde (Holiday ve Duffy, 1956) bu şiirin onda babasının ölümünü çağrıştırdığını söyler. Bir jazz gitaristi olan babası Clarance Holiday, I. Dünya Savaşı sırasında zehirli bir gazdan dolayı kronik bir akciğer hastalığına yakalanır. Bir turne sırasında hastalık ilerler fakat zencilere ve beyazlar aynı hastanelere kabul edilmedikleri için tedavi edilemez. Başka bir kente gittiklerinde ise hastalık zatürreye dönüşmüştür. Askeri bir hastanenin zencilere ayrılan koğuşunda ölür. Babasının ölümünün asıl nedeni ırkçılıktır.

Billie Holiday blues müziği denilince akla ilk gelen kadın şarkıcıdır. Swing döneminde, blues'u çadır tiyatrosu geleneğinden konser salonlarına taşıyan kişidir. Tuhaftır, çok az sayıda gerçek blues söylemiştir Holiday. Söylediği şarkılar dönemin *Tin Pan Alley* olarak adlandırılan standard jazz parçalarıdır. Belki de Billie Holiday'e blues'dan jazz dönemine geçişin en önemli müzisyenidir diyebiliriz (Dinçtürk, 1999a).

Charlie Parker blues'un yaşanmadan çalınmayacağını söyler. Blues söylemek için haddinden fazla nedeni vardı Billie Holiday'in. Yaşamı adeta bir blues öyküsüydü. Ancak bugüne dek hep özel yaşamıyla yansıtıldı müzik tarihinde. Sanat gibi öznel bir dışavurumda, üretilenin ve özel yaşamın birbiriyle etkileşiminin önemini yadsımak olası değil. Ancak Billie Holiday'in verdiği çok önemli politik mesajların özel yaşamının ayrıntılarıyla kapatıldığını ve müziğinin yaşamının gölgesinde ele alındığını düşünüyorum. Angela Davis'e (1998) göre, Billie Holiday'in sanatı, yaşadığı acıların bir yan ürünüymüşçesine anlatılmıştır. Geleneksel, popüler literatürde mutsuz, uyuşturucu bağımlısı, zor bir yaşam geçirmiş, zavallı bir blues şarkıcısı olarak gösterilmiştir. Ürettiklerine bakıldığında ise yaşadığı döneme göre son derece iddialı bir politik protest şarkıcısı buluyoruz karşımızda. Çok anlamlı politik mesajlar içeren şarkılar yaşanan acıların edilgen bir yan ürünü olamaz. Billie Holiday politik bir aktivist değildi. Ancak dönemin politik koşullarında, yani siyah-beyaz eşitliğinin olmadığı, siyah müzisyenlerin kulüplere ve konser salonlarına arka kapıdan girdikleri, genel tuvaletleri kullanamadıkları bir dönemde, kariyerindeki açısından risk taşıyan çok önemli iki politik şarkıyı söyleyecek kadar cesur bir sanatçıydı. Bu iki önemli şarkı, Amerika zenci hareketine ve jazz tarihine damgasını vurdu. İşte *Strange Fruit* ve *God bless the child*...

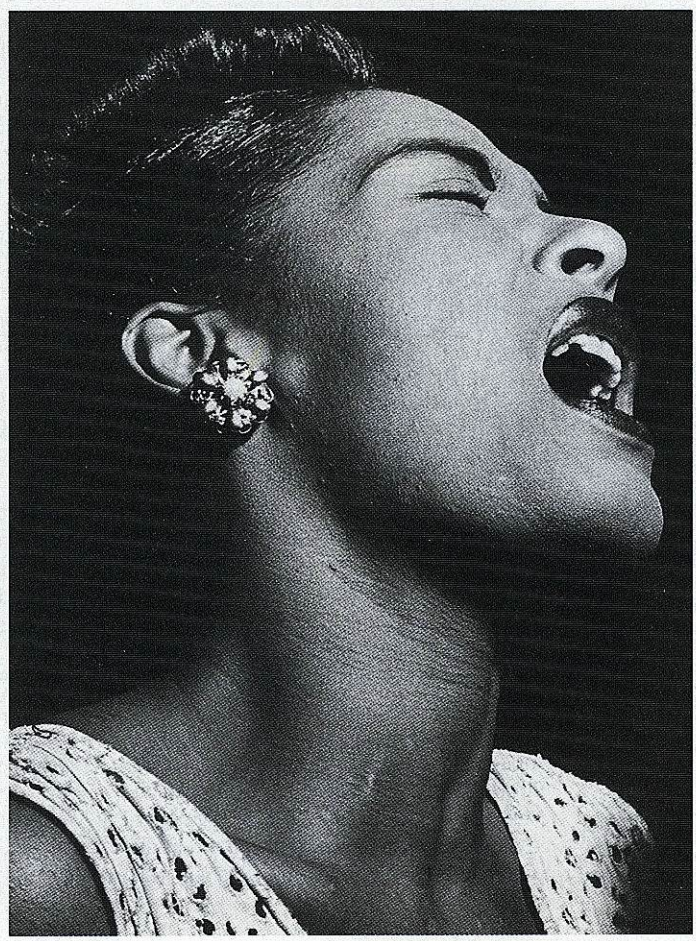

Strange Fruit'un Öyküsü: Metafor, Şiir ve Şarkı

O dönemde bir öğretmen olan Lewis Allen'ın çarpıcı eseri *Strange Fruit* bir şarkı sözü değildir, bir şiirdir. Çok sarsıcı bir metaforla, linç edilen bir insanı ve yok oluşu betimleyerek ırkçılığın ulaşabileceği dereceyi somut bir görüntü haline dönüştürür. Bu şiirde dışlanma, ait olmama olgusunu iki şekilde görmemiz mümkündür. Birincisi ırkçılık sonucu, o topluma ait olmayan, öldürülme derecesine varacak denli dışlanan bir varlık, bir insan; ikincisi ise ağaca ait olmayan garip bir meyva. Burada kargalar tarafından didiklenmesi doğal (öldürmek değil, yaşamak ile ilintili), garip meyvanın ağaçta asılı olması

yanlıştır. Bu şarkının böyle bir etki yaratmasının nedeni bu dışlanmanın Afrikan-Amerikan kültürünün bir parçası, insanların değişmeyen bir ruh halini tanımlamasıdır. Amerikan toplumunun baskın kültürü tarafından dışlanan zencilerin gidecek başka bir ülkeleri yoktur. Afrika dört-beş nesil öncesinin vatanıdır, Amerika'da doğan zencilerin vatanı değildir. Tıpkı garip bir meyva gibi... Bazı kaynaklarda bu şarkının acıma değil ama bir dayanışma uyandırdığı söylenmiştir. Acımanın zavallı bir insan için üzülme ve onun yerinde olmadığına sevinme duygusu olduğu düşünülürse, bu şarkının yarattığı duygunun onun yerinde kimsenin olmaması için birlik oluşturma ve tavır koyma düşüncesini harekete geçirmesi bakımından önem taşımaktadır (Davis, 1998).

Billie Holiday tanınmamış bir şarkıcı olarak sahne aldığı *Cafe Society*'den iki yıl sonra bir yıldız olarak ayrıldığını söyler (Holiday and Duffy, 1956). *Cafe Society Strange Fruit*'u ilk kez söylediği, hem siyahların, hem de beyazların müşteri olarak girebildikleri ilk kulüplerden biridir. O dönem genç bir öğretmen olan Lewis Allen birgün kulübe gelir ve Billie Holiday'e bir şiirini getirir. Billie Holiday şiirden çok etkilenir; ona babasının ölümünü anımsatmıştır. O dönemde kendisine eşlik eden müzisyenlerden biri olan Sonny White ve Lewis Allen'la biraraya gelirler ve üç hafta içinde şiir şarkıya dönüşür. Billie Holiday *Strange Fruit*'u ilk kez 1939 yılında *Cafe Society*'de söyler.

Doğru zaman-doğru yer kavramı, bu şarkının popülarize olması ve siyah mücadelede bir simge haline dönüşmesi açısından çok önemlidir. 1930'lu yıllarda ırkçılık karşıtı mücadeleye beyazlar da katılmaya başlar. Bunun en önemli nedeni 1930'lu yıllarda Amerika'yı sarsan ekonomik kriz *(Great Depression)* döneminde beyaz ve siyahların benzer sorunlarla karşı karşıya kalmalarıdır. O dönemde *Association of Southern Women for the Prevention of Lynching* (Linçi önlemek üzere kurulan güneyli kadınlar birliği) adlı bir örgüt kuruldu ve bu örgüte katılan Lilian Smith, Billie Holiday'in şarkısından esinlenen ırk, cinsiyet ve şiddet temalarını içeren aynı adlı bir roman yazdı. İşte ancak böyle bir dönemde *Cafe Society* gibi bir kulüp açılabildi. Yani *Strange Fruit* ancak 1930'ların sonlarında, bu politik koşullar altında ortaya çıkabilir ve dinleyici ve dolayısıyla toplum tarafından kabul edilebilirdi (Davis, 1998).

Bu noktada sanat eserinin yazarının ve yorumcusunun katkısını ayrı ayrı ele almak gerekir. Burada, bir şiir şarkı haline dönüştürülür ve yorumlanır. Yani farklı sanat alanında üç ürünle karşı karşıyayız. Şiirin belli bir okuyucu kitlesi vardır ve bu grup çoğunlukla eğitimli kesimdir. Şiirin şarkıya dönüşmesi mesajın gece kulübü dinleyicisine ulaşmasını sağlamıştır. Billie Holiday'in olağanüstü yorumu *Strange Fruit*'un onun ismiyle anılmasına neden olmuştur. Bu noktada *Strange Fruit*'in birinci derecede Billie Holiday'in fikri olmadığı gibi bir düşünce ortaya atılabilir. *Strange Fruit* yazarın, besteleyenlerin ve yorumlayanın ortak ürünüdür.

God Bless The Child ve Ekonomik Özgürlük

Varlıklı olanlar alacak
Olmayanlar yitirecek
Kutsal kitap böyle söylüyor
Ama hala yepyeni bir haber gibi
Annesinin vardır
Babasının da olabilir
Ama Tanrı kendisi kazanan çocuğu korusun
Kuvvetli olan daha fazlasını elde ediyor
Güçsüzler ise kaybolup gidiyor
Boş cepler
Hiç bir işe yaramıyor
Annesinin vardır
Babasının da olabilir
Ama Tanrı kendisi kazanan çocuğu korusun
Hey para!
Kapının önünde dizilmiş
Pek çok dostun var
Fakat tükenip
Sonuna gelip dayandığında
Bir daha kimse uğramıyor
Zengin akrabalar
Ekmek kırıntıları ve başka şeyler veriyorlar
Biraz alabilirsin ama sakın!
Fazlasını değil!
Annesinin vardır
Babasının da olabilir
Ama Tanrı kendisi kazanan çocuğu korusun

Billie Holiday yoksul bir yaşam sürdü. En ünlü olduğu dönemlerde bile fazla para kazanmadı. Sürekli maddi sıkıntı yaşadı ve bunun etkileri yaşamına ve bu şarkısına belirgin olarak yansıdı. Eline biraz fazla para geçtiği zaman bunun çoğunu annesine açtığı küçük lokantanın masrafları için harcadı. Yumuşak kalpli bir insan olan annesi, bu restoranda pekçok kişiyi doyurdu, hiç para almadı. Bazen gelenlere üstüne harçlık bile verirdi. Billie Holiday parasız kaldığı bir gün, annesinden isteyebileceğini düşünerek lokantaya gitti. Annesiyle yaptıkları bir tartışma sonrası eli boş döndü lokantadan ve annesine şu sözleri söyledi: "God bless the child who's got his own". Bu olay onu o kadar etkilemişti ki, üç hafta bu olayı düşündü, durdu. Sonra bu şarkı kafasında oluşuverdi. Billie Holiday nota bilmiyordu. Müziği sadece içinden gelen sesle oluşturuyordu. Birgün Arthur Herzog'a söyledi şarkısını. Herzog piyanonun başına oturdu ve cümle cümle şarkıyı notaya döktü. Şarkı kendi yaşadığı kişisel bir olaydan yola çıkarak,

ekonomik özgürlüğün önemi üzerine evrensel bir mesaj ulaştırıyordu insanlara. Bu düşüncenin vurgulanması politik tarihte 1950'lerin sonlarına rastlar. Billie Holiday bu şarkısında bunu yaklaşık yirmi yıl önce söylenmiştir.

Billie Holiday bir eroin bağımlısıydı. Bu nedenle çok güçlükler çekti. Çocuk yaşta tecavüze uğradı. Eğitim almadı. Bir dönem genelevde çalıştı. Her zaman para sorunu oldu, zengin bir şarkıcı olmadı. İlişkilerinde çeşitli sorunlar yaşadı. Ezildi, horlandı. Yaşam ona blues'un ne demek olduğunu öğretti. Ama bu yaşam içinde Billie Holiday sesi ve yorumuyla jazz müziğinde çığır açan bir şarkıcı oldu. Dönemin politik gelişimi sürecinde de sanatını kullanarak çok önemli iki mesaj verdi. Strange Fruit şarkısında protesto ettiği ayrımcılık, ırk, cinsiyet ve sınıf düzeyinde hala devam ediyorsa bu şarkılar hala güncelliğini koruyor demektir.

Billie Holiday, William Duffy'yle birlikte yazdıkları biyograsinin isminin "Bitter Crop" (Acı Ürün) olmasını istedi. Ancak ticari bakımdan daha uygun olan başka bir isim konuldu biyografiye: "Lady sings the blues" (Hanımefendi blues söylüyor). Bu başlık ticari olduğu kadar da yanlış yönlendirici bir başlık oldu. Hanımefendi blues söylüyordu, ancak blues'u yaratan koşulları da protesto ediyordu. Hanımefendinin anısının önünde saygıyla eğiliyoruz.

Kaynakça

*Davis, Angela Y. (1998) Blues legacies and black feminism, Pantheon Books, New York.
* Dinçtürk, Benan (1999a) Blues: Tutsaklığın, aşkın, ayrılığın öyküsü, Jazz Dergisi, Sayı 14, Sayfa 65-68, Boyut Yayıncılık
*Holiday, Billie ve Duffy, William (1956) Lady Sings the Blues, The Autobiography, Penguin Books
*Newman, Richard ve Sawyer, Marcia (1996) Everybody Say Freedom, Penguin Books

Türkiye'de Caz Öncesi Caz

Gökhan Akçura

Türkiye'de cazın erken tarihi konusunda elimizdeki tek araştırma, **İlhan K. Mimaroğlu**'nun **Caz Sanatı** adlı kitabında yer alan şu satırlardır: "Bizde cazla ilgilenenleri zaman boyunca geriye doğru giderek araştırırsak, 1920 yılına kadar ineriz ve görürüz ki hiç olmazsa **Leon Avigdor** adlı bir Ermeni vatandaşımız dünyada caz diye yeni bir müzik olduğunu öğrenmiş ve çalmak istemiştir. Bay Avigdor klâsik müzik eğitimi görmüş ve keman çalmayı öğrenmişti. Üç arkadaşıyla birlikte bir yaylı saz kuarteti de kurmuştu. Günün birinde kuartet arkadaşlarından biri Paris'e gitti. Döndüğünde 'oralarada neler neler işittiğini' söyledi. Leon Avigdor bu işitilenlerin neler olduğunu pek merak etti. Bir fırsat düşüp de Avrupa'ya gittiğinde merakı tatmin oldu. Duydukları, klâsik musikiyi unutmasına yetmişti. Türkiye'ye döndü. Alto saksofon çalmayı öğrendi. **Kolya Yakovlef** adlı, İstanbul'a kaçmış bir Beyaz Rus piyanistle; bir davulcu ve bir bancocuyla birlikte –her hedense 'Ronald's' ismini alan- bir kuartet kurdu. Union Française'de, Amerikan Sefareti partilerinde ve daha birçok angajmanda çaldı. 1925-26 yıllarında bu kuartet, 'Dancing In The Dark', 'Alexander's Ragtime Band', 'Dardanella' gibi günün ünlü parçalarını çalardı. Fakat Avigdor'un kuarteti herşeyden önce bir dans orkestrasıydı; tango çaldığı da olurdu ve o zaman heveskâr saksofoncu, eski çalgısı kemana dönerdi. Türkiye'de yaşıyan İngilizler 'Rowdies' adlı bir topluluk kurup da Avigdor'u aralarına aldıklarında o artık tam bir profesyonel olmuştu. 1933 yılında caz'ı bıraktı; elektrik şirketinde çalışmaya başlamış ve müdürü bir gece onu, bir baloda çalarken görmüş, bundan hiç hoşlanmamıştı." (**Caz Sanatı**, İstanbul 1958, s.122)

Mimaroğlu'nun cazın bizdeki erken tarihi konusunda aktardıkları bu satırlarla sınırlı. Biz, bu yazımızda bu bilgileri biraz olsun genişletmeye çalışacağız. O yıllarda alafranga olan bütün müziklerin caz, dans müziği yapan bütün toplulukların da "caz-band" olarak adlandırılması, aktaracağımız bilgilerin caz tarihiyle ne denli ilgili olduğu konusunda sorular taşıyor olsa da... Ama unutmamalı, gerçek 'cazın öncesinde, bu "caz öncesi caz" dönemi bulunuyor. Biz yazımızda, bu dönemin gerçek caza en yakın unsurlarını seçerek göstermeye çalışacağız.

CAZBAND

Cazband dergisi. Cazın ilk günlerinde, yayınlanan bu tabloid boydaki dört sayfalık derginin adı dışında "caz"la hiç bir ilgisi yok!.

Maksim'de caz geceleri

Cumhuriyetin ilk yıllarında İstanbul'un eğlence yaşamı oldukça renkliydi. Bunu anlamak için 1925 yılında Fransızca yayınlanan mizah dergisi **Pıst**'ın ilanlarına göz atmak yeterli. Pera 220 numarada bulunan "**Turan Bar**"da iki orkestra ve artistik program yer almaktadır. Eski Yani Birahanesi, yeni adıyla Splendid Restoran'da akşamları danslı çay (thé-dansant), geceleri ise Çerepinsky'nin yönetiminde çalan bir orkestra bulunmaktadır. Rose Noire Rus Lokantasında ise cumartesileri yapılan "gala gecesi"nde danslar-sürprizler bizleri beklemektedir. Dergide bu tür programlar düzenleyen yerlerin ilanları sürüp gider: George Birahanesi, Kohut Otel Lokantası, "Degustation" İtalyan Lokantası, (ex Kroecker) Novotni vb. Ama en çarpıcı program, F.Thomas'ın yönetimindeki "**Maksim Restaurant**"da bulunmaktadır. Cuma ve pazar günleri dans matineleri ve konserler; perşembeleri gala geceleri; cumartesileri "özel samimi geceler"e ayrılmıştır. Maksim'de caz-band çalmakta ve verdiği ilana bakılırsa "en iyi müzik" icra edilmektedir.

Pıst

Pıst dergisi. Logo ve ilanlar (özellikle Maksim ilanı) kullanılabilir.

Bu Maksim ve sahibi Thomas üzerinde kısaca durmak gerekiyor. Fikret Adil ve Willy Sperco'nun verdiği bilgilere göre, Çarlık Rusyasında Moskova'da büyük ve ünlü bir lokanta-barın sahibi olan, orada sarışın bir Rus kadınıyla evlenen ve aslen Amerikalı bir zenci olan Thomas, Bolşevik devriminden sonra Türkiye'ye gelmişti. Önce Şişli'deki "Hopital da la Paix" hastanesinin yanında Stella adında bir dansing açtı. İstanbul'un işgal yıllarında ününe ün katan Thomas, kısa sürede Taksim Meydanına geçerek burada Maksim'i açtı. Fikret Adil, İstanbul'da ilk caz topluluğunun mütareke yıllarında burada çaldığını şöyle anlatır:

"Gerçek anlamıyla 'Caz' takımını İstanbul, ilk olarak "Maksim"de dinledi. Bu dinlenilen caz, '**7 Palm Beach**' adını taşıyan ve her biri birer virtuoz olan yedi zenciden oluşan orkestraydı. 'Palm Beach'orkastrası, bir yolculuk için oluşturulmuş orkestraydı. Yedi zenci cazband artisiti, yolculuğa çıkmaya karar vermişler, masraflarını karşılamak için de bir orkestra yapmışlardı. Gecede, bizim paramızla 150 lira aldıkları halde, amaçları para kazanmak değildi. (...) Palm Beach cazbandı, İstanbul'a yalnız cazbandın ne olduğunu dinletmekle kalmadı. Memlekette ne kadar çalgı çalan varsa. Bugünün en iyi cazbandcıları da içlerinde, cazbandın ve caz temposunun ne olduğunu onlardan öğrendiler. Hâlâ da bugüne kadar İstanbul'a bunlar ayarında bir caz orkestrası gelmemiştir, diyebilirim. Esasen, Palm Beach topluluğu İstanbul'u yolculuklarının son durağı olarak belirlemişti. Burada sözleşmeleri bitip de ayrıldıktan sonra birbirlerinden de ayrıldılar ve herbiri dünyanın büyük orkestralarındaki yerlerini aldılar." (Fikret Adil, **Gardenbar Geceleri**, İstanbul 1990, s.20-21.

Palm Beach orkestrası gelmeden önce, Maksim'de Beyaz Rus ve Türklerden kurulu bir orkestra çalmaktaydı. Thomas, Palm Beach'e oldukça yüklü bir para ödemesine rağmen, bu orkestrayı da dağıtmamıştı. Gerisini yine Fikret Adil anlatsın: "Onlara önemli bir görev verdi. Görev şu: Her gece Palm Beach orkestrası çalmaya başladığı vakit, ders dinler gibi dinleyecekler. Kuşçu kahvelerinde, acemi kuşlar ustalardan nasıl ders geçerlerse, tıpkı öyle. Fakat dinlemek yetmiyordu. Dinlenilen parçaları zaptetmek, yani notaya almak gereki-

yordu. Nota getirilemez mi diyeceksiniz. Getirelemez, diyeceğim. Çünkü, notayı getirtince 'telif hakkı' ödemek gerekir. Memleketimizde bu hak tanınmadığı için, buraya nota göndermezlerdi. Gelenler de kaçamak gelebilirdi. Bunun da çaresi bulundu. Zenci orkestrasının şefi, işleri bitince, notalarını alıp, en güvenilir yer olarak götürür, müdüriyete teslim ederdi. Müdüriyet de, onlar gittikten sonra, bu emanete musiki adına ihanet ederek, yerli orkestrayı çağırır, notaları kopya ettirirdi. Böylece, Maksim müdüriyeti sayesinde, memlekete, başında **'Yanko'** olan mükemmel bir yerli cazband kazandırılmış oldu." (a.g.y, s.22)

Halid Karay da, "Caz faslı" yazısında yaka silkip şikayet ettiği gürültülü müziği, büyük bir olasılıkla Maksim'de dinlemişti: "Yirmi ayak merdivenle bir aydınlık bodruma girdik. Meşhur zenci musikisi burada çalınıyordu. O ne çan çan, o ne zırıltı, o ne zımbırtı idi... Herifin biri var kuvvetiyle sahan kapaklarını vuruyor, diğer birisi kalın telli bir aletin üzerinden bütün hiddetile, kudurmuş gibi tırnak geçiriyor ve keman, piyano, davul bunlara karışarak bana babalı Arap bacıların ayinini hatırlatıyordu.

Eyvah! Hani bir zamanlar, bizim zamanımızda müzik zigan [herhalde çigan müziği kastediliyor] vardı, ne letafet ve ne aşk ile ne aşıkane havalar çalar, âsabımıza sükûnetle nasıl sa'natkârane hulul ederdi!

Bir aralık lambalar kısıldı, sıska bir kadınla bazulu bir erkekten ibaret yarı çıplak iki oyuncu. bu mecnunlar musikisine adım uydurarak birbirlerini ortada hırpaladılar durdular. Biz de el çırptık, alkışladık!

Saat üçü bulmuştu. Artık ben beş hissimden hiçbirine malik değildim; ne kafam kalmıştı, ne gözüm... Duymuyor, işitmiyor, yürümüyor, hülâsa yaşamıyordum!" (Refik Halid Karay, **Guguklu Saat,** İstanbul, t.y., s.104-105

Maksim beş yıl boyunca İstanbul'un en ünlü salonu oldu. Burası sadece İstanbul sosyetesinin değil, aynı zamanda Türkiye'deki yabancıların da en çok gittikleri mekan oldu. Willy Sperco o dönemi şöyle anlatıyor: **"Tütün satın almaya gelen Amerikalılar, Anadolu'nun fakir köylerinde mahrumiyet içinde on-yirmi gün geçirdikten sonra Maksim'de kurtlarını döküyorlardı. Büyük masalar tutuyorlar ve gazinodaki bütün kadınlara yemek ısmarlıyorlardı. Alman mühendisler, satıcılar, firmaları hesabına şampanya patlatıyorlardı. Rus konsomatrislerle gece hayatına düşkün genç-yaşlı erkekler, felekten birkaç saat çalıyorlardı." (Willy Sperco, Yüzyılın Başında İstanbul, İstanbul 1989, s. 95)**

Radyoda cazband saati

Yeni açılmış olan İstanbul Radyosu'nun programlarında sınırlı oranda da olsa "cazband" müziği yer almaktadır.. Akşam beşte başlayıp, gece onbirbuçukta biten yayının son 20-25 dakikası "cazband"a ayrılmıştır. Radyonun yayınladığı **Telsiz** dergisinin 27 Ekim 1927'de yayınlanan 16. Sayısında yer alan iki haftalık programa göz attığımızda, bu yayınların ayrıntısına girilmediğini, genel olarak "cazband" denilip geçildiğini görüyoruz. Ama bunun istisnaları da var. Örneğin1 ve 4 Kasım günlerinde radyo yayını 17.00'de **"Willy Mark's Cazbandı"** ile açılmaktadır. Derginin kapağına baktığımızda "M.Willy Mark's"ın İstanbul Radyosu Orkestrasının şefi olduğunu anlıyoruz. Hatta radyonun klasik müzik yayınlarında flüt sanatçısı olarak da geçmektedir. Ayrıca üç dört ay sonra, 16 Şubat 1928'de, Beyoğlu'ndaki Turkuaz gece kulübünde düzenlenen "Apaş Gecesi"ndeki "Altı Apaş Darnsı"nın da yine Willy Mark's tarafından icra edildiğini gördüğümüzde, adı geçen kişinin (siyahi olmasına rağmen) "cazcılığından" şüpheye düşmemiz gerekiyor. Eğlence mekanlarına geçmişken, 1928 yılında Tepebaşı bahçesinde (bugün Tüyap'ın bulunduğu yer) yemek sonrasında Harry's Caz-Band'in sahneye çıktığını söylemeden geçmeyelim. (**Guide to Constantinople**, 1928). Bu arada kentte az da olsa "caz konserleri" de veriliyordu. 18 ve 20 Aralık tarihlerinde Beyoğlu'ndaki Fransız Tiyatrosu'nda (bugün Ferhan Şensoy Tiyatrosu), "klasik musikiyi caza tatbik eden ve iki piyanolu cazın mucitleri" Vuner ve Duse'nin konseri yer almaktadır. Gazete haberinden öğrendiğimize göre, ikilinin "bütün repetuarları Colombia plak şirketi tarafından kaydedilmiştir (**Cumhuriyet** 16 Aralık 1928).

1929 yılına ait bir turistik İstanbul broşüründe Maksim ilanı.

Telsiz dergisi arka kapağı

Yeni Maksim'in 1928 Yaz Programı

Peki bu arada Maksim'de caz geceleri sürüyor muydu? Geçtiğimiz günlerde bir müzayeden aldığımız ve Zeliç Biraderler Matbaasında Avrupa kalitesinde basılmış "Yeni Maksim 1928 Yaz Programı", bu konudaki merakımızı giderecek ipuçları taşıyor. Programda yer alan bilgilere göre, Maksim'in vedet şantözleri Mary Wreford, Olli Burger ve Dauvia'dır. Şantör olarak da Le Petit Roger'in adı yer almaktadır. Danslara geçildiğinde ise sahneye "The Rambler's Caz and Argentine Tango Orchestra"sı çıkmaktadır. Programda yer alan fotoğrafa göz attığımızda beş kişilik orkestrasının dört elemanın siyahi olduğu görülmektedir. Bunların üçü nefesli çalmaktadır ve orkestrada bir banjo ile bir de davul bulunmaktadır. Neler çaldıkları ise belirtilmemiş.

Maksim'de beş yıl boyunca bu caz gecelerini gerçekleştiren Thomas'ın sonunu ise yine Willy Sperco anlatıyor: "Maksim'i yaratan altın kalple neşeli zenci, güleç Thomas, şen şakrak, muazzam bir lüks içinde güzel kadınlarının, çiçeklerin, kristallerin süslediği mükellef sofralarda, ellerinde deste deste banknotlar, etrafında köpük köpük şampanyalar akıp giderken, büyük bir sefalete düştü ve öldü. Son günleri içki âlemlerinin ertesi günleri gibi hazin oldu. Altmış kadar dostu eskiden Stella'yı açtığı tozlu banliyöye kadar cenazesine refakat ettiler. Arkasında büyük bir yoksulluk içinde iki küçük zenci bırakmıştı. Maksim kapandı." (Willy Sperco, **a.g.y,** s.95)

Akşam gazetesinde Maksim'de "Mardi Gras" ilanı.

Maksim el değiştirdi ve yeniden açıldı elbette. **Akşam** gazetesinin 5 Mart1930 tarihli nüshasında yer alan küçük bir ilanda da Maksim'de "Mardi Gras" gecesi düzenlediğini okuyunca, bu tür bir caz geleneğinin daha sonraki yıllarda da sürdüğünü düşünebiliriz. Ama İstanbul'da artık giderek tango ve dans müziği moda olmaktadır. Caz ikinci dünya savaşının sonlarına kadar, İstanbul sahnelerinde pek karşımıza çıkmayacaktır.

Guide de Constantinople (1928)'de Tepebaşı Bahçesi ilanı (fotokopi)

İhap Hulusi'nin çizdiği bir "Sahibinin Sesi" gramofon ilanında (Resimili Ay 1928) dans.

Jazz Depremi

Yosi Falay

Dışarıdan ofise döndüğümde sekreter 3 aylık periyodlara yayılmış olağan müjdemi verdi "sizi Zuhal Focan aradı". Eyvah geçti mi yine 3 koca ay, ne yazacağım ben şimdi bu ortamda, millet can derdine düşmüşken kimin umurunda olur baslar jazz'lar, bu ara deprem konusunda olmayan birşey yazmak ve okumak söz konusu mu? Deprem uzmanı da olmadığıma göre.

Gerçi bu ara herkes deprem uzmanı ve herkes bilir bilmez bu konuda geyik üretmekle meşgul, internetteki abuk komplo teorilerinin bini bir paraya gidiyor. Televizyon deseniz açmamak daha sağlıklı. Kapımın önündeki işportacı geçen günkü depremin hemen ardından depremin şiddeti hakkında tahminde bulundu, işin tuhafı tutturdu da kerata. Üstüme "ben bilmiyorum, benim konum değil" yazılı bir t-shirt giymeyi ciddi olarak düşünüyorum.

Benim için ilk artçı şok depremin hemen ertesinde yapılacak olan Park Orman Tricky konserinin iptali oldu. Adamcağız buraya kadar gelip konser veremeden döndü, eh doğaldı tabii, üzüldüm ama yadırgamadım, abuk eğlence yerlerindeki bangır bangır müziğin 1 ay süreyle yasaklanmasını ise yadırgadım ama üzülmedim, zaten kimsenin böyle yerlere gidecek havası yokken bunu bir de yasakla pekiştirmek insanda otoriteye karşı hoş olmayan duygular yaratıyor.

Benim için esas büyük deprem, her sene sonbaharda İstanbul'da seyretmeye alıştığımız ve İstanbulu "megaköy"lükten "metropol" olmaya terfi ettiren en önemli unsurlardan biri olan, jazz festivallerinin iptali oldu.

Sizi bilmem ama ben en zayıf anlarda bile müzikten ve genelde sanattan güç alındığını düşünürüm. Uykusuz deprem gecelerinin en iyi arkadaşları benim için komşuların geyiğinden ziyade discman ve CD'lerim olmuştur. Londralıların en ağır Alman bombardımanı sürerken olağan klasik müzik konserlerine devam etmeleri ve Almanların savaştan sonra ilk tamir ettikleri binaların hep opera ve tiyatro gibi sanat tapınakları olması, benim düşüncemin çok da eksantrik olmadığının bir kanıtı.

Bu festivaller genellikle büyük kuruluşların sponsorluğunda organize edildiğine göre bu kararın sayın sponsorlarca alındığını varsayıyorum. Ve kendi küçük aklımla bu karara gerekçeler bulmaya çalışıyorum. Halkın toplu olarak birarada bulunması sakıncalı bulunmuştur desek değil, çünkü depreme yardım amaçlı bizim gençlerin konserleri tam hızla devam ediyor, üstelik toplanan para bir amaç için kullanılıyor.

"Onlar Türk genci, bu yabancılara bu zamanda eşek yükü para vermenin anlamı yok" mantığı da baştan sakat çünkü bu deprem hepimize gösterdi ki bütün insanlık bir ailedir ve zor zamanda herkes herkesin yardımına koşar, ayrıca verilen paralar "eşek yükü" değil, bütün festivallerin bütçesini toplasanız bir Fenerbahçe santraforu etmez.

Sponsorlar, jazz dinleyicisini bir avuç sakallı küpeli marjinal olarak düşünüp tepkilerden çekinmişlerse işte en çok buna kızarım.

Jazz doğası itibarı ile zevk alınması belli bir entelektüel birikim ve soyut zeka gerektiren bir müzik olduğu için bu konserlerin seyircilerinin belli bir seviyede olduğu kendiliğinden ortaya çıkar. Ayrıca sponsorluk yapan firmaların amaçlarına ulaştığını kendi adıma rahatlıkla söyleyebilirim, bankadan tutun da fotoğraf filmi seçimine kadar benim için önemli kriterlerden biri kurumun sanat faaliyetlerine sponsorluk yapması.

Baldır bacak sosyete dergileri bile kapağına siyah üzerine "başımız sağolsun" ibaresini koyarak her türlü rezilliği eskisi gibi teşhir etmeye devam ederken bu saygın kuruluşların jazz festivallerini desteklemeye ara vermeleri beni çok üzdü. Normal hayatımıza ve ruh halimize dönmemize çok katkısı olacaktı ayrıca biletlerin üstüne belli bir deprem yardım fonu bindirilerek ek bir katkı sağlanabilirdi.

Jazz bu ülke kaynaklı bir müzik değil ama bu ülkede jazz müziği dinlemekten keyif alan insanlar bu ülkenin insanları ve en az diğer tür müzik dinleyen insanlar kadar yaşadığımız felaketten etkilendiler, üzüldüler, yardımlarını esirgemediler.

"Şimdi jazz'ın sırası mı" diye düşünenlere cevabım "esas şimdi jazz'ın sırası". Umarım hepinizin cevabı benimki gibidir. Ruh halinizi düzeltmek için psikiyatr'lara gitmek yerine koyun bir Joshua Redman bakın nasıl aslan gibi oluyorsunuz.

Hepinize geçmiş olsun, müziği hayatınızdan eksik etmeyin.

Big Band Anıları
Duke Ellington

Orhan Argun

Duke Ellington big band dinamizmi konusunu irdelemeyi sürdürüyoruz. Stüdyo plak kayıtlarında duyabildiğimiz dinamikleri sizlere aktarmaya çalışıyorum, umarım ilginizi çekiyordur. Geçen yazıda son bölümde sözünü ettiğim kayıtlar Masterpieces by Ellington adı altında LP ve CD olarak yayınlandı. Ellington müziğini sevenlere mutlaka önerilir. Bu sayıda yazacağım Ellington Uptown adlı kayıtlar da. Ancak unuttuğum bir noktayı belirteyim; orkestra kadrosunda artık gitar yoktur. Bir süre önce ayrılmış olan Fred Guy'dan sonra Ellington gitara yer vermedi. Acaba diyorum, dans ve jazz orkestralarından gitarın kadro dışı bırakılmasını Ellington mu başlattı? Besie, Goodman ve Dorsey gibi diğer büyükler gitarı devam ettirdiler.

Ellington Uptown topluluğa Sonny Greer'den sonra gelen beyaz davulcu Louis Bellson'un da ilk stüdyo kaydı. İlk kez bir canlı kayıtda dinlediğimde orkestranın değişik bir ses verdiğini, adeta bir beyaz big band gibi çaldığını düşünmüştüm. Uptown kayıtlarını tekrar dinledikten sonra, Bellson'un solo veya ara vuruş yapmadığı zamanlarda Ellington sesinde büyük bir değişiklik olmadığı sonucuna varıyorum. Evet, ilk parçamız onun yazdığı ve kendisi için bir şov parçası olan Skin Deep. Sax ve brass bölümleri beklediğimiz güçte çalıyorlar. Özellikle trompet bölümü, dört kişilik, bölüm ve solist olarak Ellington'un en iyisi herhalde. Ancak, plunger surdini ile yapılan sololarda önceki müzisyenleri arıyoruz. Sanıyorum bu görevi Ray Nance üstleniyor. Plunger trombonda ise Quentin Jackson öncekileri pek aratmıyor.

Buddy Rich okulundan gelen Bellson bu parçada dinleyiciyi sıkmadan, bıktırmadan sololar, vuruşlar, figürler yapıyor. The Mooche, iki klarinet, Hamilton ve Procope'un ana temayı seslendirmesiyle başlıyor. Fonda plunger trompeti duyuyoruz. Surdinli brass bölümü ikinci temayı çalarken Procope low register solosuna başlıyor, onun cümlelerine Hamilton high regiter tonda cevaplar veriyor. Pes klarinet Ellington'un yönlendirmesi ile yavaş yavaş sesini kısıyor. Harika bir dinamizm. Bir iki saniye sonra Wendell Marshall'ın bas vuruşları ile sesler yükseliyor ve Jackson'dan plunger trombon solosu duyuyoruz. Ellington ve Paul Gonzalvez tenorsax ile ona eşlik ediyorlar. Orkestra yine susuyor. Bu kez Harry Carney'in yüksek tonda ve güçte bariton sax solosu geliyor. Daha sonraki alto sax solosu diğerlerine göre zayıf kalıyorsa da gene iyi. Johnny Hodges kadroda olsaydı çok daha iyi olurdu. Birinci, ana temanın tekrarlanmasından sonra piyano-plunger trompet ve orkestranın kreşendosu ile bu görkemli performans sona eriyor. Baştan sona Ellington 'un 1930'lardaki cangıl müziğinin daha büyük bir kadrodan, daha detaylı, daha uzun yaklaşık 7 dakika ve daha görkemli bir icrası. Baterist Bellson, Duke'un emrinde, alışık olduğu hiçbir vuruşu, figürü yapmadan bu zorlu işi başarı ile tamamlıyor. Take the A Train, bu parçanın ikinci stüdyo kaydı, daha uzun ve vokalli. Üç değişik tempo var, hızlı-slow-çok hızlı. Gonzalves'in tenor solosu çok iyi. Bellson çok iyi, vokal Betty Roche iyi. Benim tercihim 1941 kaydı (Uptown kayıtları sanıyorum 1951). A Tone Parallel to Harlem, 15 dakikadan fazla süren bir başyapıt. 75 saniyelik giriş bölümünde klasik müzik dinliyor gibiyiz, tempo yok. Fonda bir veya iki plunger trompet duyuyoruz. Hamilton'ın yavaş yavaş yükselen klarineti ile güzel bir tempo başlıyor. Duke'un Harlem'de yaşayan ırkdaşlarının günlük yaşamlarını değişik ritmlerde, swing ve latin tempoda canlandırmasıyla devam eden bu gerçekten çok ilginç performansı detayları ile yazıya dökmek biraz zor sanıyorum. Gönül isterdi ki, bu yapıt plağa alınırken bir de film çekilsin ve müzisyenleri görelim. LP'deki son parça Perdido'yu anlatabilmek için sahifeler yetmez. Ellington big band dinamizminin çok çeşitli ve değişik örneklerini sergiliyor. Onun swing dolu çok güzel solosu ile açılan parçada sax bölümü unison halinden ana temayı veriyorlar. Bu esnada fonda trombonlar, üç müzisyen, ohh wah, ohh wah eşliği yapıyorlar. Bunun kısaca tarifi şu, müzisyenler ellerini veya derby denilen surdinli aletlerini ağızlarına kapayıp açarak çalmaları. Ellington bu çalışı birkaç parçada kullandı, daha fazla kullanırsa bir beyaz orkestrayı taklit eder duruma düşebilirdi. Ana tema sona erdikten hemen sonra duyduğumuz trompet Clark Terry de olabilir, Ray Nance da. On saniye sonra bu kez kesinlikle Terry ayağa kalkıp nefis bir solo sunuyor bizlere. Bu yaklaşık bir dakikalık solodan sonra bu kez yine üç trombon ayağa kalkıp aynı sürede bir pasaj seslendiriyorlar. Ellington tüm müzik hayatında bu tarz bölüm pasajlarına fazla yer vermedi, onun için yıldız solistler önemliydi. Ama yapınca da en iyisini, ilgincini yaptı. Örnek mi? Trombonlar yerlerine oturur oturmaz, sax bölümü ayağa kalkıyor, gene uzun harika bir pasaj dinliyoruz. Sanıyorum kadro şöyle bu sırada, iki klarinet, bir bas klarinet, bir alto ve bir tenor sax. Onların görevi bitiyor Terry başlıyor, daha doğrusu solosuna devam ediyor. Başta Bellson olmak üzere ritm de coşku dolu bir swing temposu tutturmuştur. Birara nefesli sazlar susuyor, sadece bu harika ritmi dinliyoruz. Bundan sonrası tam bir şamata: Trompet bölümü kendi aralarında bir solo savaşına giriyor. Az sonra Britt Woodman trombonu ile onlara katılıyor. Doğallıkla Cat Anderson tiz çıkışları ile bu yangını körüklüyor. Jazz'ın eğlendirici de olması gerektiğini Duke çok iyi biliyor ve Perdido bu kayıtların en görkemlisi oluyor.

Arşivimdeki LP'lerden bir örnek daha sunacağım sizlere. 1950'ler Ellington dinamikleri konusunda. Bu plak Ellington 1955 adını taşıyor. Kadro iki kişi hariç aynı, davul iskemlesinde Butch Ballard, altosax'da Rick Henderson var, Hodges gene yok. Yer darlığı nedeniyle iki veya üç performansı atlayacağım ve bir başyapıt. Black and Tan Fantasy ile başlayacağım. Ellington'un güçlü pi-

yanosu parçayı açıyor, tabii ritm eşliğinde. Daha önce marş temposu demiştim buna. Acaba bolero desek daha uygun mu? Her neyse değişik bir tempo ama Duke girişini bitirir bitirmez slow tempo eşliğinde surdinli trompet ve trombon ana temayı sunuyorlar. Bu esnada fonda duyduğumuz piyano mu? Yoksa başka bir alet, çeleste mi? İkinci temayı her zamanki gibi altosax çalıyor, fonda bateristin fırça kullandığını duyuyoruz. Orijinal aranjmana uygun olarak plunger trompet solosu geliyor. Ellington önderliğinde Jackson'dan plunger trombon solosunu işitiyoruz. Yapıt her zamanki gibi Chopin'in cenaze marşı temasıyla, fakat öncekilerden farklı olarak orkestranın kreşendosu ile bitiyor. Stompin' At The Sawoy dinlediğim en swing'li performans diyecektim ama aniden aklıma Les Brown orkestrasının performansı geldi. Gene yıldız solistler iş başında ve uzun sololar yapıyorlar. Bu parçada davul iskemlesinde Bellson otursaydı sonuç çok daha parlak olabilirdi. Honey Suckle Rose bir klarinet, Hamilton şovu olarak sürüp gidiyor. Açılışı bu yapıtın bestecisi ve yakın arkadaşı Fats Waller'a saygı ile Duke yapıyor, onun stilinde. Bu parçanın değişik bir dinamiği, trompet bölümünün bazen unison, bazen harmonik biçimde Hamilton'a eşlik etmeleri. Flying Home adlı parçada Duke, Lionel Hampton'a selam gönderiyor. Parça sax bölümünün swing'li ve ateşli çalışı ile açılıyor. Gene değişik bir dinamizm karşısındayız. Terry'nin güzel solosu arkasında üç trompet ve üç trombon birbirine zıt fonlar çalarken her zamanki gibi Anderson'un tiz tropmeti yükseliyor. Daha sonra gelen dinamik de yepyeni. Orkestranın tüm nefesli sazlarıyla, Hampton'un stüdyo kaydında yer alan Illinois Jacket tenorsax solosunu aynen tekrar ediyorlar. Coda tam bir kreşendo.

1960'lar Ellington orkestrasından da iki LP örnekleriyle devam ediyoruz. Bunlar Duke'un öbür siyah ve beyaz orkestralara İngilizce kısa tribute yorumları. İlkinin adı, Will Big Bands Ever Come Back? Büyük Orkestralar Geri Gelecekler Mi? Plağın ceketinde müzisyenlerin adları yazılmıyor ama çoğunu solo stillerden anlayabiliyoruz. İlk kayıt siyahi Erskin Hawkins orkestrasının Tuxedo Junction'u. Ellington aynı tempoyu ve biraz değişikliklerle aranjmanı kullanıyor. Plunger trompet yuvaya dönmüş olan Cootie'den geliyor. Ancak aradaki yirmi yıldan sonra trompeti eskisi kadar kıvrak değil. Glen Gray orkestrasının sinyal müziği olan Smoke Rings'in romantik ana temasını Hodges, trombon bölümünün hassas eşliğinde çalıyor. Gray'in yorumunda da trombonlar öne çıkar. Daha sonra Stan Kanton'un gizemli Artistry In Rhythm'ini dinliyoruz. Bir yerde okumuştum veya radyodan duydum, aranjmanı Strayhorn yapmış. Plağın ceketinde gitar ve kemandan söz ediliyor ama gitarı duymuyoruz. Ana temayı Carney bas klarineti ile veriyor. Cootie'nin trompeti bu kadar pes perdeden olmasa yorum daha iyi olabilirdi, gene de çok ilgi çekici bir aranjman olduğu kuşkusuz. Ellington sax bölümü, Wayne King'in Waltz You Saved Me adlı parçada aynen King'in saxları gibi çalıyor. Bu tür çalışa veya harmoniye jazz'cılar Corny veya Saccarine gibi çok tatlı anlamına gelen deyimler kullanıyorlar.

Trompet bölümünün olanca gücü ile çaldığı pasajlar ve granit gibi ritmi ile bu yorum plaktaki en iyilerden biri, üstelik slow dans sevenler için de bulunmaz bir performans. Ellington istediği zaman en iyi dans orkestrasından bile daha iyi dans müziği çalabilirdi. Woody Herman'a selam, ünlü Woodchoppers Ball adlı parça ile geliyor. Önce trombon sonra sax bölümü ana temayı çalıyor. Sonra Herman'ın aranjmanlarında olduğu gibi solistler geçidi başlıyor ve Hamilton oldukça başarılı biçimde Herman'ın klarinetini taklit ediyor. Tromboncu Brown'un yuvaya dönmüş olduğu görkemli solosundan belli oluyor. Benny Goodman'ın kapanış sinyali olan Goodbye adlı parçayı ne ondan, ne de başkasından beğenir dinlerim. Ama

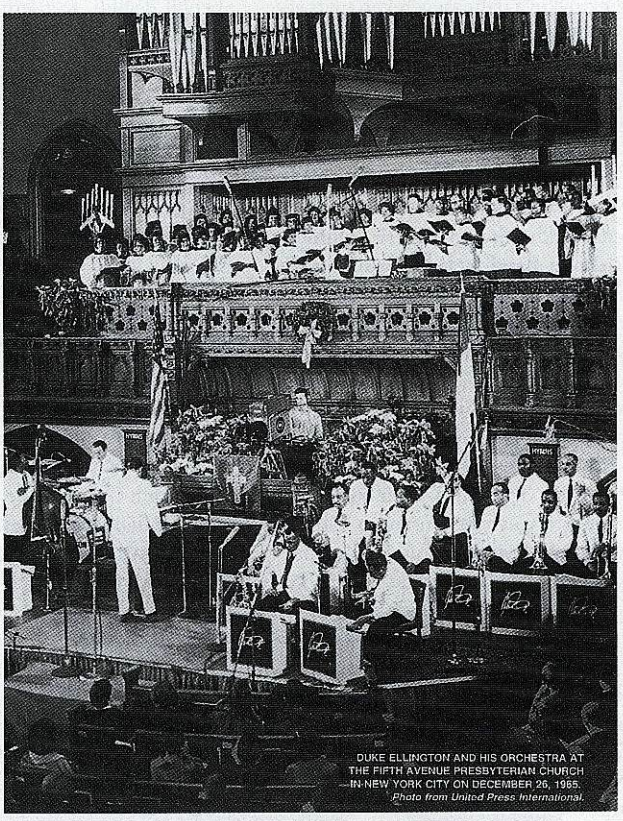

DUKE ELLINGTON AND HIS ORCHESTRA AT THE FIFTH AVENUE PRESBYTERIAN CHURCH IN NEW YORK CITY ON DECEMBER 26, 1965.
Photo from United Press International.

Ellington'un yorumu bana bu hüzünlü şarkıyı sevdirdi, gerçi Ellington fazla hüzünlü çalmıyor. Hamilton, Cootie eşliğinde Goodman'a selam gönderiyor. Parça sax bölümünün görkemli pasajı ile sona eriyor. Fred Warring dans orkestrasının Sleep Sleep Sleep adlı parçası da Ellington müzisyenlerinin üstün çabalarıyla birinci sınıf bir dans müziği olarak yer alıyor plakta. Hodges trombonlar eşliğinde bu güzel melodiyi dinletiyor bize. Cat Anderson'un hight note çıkışları da var.

Plaktaki diğer performansları atlıyor ve son olarak Recollections of The Big Band Era, Büyük Orkestra Dönemi Anıları adını taşıyan LP kayıtlarına değinmek istiyorum. Plağın ceketinde yazılı notları ünlü Ellington uzmanı Stanley Dance kaleme almış, müzisyenlerin, solistlerin isimleri yazılı. Bazı parçalarda şefin kontrol odasına gidip kaydı idare ettiğini, yani orkestranın ve şefsiz çaldığını öğreniyoruz. Cab Calloway'in Minnie The Moocher adlı parçasında, Cab'in vokal yorumlarını Lawrence Brown plunger trombonu ile canlandırıyor, bayağı başarılı da. Ancak Brown bir plunger müzisyeni değil, yirmi otuz yıl hep başkaları yapmış pluner sololarını, Brown genellikle görkemli açık trombon solosu yapmış, o yüzden biraz zorlanıyor gibi. Parçanın sonlarına doğru çok güzel bir sax pasajı dinliyoruz. Jimmie Lunceford'un For Dancers Only adlı ünlü swing'lerinde Cat Anderson orijinal kayıttaki Paul Webster'in stilini çok güzel canlandırıyor. Sonra da kendi yüksekliklerini ekliyor solosuna tabii. Bundan sonra gelen parça tam bir big band şöleni. Bas trombon Chuck Conners yapıtın adına yakışır biçimde It's A Lansome Old Town, hüzünle ana temayı seslendiriyor. Kendisine fincan surdinli (cup mutes) trompetler eşlik ediyor. Baterist Sam Woodyard'ın vuruşlarını parmaklarıyla yaptığını notlardan öğreniyoruz. Bu parçanın orijinal yorumu dans ve şov orkestrası şefi Ben Bernie'nin. Bu orkestrayı da tanımam gerek diye düşünüyorum. Charlie Benett hayatı boyunca Ellington hayranı oldu, ona taptı. Ellington bu sevgiye karşılık veriyor ve Barnet'in ünlü yorumu Chrokee'yi çok benzer aranjmanla canlandırıyor. Carney baritonu ile Barnet'in tenoru aynen tekrar ettiği gibi trombon bölümü de wah wah efektini aynen uyguluyor. Duke sevgili arkadaşı Chick Webb'i de unutmuyor tabii ve Let's Get Together'i çalıyor. Bir Webb hayranı olan baterist Woodyard da ustasına saygılar gönderiyor. Swing dansı sevenler için bu kayıt. Ayrıca Cootie'den 1940'ları anımsatan plunger solosu var. O devre ait yazılardan anladığıma göre, Ellington Dorsey kardeşleri de sever onların müziklerini dinlerdi. Özellikle Tommy'i. TD'nin gizemli açış parçası I'm Getting Sentimental Over You, bariton ve klarinet liderliğinde sax bölümünün harika pasajı ile başlıyor bitiyor. Trombon yerine Ray Nance'in solosunu duyuyoruz. Jimmy Dorsey'in sinyali Contrasts'da Hamilton ve Gonzalvez ağabey Dorsey'e saygılarını iletiyorlar. Fletcher Henderson'un orkestrası da saygı ile anılıyor ve Christopher Columbus adlı ünlü yapıt canlandırılıyor. Ernie Shephard'ın bas ritmleri yoruma büyük swing katıyor. Nance, Gonzalvez ve Procope orijinal kayıttaki Roy Elridge, Chu Berry ve Buster Bailey'in sololarını taklit ediyorlar. Don Redman'ın Chant of the Weed hakkında başka bir yazıda düşüncelerimi aktarmak istiyorum. Son yıllarda bu ünlü yapıt konusunda çok şeyler okudum, arşivimde başka performanslar da var. Biraz incelemeliyim ve esrarengiz parçayı. Diğer iki yorumu da atlıyorum. Guy Lombardo, Auld Lang Syne kaydını dinleyince Duke'un ellerine sarılmıştır. Lombardo'nun o ünlü saksofon sesi ancak bu kadar güzel canlandırılabilirdi. Surdinli brass ve biraz hızlıca tempo yoruma katkı yapmış. Coca'da Carney'in baritonunu duymasak Ellington değil bu orkestra derdik. Bir iki big band anısından sonra 'big band dinamizmi'ne devam edeceğiz.

Mefaret Aktaş mefaret@yahoo.com

İstanbul

'Curfew' Festivali Ortaçağ'a Götürdü

Bu yıl ki İstanbul Caz Festivali'ni Ortaçağ'a götüren, 1000 yıllık bir adeti yeniden gündeme getirerek bize feodal bir nostalji yaşatan ne yazık ki şahane bir etnik müzik topluluğu değildi. Bizzat İçişleri Bakanlığı'nın "düşünceli" kararlarıydı. Ortaçağ'da feodal beylikler dönemlerinde şehir halkının ışıklarını söndürerek uykuya dalması gereken saati yöneticiler belirlermiş. Ve tüm İstanbul halkının **Branford Marsalis**'in ağzından öğrendiği gibi bu uygulamaya "curfew" denirmiş. Daha sonraki dönemlerde kelime, savaş zamanlarında uygulanan, bir çeşit sokağa çıkma yasağı anlamında kullanılmış.

13 Temmuz tüm jazz severlerin en heyecanla beklediği gecelerden biriydi bu yıl. Ve kelimenin tam anlamıyla hevesimiz kursağımızda kaldı. **Stefon Harris Quintet**, **Greg Osby**, **Joshua Redman Band** ve **Branford Marsalis Quartet**... Hepsi o gece Açıkhava Tiyatrosu'nda olacaktı. Nitekim oldular da... Ama gecenin keyfi dünyanın en iyi iki saksofoncusu Branford ve Joshua birlikte çalmaya başladığında çıkacaktı... Tabii eğer saat 24:00'ü vurmasaydı. Geceyarısı oldu ve zaten kendi lakabı da 'Külkedisi' olan Joshua Redman'la Branford, tıpkı üvey annesinden kaçan Külkedisi gibi eğlenceyi yarıda kesmek zorunda kaldılar.

Branford Marsalis her şeyi öğrenmişti. Emir büyük yerdendi. Curfew vakti gelmişti. Çevrede oturanları 'rahatsız etmemek' ve de yine onun deyimiyle 'tutuklanmamak' için konseri bitirmek gerekiyordu. Curfew'lar festival boyunca devam etti. Bıraksalar, seyircinin delice isteğinin de etkisiyle sabaha kadar çalacak olan **Ben Harper** da curfew gazilerindendi. Şu İstanbul'un gördüğü en güzel müzik organizasyonu bu sene böyle gölgelendi. Ama bize düşen gölgede parlayanları anlatmak.

Saksofoncular gecesiyle başladık madem. Tarihe geçecek bir geceydi aslında. Hani band'ini yönetmese ve o gri takım elbiseleri giymese rahatlıkla Cuba Gooding Jr.'vari bir aktör olabilecek vibrafoncu **Stefon Harris**'le başladı gece. Anladık ki vibrafon hala çok tutulan bir enstrüman değil bizim jazz severler arasında. Ama Harris karizmasıyla kimseyi uyutmadı doğrusu. Ve onun zaten konserleriyle ünlü olduğunu bilen bir grup olarak biz gayet uyanıktık. Topluluğunun bir de konuğu vardı: Harris'ten bile genç, altocu Greg Osby. Ama ne kadar ilgili olursak olalım, o gece bildiğimiz yalnızca iki saksofoncu vardı Josh ve Branford. Muradımıza erdik sonunda. Hiç yanından ayırmadığı piyanisti Aaron Goldberg, basçı Reuben Rogers ve davulcu Gregory Hutchinson'la çıktı sahneye. Kendi bestelerini çaldı. Herbirini yıllardır biliyormuşuz gibi gelen bestelerini... Yine dans etti, eğlendi. Yine bencil değildi. Konserinin yarısını sahnenin kenarından, kendilerini müziğe kaptırıp giden grubunu dinleyerek ve eğlenerek geçirdi. Hem Joshua hem de Stefon sürekli saatlerini bakıyorlardı konserler boyunca ve açıkçası herkesin dikkati dağılıyordu. Sonunda pat diye aniden bitiverdi onun da konseri. Branford geldi. Dünyanın en sakin ve kendinden emin adamı olarak. Yalnızca yaşlı jazz'cılarda bulunan ve hiçbir şey yapmadan dursa bile insanın içine işlemesini sağlayacak o karizmaya o da sahipti artık. Belki 20 yıllık dostu ve piyanisti Kenny Kirkland'ı kaybetmesinden, belki geceyarısı müziği kesme uygulamasından, belki de yaptığı müziğe ayak uydurmak istemesindendir çok ağırbaşlıydı Marsalis. Sakindi... Ve söylemesi canımızı sıkıyor ama dört beş yıl önce funky acid- jazz projesi Buckshot LeFonque'la çalan Branford'dan çok daha yaşlıydı. Kenny Kirkland'ın yerini Buckshot'ın da klavyecisi ve piyanisti olan ünlü **Joey Calderazzo** almıştı. Büyüledi bizi Calderazzo. Kerem Görsev'le de çalan basçısı Eric Revis yemekten zehirlendiği için sahneye çıkamadı. Branford'a Joshua'nın ve Stefon Harris'in basçıları eşlik ettiler. Davulda seyretmesi de dinlemesi de ayrı bir zevk olan büyük **Jeff "Tain" Watts** vardı. Tüm tersliklere rağmen bizi doyurdu konser. Hem de tıka basa... 9 yıl sonra çıkardığı ilk quartet albümü olan ve adını Kirkland'a ithafen **Requiem** koyduğu albümünden çaldı Branford. "Cassandra"yı çalarken kendimizden geçirdi bizi... Yeri gelmişken konserin en can alıcı yerinde, herkes yıldızlar, Cassandra ve Branford'la başbaşa rüyalar alemine dalmışken, mümkün olan en büyük gürültüyü çıkararak, protokol koltuğundan fırlayıp, kalkıp giden iki hanımefendinin de tüm jazz severlerin kalbinde taht kurduğunu belirtmek gerek. Herşey kusursuzdu ve biz Joshua'nın da sahneye geri geleceği anı bekliyorduk. Sonunda o da geldi. Hatta ardından **Greg Osby** bile geldi. Ve n'oldu? Bir parça çalıp gittiler. Tutuklanmamak için. Curfew yani...

Murad Şekerli

Branford Marsalis

6. Uluslararası Caz Festivali başlamadan önce yine bu derginin sayfalarında festivalin en gidilesi konserinin **Marc Ribot** ve grubu **Los Cubanos Postizos**'unki (Sahte Kübalılar) olduğunu söylemiştik. Ne yazık

Mefaret Aktaş mefaret@yahoo.com

İstanbul

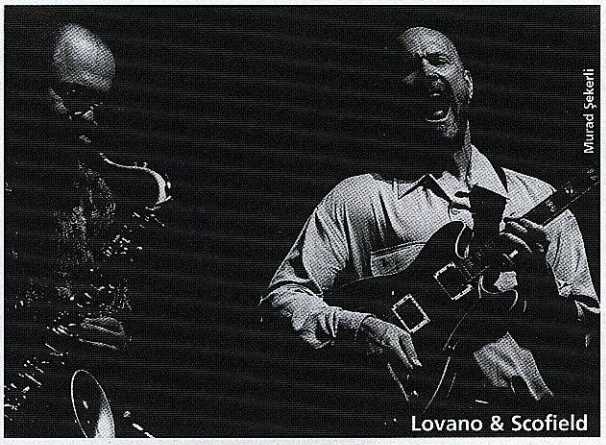

Lovano & Scofield

ki kimse dinlemedi bizi. Latin gecesinde Chucho Valdes ve Michel Camillo gibi iki ünlü piyanistin ardından sahne alan New Yorklu gitarist Marc Ribot'nun konserinde en fazla 500 kişi vardı. Beş yıl önceydi galiba... Joshua Redman'ın ve genç piyanist Geri Allen'ın ilk konserlerinde de böyle olmuştu. Değerlerini sonradan anladılar. Marc Ribot, Porto Rikolu ve Amerikalı müzisyenlerden kurulu grubuyla kesinlikle festivalin en iyi konserlerinden birini verdi. Latin müziğinin sahtesi daha güzel oluyormuş dedik. Oyuncak enstrümanları, perküsyonları, Ribot, E. J. Rodriguez ve Brad Jones'un vokalleriyle dans ettik, çok da eğlendik. Bu arada izleyenlerin bile farketmediği bir ayrıntıyı da vermek gerek. Ribot'un grubunun perküsyoncusu ülkemizi ikinci kapı yapan Brooklyn Funk Essentials'ın ve Jazz Passengers'ın perküsyoncusu Edwin Jesus Rodriguez'di. Klaviyede de aynı zamanda çok da iyi bir besteci olan **Anthony Coleman** vardı. Biz onu John Zorn'un basçısı Greg Cohen ve davulcusu Joey Baron'la yaptığı Balkan müziği çalan triosuyla tanıdık.

Az buz değil, Marc Ribot uzun yıllar önce John Lurie'nin ünlü Lounge Lizards'ının gitaristiydi. Elvis Costello, Marianne Faithfull, Tom Waits, John Zorn ve Arto Lindsay'le çalmıştı. Tüm istihbaratı verdik, gelin dedik, gelmediniz. Konserde ünlü Kübalı besteci Arsenio Rodriguez'in bestelerini çaldılar yalnızca. Bizim dans ederken bir yandan da onları görmeye çalışmaktan hem boynumuz hem ayaklarımız tutuldu.

Ve sıra **Patti Smith**'e geldi. Rock dünyasının "ermiş" kadınına... Şimdiye dek çok konser izledik. Ama böyle bir sahne karizması hayatımızda görmedik. Ne yazık ki ne Rolling Stones'da ne de James Brown da... Kimse sahnesine bu kadar hakim değildi. Kimse bu kadar kendinden geçmemişti. Festivalden önce Smith'le ilgili yazdıklarımız bu sayfalarda yer alamadı. Kuvvetle muhtemel festivalin jazz'a en uzak ismi olarak düşünüldü. Ama bu dergide jazz yazanların hemen tamamının gençliğinde birer Smith hayranı olduğuna eminiz.. Eski, dostu, yoldaşı Ginsberg'in "Footnote To Howl"unu okuyarak başladı konserine Smith. Birden farkettik ki bir önceki akşam Babylon'un önünde gözümüze takılan adam Lenny Kaye'miş. Patti'nin 40 yıllık dostu, sevgilisi ve gitaristi... Television'ın Lenny Kaye'i... İkisi sahnede muhteşemdiler. Patti etrafa tükürdü, mikrofonları attı tuttu. Hepsini, hemen hemen aynı dönemde kaybettiği adamlarına yazdığı şarkıları söyledi. Üzüldü, sevindi... Ama en çok Bruce Springsteen'la birlikte yazdığı "Because The Night"ı ve Neil Young'ın "Keep On Rockin' in a Free World"ünü söylerken sarstı Açıkhava'yı. Gençler o kadarını biliyorlardı çünkü. Daha yaşlıca olanlarsa çocuklarına anlatıyorlardı bu şarkıların hikayelerini... Punk'ın gerçek tarihini... Giderken "Siz muhteşemsiniz söyleyeyim de arkadaşım Neil de gelsin buraya" dedi. Biz de ona "Hepsine söyle, Michael Stipe'a, Tom Waits'e, Lou Reed'e... Onlar da gelsinler"dedik. Anladık ki Patti'nin tek dini hep söylediği gibi rock'n'roll'du.

Smithertesi **Suzanne Vega** günüydü. Sönüktü, sıkıcıydı, uyuttu hepimizi Vega. Herkes "Onun şanssızlığı Patti Smith'ten sonraki gün sahneye çıkması" dedi. Yok öyle bir şey. Suzanne Vega kötüydü. Annesi yaşındaki Smith'in, hayranı olduğu Smith'in, yarısı kadar bile enerjik değildi. Bir tek basçısı vardı yanında. Birara seyircilerden biri "Grubunun geri kalanı nerede senin?" diye bağırdı dayanamayıp. O da "Grubum burada işte" deyip basçısı Michael Viscaglia'yı gösterdi. Ama gerçekten grubunun geri kalanına ihtiyacı vardı Suzanne'ın... Ne "Tom's Diner"ı ne de "Luka"yı söylemesi fayda etmedi. Açıkhava'yı tıka basa dolduran kalabalık sıkılmıştı.

Ben Harper ve grubu Innocent Criminals'ın çaldığı gece de İçişleri'nin yasaklarına kurban gitti. Oysa Ben'i, tıpkı daha önce Jan Garbarek'i, Goran Bregoviç'i, Joshua Redman'ı ve Laureena McKennith'i sahiplendiği gibi sahiplenmişti festival izleyicileri. Bu Ben Harper'ın üçüncü gelişiydi İstanbul'a... Bugünlerde çıkan yeni albümü **Burn To Shine**'dan önce çıktığı son turnenin parçasıydı. "Welcome to the Cruel World", "Fight For Your Mind" ve "The Will To Live"... Üç şahane albümünün en güzel parçalarını çaldı Harper. Yanlış hatırlamıyorsak, yeni albümden hiç parça çalmadı. İzleyicilerinin çoğu genç olduğundan ortalık biraz fazla karıştı aslında. Ben Harper'ı gerçekten de "izlemek" isteyenler pek muvaffak olamadılar. Yine de kimse yerinden kıpırdamadı. Kimse bis bitmeden gitmedi. Ve Harper'ın erken bitirdiği bisinin sonunda hazırladığı sürprizi de kaçırmamış oldular böylece. Harper muhteşem bir sahne hazırlatmıştı. Kendisi bir platformun üzerinde bulunan tahtvari bir koltukta oturuyordu. Davulcusu ve perküsyoncusu da... "Widow Of A Living Man"i çaldı. Ardından hangisi hatırlayamıyoruz ama "Fight For Your Mind"ın bol distorşınlı parçalarından birini çalarken, pedallarını, gitarını ayarladı... Gitarını Türk motifleriyle süslü koltuğunun üzerine kutsal bir emanetmiş gibi bıraktı. Açıkhava'da yanan tem mavi spot gitara çevrildi. Ve gitarı hala konuşurken Ben kalktı gitti. O gözden kaybolduktan sonra dakikalar boyunca gitarı inledi... Ve bir kez daha yine gel dedirtecek bir konser vermiş oldu.

Daha mainstream konserler, acid jazz ve elektronik müzik projeleri... Oradan oraya sürüklendik festival boyunca... Yorulduk doğrusu. **Groove Collective**'i, **Henry Threadgill'i**, **Kenny Garrett**'ı, **DJ Booster**'ı ve **Eric Truffaz**'ı da sevdik biz.... Keşke siz de gelseydiniz.

Ben Harper

Hülya Tunçağ hulya.tuncag@tabdc.org

6. Uluslararası İstanbul Jazz Festivali'nin Ardından

Aylar önce, baharın ilk günleriydi. Temmuz'da gerçekleşecek 6.İstanbul Jazz Festivalinin kabataslak programını öğrenmek için sabırsızlanıyordum. Görgün Taner'i aramaya vakit kalmadan jazz sever dostlarımdan bu yıl festivalin politik nedenlerden zayıf olabileceğini, sevgili Görgün'ün koşulları zorladığını öğrendim. Çünkü bazı sanatçılar konserlerini ipal etmek durumunda kalmışlar falan... Fısıltı gazetesi tam moralimi bozmuşken, festivalin muhteşem programı resmen yayınlandı. Bu arada, yabancı bir dergiden dünyadaki ünlü jazz festivallerinin programını öğrenmiştim. Karşılaştırdığımda İstanbul'un ne denli görkemli ve bilinçli bir festivali yaşayacağını anladım.

AKM, Açıkhava Tiyatrosu, Roxy, Dulcinea ve Babylon gibi ilginç kapalı mekanlara da taşan festival coşkusu, jazz ve türevlerini seven değişik tipdeki dinleyici kesimine ulaşabilecekti böylece, ulaştı da.

7-17 Temmuz arası gerçekleşen konserlerin çoğunu izleme olanağını buldum. Önce AKM, ardından Açıkhava Tiyatrosu ve Babylon, Roxy, Dulcinea derken değişime uğrayıp vampirella haline geldiğimi hissettim. Bu arada genellikle aynı jazz hastalarıyla koşuşturduğumuzun farkına vardım. Zaten kardeş gibi olmuştuk. Bir tür jazz klanı yani. Bu doğaldı çünkü paylaşmaya en açık sanat, jazz müziği. Konser izlenimlerime gelince; açışı yapan Brezilyalı şarkıcı **Daniela Mercury** el çırpmaya meraklı dinleyici kesimini ziyadesiyle memnun etti. Babylon'da saat 22.00'de sahneye çıkan **Henry Threadgill** ve topluluğu ise jazz sanatının doğaçlama demek olduğunu kanıtlıyordu. 8 Temmuz'un ilk konseri AKM'de **Brad Mehldau Trio**'ya aitti. Yirmiyedi yaşındaki Alman kökenli piyanist, içe dönük kişiliği, minimal ve lirik çalışıyla Bill Evans'ı çağrıştırdı. Aynı gün Açıkhava Tiyatrosunda Küba rüzgarı esti, geçmişiyle geleceğiyle. **Santiago Belediye Bandosu**, eski Küba şarkılarıyla 1930'ları 1940'ları yaşattıktan sonra Irakere topluluğunun ABD'ye iltica eden üyelerinden virtüöz trompetçi **Arturo Sandoval** ise tüm becerilerini bir çırpıda sergiledi. Yine aynı gece Babylon'da **Henry Threadgill** topluluğu konserini saat 24:00'de noktalamak zorunda kaldıktan sonra, **Butch Morris** ve Pozitif Ekibiyle eski dostları **Olu Dara** ve **Okra Orchestra**'yı Roxy'de yakaladı. Festivalin en yoğun ve nitelikli günlerinden biri de üçüncü günde yaşandı. Önce AKM'de **Bob James Trio**, beklenenden daha da iyi bir performans sergiledi. Hele bir gecede hazırladıkları "Katibim" türküsü, jazz ile Türk ezgilerini kaynaştırma amacını güden sanatçılarımız için harika bir örnekti. Ama dinleyebilene. Açıkhava Tiyatrosunda efsanevi **Woody Herman** orkestrasıyla The **Smithsonian Jazz Masterworks, Chester Whitmore and L.A Dance Troupe**'un gösterisi eşliğinde Duke Ellington'un 100. doğum yılını Türk jazz severlerle kutladı. Babylon'da davulcu **Leon Parker** ile gitarcı **Charlie Hunter** jazz'ın boyutlarını genişletirken Roxy'de eski dostlar **Groove Collective** tansiyonu yükseltiyordu.

10 Temmuz, yani festivalin dördüncü günü AKM'de harika iki konser, gece boyu etkisini sürdürdü bende. **Tuna Ötenel, Pierre Michelot, Philippe Combelle** üçlüsünün şiirsel konserleriyle **Emin Fındıkoğlu**'nün yürekli denemesi **Detant**. Tuna Ötenel üçlüsü bu güzel yorumlarını L'Ecume de Vian albümüyle belgeledi ama Detant'ın son biçimiyle mutlaka bir albüm yapması gerek. Apartopar yetiştiğimiz (Sevin Okyay ile birlikte) Açıkhavadaki **Patti Smith** konseri ise onun boşuna efsane olmadığını kanıtladı.

11 Temmuz'da yalnızca iki konser vardı. Farklı tarzlardaki bu konserlerin ilkini Açıkhava Tiyatrosunda **Suzanne Vega** verdi. Kendi adıma düş kırıklığına uğradığım bu konserin izini Babylon'daki **Harriet Tubman** üçlüsü sildi. Adını, düzene başlakdıran bir köle kadından alan Brandon Ross (g), Melvin Gibbs (b), J.T.Lewis (d) üçlüsü, jazz'da dışavurumu akıcı yorumlarıyla sergiledi.

12 Temmuz Pazartesi günü AKM ve Açıkhava konserleriyle yetindik. Benim favorim AKM'deki **Charles Lloyd** şöleniydi. Bu sofistike tenor saksofoncunun gitarcı John Abercrombie, bascı Jeffrey Littleton ve davulcu Billy Higgins ile yaptıkları kaydın konseriydi bu ancak İstanbul'a Higgins yerine Billy Hart geldi ve pek üzülmedik doğrusu. Açıkhava tiyatrosundaki latin gecesinin mimarları ise Irakere'den piyanist **Chucho Valdes** ve topluluğuyla konuğu usta piyanist **Michel Camilo** ve gitarcı **Marc Ribot**'nun şefliğindeki Los Cubanos Poztisoz'du. Gerek Valdes topluluğunun gerek Camilo ile düetinin anlamsız forte yorumu müzikalitelerini öldürdüğü için beni çok rahatsız etti.

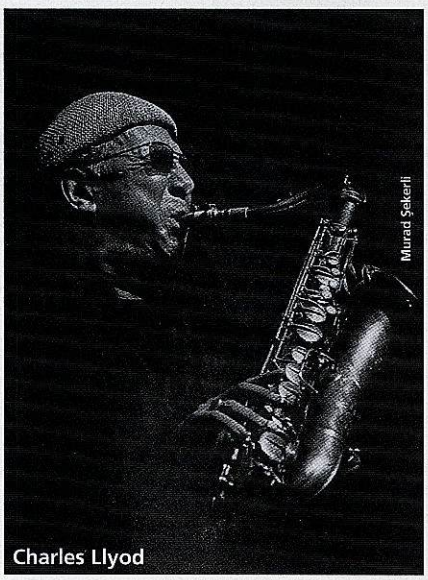
Murad Şekerli

Charles Llyod

13 Temmuz Salı günü, benim gibi jazz'ın tüm renklerine açık jazz severler içinen yoğun, en nitelikli, en uzun gündü. AKM'deki **John Scofield, Dave Holland, Joe Lovano, Al Foster** konserini tadı damağımızda iken sonunda bırakıp Açıkhava Tiyatrosundaki **Stefon Harris** beşlisini ilk parçada yakaladık. Harris'in birinci sınıf vibrafon tınılarına karışan **Greg Osby**'nin alto saksofon doğaçlamalarına doymamışken sahneyi **Joshua Redman** dörtlüsü aldı. Redman, özellikle çocuk yaştaki fırtına davulcu **Chris Payne** ile yaptığı soru-yanıt'larla ne denli sağlam bir jazz temelinden geldiğini kanıtlıyordu. Açıkhava Tiyatrosunun son konseri de yine jazz dünyasının genç yeteneklerine aitti. **Branford Marsalis** Dörtlüsü.

Jazz'lı gece bitmiyordu. Latin tutkunları Babylon'daki Daniel Yacare, Pablo Michel Caminero'yu seçerken, yeni ufukları merak edenler Roxy'nin yolunu tutuyordu. Noveçli trompetçi **Nils Patter Molvear** ve **Khmer** projesi, elektronikle jazz doğaçlamalarını birleştiren dinlediğim en bilinçli topluluktu. Hatta albümden daha iyi buldum canlı performansı.

Ertesi gün Açıkhava Tiyatrosu **The Blind Boys of Alabama, Clearance Fountain, Ben Harper** ve topluluğu **Innocent Criminals**'ın blues'larına tanık olduk. Babylon'da **İlhan Erşahin** akustik müziğini elektronikle desteklemeye çalıştı. Bana göre akustik yorumlarına yazık oldu. 15 Temmuz Perşembe günü, AKM'de piyanist **Ayşe Tütüncü**'nün vurma çalgılarla oluşturduğu yenilikçi, yürekli projesiyle başladı. Gün geceye, Açıkhava Tiyatrosundaki iki modern jazz konseriyle dönüştü. **Kenny Garrett** Dörtlüsüyle **Courtney Pine** topluluğu bekleneni sevenlerine verdiler. Aynı gece Roxy'deki **Cold House** topluluğunun performansı yabancı toplulukları hiç aratmadı. Türk hip-hop ve drum'n bass'ını yaratan Cold House çok umut verici, sevindirici.

16 Temmuz Cuma günü kapalı mekanlarda jazz'ın değişik boyutları sunuldu. AKM'de usta trompetçimiz **Maffy Falay** beşlisiyle 50.sanat yılını kutlarken Roxy'de bir başka yeni deneme ustası, **Bugge Wesseltoft** New Conception of Jazz projesini sergiliyor, Babylon'da İlhan Erşahin Wonderland konseri sürüyordu. 17 Temmuz Cumartesi festivalin son gecesi, Açıkhava Tiyatrosu Rai müziğin temsilcisi **Khaled**'i ağırladı. Babylon'da ise kapanış partisi, DJ Martin Morales ve DJ Dave Tucker'ın tekno canlı müziğiyle gerçekleşti. Tekno etkiyi yitirmek istemeyenler yine Roxy'nin yolunu tuttu, Bugge Westeltoft'la son kez buluşmak için. Bu arada Dulcinea'yı unuttuğum sanılmasın, isteyip de yetişemediğim **Moonstrains Project, DJ Booster, Sluts'n' Strings**'in performanslarının başarısını güvenli kaynaklardan öğrendim. Ben ise yalnızca son gecemi **Eric Truffaz**'a ayırabildim. Çünkü bu genç trompetçinin The Dawn albümünü çok sevmiş ve "Günümüzde Caz" programımda tanıtmıştım. Truffaz dışında Patrick Müller, Marcello Giulliani, Marc Erbetta ve vokalist NYA'nın yer aldığı topluluğuyla The Dawn albümünü tanıttığı konser bana albüm kadar zevk verdi.

Sonuçta festivale genel baktığımızda dünya festivalleriyle aynı düzeyde hatta bu yıl daha üstün olduğunu kolaylıkla görebiliyoruz. Yurt dışında yıllar önce edindiği saygınlığını, her yıl gerek yöneticisi **Görgün Taner**'in gerek sevgiyle koşturan çalışanlarının özverili çabalarıyla arttırdığını izlemek, benim gibi yaşamını jazz sanatına endekslemiş bir kişi için çok mutluluk verici. Bu mutluluğumun önemli bir parçası da, festivalin Türk sanatçılarına aynı değeri verip, önlerini açması, yeni projelere yüreklendirmesi. Çünkü eşit olanaklara sahip bulunduklarında bizim jazz sanatçılarımızın uluslar arası çapta başarılı olacaklarına yürekten inanıyorum. Az da olsa örneklerini gördük. Okay temiz, Aydın Esen, Burhan Öçal, Atilla Engin, Önder Focan, Muvaffak Falay, Tuna Ötenel, Neşet Ruacan, İmer Demirer, Arto Tunçboyacı, Ahmet Gülbay, Kerem Görsev, İlhan Erşahin, Mehmet Ali Sanlıkol ve Audiofact gibi. Bu ad listesinin uzaması dileyiğle.

"Jazz'ın Sihirli Yüzleri" Sergisi

6.Uluslararası İstanbul Jazz Festivali çerçevesinde bir de fotoğraf sergisi vardı. 7-22 Temmuz 1999 tarihleri arasında The Marmara Oteli'nin Opera Sanat Koridorunda sanat ve müzikseverlerin ziyaretine sunuldu. Sanatçı Fethi İzan Mimar Sinan Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Ana Sanat Dalı mezunu. Pekçok fotoğraf sergisinin yanısıra dia paroma gösterileri de hazırlamış ve etkinliklerde bulunmuş. Fotoğraflarıyla ulusal ve uluslar arası pekçok sergiye katılan sanatçı çeşitli ödüllerde almıştır.

"Jazz'ın Sihirli Yüzleri" fotoğraf sergisinde 1989 yılından bu yana, İstanbul'a gelmiş jazz dünyasının önde gelen isimlerinin konserler sırasında çekilmiş görüntüleri yer aldı. Fotoğraflarda farklı teknikler kullanan sanatçı, onların yanlızca anın görüntüleri olmaktan çok daha başka anlam ve çağrışımlar da yüklemeye çalışmış. Sergide yer alan fotoğraflar; Jan Garbarek, Miroslav Vitous, Tito Puente, Eberhard Weber, Don Byron, Marcus Miller, Ben Harper, Michael ve Randy Brecker, Al DiMeola, Stanley Clark, Jean Luc Ponty, Jamaleddin Tacuma, Wynton Marsalis, John Surman, Abdullah İbrahim, Chick Corea, Joshua Redman, Gerry Mulligan'a aitti.

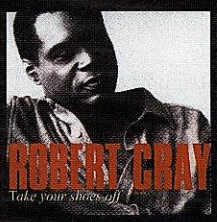

ROBERT CRAY
"Take Your Shoes Off"
(RYKODISC)

JELLY ROLL MORTON
"Jelly Roll Stomp"
(RYKODISC)

ORANJ SYMPHONETTE
"The Oranj Album"
(RYKODISC)
Ayrıca; "Plays Mancini"

MGM SOUNDTRACK
"In The Heat Of The Night"
Quincy Jones
(RYKODISC)

KODMÜZİK YENİ ALBÜMLER

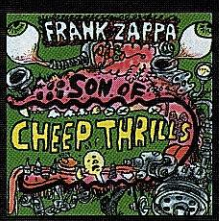

FRANK ZAPPA
"Son of Cheap Thrills"
(RYKODISC)
Ayrıca; Tüm Zappa Albümleri

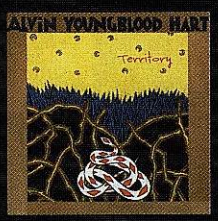

ALVIN YOUNGBLOOD HART
"Territory"
(RYKODISC)

MATT DARRIAU'S PARADOX TRIO
"Source"
(KNITTING FACTORY)

HARRIET THUBMAN
"I Am A Man"
(KNITTING FACTORY)

VIBES
"Vibes"
(KNITTING FACTORY)

JAM
"A Guide For Perpelexed"
(KNITTING FACTORY)

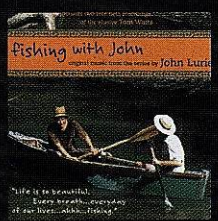

JOHN LURIE
"Fishing With John"
(STRANGE&BEAUTIFUL)

TOM WAITS
"Mule Variations"
(EPITAPH)

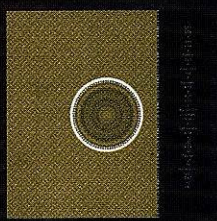

PACHORA
"Unn"
(KNITTING FACTORY)
Ayrıca; "Pachora"

PETER GREEN SPLINTER GROUP
"Destiny Road"
(SNAPPER)

MAHMUT YALAY SARP MADEN SAMİ ALTINDAĞ
"Boyoz"
(KOD MÜZİK)

KODMÜZİK DAĞITIM

Tel: 0212 293 2065-292 0465 Faks: 0212 292 0473 kodmuzik@superonline.com - www.kodmuzik.com

Füsun Levet famille.levet@wanadoo.fr

Paris

Dostum Chan Parker'ı kaybettim

Jazz adlı kocaman çınar ağacından, kocaman bir yaprak daha düştü. Dostum Chan Parker'ı kaybettim. Yaşamda hiçbirşey tesadüf değil ama onunla karşılaşıp tanışmam herhalde hayatımın en şaşırtıcı olaylarından biri belki de en önemlisiydi. Oturduğum yörede olduğunu biliyordum ama 23 yıl boyunca aramızda 3 kilometrelik bir mesafe oluşu beni hep hayretler içinde bırakacak.

Daniel Humair (davulcudur) bir konuşmamız sırasında, oturduğum yeri iyi bildiğini çünkü Chan Parker'ın da bana çok yakın olduğunu vurguladı. Chan mı, yani Bird'ün dul eşi? Kendisine telefon edip benimle tanışması gerektiğini bildireceğini söyledi. Ben ise önceden de bilseydim, herhalde birbaşıma kapısını çalıp, kendimi tanıtamayacak kadar çekingen davranacağımı hissediyordum. Biriki gün sonra telefon edip, bir randevu rica ettim. Bekliyordum dedi telefonunuzu. Daniel sizden çok sözetti.

Bir çarşamba günü onun oturduğu yerin böylesine yakın olması nedeniyle, hiç bitmeyen şaşkınlıkla kapısını çaldım. Phil Woods'la olan evliliğinden olan oğlu Gard açtı kapıyı. Mükemmel bir Fransızca konuşuyordu. Kızı Kim o sıralar Fransa'da yaşıyordu. Merdivenlerden ince narin bir hanım iniyordu. Chan... O gün jazz'dan sözettik. Türkiye'deki aktivitelerden, festivallerden, kulübümden ve ufkum genişledi sanki o günden beri. Çok sık görüşmeye ve müzik dinlemeye başladık beraberce. Evi çok önemli anılarla doluydu. Bana ileride çevirisini yapmayı düşündüğüm, yazdığı "Ma vie en mi bemol" adlı kitabını armağan etti. Oturduğu ev eski bir köy eviydi. Duvarlar fotoğraflarla dolu. Yüzlerce plak, yüzlerce kaset, yüzlerce video filmi. Charlie Parker'ın saksofonu ve orijinal stüdyo kayıtları. İçimde büyük bir merak olduğunu biliyordum ama hiçbir zaman tanıştığımız sıralarda Bird'den sözetmedim. Birgün bana niçin soru sormadığımı sordu. Ben ise Parker'ın müziğini tanımaya çalıştığımı yıllardır dinlediğimi ama özel yaşantısına hiçbir zaman girmeye hakkım olmadığını vurguladım. Chan o yumuşak gülümsemesiyle, "işte bu yüzden seninle gerçek dostuz" yanıtını verdi. Hakkındaki ileri geri konuşmalar canını sıkıyordu. Bird'ün ölümünden sonra sağda solda ortaya çıkan kuşların bir mucize olduklarına da inanıyordu. Yıllarca rasyonel düşünmeye çalışsa da. Kendisine Bird ile ilgili bir rüya gördüğümü ve ertesi gün odamda bir kuş olduğunu söylediğim zaman hiç şaşırmamıştı. Bu kuş her yıl 22 Aralık günü evime gelmeye devam ediyor.

Chan müziği iyi biliyordu. Babası asrın başlarında kulüpleri olan bir iş adamıydı. Gershwin'den piyano dersleri almıştı Chan. Çocukluğu 52.Cadde'de geçmişti. Sıra sıra jazz kulüpleri. Parker'ı ilk dinlediği gün bebop müziğini anlamış ve sevmişti. Jazz dünyasındaki bütün efsanevi isimleri tanıyordu. Ben Wesbster onun amcası gibiydi. Koruyordu Chan'ı. Bird'ün ölümünden sonra New York'u terk etmesi, açtığı restoran, fakat parasız jazz müzisyenlerini barındırdığı için iflas etmesi, Max Roach ile olan derin dostluğu, anekdotlar, bitip tükenmeyen müzik öyküleri, müzisyenler. Çok şey dinledim.

Chan'ı organize ettiğim festivallere davet etmek istiyordum ama kabulleneceğinden hiç emin değildim. Çünkü hiçbir yere gitmiyordu. Söylediğim an, "hava nasıl Türkiye'de, ne tür giyecek götürmek gerekir?" dediği an çok mutlu olmuştum. Yine bir yaz sonuydu. Kulübümde o yaz çalan Tunal Ötenel ve Kürşat And benim için bir kaset doldurmuşlardı. Sadece bir anı olarak. İlk kez Türk müzisyenlerini Chan'a dinletecektim. Dinlerken bana soruyordu, "gerçekten Türk mü bu müzisyenler?" Çok beğenmişti. Hemen Peter King'e telefon etti, Londra'ya. "Grubunla gelmene gerek yok, Türkiye'de çok iyi müzisyenler var." Ötenel Paris'e gelir gelmez Chan'a geleneksel ziyaretini yapıyordu. Ona en son bestelerini çalardı. Hatta bunlardan bir tanesine de isim anası olmuştu Chan. How Could You Break My Heart?

Geceleri hiçbir yere çıkmıyordu. Gittiğim konserleri kaçak olarak banda alırdım ve ona dinletirdim. Hergün kendisine bir CD geliyordu. Kimini çok seviyor, kimine de Jül Sezar gibi başparmağını aşağıya doğru çeviriyordu, mağlupları aslanlara verircesine.

Bitip tükenmeyen anılar. Chan'ı, Parker'ın bir zamanlar eşi olduğu için sevmedim. O jazz'ı iyi bildiği için saygı duydum. Kendisine, yaşadıklarına ve prensiplerine. Kocaman hafızası bana çok şey öğretti bildiklerimin haricinde. Yaptığı besteler, yazdığı sözler ve Phil Woods'a hazırladığı aranjmanlar. Kaybettiği iki evlat, Amerika'daki yaşamında ırkçılıkla ilgili çektiği sıkıntılar, acılar. Çok güçlü bir kadındı Chan. Alelacele öldü. Başıma gelen herşey olağanüstü derdi. Herkes gibi çıkmadı yolculuğuna. Ne kadar özlediğimi bir bilse dediği Bird ile birlikte olduğuna inanıyorum.

Chan kararlılık, sabır, inanç ve sevgi gibiydi, tıpkı yaşam gibi.

Metin Paksoy

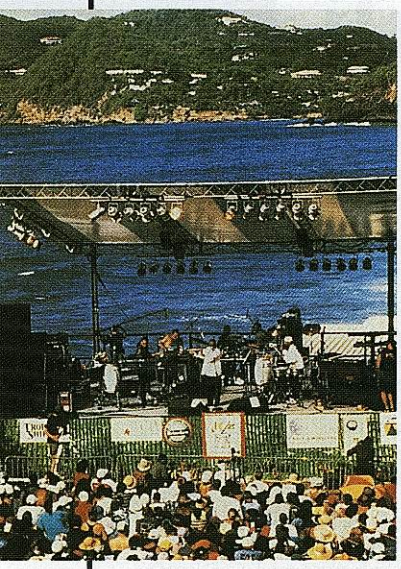

1999 Middelheim Jazz Festivali

Müzikseverlerin de takip edebildiği gibi, yaz aylarında Avrupa'da gerçekleştirilen büyük jazz festivallerine basında önemli ölçüde yer veriliyor. Northsea, Montreux gibi festivallere her yıl binlerce müzisyen ve onbinlerce jazz sever katılıyor. Bu festivallerin son yıllardaki en belirgin özelliği, programlarına pop müziğin tanınmış isimlerinin de dahil edilmesi. Bunun sonucunda, festival düzenleyicileri daha geniş bir kitlenin ilgisini çekerek maddi açıdan belli bir kazanç sağlıyorlar. Ne var ki, festivallerin sanatsal içeriğinde bir kazanç olup olmadığı tartışmalı hale geliyor.

Bu tür "mega-organizasyon"ların yanında, Avrupa'nın pek çok yerinde müzikal açıdan belki daha doyurucu olan küçük çaplı jazz festivallerine de rastlamak mümkün. Bunlardan birisi, ilki 30 yıl önce gerçekletirilmiş olan Middelheim Jazz Festivali. Belçika'nın Anvers şehrine yakın Middelheim kasabasında gerçekleştirilen bu köklü festivalde bu yıl çok özel konserler vardı.

11-15 Ağustos tarihleri arasında gerçekleşirilen festivalin ana temalarından biri, bu yıl 100. doğum yılını kutladığımız Duke Ellington'du. Festivalde, Belçika'lı alto saksofoncu Frank Vaganee önderliğindeki **Brüksel Jazz Orkestrası**, Ellington'un *"Far East Suite"* adlı çok bölümlü bestesini başarıyla yorumladı.

Aynı temaya değişik bir açıdan yaklaşmayı amaçlayan bir başka "big band" ise dinleyicilerden büyük ilgi gördü. **The Dark Side of Duke Ellington** adı altında festivale katılan ve önderliğini ünlü tenor saksofoncu David Murray'nin yaptığı grubun üyeleri arasında "free jazz" ekolünün önde gelen temsilcileri bulunuyordu. Flütte James Newton, bariton saksofonda Hamiet Bluiett, alto saksofon ve flütte James Spaulding, tenor saksofonda Ricky Ford, trombonda Craig Harris, piyanoda Hilton Ruiz, vokalde Carmen Bradford ve davulda Andrew Cyrillle, Ellington'un -nispeten daha az tanınmış olan- *"Such Sweet Thunder"*, *"African Flower"*, *"Northern Lights"*, *"Money Jungle"*, *"Praise God"*, *"Warm Valley"* ve *"I Love You Madly"* adlı bestelerini müthiş bir enerjiyle ve özgürce seslendirilen düzenlemelerle yorumladılar. Topluluğun kişilikli solisterden oluşması, bu big band'i Duke Ellington'a yaklaştıran önemli özelliklerden biriydi elbette.

Duke Ellington'u festivalde temsil eden en özel Amerikalı müzisyenlerden biri de kuşkusuz emektar trompetçi **Clark Terry** idi. Belçikalı müzisyenler eşliğinde Ellington ağırlıklı bir konser sunan Terry, ilerlemiş yaşının trompet tekniği üzerindeki olumsuz etkisine rağmen, yine de dinleyicilere zevkli anlar yaşattı.

Konserlerinde Duke Ellington'un müziğini yorumlayan diğer iki grup ise Avrupa kökenliydi. Bunlardan ilki, İtalyan saksofoncu ve grup lideri **Gianluigi Trovesi**'nin sekizlisiydi. Avrupa'nın özgür doğaçlama ekolünden gelmiş olan Trovesi'nin müziğinde Türk jazz severlerin tanıyabileceği -birkaç yıl önce ülkemize gelmiş olan- Willem Breuker Kollektief'in izlerine rastlamak mümkündü: "Ciddi" 20. yüzyıl müziğini jazz, rhythm & blues, bando müziği, İtalyan folk melodileri gibi çok çeşitli diğer türlerle birleştiren grubun en önemli özelliği, yansıttığı "uçuk" görünüme rağmen, teknik ve disiplin açısından yetkinliğini korumasıydı. Sekizlinin programında yer alan iki Duke Ellington bestesi, *"In A Sentimental Mood"* ve *"Mood Indigo"*, grubun bu genel yaklaşımı çerçevesinde yorumlandı.

Duke Ellington'un müziğini ozgür bir yaklaşımla yorumlayan ikinci Avrupa'lı grup ise piyanist Misha Mengelberg önderliğindeki **Instant Composers Pool (ICP)** adlı topluluktu. Kuruluşu 30 yıl öncesine kadar uzanan bu grubun geçmişteki üyeleri arasında Willem Breuker'den Derek Bailey'e, Trovesi'den Evan Parker'a kadar Avrupa'da özgür doğaçlamayı kendilerine prensip edinmiş birçok müzisyen bulunmuş. Son yıllarda, grubun kurucularından davulcu Han Bennink, saksofoncu Michael Moore ve viyolonselci Tristan Honsinger'in çekirdeğini oluşturduğu sekiz kişilik bir kadro ile konserler veren ICP, festivalde Mengelberg'in yer yer ciddi, yer yer esprili besteleri ile birlikte Duke Ellington'un tanınmış bestelerinin (*Happy Go Lucky Local*, *Caravan*, *Mood Indigo*, *Solitude*, *The Mooche*) yorumlarını içeren son derece ilgi çekici diyebileceğimiz bir program sundu.

Bu yorumların en önemli özelliği, oldukca özgür doğaçlamaların yanısıra, aranjmanların grup üyeleri tarafından anlık kararlarla değiştirilebilmesine olanak tanıyan bir yaklaşım üzerine kurulmuş olmasıydı. Bu yaklaşımda davulcu Han Bennink, ilginç sahne hareketleri ve "egzotik" yaratıcılığı ile on plana çıkıyordu. Konserin başında ve sonunda ise, Mengelberg ile daha önce de çalışmaları bulunan Amerikalı bascı Greg Cohen ve davulcu Joey Baron, katıldıkları müziğe ayrı bir renk verdiler.

Festivalde, Duke Ellington temasının dışında konserler sunan gruplar da yer alıyordu. Bunlar arasında ünlü Belçikalı harmonika ustası **Toots Thielemans**'ın piyanist **Kenny Werner** ile verdiği konser; tenor saksofoncu **Lew Tabackin**'in hard bop dörtlüsü; Jerry Gonzalez'in önderliğinde kurulan modern latin jazz grubu **Fort Apache Band** konseri; ve "Pembe Panter" film müziğinin adsız kahramanı İngiliz tenor saksofoncu **Tony Coe**'nun modern jazz üçlüsü dinleyicilerden büyük ilgi gördü.

Günümüzün en gözde müzisyenlerinden biri olan piyanist **Brad Mehldau** da festivalde, bascı Larry Grenadier ve davulcu Jorge Rossy'den kurulu üçlüsünün yanısıra, eski arkadaşları gitarist **Peter Bernstein** ve önümüzdeki yıllarda yıldızı daha da parlayacakmış gibi görünen tenor saksofoncu **Mark Turner** ile birlikte bir konser verdi.

Middelheim Jazz Festivali'nde kuşkusuz, Belçikalı genç müzisyenlerinin ilginç ve çoğunlukla başarılı arayışlarına da tanık olduk. Piyanist ve besteci Kris Defoort'un on kişilik **Dreamtime** grubu, saksofoncu Mark Turner ve Lee Konitz'in de katkılarıyla, piyanistin düzenleme ve doğaçlamayı çok dinamik bir şekilde birleştiren uzun, izlenimci bestelerini başarıyla seslendirdi. Genç piyanist ve besteci Nathalie Loriers'nin **Extensions** adlı grubu, Loriers'nin piyano/bas/bateri'den oluşturduğu üçlüsüne eklediği üç nefesli saz için yaptığı düzenlemelerini seslendirdi. Saksofoncu Jeroen Van Herzeele'nin acid jazz grubu **Greetings From Mercury**'nin kadrosunda ise, elektrikli aletlerin yanısıra bir sitar, bir rapçi ve dört adet sokak dansçısı bulunuyordu. Belçikalı genç müzisyenlerin önderliğindeki en ilginç konserlerden biri ise saksofoncu Pierre Vaiana'nın Afrikalı müzisyenlerle kurduğu **Foofango** (sözcük, Burkina Faso'da "hayatsuyu" anlamını taşıyor) adlı grubun konseriydi. Foofango, Afrika müziğinin coşku dolu ritm ve melodilerini jazz müziği ile birleştirerek seyircilere çok zevkli anlar yaşattı.

Belçikalı müzisyenlerden kurulu grupların verdiği konserlerden bir başkası ise içerdiği anlam açısından festivalde büyük bir ilgi gördü. Elektrikli bascı **Michel Hatzegeorgiou**'nun önderi olduğu big band, Middelheim Jazz Festivali'ne, efsanevi bascı **Jaco Pastorius** anısına verdiği konserle katıldı. Yirmi iki kişilik grup, Pastorius'un '80'li yıllarda kurduğu **Word of Mouth** big band'inin repertuvarını büyük bir başarıyla yorumladı. Müzisyenler arasında, vaktiyle Pastorius'un grubunda bulunan orkestra şefi Peter Graves'in, steel drums ustası Othello Molineux'un ve harmonika ustası Toots Thielemans'la birlikte Jaco Pastorius'un oğulları bascı Felix Pastorius ve davulcu Julius Pastorius'un bulunması sanki Jaco Pastorius'u yeniden hayranlarıyla buluşturuyordu.

Middelheim'in son konseri ise jazz severleri adeta çarptı. Bu yıl Avrupa'daki tek konserini vermek için Middelheim'i seçen John Zorn, **Masada** adlı grubu ile dinleyicilerin karşısına çıktı. Adını, Yahudi tarihinin önemli olaylarından biri olan Masada toplu intiharından alan grup, free jazz ve yahudi etkilerini birleştiren "ödünsüz" bir müzik yapıyor. Saksofoncu ve besteci John Zorn, "dava arkadaşları" trompetçi Dave Douglas, bascı Greg Cohen ve özellikle davulcu Joey Baron'un katkıları ile dinleyicinin dikkatini sürekli olarak ayakta tutan, lirik melodilerle beklenmedik enerji patlamalarının birbirini izlediği çok dinamik bir müzik sunuyor. Festivalin son gecesinde coşkulu bir alkış yağmuruna tutulan Masada, bir saat kadar süren konserinin ardından, seyircilerden gelen yoğun istek üzerine tam 45 dakika bis yaptı.

Kanımca, Middelheim Jazz Festivlinin başarısı, seyircilerle müzisyenler arasında kurulan iletişimden kaynaklanıyor. Bu iletişim, dinleyicilerin müzikten daha çok zevk almasını sağlamakla kalmıyor, sahnedeki müzisyenleri de yaratıcı arayışlara teşvik ediyor. Bu tür festivallerin Avrupa'da ve ülkemizde de daha sık görülmesini yürekten diliyorum.

Önder Focan

Parnu

Estonya Jazz Festivali

Bu yıl 9 ve 10 Temmuz tarihlerinde Estonya'nın Parnu kentinde yapılan jazz festivaline, festival organizatörlerinin davetiyle katılmak üzere yola çıktım. 10 Temmuz Cumartesi günü kapanış konserinde konuk sanatçı olarak Estonyalı müzisyenler ile birlikte yer aldım. Saksofonda **Raul Sööt**, bas klarinetde **Meelis Vind**, basta **Toivo Und**, davulda ise **Aivar Vassiljev** ile birlikte benim bestelerimden oluşan bir konser verdim. Ayrıca bu konserin devamı olarak yapılan jam-session'da çok değerli Estonyalı müzisyenlerin dışında Bobby McFerrin'in davulcusu **Danny Gottlieb** ve bascısı **Jeff Carney** ile birlikte de birkaç parçada çalmak fırsatı buldum.

Estonya'ya Helsinki üzerinden gidiliyor. Estonya'nın başkenti Tallinn'e, Helsinki'den birbuçuk saatlik bir katamaran yolculuğuyla varılıyor. Tallinn'e vardığımız ilk gün kalacağımız bir misafirhane olan Composer's House'a yerleşip, küçük bir şehir turu yaptıktan sonra bascımız Toivo Und bizi bir jazz kulübü olan **Roosa Klaveri Baar**'a götürdü. Orada **Helmut Aniko Quartet** çalıyordu. Mainstream ve post bop tarzı çalan bu grubun çok iyi bir gitarcısı ve oldukça swingli çalan genç bir kız davulcusu vardı. Ertesi gün Estonyalı müzisyenlerle prova yapmadan önce Toivo bize Tallinn ve çevresini gezdirdi. Şirin ve düzgün bir şehir olan Tallinn'in kuzeyinde yer alan ilginç bir parka gittik. Sahil yolundan içeriye doğru uzanan bu parkta sırtını denize dönmüş deniz kabuğu şeklinde üstü kapalı bir tribün hafif eğimli, kendisine doğru inen çimli alanlara bakıyordu. Toivo iki hafta önce burada Metallica konseri olduğunu ama esas önemli etkinliğin beş gün önce biten "**koro festivali**" olduğunu söyledi.

Estonya'da her dört yılda bir temmuz başlarında (kuzey ülkelerinde yaz çok kısa olduğu için herşey temmuz ayında oluyor) bir koro festivali düzenleniyor. Bu gelenek yüzyılı aşkın bir süredir de devam ediyormuş. İkibuçuk milyon toplam nüfuslu Estonya'nın dörtbir yanından korolar gelip üç gün boyunca bu ilginç sahnede konserler veriyorlar dinleyiciler de çoluk çocuk bu eğimli çim arazide müziğin tadını çıkarıyorlar. Son gün ise konserlerin sonunda koro festivaline katılan tüm korolar o büyük tribün gibi sahneyi paylaşıp final konserini veriyorlar. Her yapılan festivale katılan koro ve korist sayısı anıt taşlarla belgelenmiş. Bu yıl ve bundan evvelki yılların kapanış konserlerinde toplam 30 bin korist aynı sahneyi paylaşıyor toplam dinleyici sayısı da 200 bin'i buluyor. Evet 500 bin nüfuslu Tallinn şehri ve 2,5 milyon nüfuslu Estonya'dan çıkan 30 bin korist 200 bin kişiye aynı anda şarkı söylüyor.

Bu gelenek Sovyet döneminde de sürdürülmek istendiği zaman Sovyet yöneticiler ulusal nitelikli parçaların söylenmemesi koşuluyla bu festivallere izin vermişler. Son dönemlerde tekrar ulusal nitelikli parçaları seslendirmekle ulusal bilinci ve morali ayakta tutmaya çalışmışlar. Bir keresinde koro şarkılarını söylerken KGB yüksek vatlı kolonlarla Sovyet marşlarını çalıp koro müziğini bastırmaya çalışmış ancak 200 bin dinleyici korolara katılarak onlar KGB'nin kolonlarını bastırmışlar.

Toplam nüfusu 2,5 milyon olan ve düzenli bir ordusu ve milis güçleri olmayan Estonya, Sovyetler Birliği dağılırken ilk bağımsızlığını kazanan ülkelerden olmuş. Bunu müziğin gücüyle, müziğin getirdiği moral ve dayanışma duygusuyla başarmışlar. Ulusca geçirmekte olduğumuz bu zor günlerde müziği yasaklamanın değil, bilakis müziğe sarılarak güçlenmenin gerektiğini herhalde Estonya koroları örneği bize çok iyi anlatmaktadır.

Zuhal Focan

Pori

Pori Jazz Festivali

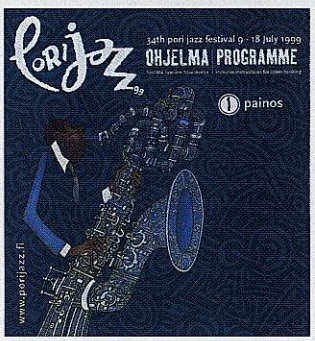

Estonya'daki Parnu Jazz Festivali'nden sonra yine bir "katamaran" ile Helsinki'ye döndük bu kez yaklaşık 5 saat kadar süren bir "van" yolculuğu ile yaklaşık 14 gün kalacağımız Finlandiya'nın kuzeyindeki Pori Jazz Festivaline doğru yola çıktık. İstanbul Jazz Festivali ile aynı tarihlerde yer alan Pori ve yapay jazz kulüpleri ile ilgili bilgiler geçen seneki festival notlarında uzun uzun anlatmıştım. Bu sene yeni çok büyük konser mekanları, "tent"ler yapılmıştı.

Bu yılki program bizim festival programının yanında çok sönüktü bence. Her yıl davet edilen Önder gibi jam-session sanatçılarının yanında büyük sahne "ad"ları arasında **Woody Herman Orchestra**, Max Roach and the Brass Quintet, **Johnny Winter**, Olodum, **David Murray Big Band**, UB40, **Benny Green –Russell Malone-Christian McBride**, Ray Brown Trio, **Lalo Schifrin**'in yönettiği **Gillespiana**: BBC Big Band'i (bu orkestrada kimler yoktu ki John Faddis (tp), Alex Acuma (perc), Tom Scott (s) benim aralarından tanıyabildiklerimdi), **David Sanborn**, Smithsonian Jazz Masterworks Orchestra, **Kirk Franklin** & Nu Nation, **John Hicks Trio** and Elise Wood, **Ray Charles** and The Realettes. Ben yukarıda saydıklarım arasında Johnny Winter, Nu Nation ve Ray Charles haricindeki bütün konserleri izledim. En keyif aldığım konser **Ray Brown** ile **Christian McBride**'ın büyük bir sürpriz yaparak iki konser arasındaki sahne düzenleme sırasında kontrabaslarıyla 6 parçalık bir düo ziyafeti vermeleriydi. Büyük sahne listelerinde adı geçmeyen ama yine büyük bir keyifle izlediğim bir başka konser ise İsveçli gitarist **Ulf Wakenius**'un Norrbotten Big Band'i ile verdiği konserdi. Pori Jazz Festivali bu yıl bir başka özelliğiyle de dikkatimi çekti; benim yıllardır arayıp da bulamadığım kuzeyli ve Sovyetler birliğinden gelen müzisyenlere yer vermesiydi. Bunlar arasında Estonya seyahatimiz sırasında dinleme şansını bulamadığımız önemli bir jazz grubu olan **Sounds of Nordic Islands** vardı. Ayrıca ilginç Rus kontrabasıyla (balalaykanın dev boyutlarda olanı gibi görünen) çalan **Terem Quartet**'i izlemekten çok zevk aldım. Grupta Andrei Konstantinov, Andrei Sirnov, Igor Ponomarenko ve Mikhail Dzyudze yer alıyordu. Zhenia Gimer (p), Toivo Und (b), Petteri Hasa (d)'dan oluşan **Gimer Trio** bir diğer Sibiryalı gruptu. Rusya'nın jazz merkezi kabul edilen bu müthiş Sibiryalı müzisyenleri keşke İstanbul'da da dinleyebilsek. 10 gün süren festival sırasında izleme şansı bulabildiğim diğer konserler; Romanyalı müzisyenlerden oluşan **Petrescu Borthers**, Polonyalı Symphonic Stars Band, ABD'li **Sprit of Life Ensemble**, Poncho Sanchez, **Kyle Eastwood** Quintet (Clint Eastwood'un oğlunun grubu), **Niels Lan Doky Quartet**, **Charlie Hunter** & **Leon Parker** (çok keyifli bir konserdi, hem Hunter hem Parker dinleyenleri avuçlarının içine aldılar, konsantrasyonu bu kadar yüksek bir konser daha izlememiştim festivalde, sonra İstanbul'u sordum "nasıldı?" diye, "İstanbul da iyiydi ama burada çok yükseldik" dediler). İzlediğim diğer konserler arasında **Jon Ballantyne Trio**, Jonny Lang Blues Band, **Robben Ford**, University of North Texas: One O'Clock Lab Band ve pekçok Finlandiyalı grup var. Bu yıl Önder de az gitarist davet edildiğinden kendi adına yaptığı konserden başka 12 konser de daha çalmak durumunda kaldı. Çok da hoşuna gitti. Yukarıda gördüğünüz yoğunlukta konser izlediğim için onun konserlerinin epeyi bir kısmını izleyemedim ama, konserlerinden biri kuzey ülkelerinde jazz kanalı olarak bilinen MTV 3'den naklen verildi.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da pekçok müzisyen dost edindik. Kapanış partisinde Down Beat dergisinin editörlerinden **Ed Enright** ve Finlandiya'nın müzik dergisi Rytmi'den **Matti Komulainen** ile festivalin yoğunluğu, konserlerin ve festivallerin üstüste çakışmasından, İstanbul Jazz Festivali'nin programından (Ed, festivalden Esra'ya çok selam söyledi) konuştuk. Önümüzdeki yıl birbirimizi tekrar göreceğimize dair sözler vererek ayrıldık.

Dr. Jazz

René Macaroğlu
www.renemacaroglu.cjb.net
renema@teklan.com.tr

Sevgili Jazz Severler

Bu ay sizlere **Uygulamalı Bilgiler (2.sınıf)** kitabımdan bir pasaj aktarıyorum. Eğer ilginizi çekerse internet aracılığıyla bana sorularınızı gönderebilir veya web sayfamı ziyaret edebilirsiniz.
Bu köşede işlenmesini istediğiniz konular için de dergiye veya bana yollayacağınız yazılarınızı bekliyorum.
Hepinize kaliteli müzikler yazmanız dileğiyle.

Ritmik Akor Şifreleri

• Düzenli olarak değişen akor şifrelerinin tek düzeliğinden kurtulmak için kullanırlar. Ayrıca çevrilmiş akorlar ve polikordlar bu tip dizilere renk katar.
• Stop vuruşu: Çok sık kullanılır.
• N.C. (no chord): Akor şifreleri ile bağlantısı tamamen kesilmiş melodik materiyal için kullanılır.

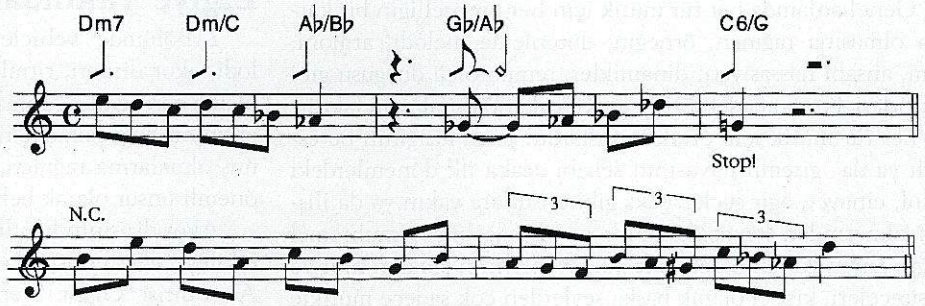

Arpej Yazma

"Blok" harmonize edilmiş bir akoru 'eriterek' arpej haline çevirmek mümkündür:
• Çok kısa süreli blok akorlar kullanmayınız (arpej çalması zor olur)
• Blok akorun notalarını birer birer veya gruplar halinde bir veya birkaç defa kullanabilirsiniz.
• 'Eritilmiş' akorun sesleri arasına kısa süreli ve yarım/bir ton çözülmesi kaydıyla kromatik ve diyatonik süsleme notaları serpiştirilebilir.

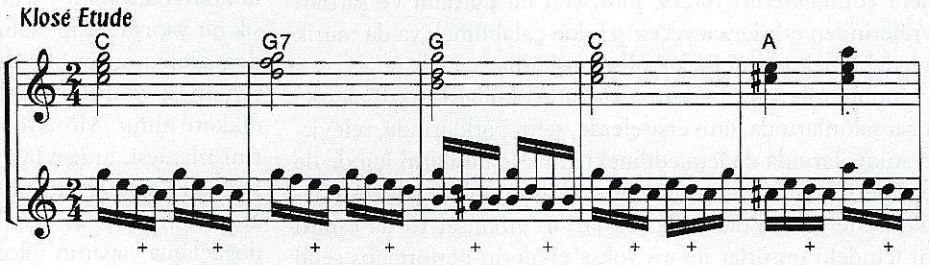

Doğaçlamalı Melodi Yazma

Orijinal bir melodiyi bozmadan içine doğaçlamalar koyarak çeşitleme sanatı.
• Bazı notaları oldukları yerde bırakınız (notaların sadece kafalarını sapsız olarak doğru yere koyunuz).
• Bazı notaları çeğrek/yarım/bir vuruş sağa ve sola kaydırınız.
• Boşluklara akor sesleri/uzun sürebilen jazz gerilimleri/kısa süreli ve çözülen diyatonik-kromatik süsleme notaları ilave ediniz.
• Gerekirse az miktarda melodi notasını silebilirsiniz.

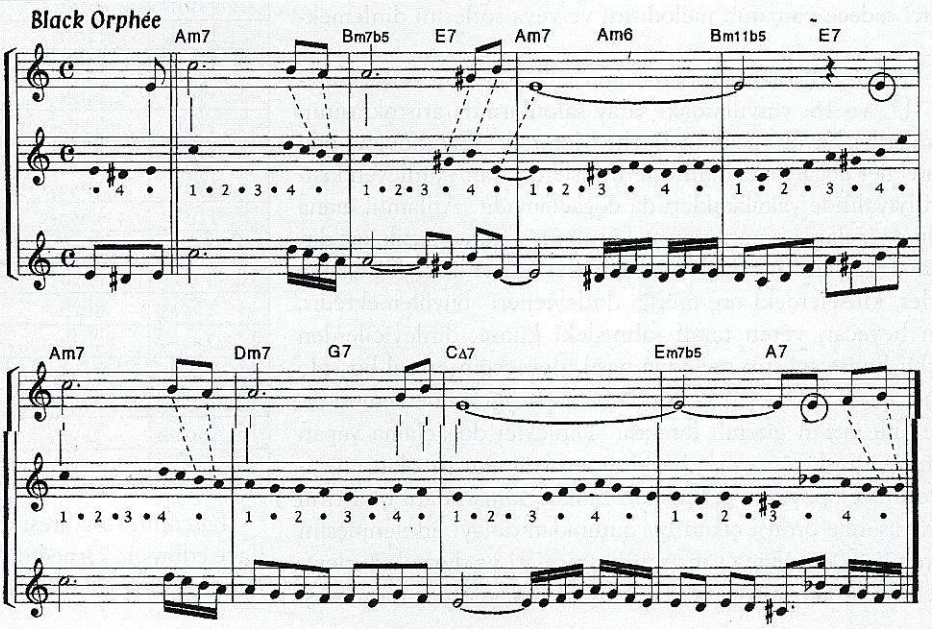

Bölüm VI

Doğaçlama Solo

Derleyen: **Ahmet Emin Akyavaş**

Jazz müziği her zaman için esrarlı ya da gizemli havasını muhafaza etmiştir. Belki de bu genel anlamda müzik için doğrudur, fakat jazz müziğinin bu esrarlı, gizemli ya da hayret uyandıracak durum için çok özel bir yeri vardır. Acaba jazz'daki bu yegane çekici, cazip olan özellik ne idi?

Genel anlamda her tür müzik için her bir özelliğin bir katkısı olmasına rağmen, örneğin; düzenleme melodi, armoni, ritm, ansabl hassasiyeti, dinamikler, tempo ölçü duygusu gibi faktörleri bertaraf edebiliriz. Çünkü yukarıda sıralanan faktörler her tür müzik için ortak hususlardır. Jazz müziğinin bu esrarlı ya da gizemli havasının sebebi acaba ilk dönemlerdeki alkol, cinayet, ağır suçlar, seks gibi unsurlara yakın ya da ilişkili olmasından kaynaklanabilir mi? Böyle birşey muhtemel değil. Zaten günümüzdeki jazz müzisyenlerinin kafaları fikir ve düşünceleri, kişisel olarak başka şeylerden çok sadece müzikle meşguldür.

Jazz müziği fahişelerin girip çıktığı barlarda bile bugün hala icra edilmektedir. Birçok müzisyen bu durumu ve şartları çevrelerinden etkilenmeyecek şekilde çalabilmek ya da müzik icra edebilmek amacı ile kabullenmişlerdir.

Günümüzde jazz barların yanısıra okullarda, kiliselerde, konser salonlarında, üniversitelerde, şehir parklarında, televizyon stüdyolarında da icra edilmektedir. Ve bunların içinde de izleyicilerin algılaması yönünden en başarılı olanı yurtdışındaki konserler olmaktadır. Acaba jazz'ın gizemsel ya da esrarlı yanı içindeki unsurlar ile mi yoksa ezgilerin performans şekli ile mi ilgili? Acaba jazz parçaları diğer standart popüler parçalardan örneğin Cole Porter veya Stevie Wonder'in parçalarından daha mı cezbedici? Şüphesiz bazı jazz parçaları oldukça enerjik veya sofistike, ancak bu yeterli bir neden değil ve dinleyici sadece parçanın melodisini ve/veya sözlerini dinlemekte.

Jazz'ın gizli olan cazibesi emprovizasyon yani doğaçlamadır. 17. ve 18. yüzyıllardaki saray salonlarında aristokrasinin yakaladığı hayal gücünün Bach, Mozart ve Beethoven gibi besteciler doğaçlama haline getirmişlerdir. Jazz'ı dinleyen kişinin hayalinde yakaladıkları da doğaçlamadır. Anlamlı, mana dolu doğaçlama sanatı üzerine kurulmuş yegane müzik jazz'dır. Keza doğaçlama yapılan tiyatral eserler, komediler, doğaçlama şiirler, kiliselerdeki org müziği dinleyicileri büyülemektedir. İşin heyecan veren tarafı sahnedeki kimse, dinleyicilerden hiçbir kimse solistin melodiyi nasıl işleyeceğini, nasıl bir solo yapacağını, ya da eşlik sırasında ne yapacağını bilememesidir. İşte bu jazz'ın gizemli tarafıdır. Dinleyici doğaçlama yapan müzisyenin düçüncesini, hayalini, enstrümanı ile olan mücadelesini tempoyu ve gelişmeleri zaman, zaman dahi olsa ritm yürüyüşünde ortaya çıkan bir durumdan dolayı etkilenmesini duyabilir. Doğaçlama yapanın düşünceleri ve duyguları izleyiciler açısından transparandır. Doğaçlama solonun hazırlanışı sırasında müziği değerlendirmeyi, dinlemeyi, anlamayı bilen kişiler o kaynayan kazan içindeki heyecanlandırıcı kokuları yakalamaya çalışmalı ama aynı zamanda kazan içindeki bileşime, malzemeye ve karışıma bakmaya gayret göstermelidirler.

Ezgiye Yakından Bakış

2. Bölümde "vehicle" kelimesi temel elementleri olan melodi, akor dizileri, ritmleri olan standart veya orijinal parça olarak tarif edildi. Zamanımızdaki jazz müzisyenlerinin daha etkin bir doğaçlama için ritmi ve kelimeleri araştırmaya başlamış olmalarına rağmen, akor dizisi doğaçlama yapan için en önemli unsur olarak belirtildi.

Akor dizisinin kendine özgü yapısı doğaçlama soloyu nasıl etkileyeceği hususunda daha önce bir açıklama yapılmadı. Akor dizisi "Giant Steps" parçasında olduğu gibi hızlı bir armonik ritme sahip olabilir ya da "Mr. Clean"de olduğu gibi hareketsiz bir yapıda olabilir veya daha fazla seslerden ve fazla miktarda disonant (uyumsuz) seslerden teşekkül etmiş karmaşık bir yapıya sahip olabilir. Hızlı veya yavaş tempo olması da doğaçlama yapanın gelişimini etkileyecektir. Parçanın tonalitesi ve dizisi de elbetteki doğaçlama yapan tarafından dikkate alınır. Müzikte ilerleme sırasındaki akorların birbirlerini izlemesi, ardışıklığı bir başka faktör olup genel, tradisyonel, istisnai akor sıralamaları gibi çeşitler vardır. Şu husus akılda tutulmalıdır ki akor dizisindeki bütün bu karakteristikler doğaçlama yapanın solosunu etkileyecektir. Daha sonra aşağıdaki kombinasyonları içeren karakteristikleri dikkate almak durumunda kalacaktır.

Tempo	Armonik Ritm	Sekvens	Akor Yapısı
1. Hızlı	Hızlı	Genel (ortak)	Basit
2. Hızlı	Hızlı	Genel (ortak)	Karmaşık
3. Hızlı	Hızlı	Benzerlerine uymayan	Basit
4. Hızlı	Hızlı	Benzerlerine uymayan	Karmaşık
5. Hızlı	Yavaş	Genel (ortak)	Basit
6. Hızlı	Yavaş	Genel (ortak)	Karmaşık
7. Hızlı	Yavaş	Benzerlerine uymayan	Basit
8. Hızlı	Yavaş	Benzerlerine uymayan	Karaşık
9. Yavaş	Hızlı	Genel (ortak)	Basit
10. Yavaş	Hızlı	Genel (ortak)	Karmaşık
11. Yavaş	Hızlı	Benzerlerine uymayan	Basit
12. Yavaş	Hızlı	Benzerlerine uymayan	Karmaşık
13. Yavaş	Yavaş	Genel (ortak)	Basit
14. Yavaş	Yavaş	Genel (ortak)	Karmaşık
15. Yavaş	Yavaş	Benzerlerine uymayan	Basit
16. Yavaş	Yavaş	Benzerlerine uymayan	Karmaşık

Parçanın tonalitesi de bu 16 adet kombinasyondan birine ilave edilmeli. Örneğin; "Giant Steps" parçası yukarıda numaralarla ifade edilen kombinasyonlardan 3 numaraya uymakta-

dır. Mr. Clean 13 numara, Nefertifi ise 16'ya uymaktadır. Maiden Voyage 15 numara, Pursuance (Coltrance) 5 numaradır. Yukarıda sıralanan 16 çeşit kombinasyon olmasına rağmen bunlardan bazıları sık kullanılmamaktadır. Örneğin; 4 numara çok zor bir tip olup, 13 numara ise kasvetli, sıkıcı kategorilerdedir. Şüphesiz diğer kombinasyonlarda ortak olarak kullanılmaktadır. 7 ve 15'teki özelliklere sahip parçalar "Modal" parça karakteristiklerini taşır. Modal parçalar yavaş bir armonik ritme sahip olup, genellikle basit ve sık, sık değişmeyen bir akor yapısındadır. Çağdaş ezgiler eğer modal yapıda değillerse hemen, hemen 8 veya 16 no.daki özelliktedir ve (8 ve 16 birbirinden sadece tempo bakımından farklıdır). Yavaş bir hareket içerisinde, karmaşık sesleri içeren ve sık değişmeyen bir akor yapısına sahiptir.

Bebop ezgileri ise genellikle 1 ve 3'teki karakteristiklere sahiptir. Blues parçalar geleneksel bir yapıya sahip olup akor dizisi açısından önemlidir. Standart parçalar herhangi bir tempoda olabilir, armonik ritm genellikle orta derecede hızlı olup akor dizileri geleneksel özellik taşır ve akor yapıları da nispeten basittir. "Free-From" parçalar yukarıdaki liste karakterleri dışında olup akor dizileri tariflenmemiştir. Bir anlamda jazz müziğinde sıkça kullanılan 6 temel çeşit ezginin tarifini yapmış olduk. "Modal", "Çağdaş", "Blues", "Bebop", "Free-Form" ve "Standart" ve bunların özellikleri geniş anlamda 16 kategoriye ayrılmış listede mevcuttur. İleride bu sözkonusu 6 çeşidin daha ayrıntılı açıklamaları yapılacaktır, ne var ki jazz müzisyenlerinin repertuarlarının önemli bir kısmını işte bu 6 çeşit işgal etmekte olup doğaçlama sololarına da özellik açısından yansımaktadır.

Baki Duyarlar: Nasıl Bir Doğaçlama

Sizce Doğaçlama Nedir? Jazz müziği içindeki yeri nedir?

Bana göre Doğaçlama 2'ye ayrılır, Ruhsal ve Tekniksel.

Ruhsal olarak anlamı şu; bir insan ne kadar neyi yaşıyorsa, yaşamışsa veya hayatta neyi özümsüyorsa ya da neleri algılamışsa, o kadar çalabilir, o kadar doğaçlama yapabilir. Hayata bakış açısıyla doğaçlamadaki akıcılığı ya da tıkanıklığı birbirine paralealdir.

Teknik tarafı için ise; yeterli teknik alt yapı doğaçlamanın doğru ve güzel olmasını destekler.

Doğaçlamanın jazz müziği içindeki yeri ise jazz'ın kendisidir. Bir başka deyişle doğaçlama jazz müziğinde en önemli bir karakteristiktir.

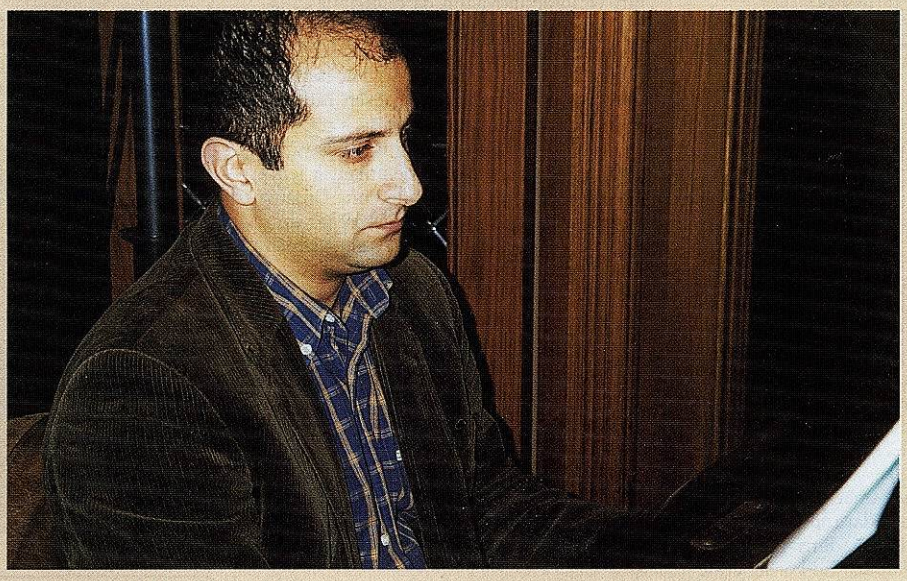

Doğaçlama sırasında ana temaya ait düşey hatları mı (armoni) yoksa yatay hatları mı (melodi) dikkate alırsınız?

Çalınan parçanın karakterine, benim o günkü ruh halime bağlı olarak zaman zaman yatay, zaman zamanda dikey olarak düşünüyorum, ya da farklı choruslarda yatay veya dikey düşünme birbirleriyle yer değiştirebilir.

Doğaçlamada kendinize ait bir "sound" ya da karakter bulduğunuza inanıyor musunuz?

Hayır şimdilik değil ama kendime ait bir sound'u bulacağıma inanıyorum.

Grup doğaçlamaları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bazı çok iyi müzisyenler bir araya geldiklerinde çok iyi bildikleri standartları bile beraber çalmakta başarılı olamıyorlar, bu da demektir ki; bu müzisyenler beraber çalabilmek için birbirlerine yakın olmak durumundadırlar. Grup doğaçlaması yapma durumunda olan müzisyenlerde ise bu müzik anlayışı ve ruh birliğinin çok daha fazla olması gereklidir.

Grup doğaçlamasının bir başka yönü ise; ne kadar jazz müziği içinde doğaçlamaya yönelirse, bir başka deyişle formlar, akorlar, tonlar ortadan kaldırılırsa müzikteki enerji o derece artar.

Doğaçlamalarını en fazla dinlediğiniz sanatçılar hangileridir?

Keith Jarrett, Miles Davis, Coltrane, Mintzer, Chick Cores, Bill Evans (piyanist), Michael Brecker.

Doğaçlama yapan solist'i doğaçlama sırasında diğer enstrümanların motive edebileceğine inanıyor musunuz?

Evet inanıyorum, bence jazz müziğinin motoru davuldur, yakıtı bastır, kaportası ise soloyu çalandır. Eğer bas ile davul solist'e yeterli atmosferi ve boşluğu yaratmıyorsa bir başka deyişle bascı ile davulcu müziği "drive" edemiyorsa yani en az 3 kişi, 3 müzisyen müzikal açıdan birbirlerini etkilemiyorlarsa çıkacak olan müziğin hem kalitesi hem enerjisi az olacaktır.

Sizce Türkiye'deki jazz müzisyenlerinin doğaçlamaları ne durumda, ne düşünüyorsunuz?

Türkiye'nin kendine ait olan müziklerinde örneğin Türk Klasik Müziği ve Türk Halk Müziğinde doğaçlama mevcuttur, dolayısıyla Türk Müzisyenleri doğaçlamaya yatkındır. Ama her iki müzikte de destekleyici unsur olan teknik kısım çoğunlukla zayıf kalıyor. Türkiye'de yaşayan insanların doğasında var olan doğaçlama jazz müziği formları içerisinde de kendini göstermeye başlamıştır.

ULUSLARARASI KULLANILAN KISALTMALAR

acc	akordiyon	**el** db	elektrik double-bas	picc	piccolo
afl	alto flüt	eh	english horn	prg	programming
arr	aranjör	**elb**	elektrik bas	**r**	reeds
as	alto saksofon	elg	elektrik gitar	**sax**	saksofon
b	bas	elp	elektrik piyano	si	sitar
bar	bariton saksofon	els	elektrik sitar	sou	sousaphone
bcl	bas klarinet	eu	euphonium	ss	soprano saksofon
bfl	bas flüt	**fl**	flüt	str	strings
bgo	bongo	flh	flügel horn	synth	synthesizer
bjo	banjo	frh	french horn	**ta**	tabla
btb	bas trombon	**g**	gitar	tam	tambourine
bs	bassoon	**h**	horn	tb	trombon
c	kornet	har	harpsichord	timb	timbales
cb	kontrabas	hca	harmonika	tp	trompet
cbs	kontrabassoon	ho	hammond org	ts	tenor saksofon
cel	keleste	hp	harp	tu	tuba
cga	konga	**keyb**	keyboards	**v**	violin
cl	klarinet	**man**	mandolin	va	viola
clav	klavinet	mell	mellafon	vb	vibrafon
co	kougar	mrb	marimba	vc	cello
comp	kompözitör	**o**	obua	vo	vokal
cond	kondaktör	orch	orkestra	vtb	valve trombon
cy	simbal	org	org	**wbd**	washboard
d	davul	**p**	piyano	wdwd	woodwinds
dir	direktör	perc	perküsyon	**xyl**	xylophone

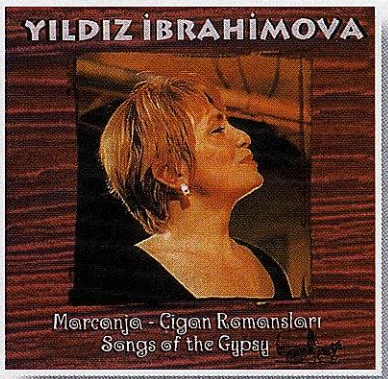

Yıldız İbrahimova

Marcanja Çigan Romansları

Universal 19721724 (1999)

Müzisyenler

Yıldız İbrahimova (vo)
Ventsi Takev (vi)
Simeon Simov (g)
Aleksandar Simov (g)
Vasil Parmakov (p)
Vaselinov Vaselinov (b)
Stoyan Yankulov (perc)

Altı yıldır tanıyoruz onu, dört oktavlık sesiyle dünyanın her tarafından melodiler taşıyor bize. Sihirli Flüt'ten bir arya, Gershwin'den Summertime ya da Aşık Veysel'den "Uzun İnce Bir Yoldayım"; bazen bir Zeybek, bazen bir jazz standartı ya da bir Bulgar Oyun Havası... Yıldız İbrahimova, bugüne kadar ne seslendirirse seslendirsin, ince bir ses işçiliğiyle, hep kendi yorumunu katmasını bildi.

İlk albümünü 20 yıl önce Bulgaristan'da dolduran ve bugüne kadar toplam 12 albüme imza atan İbrahimova, dünyanın çeşitli ülkelerinde festivallere katılıp konserler de vermiştir.

Bir önceki albümü Balkananatolia'da, Balkan halk müzikleri ve Türk halk müziğini jazz'la sentezleyerek, başarısını kanıtlayan İbrahimova, şimdi de "Marcanja-Çigan Romansları" ile dinleyicileriyle buluşuyor.

Çocukluğumuzdan beri kulağımıza takılan, dinlediğimizde bizi alıp bir yerlere götüren, hatırladığımız ya da bilinçaltında sırasını bekleyen birçok çigan müziğini bu albümde buluyoruz. Üstelik tüm parçalar, İbrahimova'nın ses yollarını izleyerek, kulaklarımıza geliyor. Hüzünlü kemanlar, her an tellerinin sertçe çekilmesini bekleyen piyano, dünyada olmanın coşkusunu veren vurmalı çalgılar, İbrahimova'nın sesiyle bir olup, müziğin güzelliğini yaşatıyorlar.

İbrahimova'yı dinlerken, onu sahnede izler gibi oluyorsunuz. O yalnızca şarkı söylemiyor; yaşıyor ve yaşatıyor da aynı zamanda. Tonlamaları ve şarkılara getirdiği üçüncü boyutla, yeryüzünün duyarlı şarkılarını seslendiren çizgi üstü/ötesi bir şarkıcıyı da dinlediğinizi anlıyorsunuz. Sanki görünmez bir güç kulaklarınızı ele geçiriyor ve sahnede şarkı söyleyen usta bir kabare şarkıcısının görüntüsüyle eşleşiyor.

İbrahimova'ya, Bulgaristan'ın en büyük tiyatrosu Ivan Vazov Tiyatrosu'nda Dostoyevski'nin Ezilenler ve Horlananlar oyununda Rus çingene romanslarını söyleyip oynanması önerildiğinde, bu albümün de temelleri de çoktan atılmıştı.

Marcanja-Çingene Romansları, son zamanlarda benim dinlediğim en iyi albümlerden biri ve İbrahimova'nın da bildiğimiz çalışmaları içinde en başarılısı. 14 parça içinde boş yok. Şarkıların tümünde dikkati çeken özellik, İbrahimova'nın yarattığı üç boyutlu etkiyle kabare müzikleri söyleyen usta bir şarkıcı görüntüsü veriyor olması.

Albümün kapağında şarkılar üç dilde yazılmış; hem dinlemek, hem de anlamak için. Onlarca yorumunu dinlediğimiz Drogoy Dlinnoyu, ya da Ochi Chornie, 1978 yılında Romanların ulusal şarkısı kabul edilen Celem Celem, benim favorim iki sıkı anonim parça Ne Probujday-Vospominaniy ve Marcanja. Liszt'ten Macar Rapsodisi, Brahms'tan Macar Dansları ve bir bölümü Türkçe olan tek parça Gori, Gori - Mora Zvezda (Parla Yıldızım Parla) da keyifli bir biçimde yorumlanıyor.

Sonuç olarak, konuya jazz diliyle yaklaşırsak, bu çingene standartlarını Yıldız İbrahimova'nın yorumuyla dinlemek oldukça keyifli. Aklıma birden, elinde kemanıyla kendini çigan müziğine adamış, Darvaş geliyor. Hüzünleniyoruz ve keyifleniyoruz, aynı anda.

Merih Akoğul

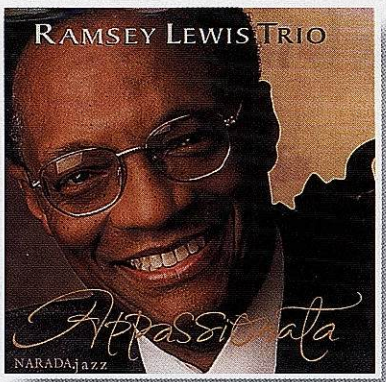

Ramsey Lewis

Appasionata

Narada Jazz 70876-1113281 27 (1999)

Müzisyenler

Ramsey Lewis (p)
Larry Gray (b)
Ernie Adams (d)

Chicago'nun en sevilen piyanistlerinden olan Lewis 4 yaşından beri piyano çalan yeteneklerden. Klasik müzikle başlayarak babasının dostları arasında bulunan Duke Ellington, Art Tatum, Mead Lux gibi isimler onun hayatına girince 15 yaşındayken Wallace Burton grubunda çalmaya başlamış. O günden beri çeşitli ödüllerin de sahibi olmuş. 3 adet Grammy, 5 altın plak almış, Beyaz Saray'da konserler vermiş. Radyo ve TV'lerin gözde jazz programı sunucusu hem de. Bestelerinden oluşan bu albüm onun son çalışması.

Horace Silver

Jazz Has a Sense of Humor

Verve 050 293-2 (1999)

Müzisyenler

Ryan Kisor (tp)
Jimmy Greene (ts, ss)
Horace Silver (p)
John Webber (b)
Willie Jones III (d)

Usta Horace Silver gençlerle çalıyor. Her zaman gençlerle çalmayı sevdiğini belirten Silver özellikle Ryan Kisor ve Jimmy Green ile çok mutlu. Albümü piyanist, besteci, şarkıcı Thomas "Fats" Waller'a adamışlar. Onun esprili çalışı ana tema olmuş. Tüm

besteler Horace Silver'a ait. "Eğer siz de sadece parmaklarınızla tempo tutmayıp bir iki gülüşle de dinlerseniz biz amacımıza ulaşmış oluruz. Bu mutluluk problemlerinizin üstesinden gelmenize yardımcı olacaktır" diyor. Bizim yaşadığımız şu günler için mi yapılmış bu albüm yoksa?

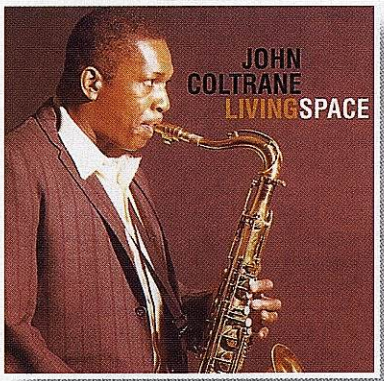

John Coltrane

Living Space
Impulse! IMP 12462 (1998)
Müzisyenler
John Coltrane (ts, ss)
McCoy Tyner (p)
Jimmy Garrison (b)
Elvin Jones (d)

Impulse! bu 1965 kaydını yeniden basarak anlamlı işlerden birini daha yapmış. John Coltrane uzun yıllar birlikte olduğu bu kadro ile yapmak istediğinin en iyisini yapmıştır. Gerçek bir Coltrane arşivine sahip olmak isteyenlere bu seriyi iyi takip etmelerini öneririz.

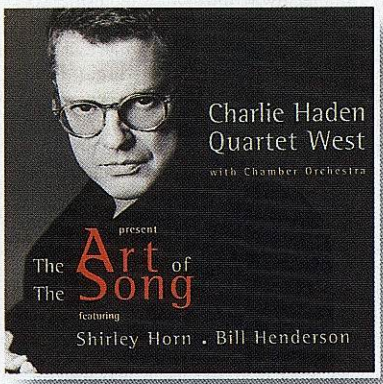

Charlie Haden Quartet West

The Art of The Song
Verve 547 403-2 (1999)
Müzisyenler
Charlie Haden (b)
Alan Broadbent (p)
Ernie Watts (ts)
Larance Marable (d)
Shirley Horn (vo)
Bill Henderson (vo)
Murray Adler (cond)

İşte epeydir beklenen Quartet West çalışması. Bu kez Murray Adler'in yönettiği bir oda orkestrası ve iki klasik solist var. Daha önceki Quartet West albümlerinin aksine neredeyse bir klasik müzik albümü olmuş. Jazz standartları ve Quartet West elemanlarının besteleri dışında Ravel'in ve Gershwin'in orkestra eserlerini de seslendiriyorlar. Quartet West'in tanıdık elemanlarını klasik orkestra eşliğinde bu parçalarda da olağanüstü lirisizmi keyifle dinlenmekte.

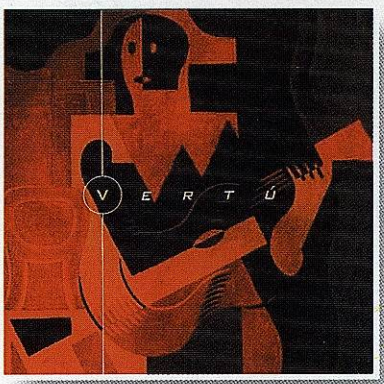

Vertú

Vertú
Verve 494859 2 (1999)
Müzisyenler
Stanley Clarke (b)
Lenny White (d)
Karen Briggs (vi)
Rachel Z (keyb)
Richie Kotzen (g, vo)

Albüm ile ilgili geniş bilgi 15. Sayfamızda

Burhan Öçal

Groove Alla Turca
Doublemoon Records 004 (1999)
Müzisyenler
Jamaaleddeen Tacuma (bg)
Burhan Öçal (perc, vo)
Natasha Atlas (vo)
Songül Aktürk (vo)
Miles Griffith (rap vo)
Jack Walrath (tp)
Art Baron (tb)
Daryl Burge (d)
Rick Iannacone (g)
Ben Schachter (as, ts)
Hüseyin Bitmez (ud)
Ekrem Başı (dar)
Ferdi Nadaz (clt)
Fetih Tekyaygil (vi)
Salih Nazım Peker (saz)

Burhan Öçal yıllardır tanıdığımız ve çalışmalarını izlediğimiz bir müzisyenimiz. Avrupa'da başarılı birçok çalışmaya imza atan vurmalı çalgılar ustası Öçal, sonunda uzun süredir beklediğimiz albümüyle müzik marketlerde yerini alıyor. Yaz aylarında tanıtımı yapılan, Jamaaladeen Tacuma ile gerçekleştirdiği son albümü Groove Alla Turca'da Öçal, ülkesiyle bir kez daha nikah tazeledi.

Geçtiğimiz yıllarda, çeşitli etkinlikler kapsamında Tacuma ile birlikte izlediğimiz Öçal, "oriental-funk" olarak adlandırabileceğimiz müzik türüyle doğu ve batı arasında (kullanılan çalgılar, melodi ve ritmlerle) bir köprü kuruluyor.

Yurtdışında da dağıtımı yapılan ve ilgi gören albüm, Öçal'ın grubu Oriental Ensemble ile bas gitarcı Tacuma'nın jazz-funk topluluğundan oluşuyor. İki grup, farklı türdeki müziklerini başarıyla birleştiriyorlar. Kimi zaman, bas ve davul funk ritmleri çalarken, doğunun kıvrak arabesk melodileri parçayı yönlendiriyor; kimi zaman da Burhan Öçal'ın elinde çocuk oyuncağına dönen darbukanın zengin ritmleri, trombonların çaldığı melodilerle düelloya tutuşuyor ve parçaların sonunda iki hasım, iki hısım gibi anlaşarak el sıkışıyor ve birlikte yol alıyorlar.

Albüm, açılış parçası isabetli bir seçim; ünlü Nihavend Longa ile başlıyor. Nefesli çalgıların çarpıcı düzenleme içindeki yeri hemen belli oluyor. Aynı çizgide olan diğer parça da Katibim. Albümde bu parçanın da vokal eşliğinde Rap yorumunu dinliyoruz. Klasik melodisiyle başlayan bu parça, ilerleyen saniyelerde farklı bir aks üzerinde ilerliyor.

Groove alla Turca ve El Nino parçalarında Burhan Öçal'ın eşliği çok başarılı. Darbukanın çarpıcı tonları, parça sonuna kadar dinamik bir baz oluşturuyor.

Albümün dünyaca ünlü bir konuğu daha var. Habibi, Gene Gel ve El Nino isimli Öçal bestelerine, özellikle Fransa'da çok tanınıp sevilen, özellikle Transglobal Unedrground'daki vokallerinden de bildiğimiz Natacha Atlas sesiyle katılıyor. Albüme adını veren parça Groove Alla Turca ise, farklı müzik türlerinin uyum içinde kullanıldığı tam bir sentez çalışması ve albümün felsefesini iyi özetliyor. Katibim ve Kısmet'te ise Songül Aktürk rap yorumuyla parçaları renklendiriyor.

Özet olarak bu dinamik ve enerjik albümü alıp dinlemek gerekiyor. Özellikle 11 numaralı parça Gene Gel, melodi zenginliği, düzenleme, yorum ve evrensel mesajıyla albümün en başarılı bestesi. Groove Alla Turca, etnik etkili jazz müziği ve funk'ın birlikteliğinden hoşlananlar için ise ayrıca önem taşıyor.

Merih Akoğul

Jimmy Smith

Peter & The Wolf
Verve 547 264-2 (1999)
Müzisyenler
Jimmy Smith (org)
Oliver Nelson (arr, cond)

Jimmy Smith, Peter ve Kurt'u çalar ve Kurt yeniden kaybeder ama kaybetmez aslında.. Çünkü finalden önce El Lobo Oliver Nelson ile tanışır v.s. Albüm kapağı hikayeye böyle başlıyor. Prokofiev'in unutulmaz Peter and the Wolf oyunun müzikleri Oliver Nelson'un yönetimindeki orkestra ve Jimmy Smith'in org'uyla yeniden hayat bulmuş. CD 1966 orijinal baskının yeniden basımı. Orkestrada kimler yok ki; Joe Newman, Ernie Royal, Richard Williams, Sno-

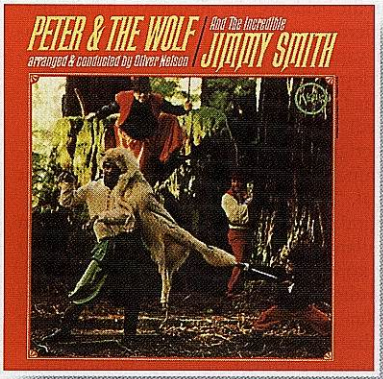

oky Young (tp), Quentin Jackson, Tom McIntosh, Britt Woodman (tb), Dick Hixton, Tony Studd (btb), Stan Webb, Phil Woods (woodw), Billy Butler (g), Richard Davis (b), Bobby Rosengarden (d, perc), Grady Tate (d).

Mesut Ali-Mustafa Kos

Missing

Ada Müzik (1999)

Müzisyenler

Remzi Emek (tb)
Fuası Abdul Khaliq (s)
Jan Von Klewitz (s)
Simon Nabatov (p, keyb)
Ahmet Charuqi (g)
Hans Hartmann (b)
Mustafa sarışın (bE)
Ernst Bier (d)
Mustafa Kos (d, perc)
Mesut Ali (cong, bong, dar, perc)

Almanya'da yaşayan Türk müzisyenler arasında sadece popla uğraşanlar çıkmıyor. Mesut Ali ve Mustafa Kos gibi jazz'a ilgi duyup, onun etnik sahasında gezinenler de çıkıyor. İşte bu albüm Türk, Alman, Amerikalı, Cezayirli, İsveç müzisyenlerinin ortak çalışması. Berlin ve Paris'te kaydedilmiş. "Sanatçı olmanın hem çok kolay hem de çok zor olduğu bir ülkede hiçbir ticari amaç gözetmeksizin, müziğimizi önce kendimiz için çaldık. Kitleler adına yoz, kokuşmuş, içi bomboş kişiliksiz bir yapıt sunmak istemedik. Zaten bu tür CD'lerin enflasyonu var" diyorlar kapakta.

Hugh Masekela

Sixty

Columbia 495227 2 (1999)

Müzisyenler

Hugh Masekela (tp)
D Laka (p)

Kenny Matha (g)
John Selolwane (g)
Fana Zulu (b)
Vusi Khumalo (d)

Güzey Afrikalı Hugh Masekela'nın yeni albümü. Yukarıda saydığımız birkaç müzisyen dışında daha pekçok Güney Afrikalı müzisyenin yer aldığı zengin kadrolu yapımlardan aslında. Türünden hoşlananlara veya bu tarz müziği tanımak isteyenlere iyi bir fırsat. Hugh Masekela'nın çok çalışması girdi yurdumuza. Piyasada diğerlerini de bulabilirsiniz sanıyorum.

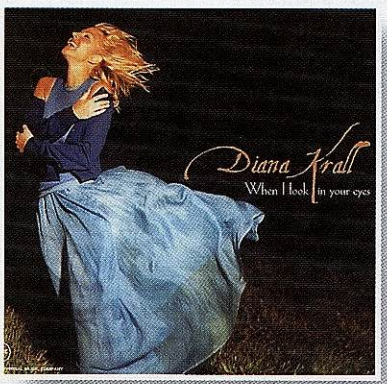

Diana Krall

When I Look in Your Eyes

Universal 050 304-2 (1999)

Müzisyenler

Diana Krall (p, vo)
Russell Malone (g)
John Clayton (b)
Ben Wolfe (b)
Jeff hamilton (d)
Lewis nash (d)
Larry Bunker (vib)

1995 yılından bu yana yaptığı çalışmalarla, hem piyanist hem de şarkıcı olarak adından sıkça söz ettiriyor, Diana Krall. Getiğimiz ay, yeni albümü When I Look in Your Eyes ile bir kez daha gündeme gelen Krall, seslendirdiği duygusal şarkılarla, kulaklarda ve kalplerde derin izler bırakıyor. Genelde üçlü ve dörtlü gruplarla müzik yapan Krall'ın yeni albümünde, yaylı çalgıların da katılımıyla, daha farklı bir altyapı oluşturulmuş. Tüm albüm, 50'li yılların keyifli bir Holywood filmi gibi, göz açıp kapayıncaya kadar kadar akıp gidiyor.

1995 yılında kariyeri adına parlak bir çıkış olarak kabul edilen Only Trust Your Heart'tan sonra, All For You, Love Scenes ve geçtiğimiz ay Verve firmasından çıkan When I Look in Your Eyes ile yerini iyice sağlamlaştırdı. Düzenlemeleri yetenekli aranjör Johnny Mandel tarafından yapılan albümde, yaylı çalgılardan oluşan bir orkestra ile ilk kez çalan Krall, bu birliktelikten sonsuz keyif aldığını söylüyor. Mandell'in düzenlemelerini yaptığı Frank Sinatra'nın Ring A Ding Ding ve Joao Jilberto'nun Let's Face the Music and Dance albümlerini dinlediğinde Krall, onunla çalışma isteğinden iyice emin oluyor ve ortaya bu son çalışması çıkıyor.

Felsefesini, şarkı söylemek değil, şarkıyla bütünleşerek oradaki öyküyü iletmek olarak açıklayan Krall, Carmen McRae'nin şarkıları ve E.E.Cummings'in şiirlerinden çok şey öğrendiğini de dile getiriyor. Böyle bir müziğin arkasında, bu isimleri bulmak hiç de şaşırtıcı gelmiyor.

Krall'a, gitarda Russel Malone, basta John Clayton ve davulda da Jeff Hamilton eşlik ediyor. Bazı parçalarda grup elemanları değişiyor. Özellikle, diğer çalışmalarını iyi bildiğimiz Malone'un gitarıyla parçalara yaptığı katkı çok önemli. Seslendirilen yapıtların hemen hemen tümü başarıyla seçilmiş, düzenlenmiş ve yorumlanmış. Albümün tamamında titiz bir repertuvar seçimi ve organik bir bütünlük hissediliyor. Ünlü Cole Porter bestesi I've Got You Under My Skin'i, birçok ünlü şarkıcıdan sonra bir kez de Krall'ın sesinden dinlemek güzel bir deneyim. Albüme adını veren parça When I Look in Your Eyes, dinleyeni rüyalar alemine götüren duygulu bir parça. Popsicle Toes da ise Michael Franks'ın ritmik, sıcak melodilerinden birini, üstelik metaforlarla örülü erotik sözlerle dinliyoruz. Ve bir Jerome Kern & Dorothy Fields ortaklığı, Pick Yourself Up...

Hikayeler, anlar, anılar... Yaşanan her şeyin bir Gershwin müzikali izlercesine yolunda gittiği yaz günleri gibi... Sanki savaşlar hiç olmamış, dünya depremlerle sarsılmamış ve insanlar bu kadar tedirgin değillermiş gibi. Krall'ın sesi ve şarkıları yorumlayışı, dokunamadığımız şeylerle aramızı kapıyor, onlara yakınlaşmamızı sağlıyor gibi. Üstelik bu yalnızca benim değil, Jazz Times dergisinin yazarından, iş arkadaşlarımın beğenisine kadar, geniş bir kitlenin ortak kanısı.

Diana Krall, müziğin tescilli kraliçesi olma yolunda temkinli ama ağır olmayan adımlarla ilerliyor.

Merih Akoğul

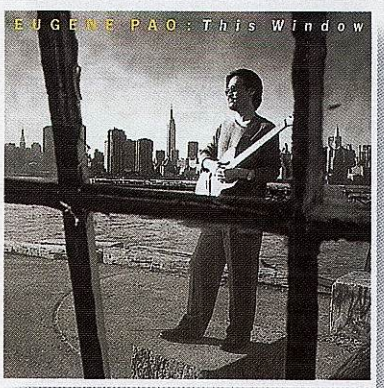

Eugene Pao

This Window

Sony 495047 2 (1999)

Müzisyenler

Eugene Pao (g)
Marc Johnson (b)
Jack DeJohnette (d)
Joey Calderazzo (p, Fender Rho)

1970'li yılların tekniği öne çıkaran McLaughlin ve Al DiMeola'nın stiline benzer çalış tekniğini oldukça heyecan verici bir şekilde ortaya koyuyor Eugene Pao. Hong Konglu sanatçının bu çalışmasına katkıda bulunan müzisyenlere bakılırsa konudaki iddiası da anlaşılır sanıyoruz.

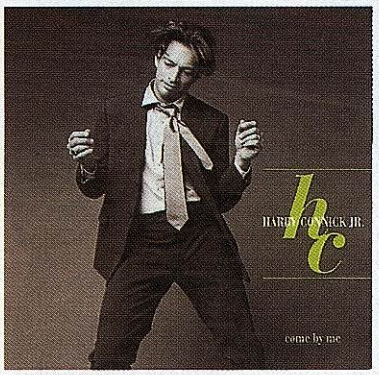

Harry Connick Jr.

Come By Me
Columbia 491702 2 (1999)

Müzisyenler

Harry Connick Jr. (p, vo)
Big Band

Müziğin pekçok dalında yıllardır başarılı bir kariyeri olan Harry Connick Jr. biliyorsunuz Ray Connick'in oğludur. New Orleans funk, klasik Amerikan standartları, 'straight ahead' jazz parçaları onun paletinde yer alanlardan bazılarıdır. 1989'da When Harry Met Sally adlı filmin müzikleri ile platin plak ödülü kazandı. 1991'de We are in Love şarkısı ile 'best jazz vocal performance' ödülü aldı Bunlardan başka ödüllere de sahip olan sanatçı bu en son çalışmasında standartlar ve orijinallere yer veriyor. 16 kişiden oluşan bir big band ve 31 kişilik keman, 12 kişilik viyola, 11 kişilik çello, 6 bas, 2 flüt, 4 klarinet, 2 obua, 1 basoon, 4 saksofon, 1 trompet, 2 trombon, 1 gitar, 4 perküsyon (bunlardan biri Alex Acuna), 1 arp'dan oluşan senfoni orkestrası eşliğinde 13 parça söylüyor. Irving Berlin, Cole Porter bestelerine de yer verilen bu çalışmayla Harry Connick Jr. yerini sağlamlaştıracağa benziyor. Müziği "çok zor" olarak tanımlıyor. Kendini yolun başında addederek, önünde uzun ve aşılması zor bir yol olarak görüyor. Benim bildiğim en çok kazanan müzisyenlerden biri ama o hala kendini böyle görüyorsa, hakikaten bu adam iyi şeyler yapmaya çalışıyor. Buğulu sesiyle Harry Connick Jr. vokal albümleri ve big band sound'u sevenleri çok memnun edecek.

Norman Brown

Celebration
Warner Bros. 47300-2 (1999)

Müzisyenler

Norman Brown (g, vo)
Phajja (vo)
Rick Brown (tp)
Tim Heintz (keyb)

Paul Brown (d)

Celebration Norman Brown'ın dördüncü, Warner Bros.la ilk çalışması. Eğer sanatçıyı tanımıyorsanız albümü ilk dinlediğinizde bir tek gitarist aklınıza gelir, kendisinin de adamı olan 'George Benson'. Norman Brown R&B, jazz, pop, funk, Afro-Caribbean ve Latin lezzetli bu albümünde hem enstrümantalist hem de vokalist olarak gerçekten üstünlüğünü göstermiş. İlk albümü After the Storm 150 bin satmış. Gavin ve Soul Train dergileri tarafından 'Yılın Jazz Albümü' seçilmiş. Gitarist olarak da ödüller almış. West Montgomery ve George Benson'dan çok etkilenmiş. Albümün en keyifli parçalarından 70'lerin parçası You Make Me Feel Brand New. Smooth jazz severleri çok memnun edecek bir çalışma.

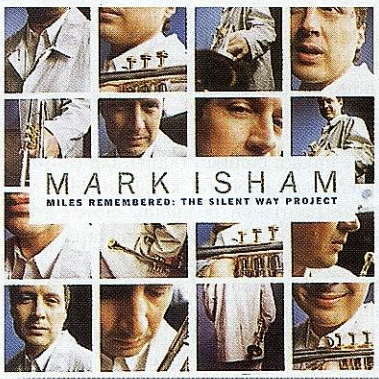

Mark Isham

Miles Remembered: The Silent Way Project
Columbia 69901 (1999)

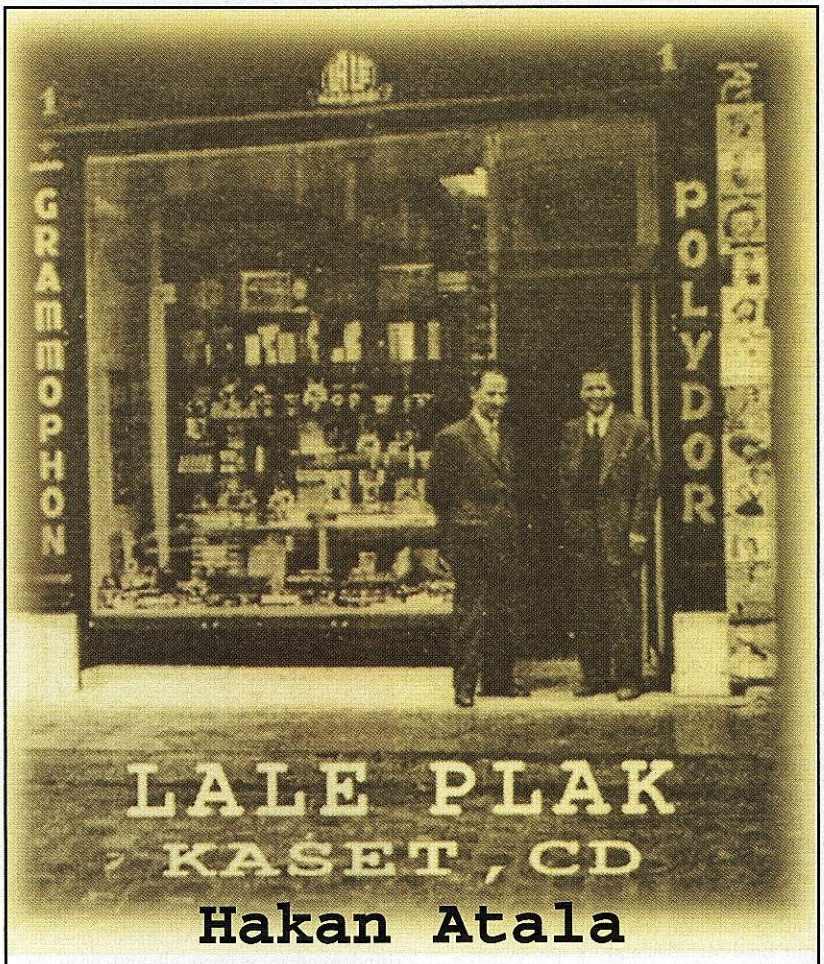

Müzisyenler

Mark Isham (tp)
Peter Maunu (g)
Steve Cardenas (g)
Doug Lunn (b)
Michael Barsimanto (d)

Mark Isham müzikal açıdan oldukça hızlı gelişim gösteren bir müzisyen kabul ediliyor. Müzikal köklerini Miles Davis'e dayandıran Isham onu araştırmaya ve anlamaya kendini verince 1996'da başladığı proje ancak 1999'da sonlanabilir. Ekibiyle birlikte bu proje kaydından önce tam 12 konser verme imkanı bulurlar. Bunlar için çalışma saatleri hariç tabi. Bu kadar titizlikle ve emekle hazırlanan bu albüm elbette Miles'ın 1960 ve '70'lerdeki ruhunu taşıyor. In A Silent Way, All Blues, Spanish Key, Ife, Great Expectations, Black Satin Mark Isham'ın yorumuyla Miles'ın müziğini yansıtırken Isham'ın Miles'a adadığı parçalar da bu albümde yer alıyor. Başarılı bir çalışma.

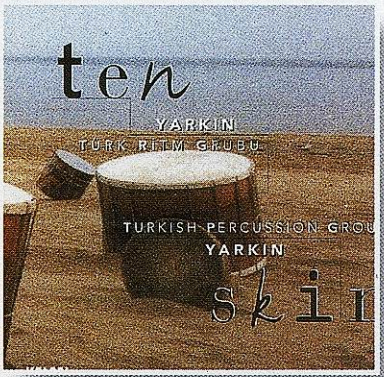

Yarkın Türk Ritm Grubu

Ten/Skin
Kalan 123 (1999)

Müzisyenler

Fahrettin Yarkın (def, bendir)
Ferruh Yarkın (darbuka, bas)
Bekir Sakarya (d, acc)
Baykal Doğan (d)

1994 yılında Fahrettin ve Ferruh Yarkın kardeşlerin kurduğu grup, çağlar boyu Türk müziğinde önemli yer tutan ritm olgusunu, günümüzde aslına uygun bir icrayla tanıtıyor. 1998'de İstanbul Jazz Festivalinde Jack deJohnette ile birlikte bir başarılı performans sergileyen grup aralarında Erkan Oğur da bulunduğu bir grup konuk sanatçıyla orijinal çalışmaların ağırlıkta olduğu bir CD hazırlamışlar.

Brad Mehldau

Elegiac CycleWarner Bros. 9362-47357 2 (1999)

Müzisyenler

Brad Mehldau (solo p)

Bu yıl piyasaya çıkan "Elegiac Cycle" son yıllarda kendinden çok sözettiren genç piyanist Brad Mehldau'nun ilk solo albümü. Bu çalışma Mehldau'ya, şimdiye kadar yeğlediği üçlü bağlamında, bas ve davulun getirdiği kaçınılmaz sınırlamalardan sıyrılma olanağını vermiş. Güçlü tekniği ile sağ ve sol elin bağımsızlığını müthiş yaratıcılığının hizmetine sunan sanatçı, doğaçlama ile beste, batı klasik müziği ile jazz arasında neredeyse eşit bir denge sağlamış. Ortaya çıkan müzik lirik ve duygulu olduğu kadar derin ve düşündürücü. Her defasında değiştirilerek tekrarlanan birkaç özgün tema ve geçmişe yapılmış ince atıflarla işlenmiş olan bu çalışma klasik müzik ve jazz gelenekleri arasında zaman zaman denenen evliliklerin en ikna edici örneklerinden birisi. Albümün diğer bir ilgi çekici noktası ise Mehldau'nun iç kapaktaki uzun yazısında ifade ettiği, ölüm, romantik özgürlük, postmodernizm ve sanatın işlevi hakkındaki görüşleri. Mehldau Elegiac Cycle ile mutlaka dikkate alınması gereken bir müzisyen olduğunu bir kez daha ortaya koyuyor.

Erdal Paksoy

Charlie Haden

Liberation Music Orchestra
Verve 527 469-2 (1999)

Müzisyenler

Tom Harrell (tp)
Stanton Davis (tp)
Ken McIntyre (as)
Ernie Watts (ts)
Joe Lovano (ts)
Ray Anderson (tb)
Sharon Freeman (frnh)
Joe Daley (tu)
Mick Goodrick (g)
Geri Allen (p)
Charlie Haden (b)
Paul Motian (d)

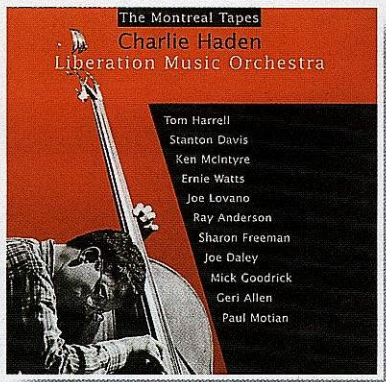

Charlie Haden'ın The Montreal Tapes serisinden çıkan üçüncü albümü piyasada. Canada Polygram'dan çıkan bu albüm kayıt edildikten (1989) 7 sene sonra mix, bundan 2 sene sonra da master edilmiş ve 9 yıllık bir maceradan sonra da nihayet piyasaya çıkmış. Herbir elemanı birer jazz yıldızı olan orkestra Haden'ın özellike politik mesajlarını içeren bestelerini ve ilginç düzenlemelerini oldukça üst seviyede çalıyorlar.

Tony Bennett

The Essential
Columbia 492822 2 (1998)

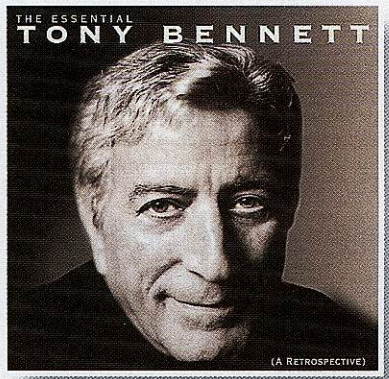

Tony Bennett'i diğer şarkıcılardan farklı kılan şey büyük sesi değil sadece, sıcak ve swingli şarkı söyleme tarzı elbette. İki farklı jazz kültürünün arasında, Louis Armstrong'dan Miles Davis'e, o show dünyasında Judy Garland ve Jimmy Durante ile birlikte yerini korumuştu. Sinatra'nın jazz'a sarılan pop şarkıcısı Sarah Vaughan'ın da popu yadsımayan jazz sanatçısı olduğunu düşünürsek Tony Bennett her iki müzik arasındaki köprüdür. Bu toplama albümde onun ödüllü parçalarından başka K.D.Lang, Elvis Costello ve Billie Holiday ile yapmış olduğu düet parçaları da bulacaksınız. Vokal albümlerden hoşlananlara ve Tony Bennett hayranlarına.

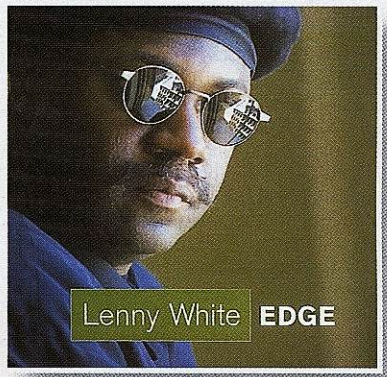

Lenny White

Edge
Hip Hop 8019 (1998)

Müzisyenler

Bennie Maupin (ts)
Danny Walsh (ss)
Patrice Rushen (p, keyb)
Foley (b)
Nick Moroch (g)
Victor Bailey (b)
Lenny White (d)
Kelvin Sholar (keyb)

Return to Forever'la 70'lerde adını duyuran usta davulcu ve besteci Lenny White'ın son çalışması. İlginç fusion bestelerinin yorumunda bilgisayar ve synthe programlarıyla katkıda bulunan Lenny White çaldığı davulla da müzisyenliğini tüm boyutlarıyla ortaya koyuyor.

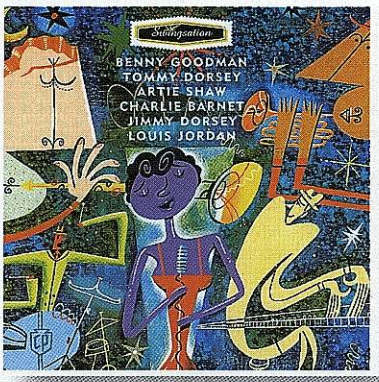

Big Bands

Swigstation Vol.2

GRP 059 955-2 (1999)

Müzisyenler

Benny Goodman (clt)
Tommy Dorsey (tb)
Artie Shaw (clt)
Charlie Barnet (ss, as, ts)
Jimmy Dorsey (clt, as)
Louis Jordan (as)

1930'ların ortalarında başlayıp 40'ların sonuna kadar süren ve Swing Dönemi diye adlandırılan dönem Amerikan kültürünün altın dönemiydi. Daha çok pop parçaları big bandlar tarafından yorumlanırdı. Bu gruplar baba jazz müzisyenlerinden oluşur ve şimdi standart dediğimiz parçalar çalınırdı. Orkestraların hemen önlerinde sıkı dinleyiciler oturur arka kısımda yer alan pistte dans severler danslarını ederlerdi. Bu dönemin ünlü orkestralarından ikişer üçer parçanın seçilerek alındığı bu albüm swing dönemi hayranlarını mutlu edecek.

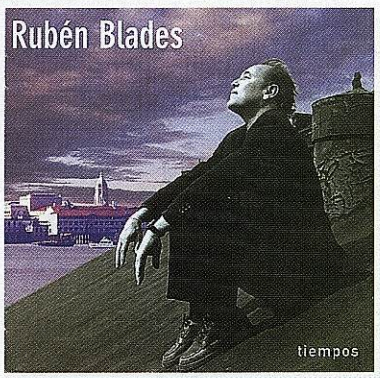

Ruben Blades

Tiempos

Epic 494410 2 (1999)

Müzisyenler

Ruben Blades (vo)
Ricardo Ramirez (vi)
Edin Solis (g)
Carlos Vargas "Tapado" (perc)
Gerardo "Lalo" Rojas (s)

Ruben Blades Panamalı bir şarkıcı. 1968'de ABD'ye göçetmiş bir ailenin eğitimli oğlu. Hukuk ve Politika okumuş Üniversite sıralarında çeşitli gruplarda şarkı söylerken gerçek mutluluğun bu olduğunu görerek politik kariyerini bırakmış. Müzik dünyası derken film dünyasının da içine girivermiş. Özgeçmişinde Jack Nicholson'dan tutun da Robert Redford'a kadar rol arkadaşları var.

İspanyolca konuşulan ülkelerde albümleri satış rekorları kırmış. Latin ve salsa'dan hoşlana okurlarımız için iyi bir seçenek.

Cesaria Evora

Cafe Atlantico

BMG 74321654012 (1999)

Cesaria Evora'yı artık İstanbul festival izleyicisi tanıyordur diyorum zira 4.İstanbul Jazz Festivali'nin konuklarından biriydi kendisi. "Miss Parfumadao" adıyla Fransa'da çok tanınan bu ilginç sanatçının '99 çalışması piyasada.

Wynton Marsalis

A Fiddler's Tale

Columbia SK 60765 (1999)

Müzisyenler

Wynton Marsalis (tp)
Lincoln Center Orchestra
David Scifrin (clt)
Milan Turkovic (basoon)
David Taylor (tb)
Ida Kavafian (vi)

Edgar Meyer (b)
Stefon Harris (perc)
Wynton Marsalis jazz dışında klasik bilgisini de gösterebileceği bir senfonik eser yazarak Chamber Music Society of Lincoln Center haricinde jazz müzisyenlerinin de yer aldığı bir sahne performansının kaydı ile bu kez karşımıza çıkıyor. Wynton'ı bu kez klasik severlere tavsiye ediyoruz.

Clarence "Gatemouth" Brown

American Music Texas Style
Polygram 547 536-2 (1999)

Müzisyenler

Clerance "Gatemouth" Brown (vo, g, vi)
Wardell Quezergue (con, arr)
Harold Floyd (b)
Joe Krown (keyb)
David Peters (d)
Eric Demmer (as)
Ray Moore (as)
Wessell Anderson (ts)
Tony Frigo (bs)
John Touchy (tp)
Nicholas Payton (tp)
Kaye Dorian (vo)

Ünlü blues gitarcısı Clerance "Gatemouth" Brown Amerikan müziğini temsil edebilecek Ellington, Parker parçaları ve kendi bestelerini bir big band eşliğinde oldukça jazz'sı bir anlatımla sunuyor. Bu parçaları ve jazz yorumunu bir Teksaslı blues gitarcısının süzgecinden geçirilmiş halini ilgiyle dinleyeceksiniz.

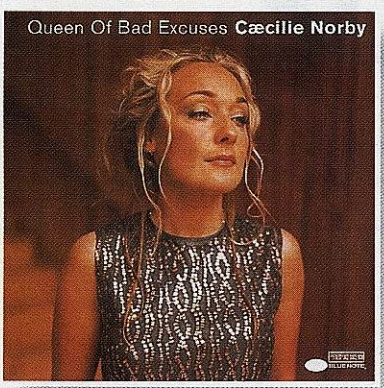

Cecille Norby

Queen of Bad Excuses
Blue Note 5223422 (1999)

Müzisyenler

Cecille Norby (vo)
John Scofield (g)
Hans Ulrik (ss)
Lars Danielsson (b)
Ben Basiakov (p)
Billy Hart (d)

Cecille Norby büyük İsveçli basçı Lars Danielsson yoğun yardımıyla Amerikalı müzisyenlerin de katkılarıyla latin, rock ve blues etkileriyle bezenmiş oldukça iyi bir çalışma kotarmış. Norby'nin ilginç sesi, besteleri kadar ilgi çekici.

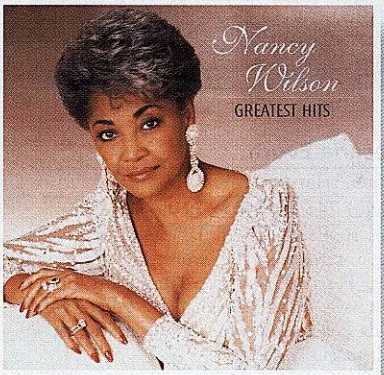

Nancy Wilson

Greatest Hits
Columbia 65542 (1999)

Nancy Wilson 35 yıllık müzik serüveninde hit olmuş daha çok R&B parçalarını içeren bir albüm. Aslında jazz müzisyeni olup da Greatest Hits olarak adlandırılan albümü olan şanslı jazz müzisyenlerinden. James Ingram, Peabo Bryson, Cannoball Adderley, Ramsey Lewis, Carl Anderson gibi isimlerle de düetler yapan Nancy Wilson Columbia'nın 12 yıllık sanatçısı. Bu kayıtlarından derlenmiş olan bu albümdeki parçalar hit olunca jazz ve R&B oranlarının nasıl olması gerektiğini jazz dinleyicileri herhalde tahmin edeceklerdir.

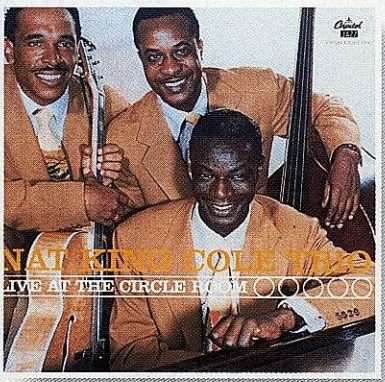

Nat King Cole

Live at the Circle Room
Blue Note 7243521859 2 (1999)

Müzisyenler

Nat King Cole (p, vo)
Oscar Moore (g)
Johnny Miller (b)

Nat King Cole herkesi çok etkileyen şarkıcılığından önce oldukça iyi bir jazz piyanistidir. Trio'sunu da daha çok enstrümantal parçalar çalmak üzere kurmuş, yavaş yavaş önce trio'sunda parçaları vokalle seslendirilmiş daha sonra trio tamamen unutulup, orkestra önünde popüler bir şarkıcı olmuştur. Daha sonra kendisinden sonra gelecek birçok gruba örnek teşkil eden davulsuz piyano, gitar, kontrabastan oluşan trio ile oldukça keyifli çalışmalar yapmıştır. İşte bu trio'nun bir kulüp performansının kaydı olan CD'de Nat King Cole'ün sesi kadar o güzel piyanosunu da bol bol dinleyebiliyoruz.

Kenny Garrett

Simply Said
Warner Bros. 9362-47343-2 (1999)

Müzisyenler

Kenny Garrett (as, ss)
Shedrick Mitchell (p, org)
Nat Reeves (ab)
Chris Dave (d)
Jeff Watts (d)
Pat Metheny (g)
Marcus Miller (eb)
Bashiri Johnson (perc)

Miles Davis'in gruplarıyla dikkatine çeken ve son yıllardaki solo çalışmaları ile oldukça yüksek seviyede bir başarı yakalayan günümüzün en parlak alto saksofoncularından biridir Kenny Garrett. Bu son çalışmasından önceki albümlerinde oldukça standart bir modern main stream çizgi yakalayan Garrett bu albümünde funk, fusion ve acid jazz etkilerini taşıyor. Kenny Garrett bu albümünde de son derece başarılı değişik bir tarz olmasına rağmen hayranlarının ilgiyle dinleyeceği bir çalışma.

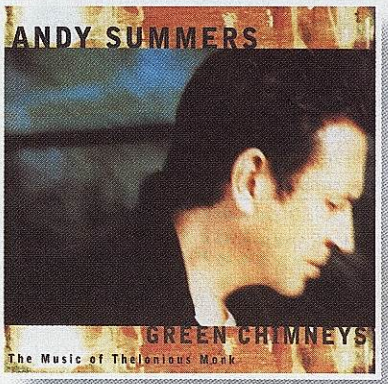

Andy Summers

Green Chimneys
BMG 09026 63472 2 (1999)

Müzisyenler

Andy Summers (g, banjo)

Dave Carpenter (eb)
Peter Erskine (d)
Sting (vo)
Joey DeFrancesco (Hammond B3)
Steve Tavaglione (ss, ts)
Walt Fowler (tp)

Jazz müzisyenlerinin ekonomik kaygılardan dolayı jazz çalmayı bırakıp pop dünyasında kendilerine yer aramaları oldukça doğal kabul edilir. Ancak son yıllarda popüler müzikte başarıyı yakaladıktan sorna jazz'a büyük sevgi ve saygıyla sarılıp jazz çalışmaları yapan müzisyenlere de rastlar olduk. Phil Collins, Jack Bruce, Ginger Baker, Elvis Costello gibi sanatçılara Andy Summers da eklendi. Hele bu albümde o kadar iddialı ki tamamen Monk bestelerine yer vermiş. Andy Summers'ın ekspressif gitar stiliyle birlikte kendisine eşlik eden müzisyenlerin performansı da dikkate değer. Not: Police grubundan eski arkadaşı Sting de Round Midnight ile albüme renk katıyor.

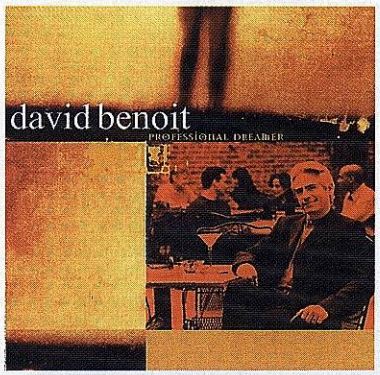

David Benoit

Professional Dreamer
GRP 059 942-2 (1999)

Müzisyenler

David Benoit (p, Ham.B3)
Pat Kelly (g)
Rick Broun (tp)
Cliff Hugo (b)
David Palmer (d)

Piyanist David Benoit'nın kendi bestelerinden oluşan bir çalışması. Contemporary ve fusion arasında gezinen bir albüm bu. Özellikle keyifli ve yoğunluğu az bir müzik isteyen dinleyiciyi memnun edecektir.

John Abercrombie

Open land
ECM 1683 (1999)

Müzisyenler

John Abercrombie (g)
Mark Feldman (vi)
Kenny Wheeler (tp, flgh)
Joe Lovano (ts)
Dan Wall (org)
Adam Nussbaum (d)

Abercrombie bu albümünde de yine org ve davuldan oluşan temel grubunu koruyor ve ayrıca çok önemli üç solist kendisine bu çalışmasına önemli katkılarda bulunuyorlar. Abercrombie'nin yumuşak ve etkileyici gitarı ve besteleri, Feldman, Wheeler ve Lovano'nun bu bestelere çok yakışan soloları kadar etkileyici.

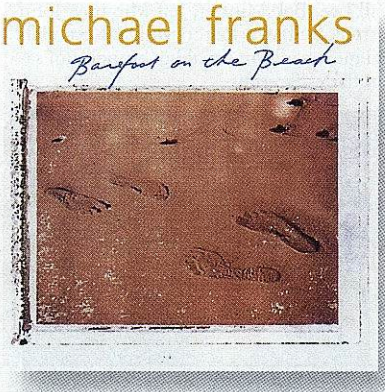

Michael Franks

Barefoot on the Beach
BMG 01934 11443-2 (1999)

Müzisyenler

Michael Franks (vo)
Jeff Miranov (g)
Jimmy Haslip (b)
Bob Mintzer (s)
Steve Gadd (d)

70'li yıllarda özellikle pop jazz dinleyicisinin beğenisi kazanmış bir müzisyen. Yumuşak sesi, oldukça iyi çalınmış ve iyi müzisyenlerin performanslarıyla bütünleştirip jazz ve pop severlerin ilgisini toplamıştır. Michael Franks'i uzunca bir aradan sonra bu albümde tekrar dinleme şansına sahip oluyoruz. Aralarında Charles Blenzig, Michael Brecker, Randy Brecker, Steve Gadd, Chris Hunter, Bob James, Steve Khan,

TELARC
FANTASY
ORIGINAL Jazz CLASSICS
VERVE
PABLO
Evrensel bir duyum
Jazz
BLUE NOTE
IMPULSE
GRP
PRESTIGE
ATLANTIC JAZZ
"Benim lisan bilmeme lüzum yok. Bak bu düdüğü öttürdünmü dünyanın neresinde olsan, dediğini anlayan birileri çıkar."
Saffet Gündeğer
JAZZ CITY
COLOMBIA JAZZ
ENJA
GRAMAVISION
ZYX
ECM
YÜCEL MÜZİK
'Düdüğün öttüğü yer'
1447 Sokak No:1/D Alsancak - İZMİR
(Kıbrıs Şehitleri Caddesi-Akbank Sokağı)
Tel&Faks: (0232) 464 67 12

Will Lee, Bob Mintzer, Jeff Miranov, John Patitucci, Shawn Pelton ve Dave Samuels gibi müzisyenlerin yer aldığı birinci sınıf sanatçılar eşlik etmiş.

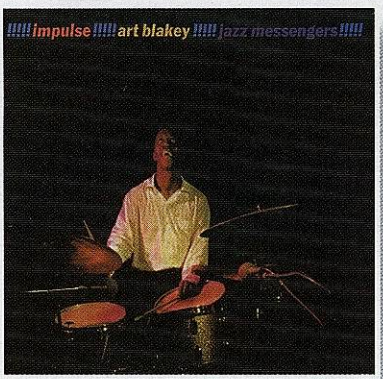

Art Blakey & Jazz Messengers

Art Blakey
Impulse! 11752 (1996)

Müzisyenler

Lee Morgan (tp)
Curtis Fuller (tb)
Wayne Shorter (ts)
Bobby Timmons (p)
Jymie Merritt (b)
Art Blakey (d)

Jazz Massengers'da bir dönemde çalan genç müzisyenler bu orkestradan bir okul gibi feyz alıp önemli isimler olarak jazz dünyasın katılırlar. Art Blakey'nin Jazz Messengers'ının 61 yılındaki kadrosunda daha sonradan oldukça önemli isimler olmuş Wayne Shorter ve Curtis Fuller gibi isimler de yer almakta. Önemli jazz standartlarına yer verilen bu albüm ile efsanevi jazz messengers sound'unu büyük jazz müzisyenlerinin etkileyici performanslarıyla birlikte dinleme keyfine ulaşıyoruz.

Hot Jazz Bisquits

HipBop 8801 (1997)

Hip-Bop plak şirketine bağlı değişik stillerdeki müzisyen ve grupların albümlerindeki parçaların örneklendiği 14 parçalık bir CD. Funk ve swing arasında ayırım gözetilmeksizin yapılmış herbiri ayrı keyif içeren parçaların olduğu bir albüm. Albümdeki sanatçılar arasında Lenny White, Ernie Watts, Tom Browne, Gato Barbieri, Ron Carter, Kenny Garrett, Bob James, Chaka Khan, Mike Manieri, Marcus Miller gibi isimler var.

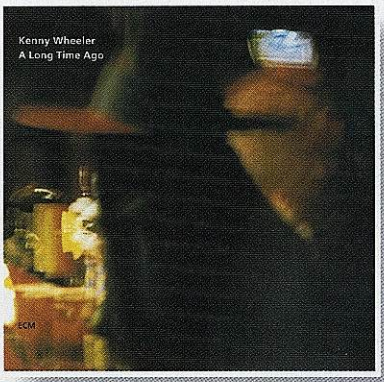

Kenny Wheeler

A Long Time Ago
ECM 1691 547109-2 (1999)

Müzisyenler

Kenny Wheeler (flgh)
John Taylor (p)
John Parricelli (g)
Nefesli Oda Orkestrası

Jazz müzisyenleri son yıllarda klasik orkestra ve oda müziği gruplarıyla çalışmalar yapıyorlar. Jim Hall, Charlie Haden, Wynton Marsalis ilk akla gelen isimler. Kenny Wheeler da piyano gitar ve flügel horn'dan oluşan trio'yu bir nefesli oda orkestrasıyla desteklemiş. Kenny Wheeler'ın lirik trompeti ayrıca kompozisyonlarla birlikte dikkati çekmekte.

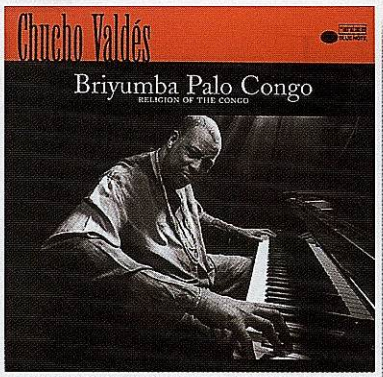

Chucho Valdes

Briyumba Palo Congo
Blue Note 7243 498917 22 (1999)

Müzisyenler

Chuco Valdes (p)
Prancisco Rubio Pampin (b)
Raul Pineda Roque (d)
Roberto Vizcanio Guillot (conga)

1979'daki Irakere ile aldığı Grammy ödülünden sonra son adayları Bablu Aye ve Bele Bele en La Haba'dan sonra Briyumba Palo Congo ile de güçlü ve kendini jazz, Latin ve Afro Cuban müziğinin en iyi isimlerinden olduğunu gösteriyor. Bu yıl da İstanbul festivalinde de yer alan latin piyanosunun güçlü ismi Chucho Valdes güçlü piyano tekniği latin perküsyonlarıyla oldukça lezzetli bir şekilde yoğuruyor. Seçtiği parçalar oldukça ilginç. Bu parçalarda latin piyanistlere özgü güçlü ve ritmik tuşeyi kullanan sanatçı dinleyiciye keyifli anlar yaşatıyor.

Hiroshima

Betwwen Black & White
BMG 11464-2

Müzisyenler

Dan Kuramoto (s, flt)
Fred Schreuders (g, vo)
Kimo Cornwell (keyb)
Dean Cortez (b)
Danny Yamamoto (d)
June Kuramoto (perc)
Johnny Mori (perc)

Amerikalı, uzak doğulu, Japon biraz Çin smooth jazz'ı nedir merak ederseniz bu albüm size göredir. Başka ülkelerin müzisyenleri ortak tarz müzik birlikteliklerinde oldukça başarılı bir çalışma sergiliyorlar.

Cinema Serenade 2

The Golden Age
Sony SK60773

Müzisyenler

Itzhak Perlman (vi)
John Williams (cond)
Boston Pop Orchestra

Itzhak Perlman'ın kemanı şef John Williams'ın yönettiği Boston Pop Orkestrası eşliğinde Sony'nin bu seriden çıkardığı ikinci film müzikleri albümü. Laura, Now, Voyager, Modern Times, Lost Weekend, The Quieet Man, The Adventures of Robin Hood, Casablanca, Henry V, The Uninvited, My Foolish Heart, Gone With the Wind, Wuthering Heights temalarına yer verilen filmler. Bu türden hoşlananlara önerilir.

Tom Browne

R'N'Browne
Hip Bop 802022 (1999)

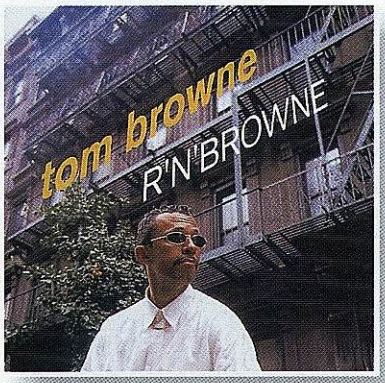

Müzisyenler

Tom Browne (tp, flgh)
Bob Belden (keyb)
Hank Bones (keyb)
Clark Gayton (tb)
John Hart (g)
Adam Holzman (d prog)
KCB (rap vo)
Billy Kilson (d)
Christian McBride (eb)

Yukarıda adı geçen müzisyenler albüme katkıları olanlardan bazıları. Katılan herkesin son derece eğlendiği belli bu albümde. Stephanie McKay (vo), Chieli Minucci (g), Marc Pfafflin (d prog), Dianne Reeves (vo), Tim Ries (bs), DJ Smash (d, b prog), Sybil (vo), James Zollar (tp) diğer isimler. Hip-Hop, Rap seven okurlarımıza.

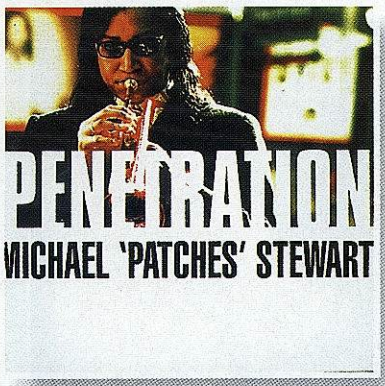

Michael 'Patches' Stewart

Penetration

Hip Bop HIBD 8018 (1998)

Müzisyenler

Michael 'Patches' Stewart (tp, flgh)
Jim Beard (keyb)
Hiram Bullock (g)
Arto Tunçboyacıyan (perc)

Piyasaya giren bu yeni hip hop serisi Londra kökenli. Bu albüm de aynı seriden. Yine aralarında pekçok tanıdığımız iyi müzisyen var ama bunlardan biri çok tanıdık, Arto Tunçboyacıyan. Diğer müzisyenler ise; Zach Dangizer (loop d), Bill Evans (ts, ss), William Galison (har), Kenny Garrett (as), James Jenus (ab), Jon Herington (g), Henry Hey (sample prog), Aaron Heick (flt, obua, as), Al Jarreau (vo), Marcus Miller (b, bclt), Adam Rogers (g), Saturnino (b).

JAZZ'DA ARTIK ALTERNATİFİNİZ VAR

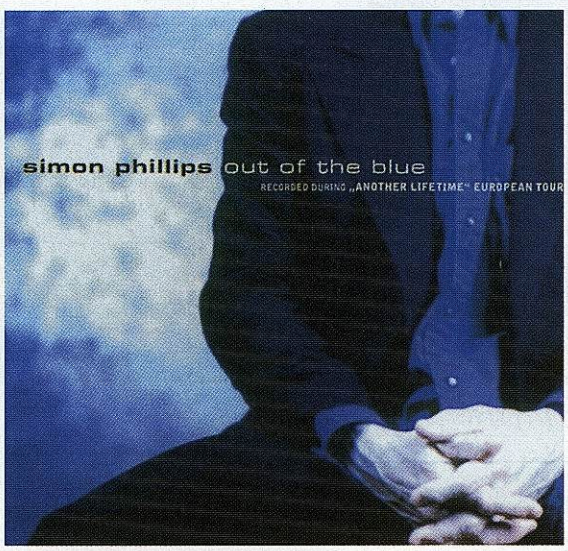

"Simon Phillips beklenen konser albümüyle karşımızda. Bugüne kadar birçok ünlü sanatçıyla çalışan müzisyen (Mike Oldfield, Jeff Beck, Stanley Clarke, Mick Jagger, Al Di Meola...) yaşayan bir efsane kabul ediliyor. "Another Lifetime" albümünden sonra, çıktıkları turne sonucunda oluşan kayıtlardan meydana gelen albümün performansı ve kayıt kalitesi mükkemmel. Fusion severlerin kaçırmaması gereken bir albüm.

LIP 8964-2
SIMON PHILLIPS
"OUT OF THE BLUE"

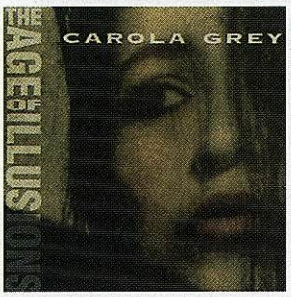

Compositör ve davulcu. Albümdeki düzenlemeler oldukça başarılı. Klasik ile moderni buluşturan bir albüm. Harika bir big band, Ravi Coltrane, Mike Stern...

JL 11139-2
CAROLE GRAY-THE AGE OF ILLUSION

Peter Herborn "Large One" albümüyle yine harikalar yaratıyor. Modern Bigband Türüne harika bir örnek.

JL 1154-2
PETER HERBORN-"LARGE ONE"

Basçı Dieter Ilg bu kez Fieldwork albümünde Wolfgang Muthspiel ve Steve Argüelless ile çalışıyor. Keyifli hoş bir albüm.

JL 1155-2
DIETER ILG-"FIELDWORK "

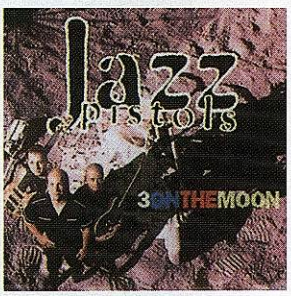

Yeni bir grup Jazz Pistols ama yaptıkları Müzik çok profesyonel. Jazz-Rock türünde Kaçırılmaması gereken bir albüm.

LIP 8965-2
JAZZ PISTOLS-"3 ON THE MOON"

Drums'n Bass, Hip-Hop, Funk, Jazz Dinlediğinizde çok şaşıracaksınız. Süprizlerle dolu bir albüm. Jazz da yeni bir soluk. Albümde ayrıca David Sanborn ve Living Colour grubundan gitarist Vernon Reid'de var. "Perceptions" albümünü dinlediğinizde yerinizde duramayacaksınız. Ritim duygusunun çok güçlü olduğu bir albüm.

LIP 8963-2
WITZEL'S VENUE-"PERCEPTIONS"

Aradığınız tüm jazz albümleri için bizi arayın. Siparişler posta veya kargo yoluyla teslim edilecektir.

İrtibat Tel: (0216) 414 43 23 Faks: (0216) 414 43 23

Lipstick Records ürünlerini aşağıdaki merkezlerde bulabilirsiniz.
Ankara (Shades, Dost Kitabevi) İzmir (Yücel Müzik) İstanbul (Atlantis Müzik, Zihni Müzik, Lale Plak)
Dağıtım: Atlantis Müzik tarafından yapılmaktadır.

Lipstick RECORDS
THE KISS OF MUSIC

Atlantis müzik

Adres: Caferağa Mah. Mühürdar Cad. 70/15 Kadıköy/İst.
Tel/Faks: (0216) 414 43 23 Tel: (0216) 346 74 77

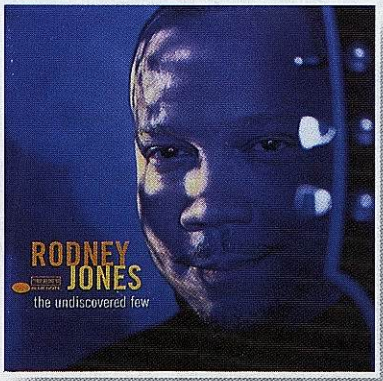

Rodney Jones

The Undiscovered Few

Blue Note 96902 2 6 (1999)

Müzisyenler

Rodney Jones (g)
Lonnie Plaxico (b)
Eric Harland (d)

Rodney Jones genç bir gitarist. Bu albümle rüyalarını gerçekleştirdiğini söylüyor. Oldukça teknik bir çalış stiline sahip olan Rodney Jones'un grubu da çok iyi destek veren başarılı bir çalışma sergilemiş. Aralarında Regina Carter (vi), Shedrick Mitchell (p), Mark Sherman (vib), Robert Allende (perc), Tim Hagans (tp), Greg Osby (as), Donald Harrison (ts), Earl Gardner (tp), Morris Goldberg (as), Tim Rise (ts), Charles Gordon (tb) gibi sanatçılar da yer almış. İzlenmesi gereken bir gitarist.

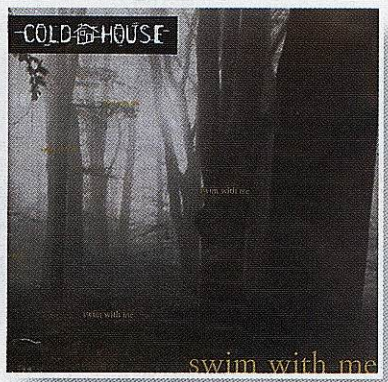

Cold House

Swim With Me

Aura 002-2 (1999)

Müzisyenler

Yasemin Bozbeyoğlu (vo)
Cana Cankaya (tp, vo)
İlhan Babaoğlu (s)
Mehmet Can Erdoğan (keyb, prog)
Emre Can (prog)
Sıtkı Sırtanadolu (g)
Bereket Tekin (zil)

Bu yıl İstanbul Jazz Festivaline katılan yerli gruplardan bir de Cold House'du. Yaptıkları ilk çalışma ile bir festival daveti almak onları oldukça şaşırtmış. Oysa dünya müzik piyasasında pek çok örneğini dinlediğimiz gruplar arasında rahatlıkla yer alabilecek bir çalışma kotarmışlar. Trip-hop ve drum'n'bass türünden hoşlananlara sesleniyor. Bazı parçalarda trompet ve gitar ile jazz lezzeti de duyuluyor.

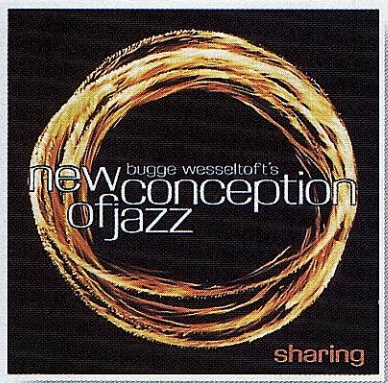

Bugge Wesseltoft

New Conception of Jazz

Polygram 538 278-2 (1999)

Müzisyenler

Bugge Wesseltoft (p prog)
Vidar Johansen (ss)
Erlend Gierde (tp)
Nils Petter Molvaer (tp)
Ingebright Flaten (ab)
Anders Engen (d)
Pal Strangefruit (vinyl)

Bu yıl İstanbul jazz festivalin kategori dışı konserlerinden birini veren Bugge Wesseltoft'un son çalışması Sharing (2 CD) elimize oldukça geç ulaştı. Jazz ve elektronik müziği harmanlayan sanatçıyı izleyip de hayranları arasında iseniz hemen edinin yok eğer izlemeyip de dünya müziğinde ne gibi değişiklikler oluyor diyorsanız yine edinin.

Miles Davis

Panthalassa: the remixes

Columbia 69897 (1999)

Miles Davis'in kendine yapmadığını teknoloji Miles Davis'e yaptı nihayet. Yaşasaydı ne derdi bilinmez ama DJ'ler, remaster ve remix edenler onu yeniden çığır açmaya zorluyorlar. King Britt (d prog), Philip Charles, Doc Scott, DJ Cam, Bill Laswell ve Jamie Myerson, Miles Davis'in Shhh ve In A Silent Way ayrıca yine kendilerinin yeniden yapılandırdıkları 3 parçanın üstüne Miles'a çaldırarak Panthalassa'yı ortaya çıkarmışlar. Türünden hoşlananlara ve Miles'a neler olduğunu merak edenlere öneriyoruz.

Benny Green

These are Soulful Days

Blue Note 99527 20 (1999)

Müzisyenler

Benny Green (p)
Russel Malone (g)
Christian McBride (b)

Albümün teklifini götüren Bruce Landvall, Blue Note'un başındaki adam. Benny Green "ben sadece dinlediklerimi, sevdiklerimi çaldım" diyor. Albümün başarısı onun olduğu kadar davulsuz trio'sunun da tabii. Davulu istemeyen anlaşılan Green. Russell Malone'dan çıkan ateş, müziğin yükselmesinde çok etken. Christian McBride ise o etkiyi çok iyi özümseyen bir basçı. Kayıtta yer alan herkesin mutluluğu çok belli. Bu mutluluğa isterseniz siz de katılabilirsiniz.

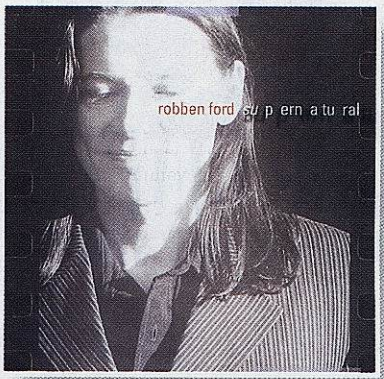

Robben Ford

Supernatural

Blue Thumb 7596 (1999)

Müzisyenler

Robben Ford (g, vo)
Ricky Peterson (Hammond B3)
Jimmy Earl (b)
Vinnie Colaiuta (d)

Kaliforniyalı Robben Ford müzikal bir ailenin çocuğu. Baba Charles ve ağabey Patrick bir 'country'müzisyeni, kardeş Mark ise davulcu. Blues'cu Robben ise profesyonel olarak ilk kez Charlie Musselwhite ile 1970'de çalmaya başlıyor. En son çaldığı grubu herkes biliyor zaten; Yellowjackets. Sadao Watanabe ve Miles ile turlara katıldıktan sonra blues'a geri dönerek bu yeni albümü çıkarıyor. Blues albümü bulamıyoruz diyen okurlarımıza mutlaka öneriyoruz.

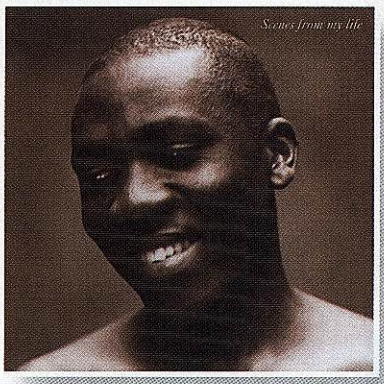

Richard Bona

Scenes from My Life
Columbia 69768-2 (1999)

Müzisyenler

Richard Bona (vo, g)
Jean Michel Pilc (p)
Omar Hakim (d)
Ari Hoenig (d)

Vokalist ve multi enstrümantalist, besteci Bona, 31 yaşında genç bir isim. Kameronlu bir sanatçı. Kendi imal ettiği 12 telli gitarıyla 5 yaşında müziğe başlıyor. En büyük problemi ise gitar teli tabiki, çözüm ise oldukça pratik; en yakın bisiklet tamircisi. Hayat hikayesi böyle yazılı basın bülteninde. 1980'de bir Fransız tarafından 'keşfediliyor'. Jazz nedir bilmeyen sanatçımız jazz kulüplerinde çalarken hamisi Fransız, Weather Report dinletince olanlar oluyor, "Jaco'dan önce, sonra" derken kendini Paris'te buluyor. Hiç kış bilmezken, soğuktan titremeyi orada öğreniyor. Jazz'ı da. 1995'de New York, Zawinul ile kayıt, Harry Belafonte ile kulüp çalışmaları, Randy, Brecker, Steve Gadd, Buckshot LeFonque. Hikayenin devamı bu albüm işte. Scenes from my life.

Evan Parker

Drawn Inward
ECM 547 209-2 (1999)

Müzisyenler

Evan Parker (ss, ts)
Philippe Wachsmann (vi, proc)
Barry Guy (b)
Paul Lytton (perc)
Lawrence Casserly (proc)
Walter Prati (proc)
Marco Vecchi (proc)

Parker'ın ilginç grubu Electro-Acoustic Ensemble'ın ikinci ECM albümü. Toward the Margins adlı ilk albümü serbest doğaçlama canlı elektronik ve performans anında yaratılan ses efektlerini birbirleriyle içiçe kullanarak ve doğaçlamayı bir kompozisyon işlevi olarak gördüğü için geniş bir ilgi topladı. The Times Gazetesine göre "kendine çeken, yaratan ve tümüyle orijinal müzik". The Guardian'a göre "her yanıyla ciddi bir çalışma". Drawn Inward ile kadroya bilgisayar müzisyeni ve besteci Lawrence Casserly'i de eklenmiş. Herhangi bir anda beş müzisyene kadar elektronik çalabiliyorlar.

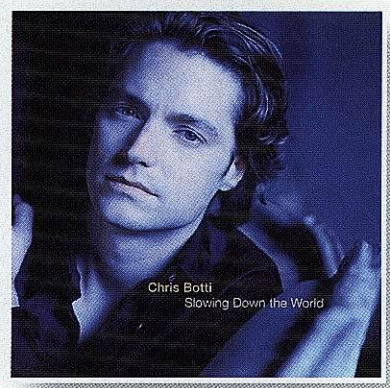

Chris Botti

Slowing Down the World
GRP 547 301-2 (1999)

Müzisyenler

Chris Botti (tp, keyb)
Jeff Lorber (p)
Harvey Jones (keyb)
Tim Pierce (g)
Alex Acune (perc)

Çok yumuşak bir stile sahip olan trompetçi Chris Botti'nin smotth jazz ve fusion arasında bir çalışması olan bu albümde oldukça önemli jazz müzisyenleri ile birlikte London Sessions orkestra da katkıda bulunmuşlar. Melodilerinin aralarına serpiştirdiği duygu yönü ağır doğaçlamaları ile her tür jazz severin ilgisini çekebilecek bir çalışma.

İstanbul Blues Kumpanyası

Sair Zamanlar
Doublemoon 005 (1999)

Müzisyenler

Sarp Keskiner (vo, tef)
Salih Nazım Peker (e saz)
Vefa Karatay (eb)
Orçun Baştürk (d)
Tuğrul Aray (har)
Ertan Tekin (zurna)

İstanbul Blues Kumpanyası ilk durağı Kökler olan albüm yolculuğunun ikinci durağında: Sair Zamanlar.

Bu albümde İstanbul Blues Kumpanyası yeni bir yolu yürüyor. Ürettiği kendi yeni tezleri ile birlikte, keşfedecek çok şey sunan bir albüm Sair Zamanlar. İçinde oniki parça varki; bunların herbiri, birarada iken birbirine yakın, ara tonlarda, koca bir yorgan eninde alaca bir patchwork eden varoluş şarkıları.

Şarkı sözleri, kendi dilimizde müzik yapmanın zorluğuna meydan okurcasına müstehzi, gerçeküstücü tınılara sahip çokça güçlü "söyle"yiş, "de"yişler.

Sıkı kadroya, zurna, mey ve cura mey'de Ertan Tekin geri vokallerde Ulaş Özdemir misafirliğe gitmiş.

Enstrüman zenginliği sayesinde, hayal etmesi zor sayıda tat, aynı "sini"de buluşuyor (tat ile kasdettiğim, dinleyene kadar sürpriz). "Hayatın kıyılarını dolanırız işte, kuru sazlıklarla yanyana, mazbut, yol alırken; sollayalım da azıcık, hepimiz kendi küçük dünyamızda. İş ki, soframız gönlümüz bir olsun!" diyor bana albüm. Ben gurur duyuyorum.

Suna Suner

Jan Garbarek

Mnemosyne
ECM 465 122-2 (1999)

Müzisyenler

Jan Garbarek (s)
The Hilliard Ensemble

Officium'u kaydettikten 5 yıl sonra, David James (countertenor), Rogers Covey-Crump (tenor), John Potter (tenor), Gordon Jones (bariton)'dan oluşan The Hilliard Ensemble ve Jan Garberek St.Gerold manastırına John Potter'ın deyimiyle "bilinmeyenle karşı karşıya gelmek" için geri döndüler. Ortaya çıkan bu 2 CD bir öncekine göre kapsamı daha geniş ve müziğin doğaçlama kısmı daha da geniş tutulmuş. Bu albüm müziği ile 22 yüzyılı kapsıyor, Athenaeus'un "Delphig Paean"ndan Weljo Tormis'in "Estonian Lullaby"ına kadar bu arada Kuzey ve Güney Amerika ile İspanya'nın folk parçalarından esintileri ve Tallis, Dufay, Brumel, Hildegard von Bingen, Jan Garbarek besteleri 16. yüzyıldan bir İskoç ballad'ı ve daha pekçok ilginç çalışmayı kapsıyor.

JAZZ, BLUES, EMPROVİZE MÜZİK DERGİSİ

Türkiye'nin Tek JAZZ Dergisi

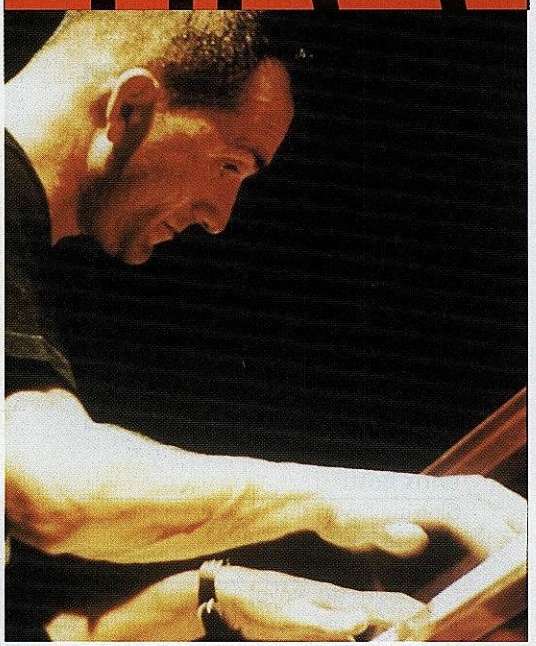

Jazz müziği, diğer müzik türlerinden farklı olarak kalıplara ve sınırlamalara kendini hapsetmemiş, özgürlükçü bir müziktir... Dinleyicisinin yaşı yoktur...

Jazz müziği ile ilgili Türkiye'de kaynak, bilgi ve belge kolay kolay, hatta hiç bulunamadığı için, bu alandaki boşluğu yine jazz müziğini ve dinleyicisini destekleyen kuruluşlarla birlikte **Jazz** dergisi kapatıyor...

ABONE FORMU

Yılda dört sayı yayınlanan **Jazz** dergisine abone olmak istiyorum.

ADI SOYADI

ADRESİ

POSTA KODU

ŞEHİR TEL FAKS

KREDİ KARTI İLE

Kredi kartı hesabıma 3.000.000 TL'yi borç kaydediniz

❑ VISA ❑ MASTERCARD ❑ EUROCARD ❑ DINERS CLUB

Kredi Kartı No: ⌊⌊⌊⌊⌋⌊⌊⌊⌊⌋⌊⌊⌊⌊⌋⌊⌊⌊⌊⌋

Adı Soyadı: ⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌋

Geçerlilik Tarihi: ⌊⌊⌋⌊⌊⌋ IMZA:

Şirket ise vergi dairesi ve no.su:.....

HAVALE İLE

Abone bedeli olan 3.000.000 TL'yi Boyut Yayıncılık A.Ş.'nin

❑ Akbank Harbiye Şubesi 11029 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ İş Bankası Altınbakkal Şubesi 30421-243949 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ Vakıflar Bankası Harbiye Şubesi 2007557 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ Yapı Kredi Matsit Şubesi 1000254-3 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

■ Bu formu doldurduktan sonra 212-629 05 75 no'lu fax'a ya da Boyut Yayın Grubu, Matbaacılar Sitesi, 1. Cad. No.115, (Milliyet Gazetesi arkası) 34560 Bağcılar - İstanbul adresine gönderiniz. Tel.0212-629 53 00 (30 Hat)

SUBSCRIBE TO JAZZ

❑ Yes, I want to subscribe to the JAZZ

❑ One year (4 issues) 20.00 $

❑ Check enclosed

❑ Charge my ❑ VISA ❑ MASTERCARD ❑ EUROCARD ❑ DINERS CLUB

Account number: ⌊⌊⌊⌊⌋⌊⌊⌊⌊⌋⌊⌊⌊⌊⌋⌊⌊⌊⌊⌋

Expiration Date: ⌊⌊⌋⌊⌊⌋

Signature:.....

PLEASE PRINT

NAME

STREET

CITY, STATE, PROVINCE

COUNTRY, ZIP/ POSTAL CODE

■ After filling completely, please send this form to the fax number or to the address mentioned below:
Adress: Boyut Yayın Grubu, Matbaacılar Sitesi, 1. Cad. No.115, 34560 Bağcılar - İstanbul, TURKEY
Phone: +90.212.629 53 00 (30 Lines) Fax: +90. 212.629 05 75

Sizlerden gelen mektuplara ayırdığımız bu bölüme yazılarınızı Jazz Dergisi (Zuhal Focan) Yüzyıl Mahallesi, Matbaacılar Sitesi No. 115 Bağcılar 34560/İstanbul adresine, 0216-4169445 no.lu faksa veya ofocan@prizma.net.tr elektronik posta adresine de gönderebilirsiniz.

Jewish Wedding

Geçen sayımızda bize yazan Gökhan Gören adlı okurumuza bir cevap da Belçika'dan yazarımız Metin Paksoy'dan geldi. Aynen bilgilerinize sunuyorum.

"Bird" filminin müziğini hazırlarken Clint Eastwood, Charlie Parker'in dehasına ihanet etmemek amacıyla, mümkün olduğunca Bird'ün orijinal sololarına yer vermeye çalışmış, fakat orijinal kayıt kalitesinin düşük olduğu durumlarda Parker'in sololarını elektronik bir "hile" ile eski kayıtlardan ayırıp günümüz yorumcularından kurulu bir grubun yeni kayıtlarının içine oturtmuştu. Öte yandan Eastwood, Parker'ın kayıtlarının mevcut olmadığı bazı özel durumlarda, Parker'ın müziğini çok iyi tanıyan bir başka müzisyenin, alto saksofoncu Charles McPherson'un yardımına başvurmuştu. Film içinde Parker'ı saksofon çalarken gördüğümüz bir-iki sahnede duyulan müzik McPherson'un yorumları. Örneğin, filmin başında saksofonu yeni öğrenen genç Parker'ı evinin önünde çalışırken gösteren sahnede duyulan saksofon aslında McPherson tarafından çalınmış. Okuyucumuzun ilgisini çeken "Jewish Wedding" parçası da aynı bu şekilde filmin içinde yer almış. Her nekadar Parker para kazanmak amacıyla hayatı boyunca çok değişik ortamlarda çalmak zorunda kalmış ise de, filmde kullanılan bu müzik doğrudan doğruya bir Parker yorumu değil. Bu parçadaki saksofon yorumu Charles McPherson'a ait. Bu yüzdendir ki, Bird'ün "Jewish Wedding" diye bir yorumuna diskografilerde rastlayamazsınız. Zaten "Bird" filminin sonundaki jenerikte de bu parçanın McPherson tarafından çalındığını açık olarak görmek de mümkün. Elimdeki bilgilerin ışığında vardığım sonuç bu. Saygılarımla iletirim.

Metin Paksoy

Klasik müzik de istiyoruz

Harikulade derginiz için sonusuz teşekkürler. Yayın hayatınızın sonsuza kadar sürmesi dileğiyle yoğun ve tıkış tıkış çalışanlar olarak listelerin bizim için en güzel hediye olduğunu belirtmek durumundayım. Ali Sönmez Bey'in sayfası veya CD Vitrini sayfalarınız gibi. Bu anlamda 2000'li yıllara girerken arşivimizde bulunması gerekli 100 albüm ya da 100 jazz sanatçısı, son 50 yılın yıllara göre albümleri v.s. gibi listeleri görmek bizleri sonsuz sevindirecektir. Bunun reklamı dahi derginizin daha geniş kitlelere ulaşacağına eminim. Ayrıca aynı listeleri bir defa da olsa hiçbir istifade edeceğimiz yayın organı olmayan "klasik müzik" alanında da verebilirseniz bahtiyar olacağız. Bu alanda dergimizde 1-2 sayfa ayırmak sizin için zor olmasa gerek. Her sayınızı özlemle beklerken, sonsuz başarılar.

Yekta Uçarlı, Nezih Göçen, Fatih Uçarlı, Fatih Sabahoğlu, Mustafa Kızılca, Bedri Koca, Murat Sert, Engin Baltacı, Ayhan Aydın
Erenköy-İstanbul

Güzel mektubunuz için teşekkürler, ancak 1-2 sayfa ayırmamız inanın mümkün değil, zira klasik müzik o kadar uçsuz bucaksız ki, yarım yamalak yapmak bizi de sizi de mutlu etmeyecek. Ben her sayı nasıl sığacağım diye kahroluyorum. Tam sayfa fotoğraf basmak istediğim halde basamıyorum. Bir de en önemlisi de bence klasik müzik başka bir uzmanlık dalı ama elime geçen ve sizi ne kadar mutlu edeceğini bilemediğim haberler olursa memnuniyetle kullanıyorum, biliyorsunuz.

ZF

Jazz felsefedir, yaşamdır...

Jazz müziğinin en büyük farkı özündeki felsefesi ve binbir çeşit rengi ile, dinleyene bir yaşam biçimi olduğunu ifade etmesidir. Bu felsefedir, yaşamdır ve belki de bu yönleri ile müzikten öte birşeydir jazz. Geleceğe doğru her geçen gün, biraz daha yenilenerek ve potasında erittiği dünyanın dört bir yanındaki kültürler ile, emin adımlarla ilerlemektedir. Ve bu ilerleyişinde, duygunun tüm yönlerini dinleyeni ile cömertçe paylaşır ve yepyeni ufuklar açar onlara. İnsan jazz dinlerken, o hareketliliği duyguyu ve hayatı en üst düzeyde algılar. Çünkü yaşayan bir müziktir jazz ve bu yönü ile müzikten öte birşeydir, yaşamın ta kendisidir.

Jazz müziğini ve o pırıl pırıl, hayat dolu dünyasını yanıbaşımıza getirdiğiniz için derginiz ve sizler ile gurur duyuyorum. Bu ülkede gerçek anlamda sanat için uğraşan insanların olması, bana sevinç veriyor. Sizlerin aracılığı ile ülkemizdeki tüm jazz müzisyenlerine sevgi ve saygılarımı iletiyorum. Yeni çalışmalarını heyecan ile bekliyorum. Hepinize sevgilerimi sunuyor ve derginizin diğer sayılarını bekliyorum.

Talat Altıer
Bodrum-Muğla

CAZ

Şenlikli
Kalın ünlülü
Yumuşak gesiz
Söylemenin hazzı
Caz
Kara damarlı
Avuçlardan
Yazıları
Notaların tanıklığı
Farklı big bandlerin anıları
Sevilen kadınların
Sevilen kentlerin vuruşları
Küfürlerin
Şarkılara dönüşüp
Yutularak ıslatıldığı
Surdinlerin bumerang olup
Çarptığı
Harikalar dünyasının
Alametifarikası
Caz

Özge Baykan
Bornova-İzmir

Hüzün

Geçtiğimiz günlerde elim bir trafik kazasında yitirdiğimiz Türk jazz ve pop müziğine gönül vererek çalışmalar yapmış olan Ajlan Büyükburç'u kaybetmenin üzüntüsü içindeyim.

Böylesine değerli sanatçıların az yetiştiği memleketimizde bu kaybın yeri hiçbir zaman doldurulamayacaktır. Son çıkarılan Önder Focan çalışmasındaki üstün performansı ile kulaklarımızda kalacak ve ruhumuzda hep yaşayacaktır. Jazz dünyamızın başı sağolsun.

Korkut Koray (müzisyen)
Antalya

Çağlar Anber'e acil

Sevgili okurumuz, nasıl olduysa geçenlerde Amerikan Guitar Player dergisinde gözüme çarptı. Sizin arayıp da bulamadığınız GIT'nin bir reklamı vardı. Reklamda yazılı olan adresler aynen şöyle: http://www.mi.edu, ayrıca onlara ulaşabileceğiniz telefon numarası ise (001) 323 462 1384.

Sevgiler
ZF

Blues

Ben Yalçın Yıldız. Bu satırları size vatani görevimi yapmakta olduğum Diyarbakır'dan yazıyorum. Ben Radyo Anadolu'da yayınlanmakta olan Pamuk tarlaları adlı blues programının yapımcısı ve sunucusuydum. Manhattan Kulübünde 2 yıllık tescilli DJ ve tonmaister'iydim. Hal böyle olunca son iki yıldır İlhan Erşahin'den tutun da, Kerem Görsev, Tuna Ötenel. Önder Focan, İmer Demirer, Sarp Maden, Okay Temiz'e kadar birçok jazz neferimizle birlikte çalışma, onlara sahne ve ses düzeni ve ton konusunda yardımcı olmaya çalıştım. Öyle sanıyorum ki, bu konuda oldukça başarılı da oldum. Sizden öncelikle öğrenmek istediğim kulağımın ve bunca zamandır müzik için verdiğim çabamın daha anlamlı olabilmesi için, tonmaister'lik konusunda eğitilebileceğim ve bu eğitim ile birlikte aynı anda çalışıp kendimi kabul ettirebileceğim (para kazanabileceğim) bir kurum var mı, yok mu öğrenmek istiyorum.

Bir başka konu ise JAZZ dergisinde blues'a ayrılan yerin azlığı. Tabiiki bu bir jazz dergisi ama blues'a biraz daha yer ayırılabilir, sanırım. Sürekli birçok albüm basılmakta ve bunlar belli kanallardan Türkiye'ye gelmekte. Bunları CD Vitrini bölümünde tanıtmak ve dinleyenlere biraz daha blues albümü tanıtmakta yarar var sanıyorum.

Bir diğer konu ise Jazz'da blues'u tanıtmak ve blues'un hikayesinin dışında, blues-man diye tabir ettiğimiz bu neferlerin gerçek ve ilginç yaşam öykülerini anlatan yazılara yer verilebilir mi diye düşünüyorum. Ben de bu konuda yazı yazmaya hazırım.

Ben Anadolu Üniversitesi Turizm Otelcilik Okulu mezunuyum. Müzik tutkunuyum. Blues ve jazz'ı insanlara sevdirmeye, elimden geldiğince bilgilendirmeye çalışıyorum. Müziğin hepimizi birleştirecek, barış ve kardeşliğimizi sağlayacak ortak paydamız, yaşama hevesimiz olduğunu düşünüyorum. 30 gün sonra bitecek olan askerlik görevimden sonra kendime bir yol çizeceğim ve diyebilirim ki bu yol blues'un pamuk tarlalarına gidecek yol olacağını umuyorum.

Jazz'ı ve bu ülkede gerçek müzik adına yapılan tüm çalışmaları, tüm benliğimle ve kalbimdeki sevgiyle destekliyorum.

Sevgilerimle,
Yalçın Yıldız

Not: Ray Gelato Giants'ın CD'sine sahip olan dostlar, satmak istediğinizde beni arayın. (0266)7726017 veya (0542) 4162172.

İstediklerinizi saygı ile karşılıyor ama bütün bunlar için ayrı bir blues dergisini çıkarmamız gerektiğini düşünüyorum. Blues'un ise apayrı bir konu olduğuna inanıyor, bu konuda bileğine güvenen bir editör çıksa keşke diyorum.

Sevgiler
ZF

Melih Kıratlı'ya Not:

Telefonunuzu kaybettim ama Serdar Pehlivan kendi telefonunu bıraktı: (0232) 336 2147.

ZF

Duyanlar, bilenler bana yazsın!

Hafızam beni yanıltmıyorsa, yaklaşık 20 yıl kadar önce TRT'nin FM kanalında Yavuz Aydar tarafından hazırlanıp sunulan Stüdyo FM programında albümün adı Chopin olarak anons edilen Chopin'in eserlerinin jazz olarak yorumu olan örnekler çalındı. Ne yazık ki bu albümü, adını yakalayamadım. Sadece (duyduğum gibi aktaracağım) Kikeron gibi bir isim kalmış kulağımda. O gündür bu gündür yurt içinde, yurtdışında bu albümü arıyorum. Bu konuda yardımlarınızı rica ediyorum.

Değer Cengiz
Kırcaali Mah.Kayalı Sk.
Onurtaş İşhanı Kat 4 No. 47
Bursa

Jazz notası bulamıyorum diyenler

Amerika'dan ithal, içinde 423 tane standart bulunan bu "hazine" diye tabir ettiğim kitaptan isteyenler için telefon numaram 0.532.792 28 25

Utku Yurttaş

Mahmut Yalay

Körleme'nin on dördüncüsünü Yalay'ın Maçka'daki evinde, bir pazar günü öğleden sonra gerçekleştirdik. Müzisyen çoğunlukla parçaları sonuna kadar dinledikten sonra yanıt vermeyi tercih etti.

Serdar Karabatı *skarabati@ibun.edu.tr*

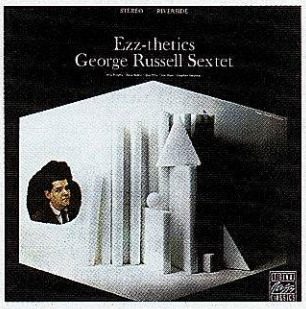

George Russell
Lydiot (Russell)
Ezz-thetics 1961 Riverside
Don Ellis (tp), Dave Baker (tb), Eric Dolphy (sax), George Russell (p) Steve Swallow (b), Joe Hunt (d)

George Russell'ın topluluğu. Parçanın başında aklıma geldi, ama tereddüt ettim biraz; Eric Dolphy girince iyice emin oldum. Dolphy'nin grubunu bir zamanlar çok severek dinlemiştim, bu da o gruba benzemediğine ve Dolphy olduğuna göre Russell olmalı grup diye düşündüm. Çok modern bir yazı, formu bildiğimiz caz formlarının dışında, uzun uzun çalıyorlar, interlüdler var. Ve o genel tınıyı hatırladım, demek ki akılda kalıcı bir yaklaşım. Basçı Steve Swallow; onun kontrbas çaldığını duyduğum tek ensemble diyebilirim. Davulcu için tahminim ise Ben Riley. Trombon ve trompetten pek emin değilim... Böyle altyapısı modal olup da üstünde çok bilgili, çok tecrübeli solocuların ciddi anlamda modern, olgunlaşmış fikirlerle anlık kompozisyonlar yaparak çaldığı kayıtları beğeniyorum. Bu tarz havlu atmadı daha, geçilmedi pek; daha yapılabilecek bir çok şeyler var bu tarzla. Belki aynen böyle devam etmeyebilir de, başka çalgılarla çalınabilir, başka bir tını yaratılabilir. Ama sonuç olarak uzun uzun çalmayı seviyorum ben, müziğin içine girebiliyorsun zaman geçtikçe.

Renaud Garcia-Fons
Ghâzali (Fons)
Oriental Bass 1997 Enja
Garcia-Fons (5-telli ab)

Daha önce hiç duymadığım bir beraklıkta ve entonasyonda, çok temiz bir parçaydı. Kullandığı teller olsun, kayıt olsun billur gibi bir his. Kim olduğunu hemen söyleyemiyorum. Stanley Clarke esinli bir taraf var, ama Amerikalı değil sanırım çünkü kesif bir Akdeniz havası var bir yandan da. Ayrıca, klasikten yetişmiş olabilir. Viola da gamba gibi tınlıyor öte yandan, tel akort sisteminde bir değişiklik yapılmış, belki de daha ince teller kullanılmış. David Friesen gibi de tınladı bir ara, ama tam olarak o da değil. Ayrıca, Aladar Pege geldi aklıma... Tanıdığım basçılar içerisinde hiç böylesini bilmiyorum. Miroslav Vitous etkisi de var, ama hiç bir zaman Miroslav da diyemem. Değişik etkileri bir araya getiren bir çalış. Çok güzel.
(CD kitapçığını uzatıyorum)
Tamam, beş telli kontrbas çalıyormuş, ince sesler biraz oradan.

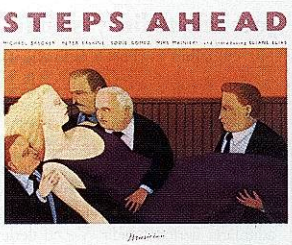

Steps Ahead
Loxodrome (Gomez)
Steps Ahead 1983 Elektra
Michael Brecker (ts), Eliane Elias (p), Peter Erskine (d), Eddie Gomez (d), Mike Mainieri (v, mrb)

Steps Ahead, hemen kendilerine has havadan anlaşılıyor. Eddie Gomez'in elektrikimsi bir bas sesi var artık, halbuki Bill Evans'la çaldığı zamanki kemik gibi kuru tınıyı çok daha tercih ederim. Kendisi beğenmese çalmaz gerçi böyle, demek ki yeni sesini seviyor. Buster Williams ve Ron Carter'da da vardır biraz gerçi bu, manyetiğin sinyalini kayıtta daha çok verirler, tam ortada... Böyle bir tercihleri olabiliyor kontrbasçıların. Steps Ahead'in müziği seksenlerde çok taze idi, hala da dinlenebiliyor; tabii ki çok güzel, ustaca çalınmış sololar var, besteler düşünülmüş, gayet mantıklı düzenlemeler yapılmış. Ama öte yandan bu müzik çok fazla Amerika'yı yansıtıyor, görüntüler geliyor insanın aklına, New York veya benzeri bir şehir görüntüsü geliyor örneğin. Benim kendi özel algılayışıma göre yaşadığım Amerika'nın tüm olumlu ya da olumsuz özellikleri canlanıyor. Steps Ahead'i değil ama Gomez'i canlı izledim, hakikaten canavar bir basçı. Bu müzisyenlerin hepsi sağlam; daha aranjmanların mürekkepleri yeni kurumuşken, prova olmadan çalabiliyorlar klüpte. Bir davulcu esprisi vardır, "hızlanan bir davulcuyu nasıl yavaşlatırsın?" diye... "önüne nota koyarsın." Bunlarda öyle bir şey yok! Kalibre olarak çok büyük müzisyenler var hakikaten Amerika'da.

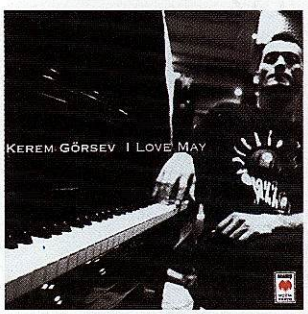

Kerem Görsev
Wild Flowers (Görsev)
I Love May 1995 Marş
Görsev (p), İmer Demirer (tp), Ali Emre Kayhan (tb), Neşet Ruacan (g), Volkan Hürsever (b), Murat Yeter (d)

Kerem Görsev bu, gerçi albümün ve parçanın ismini hatırlayamadım... Tanıdık sololar, tanıdık tınılar. Neşet, İmer çalıyor, davulcu da sanırım Can Kozlu. Basta önce Volkan mı, Oğuz mu çok ayırt edemedim, ama solo gelince Volkan olduğunu düşündüm. Bas solosu çok güzel, Neşet'le İmer'in de soloları çok lezzetli. Bu müzisyenlerin hepsiyle aşağı yukarı çaldım; Türkiye'deki caz müziğinin derli toplu, iyi örneklerinden biri. Kerem çok çalışkan bir insandır, enerjisi bir kaç insanın enerjisi gibidir. Yaptığı projeler, değişik müzisyenleri içeren, keyifli çalışmalar oluyor hep.

Radyolar

Açık Radyo **94.9**	Tel: 0212-2962389
Classic FM **98.0**	
Oxigen **95.9**	Tel: 0212-2365436
Radyo Cumhuriyet **107.4**	Tel: 0212-5138006
Radyo Foreks **95.3**	Tel: 0212-2155326
Radyo 5 İst.**94.7**, Ank.**101.8**, İzm.**106.3**, Bur. **95.7**, Ada.**90.9**, Ant.**103.5**	
Radyo Blue **94.5**	Tel: 0212-6977026
Radyo Anadolu Ank. **103.7**	Tel: 0312-4468170
Radyo Anadolu İst. **103.3**	
Radyo C Ank. **106.5**	
Radyo Umut Merzifon	Tel: 0358-5136898
Radyo ODTÜ **Ank.103.1**	
TRT 3 **88.2**	Tel: 0212-2311200
Yaşam Radyo **92.3**	Tel: 0212-2314131
Yapı Radyo **102.2**	Tel: 0216-4221080

TRT3

Pazartesi: 20:00-21:00 Ekinoks (Hülya Tunçağ) **Salı:** 17:15-18:00 Jazz Yolculuğu (Nadide Övül) **Çarşamba:** 17:00-18:00 Jazz Dünyası Erol Tulay **Perşembe**: 15:00-16:00 Jazz Panoraması (Ahmet Berker) 17:00-18:00 Jazz Kulübü (Hamdi Ünlü) 22:00-23:00 Klasik jazz ve etkileşimler (Atıl İnaç) **Cuma:** 18:00-18:00 TRT İstanbul Hafif Müzik ve Jazz Orkestrası (Seyran Ersül) 23:00-24:00 Şu Jazz Dedikleri (Ali Sönmez) **Cumartesi:** 12:15-13:00 Jazz Ustaları (Umut Pelit) 21:00-22:00 Günümüzde Jazz (Hülya Tunçağ) **Pazar:** 16:00-17:00 Jazz'ın Şarkısı (Renin Batıgün) 20:00-21:00 Jazz Panoraması (Ahmet Berker) 22:00-23:00 Jazz Dünyasından (Teoman Baber) 24:00-01:00 Jazz Basamakları (Ayfer Sak)

Her Pazartesi: 21:30-24:00 Cazhane (yerli, yabancı jazz, blues ve türevleri; Kemal Duysak, Nihat Şardağ), **Her Perşembe:** 17:00-19:00 Jazz Paleti (her programda iki jazz albümü tanıtılır, Eray Çavdarlı).

Kiss FM 90.3

Pazar: 21:00-22:00 Jazz Saati (Cihat Şener) Klasik ve çağdaş jazz seçkileri.

—"Açık Radyo." 94.9

Hergün: 17:00-18:00, (03:00-04:00 tekrar): Jazz Standartları (Atilla Aksoy – Önder Focan) **Pazartesi**: 20:00-21:00 Arzın Merkezine Seyehat (blues, rock; Gökhan Akçura), 23:00-00:00: Jazz Saati Uygulaması (jazz; Serdar Karabatı), **Salı**: 20:00-21:00 Müzik Değirmeni (rock-jazz; Yavuz Sarıyıldız), 21:00-22:00 Gitaresk (rock ve blues ustaları; Jak Kohen), **Çarşamba**: 20:00-21:00 Latin Lover (latince müzik; Ayhan Sicimoğlu), 21:00-22:00 Modern Müzik (rock-jazz; Nedim Tanyolaç), 22:00-23:00 Yalnız Hüzün (blues; Erdem Başkaya-Gökhan Ali Varol), 23:00-00:00 Jazz Portreleri (ayrıntılı jazz tiplemeleri; Mustafa Aykın), **Perşembe**: 20:00-21:00 Yaşayan Blues (yaşayan blues; Eyüp İblağ), 23:00-00:00 Satmayan Plaklar (jazz ve rock; Cemil Gandur), 00:00-01:00 Caz Odası (avant-garde jazz, fusoin, acid-jazz; Alper Alsan), **Cuma**: 22:00-23:00 Zugzwang (soul, acid jazz, drum&bass, break-beat; Mehmet Güzelbeyoğlu), 23:00-00:00 Junglized (drum&bass, jungle; Mohaç Sözmen), 00:00-01:00 Ruh Hali (acid jazz, drum&bass; Alp Berker), **Cumartesi**: 18:00-19:00 (Doğaçlama Hayatlar (jazz; Sevin Okyay), 19:00-20:00 Smokestack Lightnin' (blues; Stephan Kinzer), 20:00-21:00 High Times (reggae; Ras Memo), 21:00-22:00 D and D Dope Headz (hip-hop, dup; İsmet & Barış), 22:00-23:00 Gilles Peterson 'Worldwide' (jazz, acid jazz, drum&bass, latin; Gilles Peterson), 00:00-01:00 Version Forward (dub a silence, dub, reggae; DJ Dubfield), **Pazar**: 11:00-12:00 Mavi Nota (jazz, fusion; Cengiz Işılay), 14:00-15:00 Daldan Dala (çeşitlemeler; Osman Tümay, Hulusi Özoklav).

Not. Açık Radyo Kasım 1999'da yeni yayın dönemine gececektir.

Radyo Anadolu

Salı: 21:00-22:00 Jazz Günlüğü (Atacan Günay) **Çarşamba:** 20:00-21:00 Pamuk Tarlaları (Yalçın Yıldız) **Perşembe:** 21:00-22:00 Müzik Penceresi (Hakan Arslan) **Cuma:** 21:00-22:00 Akustik Panorama (Ümran Beriş) **Pazar:** 23:00-24:00 Büyülü Rapsodi (Nuray Uzunöz San)

Radyo ODTÜ

Pazar: 21:00-22:00 Cazname (Lale Kuyucu; jazz akımları)

Radyo 5

Pazar: 23:00-01:00 MuSickness (DJ Coco Cenk Güven; Latin, jazz, soul, avant-garde, trip-hop, hip-hop, drum&bass)

Radyo C

Hergün: 21:00-22:00 Blues Kuşağı 22:23:00 Jazz Kuşağı

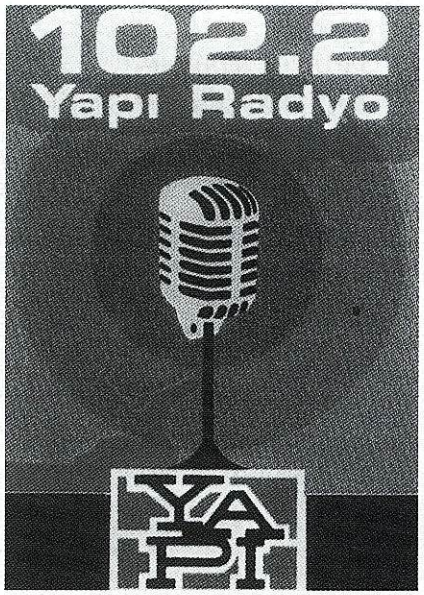

Haftaiçi Hergün: 17:00-19:00 Cafe Latino (Esen Yıldırım); **Pazartesi**: 20:00-22:00 Vanilya & Çikolata (Erhan Altunay) 22:00-23:00 Jazz Dergisi (Zuhal Focan); **Çarşamba**: 20:00-22:00 Vanilya & Çikolata (Erhan Altunay) **Pazar**: 18:30-20:30 Ritimler (Arbak Dal)

107.4 RADYO Cumhuriyet

Pazartesi: 22:00-23:00 Gecede jazz (Deniz Kavukçuoğlu)
Perşembe: 00:15-02:00 Gecede Caz (Deniz Kavukçuoğlu, tekrar)

RADIO XI-GEN FM 95.9 ISTANBUL

Anonssuz sürekli müzik programı

Serdar Karabatı *skarabati@ibun.edu.tr*

Bu sayıdaki bulmacayı doğru olarak yanıtlayanlardan beş kişiye Thomastik-Infeld t-shirt.
İsim, Adres ve telefonlarınızı yazmayı unutmayın!

Jazz/Bulmaca
Matbaacılar Sitesi
No. 115 Bağcılar
34560 / İstanbul

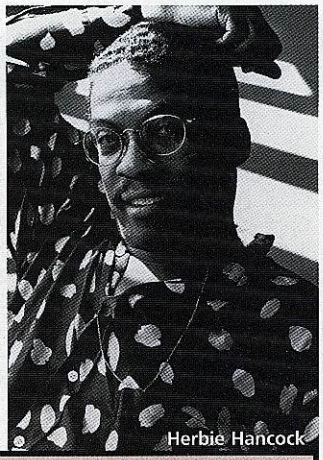
Herbie Hancock

Geçen sayıdaki bulmacayı doğru olarak çözümleyip, çekilişte CD kazanan şanslı okuyucularımız:
Barış Özer/İstanbul
(İstanbul Blues Kumpanyası-Sair Zamanlar)
Baran Bilir/Konya
(Tuna Ötenel-Vian Köpüğü)

Soldan Sağa

1-Org denince akla gelen ilk markalardan biri/Original Jazz Classics (kısaltma).

2- AACM akımına katılmıştır, Art Ensemble of Chicago'nun kurucularındandır: Lester _____ (tersi)/Bir Mingus şaheseri: Mingus Ah _____ (Columbia, 1959)/Joe Lovano & Greg Osby'nin Friendly Fire albümünden (Blue Note, 1999) bir parça: _____ J Lo

3-Bir Joe Henderson kaydı: So _____, So Far (Verve, 1992)/Schönberg vb. isimlerle özdeşleşmiş bir 20. Yüzyıl akımı: _____ Müzik.

4-Mingus'un müziğini yeni seslendirmelerle taşıyan topluluklardan biri: Mingus _____/Bir Andy LaVerne albümü: First Tango _____ New York (Musidisc, 1993)/Bir Either/Orchestra kaydı: Dial _____ (Accurate, 1986).

5-Çok önemli bir Lee Morgan ve caz kaydı (1964, Blue Note): The _____ (tersi)

6-Pembe Panter temasının bestecisi: Henry _____ (tersi)/Bir Miles Davis kaydı (Columbia, 1965).

7-Bir vurmalı ustası: Paulinho da _____/Özellikle baritonda bilinen bir saksofoncu: _____ Brignola/Mi sesinin harf karşılığı.

8-Bir perküsyonist: _____ El'Zabar/Brecker Brothers'ın Out of the Loop (GRP, 1994) albümünün açılış parçası (tersi).

9-Bir Sonny Clark kaydı: Dial _____ for Sonny/Bir gitarist: _____ Juris (tersi)/Önceden kaydedilmiş ve döngüye sokulmuş ses parçaları için kullanılan İngilizce kelime/Albert Ayler'in baş harfleri.

10-Alan Broadbent'in bir solo piyano albümü: Live _____ Maybeck Recital Hall (Concord, 1991)/Bir Marty Ehrlich albümü: Can You Hear _____ Motion? (Enja, 1993)/Bir piyanist: Keith _____

Yukarıdan Aşağı:

1-Cazda özgün bir yere sahip olan bir vokalist ve söz yazarı: Jon _____/Bir Tony Scott kaydı: _____ Day in New York (Fresh Sound, 1957).

2-Bir Ray Drummond albümü: Camera in _____ Bag (Criss Cross, 1989) /1950lerden bir Quincy Jones kaydı: This is How _____ Feel About Jazz (Impulse!, 1956-57)/Kaydı Montreux Festivali'nde yapılmış bir Rahsaan Roland Kirk albümü: I, _____, Aye (Rhino, 1972)/Peter Brötzmann'ın bir albümü: _____ Nothing (FMP, 1990)/Avrupalı bir müzik şirketi.

3-Herbie Hancock kendine aldığı bu isimle kayıt da yapmıştır/La notasının harf karşılığı.

4-Soundtrack to Human Motion (Blue Note, 1999) başlıklı albümüyle ve eşlikçi olarak yaptığı çalışmalarla dikkati çeken bir piyanist: Jason _____/Creed Taylor'ın müzik şirketi/Video Jockey (kısaltma)

5-Lodos'tan bir parça: Asıl _____/Bir Billy Eckstine (1914-93) kaydı: At _____ Street East (1961, Emarcy) /Öçal-Tacuma albümü: Groove _____ Turca (Doublemoon, 1999).

6-Piyanist Cyrus Chestnut'ın bir albümü: _____ (Evidence, 1992)/John Scofield'ın Grace Under Pressure (Blue Note, 1991) kaydından bir parça: _____/1950lerden bir Billie Holiday albümü: All _____ Nothing at All.

7-Re notasının harf karşılığı/Bir vurmalıcı: Famodou Don _____/Off _____ (Thelonious Monk).

8-Miles Davis-Michel Legrand ortak çalışması (tersi)/Mi notasının harf karşılığı/Klasikleşmiş bir Horace Silver kaydı: _____ Verdean Blues (Blue Note, 1965).

9-Bir gitarist: _____-Paul Bourelly/Bir Billy Harper kaydı: Destiny_____ Yours (Steeplechase, 1989)/(Tersi) Bir Kevin Eubanks kaydı: Spirit _____ (Blue Note, 1993).

10-Gil Evans, George Coleman, Herbie Hancock, Ray Charles ile çalışmış bir trompetçi: Johnny _____/Tiz karşıtı/Mingus _____ Antibes (Atlantic, 1960).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	C	R	I	S	S	K	O	T	O	C
2	L	I	F	E	T	I	M	E	L	O
3	A	P	R	A	I	S	E	D	U	T
4	R	B	O	T	T	O	D	D	A	T
5	K	E	Y	A	T	R	O	Y	G	O
6	T	R	A	N	S	I	T	I	O	N
7	E	N	L	I	O	N	S	N	O	T
8	R	E	D	A	L	J	I	N	D	A
9	R	I	O	B	O	L	D	E	N	I
10	Y	A	N	C	A	P	I	T	O	L

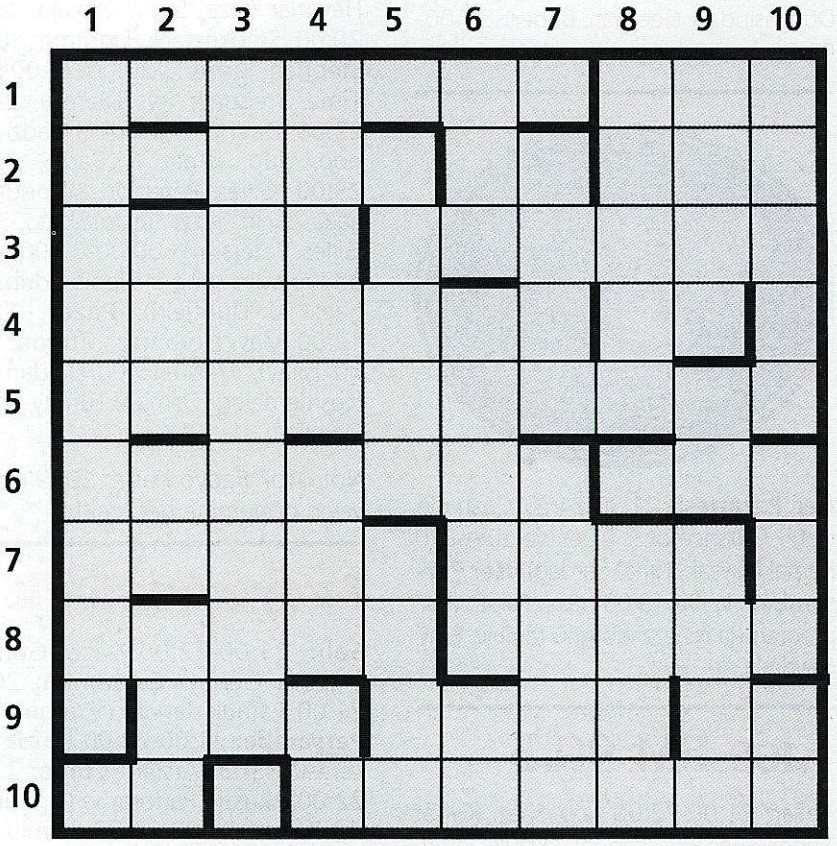

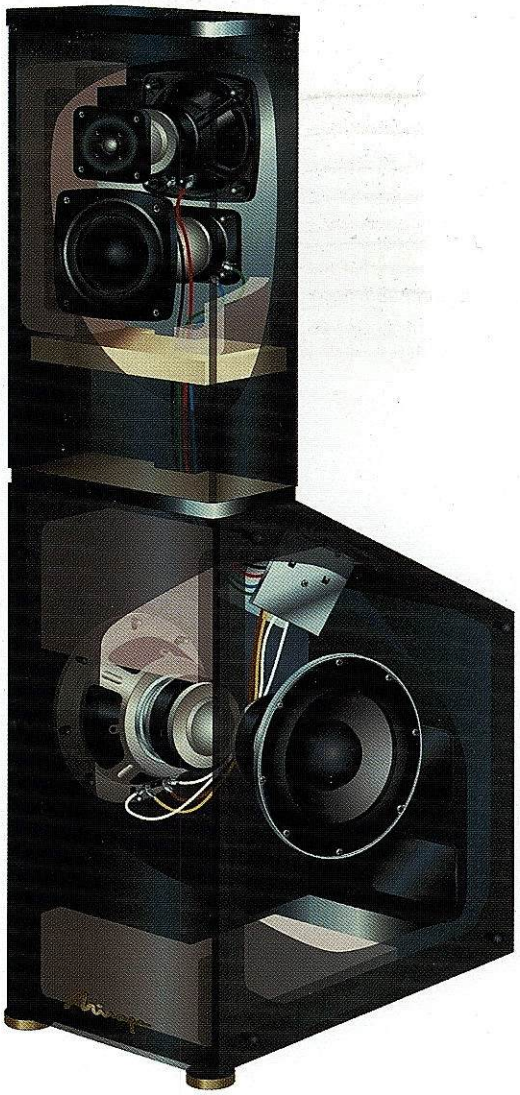

Mirage OM-6: dünyanın ilk omnipol hoparlörü

www.lotushifi.com

LOTUS

Hi-End Audio & Home Theater Systems

Türkiye Distribütörlüklerimiz:

Audio Research, Classe Audio, DCC, dCS, Dunlavy AudioLabs, EgglestonWorks, Energy, Genesis, JM-Lab, JVC/xrcd, Krell, Magnepan, Mirage, Monitor Audio, NBS, Nordost, Rotel, Theta Digital, Transparent Cable

Bayilik ve diğer talepleriniz için adresimiz:

Tepecik Yolu, Alkent Parkshops F:2-3, Etiler 80630 İstanbul Tel: 0212-257 26 96 Fax: 0212-257 26 97 e-mail:lotus@lotushifi.com

Turkcell'in varsa cep telefonu kullanmadan da yazılı mesaj gönderirsin.

Tıkla!
www.turkcell.com.tr

Turkcell Web Mesaj Servisi.

Turkcell abonesiyseniz, sadece bilgisayarınızı kullanarak, dilediğiniz Turkcell abonesinin cep telefonuna yazılı mesaj gönderebilirsiniz. Hem de son derece güvenli bir şekilde ve ücretsiz olarak... Mesaj gönderdiğiniz kişinin cep telefonunun ekranında sizin cep telefonu numaranızla birlikte "Turkcell Web" yazısı ve ardından mesajınız okunur. Turkcell Web Mesaj Servisi'nden yararlanmak için Turkcell'in web sitesine girin, gerisi çok kolay.

TURKCELL

Türkiye'nin güvenilir lider GSM operatörü